

ЖУЛ ВЕРН

СЕВЕР ПРОТИВ ЮГ

Част 30 от „Необикновени пътешествия“

Превод от френски: Борис Миндов, 1986

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

I. НА БОРДА НА ПАРАХОДА „ШЕНЪН“

Флорида, присъединена към великата американска федерация през 1819 бе въздигната в положението на щат няколко години по-късно. Чрез това присъединяване територията на републиката се увеличи с шейсет и седем хиляди квадратни мили. Но флоридската звезда блести само като светило от втора величина на небосвода от тридесет и седем звезди, които обсипват знамето на Съединените американски щати.

Тази Флорида е просто тясна и ниска ивица земя. Малката ѝ ширина не позволява на реките, които я напояват — с изключение на Сент Джонс. — да придобият що-годе някакво значение. Поради слабо нагънатия релеф им липсва нужният наклон, за да станат бързи. На повърхността ѝ няма никакви планини. Само няколко вериги от ония „bluffs“, тоест хълмове, срещани толкова често в централната и северната част на Щатите. Колкото до формата ѝ, тя може да се сравни с опашка на бобър, потопена в океана, между Атлантика на изток и Мексиканския залив на запад.

Следователно Флорида няма друга съседка освен Джорджия, с която граничи на север. Тази граница минава по провлака, свързващ полуострова с континента.

Изобщо Флорида представлява нещо като отделна, дори самобитна страна със своите жители — полуиспанци, полуамериканци — и със своите индианцисеминоли, твърде различни от сродниците си в Далечния запад. Докато по южното крайбрежие тя е безплодно-песъчлива, обградена почти изцяло от дюни, образували се от постепенните наноси на Атлантическия океан, в северните равнини почвата ѝ е баснословно плодородна. Така нейното име се оправдава напълно¹. Растителността там е пищна, могъща, изключително разнообразна. Това се дължи несъмнено

¹Ф.юри.кГ па испански чначи „цъфтяща“. Б. пр.

на обстоятелството, че тая част от територията ѝ се напоява от Сент Джонс. Тази река се разпростира там нашироко, от юг на север, на дължина двеста и петдесет мили, от които сто и седем, чак до езерото Джордж, са удобни за корабоплаване. Дължината ѝ, каквато липсва на напречните реки, се обяснява с нейната посока. Многобройни притоци я уголемяват, вливайки се в нея в дъно го на множеството заливчета по двата ѝ бряга. Така че Сент Джонс е главната водна артерия на страната. Тя я оживотворява с водите си — тази кръв, която блика в жилите на земята.

На 7 февруари 1862 г. по течението на Сент Джонс се спускаше параходът „Шенън“. В четири часа вечерта той трябваше да се отбие в паланката Пиколата, след като обслужеше по-горните спирки по реката и различните фортове в околията Сент Джонс и Пътнам. Няколко мили по-нататък щеше да навлезе в околията Дювал, която се простира до околията Насо и е отделена от нея чрез реката, чието име носи.

Сама по себе си Пиколата няма голямо значение, но в околностите ѝ има много плантации на индиго, ориз, памук и захарна тръстика, обширни кипарисови гори. Затова голяма част от този район е гъсто населена. Впрочем поради разположението на Пиколата през нея минава значителен поток от стоки и пътници. Оттук корабите тръгват за Сент Огъстин, един от главните градове на Източна Флорида, разположен на дванайсетина мили в оная част на океанското крайбрежие, която е закриляна от продълговатия остров Анастейжа. Почти прав път свързва паланката с града.

През тоя ден по скелите на пристанището Пиколата можеха да се наброят повече пътници от обикновено. От Сент Огъстин ги бяха докарали няколко бързи коли, „дилижанси“ — вид превозно средство с осем места, впрегнато с четири или шест мулета, които препускат като побеснели по този мочурлив път. На всяка цена трябваше да хванат минаващия параход, ако не искаха да се забавят най-малко с две денонощия, за да могат да стигнат до градовете, паланките, фортовете и селцата, разположени по долното течение на реката. Всъщност „Шенън“ не обслужва всекидневно двата бряга на Сент Джонс и по това време беше единственото транспортно средство. Ето защо трябва да бъдеш в Пиколата в момента, когато прави престой там. Затова и колите бяха свалили там товара си от пътници един час по-рано.

В този момент на пристана на Пиколата се намираха петдесетина души. Те чакаха, разговаряйки оживено. Трябва да отбележим, че се деляха на две групи, не твърде склонни да се приближат една до друга. Някаква важна търговска работа или някаква политическа борба ги бе привлякла в Сент Огъстин? Във всеки случай може да се каже с увереност, че между тях не бе се установил сговор. Дошли като врагове, те се връщаха пак като такива. Това личеше много ясно от гневните погледи, които си разменяха, по разграничението, установено между двете групи, по няколкото неприлични думи, чийто предизвикателен смисъл, изглежда, се схващаше от всички.

В това време продължителни изсвирвания раздраха въздуха откъм горната част на реката. Скоро на половин миля над Пиколата, иззад един завой на десния бряг, се показа „Шенън“. Гъсти валма дим изскачаха от двата му комина и се виеха над върхарите на високите дървета по отсрещния бряг, разлюлявани от морския вятър. Неговата движеща се грамада наедряваше бързо. Приливът току-що се бе сменил с отлив. Посоката на течението, която от три-четири часа забавяше спущането по реката, сега му помагаше, като връщаше отново водите на Сент Джонс към нейното устие.

Най-после камбанката звънна. Колелата, биейки повърхността на реката в обратна посока, спряха „Шенън“, той се закова до пристана и се привърза за него с швартовите си въжета.

Качването започна веднага, и то доста бързо. Едната от групите се прехвърли първа на борда, без другата да се опитва да я изпревари. Причината сигурно беше в това, че втората група чакаше един или няколко закъснели пътници, които рискуваха да изпуснат кораба. Ето защо двама-трима души се отделиха от нея и стигнаха чак до пиколатския кей, до мястото, откъдето започва пътят за Сент Огъстин. Оттам те загледаха с явно нетърпение в източна посока.

И не без причина, защото капитанът на „Шенън“, застанал на мостика, подвикваше:

— Качвайте се! Качвайте се!

— Още няколко минути — обади се един от хората от втората група, който продължаваше да стои на пристана.

— Не мога да чакам, господо.

— Поне няколко минути!

— Не! Нито една!

— Само за момент!

— Невъзможно! Отливът настъпва и рискувам да заседна в плитчината при Джексънвил!

— Пък и не е редно да угаждаме на закъснелите! — подхвърли един от пътниците.

Човекът, който бе направил тази забележка, спадаше към хората от първата група, настанили се вече върху кърмовата рубка на „Шенън“.

— И аз съм на същото мнение, мистър Бърбанк — вметна капитанът. — Службата преди всичко... Хайде, господа, качвайте се, докато не съм дал команда за отвързване на швартовите въжета!

Моряците вече се готвеха да отблъснат парахода от пристана, а от парната сирена изскачаха звучни струи. Ала един вик спря работата им.

— Ето го Тексар!... Ето го Тексар!...

Изад завоя на пиколатския кей току-що се бе показала кола, препускаща с пълна скорост. Четирите мулета, впрегнати в нея, се спряха до края на пристана. От колата слезе някакъв мъж. Другарите му, които бяха отишли чак до пътя, се втурнаха към него. После всички се качиха на парахода.

— Още секунда, Тексар, и нямаше да заминеш, а това щеше да бъде много неприятно! — каза един от тях.

— Да! И едва след два дена би могъл да се върнеш в... Къде?... Ще узнаем това, когато благоволиш да ни го кажеш! — добави друг.

— Пък ако капитанът беше послушал тоя нахалник Джеймс Бърбанк — подхвана трети, — „Шенън“ щеше да бъде вече най-малко на четвърт миля от Пиколата!

Тексар се бе качил на носовата рубка¹ заедно с приятелите си. Той се задоволи да погледне Джеймс Бърбанк, от когото го делеше само капитанският мостик. Не пророни нито дума, ала хвърленият от него поглед беше достатъчен, за да се разбере, че между тези двама мъже съществува някаква непримирима омраза.

А Джеймс Бърбанк, след като погледна Тексар право в лицето, му обърна гръб и седна на кърмовата рубка, където вече се бяха разположили хората от неговата група.

— Бърбанк изглежда недоволен! — каза един от спътниците на Тексар. — И нищо чудно. Никой не се хвана на неговите лъжи, а

съдията направи на пух и прах лъжливите му показания...

— Но не и самия него — възрази Тексар — и аз се наемам с тази работа!

Междувременно „Шенън“ бе отвързал швартовите си въжета. Носът му, отблъснат с дълги каиджи, се насочи след това към средата на реката. После, тласкан от мощните си колела, подпомагани от отлива, параходът заплава бързо между бреговете на Сент Джонс.

Известно е какво представляват тези параходи, предназначени да осигуряват превоза по американските реки. Те са същински многоетажни сгради, увенчани с просторни тераси, над които се извисяват двата комина на огнярското помещение, разположени в носовата част, и мачтите със знамената, за които са закрепени въжетата на платнените навеси. Параходите по Хъдзън и по Мисисипи, нещо като плаващи дворци, биха могли да поберат населението на цяло село. За Сент Джонс и флоридските градове такива грамади не са нужни. Така че „Шенън“ беше просто плаващ дом, макар че по вътрешната и външната си уредба приличаше на параходите от класата на „Кентъки“ и „Дийн Ричмънд“.

Времето беше великолепно. По ясносиньото небе пъстрееха

1 Рубка — закрито надпалубно помещение на кораб. — Б. пр.

ктам леки перести облачета, пръснати по хоризонта. На тази географска ширина — тридесетия паралел — в Новия свят месец февруари е почти толкова топъл, колкото на изток, в Стария, на границата на пустинята Сахара. Обаче лек морски бриз намаляваше прекомерната жегата, която би могла да се очаква при този климат. Затова повечето от пътниците на „Шенън“ бяха останали на рубките, за да дишат там носените от вятъра свежи аромати на крайбрежните гори. Полегатите слънчеви лъчи не можеха да ги достигнат под балдахините на платнените навеси, които поради голямата скорост на парахода се поклащаха като индийски пънки¹.

Тексар и петимата му или шестима другари, качили се с него, бяха решили да слязат в едно от сепаретата на столовата. Там като страстни пиячи, приучени да поглъщат силните напитки на американските барове, те пресушаваха по цели чаши джин, горчива ракия и бурбонуиски. Всички бяха твърде недодялани, с дебелашки

обноски и груб език. облечени предимно с кожени дрехи, а не със сукнени, свикнали да живеят по-скоро сред лесовете, отколкото в градовете на Флорида. Тексар явно имаше над тях авторитет. дължащ се несъмнено както на силния му характер, така и на видното му обществено положение и на състоянието му. Затова, когато Тексар не говореше, сподвижниците му също мълчаха и убиваха с пиене времето, през което биха разговаряли.

В това време Тексар, след като прегледа набързо един от вестниците, търкалящи се по масите на столовата, го захвърли настрана и каза:

..... Всичко туй е вече старо!

— Как няма да е старо! — отвърна един от спътниците му. — Та броят е отпреди три дена!

— А за три дена могат да се случат толкова неща. когато се водят боеве пред вратите ни! — добави друг.

— Как върви войната? — попита Тексар.

Това, което засяга най-вече нас. Тексар. е следното: говори се, че федералното правителство подготвяло експедиция срещу Флорида. Значи трябва да се очаква скоро нашествие на северняните!

— Сигурно ли е?

— Не зная. но се носи такъв слух в Савана, а в Сент Огъстин го потвърдиха.

— Е. нека пък дойдат тези федералисти. щом им се иска да ни покорят! — провикна се Тексар. подчертавайки заканата си с такъв мощен юмручен удар. че чашите и бутилките на масата подскочиха. — Да! Нека дойдат! Ще видим тогава ще се оставят ли флоридските робовладелци да бъдат ограбени от тези крадци-аболиционисти!

Всеки, който не е в течение на събитията, развили се в Америка по това време, ще научи от този отговор на Тексар две неща: първо, че междуособната война, обявена фактически с оръдейния изстрел срещу форт Съмтър¹ на 11 април 1861 г., беше тогава в най-острата си фаза, защото стигаше почти до крайните граници на южните щати; и второ, че Тексар, привърженик на робството, държеше страната на огромното мнозинство от населението на робовладелските щати. И на борда на „Шенън“ се намираха именно представители на двата лагера: от една страна — според различните названия, които им се даваха през време на тази продължителна борба, — северняците, противниците на

робството, або-лицзионистите или федералистите; и от друга — южняците, привържениците на робството, отцепниците или конфедералистите.

След един час Тексар и хората му, натряскали се здравата, станаха, за да се качат на горната палуба на „Шенън“. Вече бяха отминали заливчетата Трент и Шестмилни откъм десния бряг; през едното от тях водите на Сент Джонс достигат до крайните на гъста кипарисова гора, а през другото — до обширните Дванайсетмилни блата, за чиито размери говори самото им название.

Параходът плаваше в този момент между двата бряга, обрасли с великолепни дървета — липи, лиролисти, магнолии, борове, кипариси, каменни дъбове, юки и много други — с величествен ръст, чиито стъбла чезнат под непроницаемия гъсталак на азалиите и драконовия корен. Понякога от заливчетата, чрез които се напояват блатистите равнини на околиците Сент Джонс и Дювал, въздухът се проливаше със силна миризма на мускус. Тя обаче не идеше от храстите, чиито изпарения са така всепроникващи при тоя климат, а от алигаторите, които при шумното преминаване на „Шенън“ бягаха да се скрият във високата трева. Освен това тук гъмжеше от всевъзможни птици — кълвачи, чапли, жакамари, бутори, белоглави гълъби, орфеи, присмехулници и стотици други, различни по външност и окраска на перушината; горската сова с гласа си на вантрилок² възпроизвеждаше всички околни звуци — дори крясъка на зеления петел, пронизителен като медния звук на тръба, та песента му се чува на четири-пет мили разстояние.

В момента, когато Тексар прекрачваше последното стъпало на трапа, за да се настани на рубката, една жена се готвеше да слезе в салона. Тя се отдръпна, щом този човек се изпречи пред нея. Тази жена беше метиска, слугиня на семейство Бърбанк.

¹Форт Съмтър укрепление при входа на пристанище Чарлстън в щат Южна Каролина, нападнато и превзето от конфедералистите след отцепването на южните ща ги. Б. пр.

²Вантрилок човек, който говори така, като че ли звуковете излизат от корема му. Б. пр.

Озовавайки се така ненадейно пред заклетия враг на господаря си, най-напред тя почувствува непреодолимо отвращение. Без да се спира пред злобния поглед, хвърлен ѝ от Тексар, тя се дръпна встрани. А той, повдигайки рамене, се обърна към другарите си.

— Да. това е Зерма — провикна се той, — една от робините на Джеймз Бърбанк. който се представя за противник на робството!

Зерма не отвърна нищо. Когато входът на рубката се освободи, тя слезе в големия салон на „Шенън“, без да показва, че придава особено значение на тези думи.

А Тексар се насочи към носовата част на парахода. Там, след като запали пура. без да се занимава повече с другарите си, които го бяха последвали, той като че ли се залови да наблюдава внимателно левия бряг на Сент Джонс по границата на околията Пътнам.

В това време на кърмата на „Шенън“ също се водеше разговор за хода на войната. След оттеглянето на Зерма Джеймз Бърбанк бе останал сам с двамата приятели, които го бяха придружавали до Сент Огъстин. Единият беше шурейт му мистър Едуард Керъл, а другият — мистър Уолтър Стенърд, флоридец, който живееше в Джексънвил. Те също говореха доста оживено за кървавата борба, изходът от която беше въпрос на живот или смърт за Съединените щати. Но както ще видим. Джеймз Бърбанк, съдейки от резултатите, я преценяваше по-другояче в сравнение с Тексар.

— Бързам да се върна в Кемдлис Бей — каза той. — Вече два дена откак сме заминали. Дали няма нещо ново във връзка с войната? Възможно е Дюпон и Шермън вече да са завладели Порт Ройъл и островите на Южна Каролина.

— Във всеки случай това може да се очаква скоро — отвърна Едуард Керъл. — и много бих се учудил, ако президентът Линкълн не реши да доведе войната чак до Флорида.

— Това отдавна трябваше да стане! — подзе отново Джеймз Бърбанк. — Да! Крайно време е Федерацията да обуздае всички тия южняци в Джорджия и Флорида, които мислят, че са толкова далеч, че никой не може да ги достигне! Виждате ли до каква безочливост може да доведе това тъмни личности като тоя Тексар! Той се чувствува подкрепян от робовладелците в щата, насъсква ги срещу нас. привържениците на Севера, а превратностите на войната правят положението ни все по-трудно и по-трудно!

— Имаш право. Джеймз — отговори Едуард Керъл. — Флорида трябва час по-скоро да мине отново под властта на вашингтонското правителство. Да, с нетърпение очаквам федералната армия да дойде тук, за да въведе ред, иначе ще бъдем принудени да изоставим плантацията си.

— Та това е въпрос само на дни, скъпи ми Бърбанк — обади се Уолтър Стенърд. — Завчера, когато тръгнах от Джексънвил, хората започваха да се безпокоят от приписването на комодор Дюпон намерения да форсира фарватера¹ на Сент Джонс. А това даде повод за заплахи срещу ония, които не мислят като привържениците на робството. Много се опасявам, че скоро чрез някакъв метеж ще свалят градските власти и ще ги заменят с най-долни типове!

— Това не ме учудва — отвърна Джеймз Бърбанк. — Така че с приближаването на федералната армия трябва да очакваме много лоши дни! Но те не могат да се избягнат.

— Е, какво да се прави? — продължи Уолтър Стенърд. — Ако в Джексънвил и дори на няколко места във Флорида се намерят неколцина честни колонисти, които да мислят като нас по въпроса за робството, все пак те не биха били достатъчно многобройни, за да могат да се противопоставят на изстъпленията на отцепниците. За безопасността си трябва да разчитаме единствено на пристигането на федералистите и ако те вече са решили да се намесят, добре ще бъде, това да стане час по-скоро.

— Да!... Да дойдат — провикна се Джеймз Бърбанк — и да ни избавят от тези негодници!

Скоро ще се убедим дали имаха право да говорят така и да изпитват такива опасения северняците, които поради семейни или материални интереси бяха принудени да живеят сред население, придържащо се към робовладелството, и да се съобразяват с обичаите на страната.

Това, което Джеймз Бърбанк и приятелите му мислеха за войната, беше вярно. Федералното правителство наистина подготвяше експедиция с цел да подчини Флорида. Ставаше дума не толкова да завладее този щат или да го жупира, колкото да прекъсне всички пътища на контрабандистите, чийто занаят се състоеше в пробиване на морската блокада, за да изнасят местните продукти и да внасят оръжие и боеприпаси. Затова „Шенън“ вече не се осмеляваше да обслужва

южните брегове на Джорджия. които се намираха тогава под властта на генералите-северняци. От благоразумие той спираше на границата, малко над устието на Сент Джонс. на север от остров Амелия, в пристанището Фернандина. Оттам започва железопътната линия за Сидър Кийз, която пресича косо Флоридския полуостров и стига до Мексиканския залив. Над остров Амелия и река Сент Мериз „Шенън“ би рискувал да бъде пленен от федералистките кораби, които наблюдават непрекъснато тази част от крайбрежието.

Ето защо пътниците на парахода бяха главно флоридци, чиято работа не ги задължаваше да излизат извън границите на Флорида. Всички те живееха в градовете, паланките или селата, разположени

’Фарватер — воден път по река или морско крайбрежие с дълбочина, достатъчна за безопасно плаване на кораби с определено газене. — Б. пр.

по бреговете на Сент Джонс или неговите притоци — предимно в Сент Огъстин или в Джексънвил. Те можеха да слязат в тези различни селища, като използват пристаните със стъпала или дървените скели, или „пирсове“, построени по английски образец, които ги избавяха от необходимостта да прибъгват до речните лодки.

В това време един от пътниците на парахода се канеше да го напусне посред реката. Без да чака „Шенън“ да се отбие на някоя от редовните си спирки, той възнамеряваше да слезе на някое място на брега, където не се вижда нито село, нито уединена къща, нито дори ловна хижа или рибарска колиба.

Този пътник беше Тексар.

Към шест часа вечерта „Шенън“ нададе три пронизителни изсвирвания. Колелата му бяха почти веднага спрени и той се остави да бъде влачен от течението, което е твърде слабо в тази част на реката. В този момент параходът се намираше срещу Черния залив.

Този залив представлява дълбока вдлъбнатина в левия бряг, в дъното на която се влива малка безименна речица, минаваща под форт Хилмън. почти на границата между околиците Пътнам и Дювал. Тесният му вход изчезва изцяло под свод от гъсти клони, чиито листа се преплитат като много плътна тъкан. Тази тъмна лагуна е, така да се каже, неизвестна на местните хора. Никой никога не бе се опитвал да

проникне там и никой не знаеше, че тя служи за убежище на Тексар. Това се дължи на обстоятелството, че брегът на Сент Джонс при входа на Черния залив изглежда като непрекъсната линия. Ето защо през нощта, която настъпва бързо, човек трябва да бъде моряк, добре запознат с този мрачен залив, за да влезе там с лодка.

Още с първите изсвирвания на „Шенън“ откликна трикратен вик. Светлината на огъня, който блестеше между високите крайбрежни треви, се раздвижи. Това показваше, че се приближава лодка, за да настигне парахода.

Тя беше обикновен скиф — малък плавателен съд от дървесна кора, който се кара и управлява с едно просто гребло. Скоро този скиф се озова само на половин кабелт' от „Шенън“.

Тогава Тексар пристъпи към изхода на носовата рубка и като сви дланите си на фуния, викна:

— Ео!

— Ео! — чу се отговор.

— Ти ли си. Скуамбо?

— Да. господарю!

— Прилепи се!

—

'Кабел мярка за морски разстояния, равна на 1/10 от морската миля. т.е.

1.5–2 м. Б. Пр.

Скифът се прилепи до парахода. При светлината на фенера, закачен за края на вълнореза му, можеше да се види човекът който го управляваше. Той беше индианец с черна коса, гол до кръста — здравеняк, ако се съди по торса, изпъкващ под лъчите на фенера.

В този момент Тексар се обърна към другарите си и им стисна ръцете, произнасяйки многозначително „довиждане“. След като хвърли заканителен поглед към мистър Бърбанк, той се спусна по стълбата, поставена зад барабана на лявото колело, и се озова до индианеца Скуамбо. Като завъртя няколко пъти колелата си, параходът се отдалечи от скифа и никой на борда му не подозираше, че леката лодчица отива да се скрие в тъмните крайбрежни гъсталаци.

— Един негодник по-малко на борда! — каза тогава Едуард Керъл. без да се безпокои, че ще го чуят приятелите на Тексар.

— Да — откликна Джеймз Бърбанк, — и на всичко отгоре опасен престъпник Самият аз ни най-малко не се съмнявам в това, макар че този мерзавец винаги е съумявал да се измъкне чрез наистина необяснимите си алибитата!

— Във всеки случай — обади се мистър Стенърд, — ако тази нощ в околностите на Джексънвил е извършено някакво престъпление, той не ще може да бъде обвинен за него, защото напусна „Шенън“!

— Не съм уверен в това! — възрази Джеймз Бърбанк. — Никак няма да се учудя, ако ми кажат, че в момента, когато говорим, са го видели да краде или да убива на петдесет мили оттук, в Северна Флорида! След това което се случи, не бих се учудил също, ако успее да докаже, че не е извършил такова престъпление!... Но стига сме се занимавали с този човек. Ще се върнете ли в Джексънвил Стенърд?

— Още тази вечер.

— Навярно вашата дъщеря ви чака там?

— Да. и бързам да се срещна с нея.

— Разбирам — отвърна Джеймз Бърбанк. — А кога смятате да дойдете при нас в Кемдлис Бей?

— След няколко дни.

— Елате колкото можете по-скоро, скъпи ми Стенърд Знаете, че сме в навечерието на много сериозни събития, които ще се усложнят още повече от приближаването на федералните войски. Затова се питам дали вие и вашата дъщеря Алис няма да бъдете в по-голяма безопасност в нашето жилище в Касъл Хаус. отколкото сред този град. където южняците се способни да се отдадат на всякакви безчинства!

— Хубава работа! Та нали и аз съм от Юга, скъпи ми Бърбанк?

— Разбира се, Стенърд, но вие мислите и действувате така, като че сте от Севера!

Един час след това „Шенън“, носен от отлива, който ставаше все по-бърз и по-бърз, отмина селцето Мандарин, кацнало на зелен хълм. После, пет-шест мили по-надолу, спря до десния бряг на реката. Там беше построен товарен кей, за който корабите могат да се привържат, за да вземат товар. Малко по-нагоре стърчеше изящен пирс — леко дървено мостче, окачено на две извити дъговидно стоманени въжета. Това беше пристанът на Кемдлис Бей.

В края на пирса чакаха двама негри, носещи фенери, защото нощта беше вече твърде тъмна.

Джеймз Бърбанк се сбогува с мистър Стенърд и следван от Едуард Керъл. скочи на мостчето.

Зад него вървеше метиската Зерма, която отговори отдалеч на някакъв детски глас:

— Тук съм. Ди!... Тук съм!

— А татко?...

— И татко ти също!

Фенерите се отдалечиха, а „Шенън“ продължи пътя си, завивайки към левия бряг. Три мили по-долу от Кемдлис Бей, на другия бряг на реката, той се спря до пристана на Джексънвил, за да свали по-голямата част от своите пътници.

Там Уолтър Стенърд слезе едновременно с трима-четирима от хората, с които Тексар се бе разделил преди час и половина, когато индианецът дойде да го вземе със скифа. На борда на парахода останаха само шестима пътници, едни — за Пабло, малка паланка, построена близо до фара, който се издига при входа на устието на Сент Джонс, други — за остров Толбът, разположен при входа на пролива със същото название, и накрая последните — за пристанището Фернандина. Затова „Шенън“ продължи да пори водите на реката, чиято плитчина успя да мине благополучно. Един час по-късно той изчезна при завоя на залива Траут, където Сент Джонс смесва вече буйните си вълни с океанските талази.

II. КЕМДЛИС БЕЙ

Кемдлис Бей се наричаше плантацията, притежавана от Джеймз Бърбанк. Там богатият земевладелец живееше с цялото си семейство. Названието Кемдлис произлизаше от един от заливите на Сент Джонс, който започва малко по-горе от Джексънвил, на противоположния бряг на реката. Вследствие на тази близост можеше да се поддържа лесно връзка с този флоридски град. С хубава лодка и северен или южен вятър, като се използва отливът за отиване, а приливът за връщане, беше достатъчен един час, за да се изминат трите мили, които делят Кемдлис Бей от главния град на околията Дювал.

Джеймз Бърбанк притежаваше една от най-хубавите плантации в щата. Самият той и семейството му бяха богати, ала състоянието му се допълваше от обширни имения, разположени в щат Ню Джърси, който граничи с щат Ню Йорк.

Това място на десния бряг на Сент Джонс беше много сполучливо избрано, за да се основе там твърде ценно стопанство. Човешката ръка нямаше какво да добави към отличните условия, вече създадени от природата. Почвата сама по себе си отговаряше на всички изисквания за широка обработка. Така че плантацията Кемдлис Бей, ръководена от умен, деен човек в разцвета на силите, добре подпомаган от своя персонал, при това с достатъчно капитал, беше в състояние на пълен подем.

Обиколка дванайсет мили, площ четири хиляди акра¹ — такива бяха повърхностните размери на тази плантация. И макар че в южните щати на Съюза съществуваха и по-големи, нямаше по-добре ръководени. Жилищна сграда, пристройки, конюшни, обори, жилища за робите, стопански постройки, складове, предназначени за съхраняване на плодовете, площадки за тяхната ръчна обработка, работилници и фабрики, железопътни линии от периферията на имението към малкото товарно пристанище, пътища за колите — всичко беше чудесно устроено от практическа гледна точка. От пръв поглед личеше, че американец от Севера е замислил, организиран и осъществил тези строежи. Само първокласните стопанства на

Вирджиния и Северна и Южна Каролина можеха да съперничат на имението Кемдлис Бей. Освен това почвата на плантацията включваше „high hummocks“ — високи земи, естествено пригодени за сеене на зърнени храни; ниски земи, които подхождат по-специално за отглеждане на кафе и какао; и „marshes“ — нещо като солени савани, където виреят оризът и захарната тръстика.

Известно е, че памукът на Джорджия и Флорида поради дължината и качеството на влакната си е един от най-ценените на различните пазари в Европа и Америка. Затова памуковите ниви със своите насаждения, разположени на правилно раздалечени редици, с нежнозелени листа, с цветове, в които жълтото е примесено с бледолилавото на слеза, представляваха един от най-важните източници на доход за плантацията. По времето, когато се прибира реколтата, тези ниви с площ от един акър до акър и половина се покриваха с колибки, където живееха тогаваробите — жени и деца, натоварени да берат шушулките и да вадят от тях памука. А това е много деликатна работа, защото трябва да се внимава да не се повредят влакната. След това този памук се изсушава на слънце, пречиства се, като се разчесва с помощта на зъбчати колела и валяци, пресова се с хидравлична преса, опакова се на бали, вързани с железни обръчи, и така се складира за износ.

Платноходите и параходите можеха да дойдат да натоварят тези бали от самия пристан на Кемдлис Бей.

Освен памучни плантации Джеймз Бърбанк разработваше също обширни площи с кафе и захарна тръстика. Първите представляваха резервати с по хиляда хиляда и двеста храст а, високи от петнайсет до двайсет фута, с цветове, подобни на испанския жасмин, и плодове колкото малка череша, състоящи се от две зрънца, които остава само да се извадят и да се изсушат. Вторите бяха ливади, по-право блата, над които стърчат като бодли на таралеж хиляди от тия дълги тръстики, високи от девет до осемнайсет фута, чиито кичури се поклащат като украшенията по шлемовете на кавалеристи в марш. Тази захарна тръстика е обект на особени грижи в Кемдлис Бей; когато се обере, от нея се получава захар в течно състояние, която чрез рафиниране, твърде развито в южните щати, се превръща в рафинирана захар; освен това страничните продукти под формата на сиропи служат за производство на ракия, ром и тръстиково вино. като се смесва течна

захар с ананасов и портокалов сок. Макар и не толкова важно, ако се сравни с памука, това производство е все пак твърде доходно. Няколко заградени парцела с какаови дървета, ниви с царевица, ямс, картофи, индийска пшеница, тютюн и двеста-триста акра оризища също носеха големи печалби на имението на Джеймз Бърбанк.

Но стопанството имаше още един отрасъл, от който се извличаха не по-малко печалби, отколкото от памукопроизводството. Това беше разработването на неизчерпаемите гори, покриващи плантацията. Като оставим настрана реколтата от канелените, пиперените, портокаловите, лимоновите, маслинените, смокиновите, манговите и хлебните дървета или добива от почти всички видове европейски овощни дървета, които се аклиматизират чудесно във Флорида, тези гори се сечаха редовно и постоянно. Колко богатства се криеха в кампеша, в газумата или мексиканския бряст, използван понастоящем за какви ли не цели, в баобаба, в кораловото дърво с кървавочервени стъбла и цветове, в *raivier* — вид кестен с жълти цветове, в черния орех, в каменния дъб, в южния бор, който дава отличен материал за строителство и корабни мачти, в шоколадената каролиния, чиито зърна се пукат като фишеци под южното слънце, в чадърестия бор, в лиролиста, елата, кедъра и особено кипариса — това дърво е толкова разпространено из полуострова, че образува там гори с дължина от шейсет до сто мили. Джеймз Бърбанк бе принуден да създаде на различни места в плантацията няколко големи дъскорезници. Язовете, построени на някои от речиците — притоци на Сент Джонс, превръщаха тяхното спокойно течение във водопади, а тези водопади пък осигуряваха до голяма степен механичната сила, необходима за нарязването на гредите, талпите и дъските, с които можеха да се натоварят всяка година стотици кораби.

Трябва да споменем освен това обширните тучни ливади, където пасяха коне, мулета и многоброен рогат добитък, които задоволяваха всички стопански нужди.

Що се отнася до така разнообразните видове птици, обитаващи горите или бродещи из полята и равнините, трудно можем да си представим колко много бяха те в Кемдлис Бей — както впрочем и в цяла Флорида. Над горите се рееха белоглави орли с широки разперени крила, чийто пронизителен крясък прилича на звука на пукната тръба, необикновено свирепи лешояди, огромни бутори с остри като щик

човки. По речния бряг, между високите тръстики, под гъсталака от гигантски бамбук живееха розови или алени фламинги, снежнобели ибиси, сякаш долетели от някакъв древноегипетски паметник, грамадни пеликани, безброй рибарки, морски лястовици от всички видове, ракояди, украсени с качулка и зелена перушина, чапли с пурпурни пера и кафяв пух, изпъстрен с белезникави точици, жакамари земеродни рибарчета със златист отблясък, цели пълчища гмурци, водни кокошки, диви патици „widgeons“, спадащи към породата на свирците, летни бърнета, дъждосвирци, без да се смятат буревестниците, гларусите, белочелите рибарки, морските врани, чайките, фаетоните, на които е достатъчно внезапно засилване на вятъра, за да ги прогони чак до Сент Джонс, и понякога дори хвъркати риби, които са лакомство за гастронимите. Ливадите гъмжаха от бекасини, бекаси, свирци, шарени дъждосвирци, кокошкисултанки с перушина едновременно червена, синя, зелена, жълта и бяла — същинска летяща палитра, — зелени петли, яребици и пъдпъдъци, сиви катерички, белоглави гълъби с червени крака освен това годни за ядене четириноги — дългоопашати зайци, нещо средно между европейския питомен и див заек, .4ели стада лопатарии; и най-после — ракуни или миещи мечки, костенурки, мангустии и също, за нещастие, изобилие от отровни змии. Такива бяха представителите на животинското царство във великолепното имение Кемдлис Бей — без да се смятат негрите и негърките, които работеха в плантацията като роби. Та нали това чудовищно явление робовладелството превръща тия човешки същества именно в животни, купувани или продавани като товарни добичета?

Но как така Джеймз Бърбанк, привърженик на доктрините за премахване на робството, северняк, който само чакаше победата на Севера, още не бе освободил робите от своята плантация? Може би не се решаваше да стори това, докато обстоятелствата не му позволеха? Не, работата не стоеше така! Това беше само въпрос на седмици, може би на дни, тъй като федералната армия заемаше вече няколко близки пункта в съседния щат и се готвеше да навлезе във Флорида.

Впрочем Джеймз Бърбанк вече бе взел в Кемдлис Бей всички мерки, които биха могли да подобрят положението на неговите роби. Те се състояха от около седемстотин негри от двата пола, настанени в чисти и просторни, поддържани грижливо колиби, където се хранеха

добре и работеха според силите си. Главният управител и помощникуправителите на плантацията имаха заповед да се отнасят с тях справедливо и благо. Така че различните видове работа се вършеха много прилежно, макар че в Кемдлис Бей отдавна вече не се прилагаха телесни наказания. Това беше в очебиен контраст с практиката в повечето други флоридски плантации и съседите на Джеймз Бърбанк не гледаха с добро око на този порядък. Ето защо, както ще видим, положението в този край беше много трудно, особено по това време, когато въпросът за робовладелството щеше да се реши със силата на оръжието.

И така, многобройният персонал на плантацията беше настанен в хигиенични и удобни колиби. Групирани по петдесетина, тези колиби образуваха десетина махали, наричани също баракони, струпани по бреговете на речиците. Там негрите живееха с жените и децата си. Всяко семейство беше по възможност заангажирано в една и съща работа из полята, в горите или фабриките, така че и в работно време членовете му да не бъдат разделени. Начело на всяка от тези различни махали стоеше един от помощникуправителите, който изпълняваше задълженията на администратор — да не кажем кмет — на своята малка община. Главният център беше частното имение Кемдлис Бей, оградено с висок стобор, чиито колци, прилепени един о друг и забити отвесно, бяха полускрити под зеленината на пищната флоридска растителност. Там именно се издигаше собственото жилище на семейство Бърбанк.

Полукъща, полузамък, това жилище бе получило заслужено названието Касъл Хаус¹.

Кемдлис Бей от дълги години принадлежеше на предците на Джеймз Бърбанк. Някога, когато плантаторите още се бояха от нападенията на индианците, собствениците му се бяха видели принудени да укрепят главната жилищна постройка. Не беше далеч времето, когато генерал Джесъп още отбраняваше Флорида от семинолите.

Но сега изстребителната война между белите и червенокожите е прекратена. Семинолите, победени окончателно, са се принудили да се приютят далеч на запад от Мисисипи. За тях вече нищо не се чува, само няколко групи още скитат из блатистата част на Южна Флорида. Така че този край няма вече защо да се бои от тия туземци.

Следователно обяснимо е защо жилищата на колонистите са строени така, че да могат да устоят срещу внезапното нападение на индианците и да оказват съпротива до пристигането на отряди

’ „Касъл Хаус“ на английски значи „къща-замък“ — Б. пр.

доброволци, набрани от съседните градове или села. По същия начин беше устроен и замъкът Касъл Хаус.

Касъл Хаус се издигаше на ниско възвишение, сред уединен парк с три акра площ, който завършваше дъговидно на няколкостотин ярда от брега на Сент Джонс. Доста дълбок ручей обграждаше този парк. защитен освен това с висок стобор от набити колове, така че в него можеше да се влезе само през едно мостче, прехвърлено над заобикалящата го речица. Зад възвишението, по склоновете на парка се спущаха скупчени на групички красиви дървета, които го обграждаха с широка рамка от зеленина. Прохладна алея от бамбукови дървета, чиито стъбла се преплитаха като готически нервюри, образуваше дълъг свод, който се простираше от пристана па Кемдлис Бей до ширналите се ливади. Отвътре, по цялото свободно пространство между дърветата, се разстилаха зелени морави; пресичаха ги широки алеи, обрамчени от бели парапети, които завършваха с пясъчна площадка пред главния вход на Касъл Хаус.

Този замък имаше неправилна архитектура, с много несъобразности в общата конструкция и причудливи хрумвания в подробностите. Но най-важното беше, че ако нападатели успеяха да преминат стобора на парка, замъкът можеше да се защитава сам и да издържи на няколкочасова обсада. Прозорците на приземния етаж бяха запрещени с железни решетки. Вратата на главния вход откъм предната фасада беше здрава като решетка за затваряне на крепост. На няколко места в най-високата част на стените, иззидани с нещо като мраморен камък, над ъглите се издигаха караулни кулички, които улесняваха отбраната, защото от тях нападателите можеха да бъдат обстрелвани във фланг. Изобщо със своите отвори, сведени до необходимия минимум, с извисяващата се над замъка централна кула, на която се развяваше звездното знаме на Съединените щати, със зъбчатите си крепостни стени и бойници, наклонени в основата, с високите покриви, с многобройни те шпилове, с дебелината на зидовете си, в

които тук-там бяха пробити амбразури, това жилище приличаше повече на укрепен феодален замък, отколкото на котедж или вила.

Както вече казахме, то беше устроено така заради безопасността на обитателите му по времето, когато индианците извършваха дивашки набези из територията на Флорида. Съществуваше дори подземен тунел, който, минавайки под стобора и заобикалящата го речица, свързваше Касъл Хаус с едно малко заливче на Сент Джонс, наричано залив Марино. Този тунел можеше да послужи за тайно бягство в случай на крайна опасност.

Разбира се. ала семинолите, прогонени от полуострова, вече не бяха страшни. Това продължаваше вече от двайсет години. Но кой знае какво можеше да донесе бъдещето? И кой знае дали опасността от индианците, от която Джеймз Бърбанк вече не трябваше да се страхува, нямаше да дойде, от страна на неговите сънародници? Та нали той беше северняк, усамотен сред тези южни щати, изложен на всички превратности на гражданската война, прочула се дотогава с толкова кръвопролития и жестокости?

Все пак тази необходимост да се осигури безопасността на Касъл Хаус никак не бе навредила на вътрешния комфорт. Стаите бяха просторни, жилищните помещения — разкошно и великолепно обзаведени. Тук, сред чудна местност, семейство Бърбанк намираще всички удобства, всички душевни удоволствия, които може да достави богатството, когато то е съчетано с истински художествен усет у притежателите му.

Зад замъка, в уединения парк, се простираха великолепни градини чак до оградата, чиито набити колци чезнеха под виещите се растения и пълзящите стъбла на страстничето; там прехвъркваха безброй колибри. Гъсталаци от портокалови дървета, лехи от маслини, смоковници, нарове, понтедерии с лазурни цветове, групички магнолии, чиито чашки с цвят на стара слонова кост изпълваха въздуха с благоухание, горички от сабалови палми, чиито ветрилообразни листа се поклащаха от лекия ветрец, гирлянди от кобеи с виолетови оттенъци, кичури от тупеи със зелени розетки, юки, които звънтят като наточени саби, розови рододендрони, горички от мирти и грейпфрути — изобщо всичко, което може да роди флората на субтропическата зона, беше събрано в тези лехи за наслада на обонянието и омая на очите.

До самата ограда, под свода от кипариси и баобаби, бяха прикътани конюшните, навесите, кучкарниците, мандрата и птичарниците. Под клоните на тези красиви дървета, през които не можеше да проникне слънцето дори на тази географска ширина, домашните животни нямаше защо да се страхуват от летните горещини. Идвайки от близките речици, течащите води поддържаха там приятна и ободрителна прохлада.

Както се вижда, това частно имение представляваше, особено за обитателите на Кемдлис Бей, чудно островче, разположено много удобно сред обширните владения на Джеймс Бърбанк През здравата ограда не можеше да проникне нито грохотът на памукоочистителните машини, нито скърцането на дъскорезниците, нито ударите на брадвата по стъблата на дърветата, изобщо никой от ония шумове, с които е свързано такова голямо стопанство. Само хилядите птици на флоридското пернато царство, прехвъркващи от дърво на дърво, можеха да я преминат. Но тези крилати певци, които с перушината си съперничат на ярките цветя на тази зона, бяха посрещани с не по-малка радост, отколкото ароматите, с които беше пропит лекият ветрец, галещ околните поля и гори.

Такава беше Кемдлис Бей — плантацията на Джеймс Бърбанк, една от най-богатите в Източна Флорида.

III. ДОКЪДЕ БЕ СТИГНАЛА ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА

Да кажем няколко думи за междуособната война, с която е тясно свързана настоящата история.

И най-напред, още отначало, трябва да се уточни следното: както пише Парижкият граф, бивш адютант на генерал Маклелън, в забележителната си „История на гражданската война в Америка“, причина за тази война не беше нито въпрос за тарифи, нито някаква действителна разлика в произхода на северняците и южняците. Англосаксонската раса преобладаваше еднакво по цялата територия на Съединените щати. Така че търговският въпрос никога не е играл роля в тази ужасна братоубийствена война. „Причината е робовладелството, което, процъфтяващо в едната половина от републиката и премахнато в другата, бе създадо там две враждуващи общества. То бе променило дълбоко нравите в онази част, където господствуваше, оставяйки непокътнати видимите форми на управление. То представляваше не само предлог и повод, но и единствената причина за антагонизма, чиято неизбежна последица беше гражданската война.“

В робовладелските щати имаше три класи. Долу — четири милиона негрироби, тоест една трета от населението. Горе — кастата на земевладелците, сравнително малообразована, но богата и надменна, която притежаваше изключителното право да ръководи обществените работи. Между тези две стоеше неспокойната, ленива, бедна класа на бялото простолюдие. Колкото и да е чудно, последните се оказаха пламенни поддръжници на робовладелството от страх да не би класата на освободените негри да се издигне до тяхното равнище.

Така против Севера бяха не само богатите собственици, но и това бяло простолюдие, което, особено в селата, живееше сред робското население. Ето защо борбата беше страшна. Тя дори предизвикваше в семействата такива раздори, че се случваше един брат да се сражава под знамето на конфедерацията, а друг — под знамето на федерацията. Но велик народ не бива да се спира пред нищо, за да унищожи до корен робовладелството. Още през XVIII век знаменитият Франклин¹

поиска неговото премахване. В 1807 г. Джефърсън² препоръча на Конгреса „да забрани търговията с роби,

’Бен джамии франклин (1706–1790) — северноамерикански държавен деец, публицист и учен. Участвувал в съставянето на Декларацията за независимостта на САЩ (1/76) и на конституцията от 1787 г. Решителен привърженик на демокрацията и противник на робството на негрите. — Б. пр.

2Томас Джефърсън (1743– 1826) — северноамерикански държавен и обществен деец, президент на САЩ през 1801 — 1809 г. — Б. пр.

премахването на която се налага от морала, честта и жизнените интереси на страната“. Така че Северът имаше причина да воюва срещу Юга и да го подчини. А по този начин щяха по-тясно да се сплотят всички съставни части на републиката и да рухне тази толкова пагубна и опасна заблуда, че всеки гражданин трябва най-напред да се подчинява на властта на своя щат, а едва на второ място — на властта на цялата американска федерация.

Ала именно във Флорида възникнаха за пръв път проблеми, свързани с робовладелството. В началото на XIX век един индиански вожд на име Оцеола си взел за жена избягала робиня, родом от блатистите части на Флорида, наричани Евърглейдс. Един ден тази жена била хваната отново и насилствено отведена като робиня. Оцеола вдигнал индианците, започнал война срещу робовладелците, бил заловен и умрял в крепостта, където го затворили. Но войната продължила и както казва историкът Томас Хигинсън¹. „тази борба ни струваше ’тройно повече от сумата, която платихме някога на Испания, за да купим Флорида.“

Ето как започна тази междуособна война и какво беше положението през месец февруари 1862 г. — време, през което Джеймс Бърбанк и семейството му щяха да преживеят такива страшни премеждия, че ни се стори интересно да ги направим тема на настоящето повествование.

На 16 октомври 1859 г. храбрият капитан Джон Браун начело на малък отряд избягали роби завзема Харпърс Фери във Вирджиния. Целта му е освобождаването на цветнокожите. Заявява това открито.

Разбит от милиционерски ге дружини², той бива пленен, осъден на смърт и обесен в Чарлстън на 2 декември 1859 г. заедно с шестима от съучастниците си.

На 20 декември 1860 г. в Южна Каролина се събира конгрес и приема с възторг декрета за отделяне от северните щати. През следващата година, на 4 март 1861 г., Ейбрахам Линкълн е провъзгласен за президент на републиката. Южните щати смятат избирането му като заплаха за робовладелската система. На 11 април 1861 г. форт Съмтър, едно от укрепленията, които бранят Чарлстънския залив, пада в ръцете на южняците, командувани от генерал Борьогар Северна Каролина, Вирджиния, Арканзас и Тенеси веднага се присъединяват към декрета за отцепване.

’Томас Уснтуър! Хиглнсък (1823 1911) — американски пастор унитариец, аболиционист, който оглавил първия полк от негри в Гражданската война. След като бил ранен, той се отдал на писане на есета за реформи, история, биография.

Б. пр.

— Тук понятието „милиция“ се различава от нашето съвременно понятие. В САЩ така наречените милиционерски дружини, създадени през XIX век, са представлявали доброволчески отряди, съставени от обикновени граждани, които се свиквали и използвали само при извънредно положение. От 1903 г. те били заменени с „Националната гвардия“. — Б. пр.

Федералното правителство събира седемдесет и пет хиляди доброволци. Първата му работа е да защити Вашингтон, столицата на Съединените американски щати, от нападение на конфедералистите. То започва да попълва арсеналите на Севера, които са празни, докато тия на Юга са обилно снабдени още от времето на президента Бюканън. Военните припаси се набавят с цената на нечовешки усилия. След това Ейбрахам Линкълн обявява блокада на южняшките пристанища.

Първите военни стълкновения стават във Вирджиния. Маклелън отблъсва отцепниците на запад. Ала на 21 юли при Бул Рън федералните войски, обединени под командването на Макдоуъл, претърпяват поражение и отстъпват чак до Вашингтон. Докато южняците не треперят вече за столицата си Ричмънд, северняците

имат причина да треперят за столицата на Американската република. Няколко месеца след това федералистите са отново разбити при Болс Блъф. Все пак тази злополучна кампания скоро се компенсира от различни експедиции, в резултат от които в ръцете на юнионистите падат форт Хатерас и Порт Ройъл Харбър, които отцепниците не успяват впоследствие да си възвърнат. В края на 1861 г. главното командване на федералната армия е поверено на генералмайор Джордж Маклелън.

Обаче през тази година каперски кораби¹ на робовладелците бродеха из моретата на Стария и Новия свят. Те намираха убежище в пристанищата на Франция, Англия, Испания и Португалия — сериозна грешка, защото, като признаваха на отцепниците правата на воюваща страна, въпросните държави насърчаваха воденето и продължаването на гражданската война.

Последваха морски сражения които имаха голям отзвук. Става дума за „Съмтър“ и неговия славен капитан Семе. За появяването на корабатаран² „Манасас“. За морската битка на 12 октомври при устието на Мисисипи. За завземането на 8 ноември на „Трент“, английски кораб, на борда на който капитан Уилкс пленява пълномощниците на конфедерацията и по този начин едва не предизвиква война между Англия и Съединените щати.

В това време аболиционистите и поддръжниците на робовладелството водят кървави сражения с променлив успех чак до щат Мисури. Убит е един от най-видните генерали на Севера — Лайън, вследствие на което федералистите са принудени до отстъпят към Рола, а Прайс с конфедералистките войски настъпва на север. Водят се боеве при Фредриксбърг на 21 октомври, при Спрингфийлд на 25-и, а на 27-и Фримонт с федералистите завзема този град.

¹Каперски кораб — частен кораб, който действа от името на една воюваща страна срещу корабите на друга и си присвоява част от пляката. — Б. пр. ²Корабтаран — кораб със заострена и издадена напред част от вълнореза, която служи за разбиване на корпуса на друг кораб. — Б. пр.

На 19 декември става сражение при Белмонт между Грант и Полк, но без решаващ резултат. Най-после зимата, толкова сурова из

тези краища на Северна Америка, прекъсва военните действия.

През първите месеци на 1862 г. двете страни полагат наистина невероятни усилия.

На Север Конгресът гласува законопроект за набиране на петстотин хиляди доброволци в края на войната те достигат един милион — и одобрява заем от петстотин милиона долара. Образувани са големи армии, главно тази на Потомак. Начело на тях стоят генералите Банкс, Бътлър, Грант, Шермън, Маклелън, Мийд, Томас, Карни, Халек — посочваме само най-видните. Всички родове войска трябва да влязат в действие. Пехотата, кавалерията, артилерията, инженерните войски са разделени почти по един и същ начин на дивизии. Произвежда се военен материал в изобилие: карабини „Миние“ и „Колт“, нарезни оръдия от системите „Перът“ и „Родмън“, гладкостенни оръдия и колумбиади „Далгрен“, мортири, многоцевни оръдия, шрапнели, обсадни оръдия. Организиран се телеграф и военно въздухоплаване, кореспонденции за големите вестници, обоз, състоящ се от двайсет хиляди фургона, впрегнати с осемдесет и четири хиляди мулета. Под ръководството на главния интендант се събират всевъзможни припаси. Построяват се нови кораби от типа таран на полковник Елит и канонерките на комодор Фут, които ще участвуват за пръв път в морска война.

Югът също не остава по-назад. Наистина той разполага с леярните за оръдия в Нови Орлеан и в Мемфис, с металургичните заводи в Тредогар, близо до Ричмънд, които произвеждат оръдия от системите „Перът“ и „Родмън“. Но това не е достатъчно. Конфедералното правителство се обръща към Европа. Лиеж и Бирмингам му изпращат цели корабни товари с оръжие — оръдия от системите „Армстронг“ и „Уитуърт“. Нарушителите на блокадата, които идват в пристанищата на Юга да търсят евтин памук, го получават само срещу такъв военен материал. След това армията се организира. Командуват я генералите Джонстън, Лий, Борьогар, Джексън, Критъндън, Флойд, Пилоу. На 8 август Конгресът на отцепниците упълномощава своя президент Джефърсън Дейвис да набере четиристотин хиляди доброволци за срок от една до три години, към които се присъединяват нередовни части — милиция и герили¹.

Но тези приготовления не пречат на подновяването на сраженията през втората половина на първата зима. От цялата територия на робовладелците федералното правителство заема все още само Мериленд, Западна Вирджиния, някои части от Кентъки, по-голямата част от Мисури и няколко пункта по крайбрежието.

Новите военни действия започват най-напред в източната част

’Герили доброволни, прилагащи партизанска тактика. Б. пр.

на Кентъки. На 7 януари Гарфийлд разбива конфедералистите при Мидъл Крик, а на 20-и те са отново разгромени при Логън Крос и Мил Спрингс. На 2 февруари Грант се качва с две дивизии на няколко големи парахода по река Тенеси; в подкрепа им идва броненосната флотилия на Фут. На 6-и форт Хенри пада в ръцете му. Така е счупена една брънка от веригата, върху която, както казва историкът на тази гражданска война, „се облягаше цялата отбранителна система на противника му Джонстън“. По този начин Къмбърланд и столицата на Тенеси са поставени под пряка и близка заплаха от федералните войски. Ето защо Джонстън се стреми да съсредоточи всичките си сили във форт Донълсън, за да намери по-сигурна опорна точка за отбрана.

В същото време друга експедиция, включваща един корпус от шестнайсет хиляди души под командването на Бърнсайд, и една флотилия, състояща се от осемдесет въоръжени за война парахода и петдесет транспортни кораба, се спуща по Чесапийк и отплава от Хемптън Роудс на 12 януари. Въпреки силните бури на 24 януари тя навлиза във водите на Пимлико Саунд, за да завземе остров Роаноук и да завладее крайбрежието на Северна Каролина. Но островът е укрепен. На запад проливът е защитен с преграда от потопени кораби. Достъпът до острова е затруднен от артилерийски батареи и полски укрепления. Пет-шест хиляди бойци с подкрепата на флотилия от седем канонерки са готови да предотвратят всякакъв десант. Все пак, въпреки храбростта на защитниците му, на 7 срещу 8 февруари този остров пада в ръцете на Бърнсайд заедно с двайсет оръдия и повече от две хиляди пленници. На другия ден федералистите са господари на Елизабет Сити и на цялото крайбрежие на Албмарл Саунд, тоест на северната част от това вътрешно море.

Накрая, за да завършим описанието на положението до 6 февруари, трябва да кажем нещо и за Джексън, този южняшки генерал, този бивш преподавател по химия, този воинпуритан, който защитава Вирджиния. След отзоваването на Лий в Ричмънд той поема командването на армията. На 1 януари тръгва от Уинчестър със своите десет хиляди бойци и прекосява Алеганите, за да завземе Бат на железопътната линия за Охайо. Победен от климата, сломен от снежните бури, той бива принуден да се върне в Уинчестър, без да е достигнал целта си.

А ето какво стана по южното крайбрежие от Каролина до Флорида.

През втората половина на 1861 г. Северът притежаваше вече доста бързи плавателни съдове, за да контролира тези морета, при все че не бе успял да завладее прословутия „Съмтър“, който през януари 1862 г. се отбива в Гибралтар, за да използва европейските води. „ДжефърсънДейвис“, в желанието си да избяга от федералистите, се укрива в Сент Огъстин във Флорида, но загива в момента, когато минава през пролива. Почти по същото време един от корабите, кръстосващи около Флорида — „Андерсън“, — залавя корсарския кораб „Борьогар“. Но в Англия вече са готови за път нови кораби. Тогава с прокламация на Ейбрахам Линкълн районът на блокадата се разширява до бреговете на Вирджиния и Северна Каролина — дори фиктивната блокада, блокадата на книга, която обхваща четири хиляди и петстотин километра от крайбрежието. За наблюдаването му северняците разполагат само с две ескадри: едната трябва да блокира бреговете на Атлантика, другата — Мексиканския залив.

На 12 октомври за пръв път конфедералистите се опитват да освободят устието на Мисисипи с помощта на „Манасас“ — първия брониран кораб през тази война, — подкрепян от флотилия брандери¹. Тази акция се проваля. Корветата „Ричмънд“ се измъква здрава и читава на 29 декември, но един малък параход, „Сий Бърд“, успява да отвлече една шхуна на федералистите при форт Мънро.

Необходимо е обаче да се разполага с пункт, който да служи като оперативна база за кръстосване из Атлантическия океан. Тогава федералното правителство решава да завземе форт Хатерас, господстващ над едноименния пролив, който много често се използва от нарушителите на блокадата. Този форт е трудно-

превзимаме. Той се защитава от квадратен редут, наречен форт Кларк. В отбраната му участвуват хиляда бойци и Седми северокаролински полк. Но това не е страшно. Федералната ескадра, състояща се от две фрегати, три корвети, един стражев кораб и два големи парахода, на 27 август се закотвя срещу пролива. Комодор Стрингъм и генерал Бътлър атакуват. Редутът е превзет. След доста продължителна съпротива форт Хатерас вдига бяло знаме. Така северняците се сдобиват с оперативна база за цялото времетраене на войната.

През ноември въпреки усилията на конфедералистите в ръцете на федералистите пада и се задържа остров Санта Роза, на изток от Пенсакола, в Мексиканския залив, представляващ част от флоридското крайбрежие.

Все пак завземането на форт Хатерас не изглежда достатъчно за доброто водене на по-нататъшните операции. Трябва да се окупира и други пунктове по крайбрежието на Южна Каролина, Джорджия, Флорида. На комодор Дюпон са предоставени две парни фрегати — „Уобъш“ и „Съскуехана“, три платноходни фрегати

’Брандер боси кораб от ветроходния флот, който бил предназначен за подпалване на неприятелски кораби. Обикновено за брандср се използвали остарели кораби, запълнени с горящи материали. По време на бой брандср. прикриван от артилерийския огън на своя флот се приближавал към противника от наветрената страна, запалвал брандсра. закрепял го с куки към неприятелския кораб и се спасявал с гребна лодка. Б. пр.

гаги, пет корвети, шест канонерки, няколко стражеви кораба, двайсет и пет въглевоза, натоварени с припаси, и тридесет и шест парахода, способни да пренесат петнайсет хиляди и шестстотин бойци под командването на генерал Шермън. На 25 октомври тази флотилия отплава от форт Мънро. След като претърпява страшна буря около нос Хатерас. тя изследва пролива Хилтън Хед, между Чарлстън и Савана. Там е Порт Ройъл — един от най-важните заливи на американската конфедерация, където генерал Рипли командува силите на робовладелците. Двата форта Уокър и Борьогар, на четири хиляди метра един от друг, пазят входа на залива. Защищават го осем

парахода, а пясъчната му коса го прави почти недостъпен за нападаща флота.

На 5 ноември фарватерът бива обозначен с шамандури и след размяна на няколко оръдейни изстрела Дюпон прониква в залива, но все още без да успее да стовари там войските на Шермън. На 7-и преди обед той атакува форт Уокър, а после и форт Борьогар. Сломява ги под градушка от най-големите си снаряди. Фортовете са опразнени. Федералистите ги завземат почти без бой и Шермън завладява този пункт, толкова важен за по-нататъшните военни операции. Това е удар, нанесен в самото сърце на робовладелските щати. В ръцете на федералистите падат един след друг съседните острови, дори остров Тайби и форт Пуласки, който господствува над река Савана. В края на годината Дюпон е господар на пет големи залива — Норт Едисто, Сент Хелена, Порт Ройъл, Тайби, Уорсо — и на цял низ островчета, пръснати покрай бреговете на Каролина и Джорджия. Най-после на 1 януари 1862 г. един последен успех му позволява да завземе укрепленията на конфедералистите, издигнати по бреговете на Кусоу.

Такова беше положението на воюващите страни в началото на февруари 1862 г. Такива бяха успехите на федералното правителство на юг в момента, когато корабите на комодор Дюпон и войските на Шермън заплашваха Флорида.

IV. СЕМЕЙСТВО БЪРБАНК

Беше седем часът и няколко минути, когато Джеймз Бърбанк и Едуард Керъл изкачиха стъпалата на външното каменно стълбище, на което се намираше главният вход на Касъл Хаус, обърнат към Сент Джонс. След тях се качи и Зерма, която държеше момиченцето за ръка. Всички се озоваха в хола — нещо като голям вестибюл, в дъното на който се раздвояваше закръглена като свод голяма стълба, водеща към горните етажи.

Там беше мисис Бърбанк заедно с Пери, главния управител на плантацията.

— Нищо ново ли няма в Джексънвил?

— Нищо, приятелю.

— И никакви вести от Гилбърт?

— Има... писмо!

— Слава богу!

Такива бяха първите въпроси и отговори, разменени между мисис Бърбанк и съпруга ѝ.

След като целуна жена си и малката Ди, Джеймз Бърбанк разпечата връченото му писмо.

Това писмо не беше отваряно в отсъствието на Джеймз Бърбанк. Поради положението на подателя и на семейството му във Флорида мисис Бърбанк искаше мъжът ѝ пръв да се запознае с неговото съдържание.

— Това писмо сигурно не е дошло по пощата? — запита Джеймз Бърбанк.

— О, не, мистър Джеймз! — отговори Пери. — Това би било крайно непредпазливо от страна на мистър Гилбърт!

— А кой се е наел да го донесе?

— Някакъв човек от Джорджия, на чиято преданост нашият млад лейтенант е сметнал, че може да разчита.

— Кога пристигна това писмо?

— Вчера.

— А човекът?

— Замина си още същата вечер.

— Добре ли му платихте за услугата?

Да, приятелю, добре му е платено — отвърна мисис Бърно от Гилбърт. Човекът не пожела да вземе нищо от нас.

Холът беше осветен от две лампи, поставени на мраморна маса пред голям диван. Джеймз Бърбанк седна до тази маса. Жена му и дъщеря му се настаниха до него. Едуард Керъл, след като се ръкува със сестра си, се тръшна на един фотьойл. Зерма и Пери останаха прави до стълбата. И двамата бяха толкова близки на семейството, че писмото можеше да бъде прочетено в тяхно присъствие.

Джеймз Бърбанк го бе отворил.

— То е от 3 февруари — рече той.

— Отпреди четири дни! — възкликна Едуард Керъл. — Много време за сегашните обстоятелства...

— Но прочети го, татко, прочети го! — извика дъщеричката с нетърпение, съвсем естествено за нейната възраст.

Ето какво се казваше в това писмо:

„На борда на «Уобъш», закотвен при Едисто.

3 февруари 1862 г. Скъпи татко,

Най-напред целувам мама, сестричката си и теб. Не забравям и вуйчо си Керъл, а за да не пропусна нищо, пращам на добрата Зерма най-сърдечни поздравии от мъжа й, моя честен и предан Марс. Двамата с него сме много добре и имаме силно желание да бъдем при вас! Това ще стане скоро, пък ако ще и да ни проклина. мистър Пери, нашият достоен управител, който като отявлен поддръжник на робството сигурно ругае, виждайки успехите на Севера!“

— Това е по ваш адрес, Пери — каза Едуард Керъл.

— Всеки си има свои разбирания по този въпрос! — отвърна мистър Пери с тон на човек, който не възнамерява ни най-малко да пожертвува своите.

Джеймз Бърбанк продължи:

„Това писмо ще ви донесе човек, на когото имам вяра, така че бъдете спокойни. Сигурно сте научили, че ескадрата на комодор Дюпон завзе залива Порт Ройъл и съседните острови. Значи Северът надделява малко по малко над Юга. Затова твърде вероятно е федералното правителство да се опита да завладее главните пристанища на Флорида. Говори се, че към края на месеца Дюпон и Шермън ще предприемат съвместна експедиция. Така че възможно е да ни възложат да завземем и залива Сент Ендрюз. Оттам лесно ще може да се проникне в самия щат Флорида.

Искам час по-скоро да бъда при вас, скъпи татко, и особено с нашата победоносна флотилия! Положението на семейството ми сред това робовладелско население не престава да ме безпокои. Но приближава моментът, когато ще могат решително да възтържествуват идеите, които винаги са били поддържани в плантацията Кемдлис Бей.

Ах, да можех да се откъсна поне за едно денонощие, за да дойда да ви видя! Но не! Това би било твърде неблагоприятно както за мен, така и за вас, тъй че по-добре да бъдем търпеливи. Още няколко седмици и всички ще се съберем в Касъл Хаус!

А сега завършвам, като се питам дали не съм забравил да поздравя някого. Да, така е! Забравих мистър Стенърд и моята очарователна Алис, която толкова горещо желая да видя отново! Привети от мен на баща й, а на нея — повече от привети!...

С уважение и от все сърце, Гилбърт Бърбанк.“

Джеймз Бърбанк постави писмото на масата; тогава мисис Бърбанк го взе и го поднесе до устните си. После малката Ди положи сърдечна целувка върху подписа на брат си.

— Чудесен момък! — каза Едуард Керъл.

— Но и Марс е чудесен! — додаде мисис Бърбанк, поглеждайки Зерма, която притискаше момиченцето в обятията си.

— Трябва да съобщим на Алис, че сме получили писмо от Гилбърт — добави мисис Бърбанк.

— Да, аз ще ѝ пиша — отвърна Джеймз Бърбанк. — Впрочем след няколко дни трябва да отида в Джексънвил и да се видя със Стенърд. Може да са получени и други новини за проектираната експедиция, откакто Гилбърт е писал това писмо. Ах, да дойдат най-после нашите приятели от Севера, та Флорида да се върне под знамето на Щатите! Накрая положението ни тук ще стане неудържимо!

И действително, откакто войната се приближаваше към Юга, във Флорида се забелязваше явен обрат по въпроса, който бе предизвикал разкола между Съединените щати. Дотогава робовладелството не беше толкова развито в тази бивша испанска колония, която не участвуваше в това движение със същата пламенност, както Вирджиния или двете Каролини. Но скоро начело на привържениците на робовладелството застанаха водачи. И сега тези хора, готови да вдигнат бунт и способни да извлекат много изгоди от смутовете, се налагаха на властите в Сент Огъстин и особено в Джексънвил, където се облягаха на измета от простолудието. Ето защо положението на Джеймз Бърбанк, произходът и възгледите на когото бяха известни, можеше в определен момент да стане много опасно.

Преди двацетина години Джеймз Бърбанк бе напуснал Ню Джърси, където притежаваше още известни имоти, и бе дошъл да се настани в Кемдлис Бей с жена си и четиригодишния си син. Знаем колко бе процъфтяла плантацията благодарение на неговата умна дейност и съдействието на неговия шурей Едуард Керъл. Ето защо той беше непоклонно привързан към това голямо имение, останало от предците му. Петнайсет години след настаняването му в този дом там се бе родило второто му дете, малката Ди.

Тогава Джеймз Бърбанк беше четиридесет и шест годишен. Той беше човек със здраво телосложение, свикнал на труд, който не щадеше силите си. Славеше се с енергичния си характер. Твърдо отстояваше убежденията си и никак не се стесняваше да ги провъзгласява открито. Едър, с леко прошарена коса, малко суров на вид, но прям и приветлив, с брадичка по североамерикански, без бакенбарди и без мустаци, Джеймз Бърбанк беше типичен янки от Нова Англия. В цялата плантация го обичаха заради неговата доброта, подчиняваха му се, защото беше справедлив. Негрите му бяха дълбоко

предани и той чакаше с нетърпение обстоятелствата да му позволят да ги освободи. Неговият шурей, почти на същата възраст, се занимаваше специално със счетоводството на Кемдлис Бей. С Едуард Керъл се разбираха отлично за всичко и имаха еднакви възгледи по въпроса за робовладелството.

Така че сред целия тоя малък свят в Кемдлис Бей единствено управителят беше с противоположни убеждения. Не бива да се мисли обаче, че този честен човек се отнасяше лошо с робите. Тъкмо обратното, стараше се дори да ги направи по-щастливи, отколкото позволяваше положението им.

— Но — казваше той — в топлите страни има места, където обработването на земята може да се повери само на негри. А негри, които не са роби, не могат да бъдат вече негри!

Такава беше теорията му, която той защитаваше всеки път, когато му се представеше случай. Към нея се отнасяха снизходително, без никога да му държат сметка. Но Пери кипеше от яд, като гледаше, че войната се развива в полза на противниците на робството. В Кемдлис Бей „ще стане мътно и кърваво, когато мистър Бърбанк освободи своите негри“ — казваше той.

Повтаряме, Пери беше прекрасен човек, при това много смел. И когато Джеймз Бърбанк и Едуард Керъл се записаха в отряд на милицията, чиито членове се наричат „минитмени“, тоест хора на минутата, защото всяка минута трябва да бъдат готови да заминат, той храбро се присъедини към тях в борбата с последните шайки семиноли.

По онова време мисис Бърбанк не изглеждаше на 39-те си години. Тя беше все още много красива. Един ден дъщеря ѝ щеше да прилича на нея. Джеймз Бърбанк бе намерил в нея любяща, нежна другарка, на която дължеше до голяма степен щастливия си живот. Тази всеотдайна жена живееше само за мъжа си, за децата си, които обожаваше. Ала много се страхуваше за тях поради събитията, в резултат от които гражданската война щеше да стигне до Флорида. И докато Диана или по-право Ди, както я наричаха галено, шестгодишно весело, мило, жизнерадостно момиченце, живееше в Касъл Хаус с майка си, Гилбърт вече не беше там. Затова мисис Бърбанк изпитваше непрекъснато безпокойство за него, което не винаги успяваше да скрие.

Гилбърт беше тогава двайсет и четири годишен момък, който притежаваше душевните качества на баща си, но малко по-експанзивни, и същите физически качества, с малко повече изящество и обаяние. Смел другар, много вещ във всички видове спорт, а също и извънредно ловък в ездата, мореплаването и лова. За голям ужас на майка му обширните гори и блата на околията Дювал, както и заливите и руслото на Сент Джонс чак до устието Пабло, твърде често бяха арена на неговите подвизи. Така че когато се раздадоха първите изстрели на междуособната война, Гилбърт беше вече естествено подготвен за всички несгоди на войнишкия живот. Той разбираше, че дългът го зове да постъпи във федералната армия, и не се поколеба да го изпълни. Поиска да замине. Каквато и мъка да причиняваше това на жена му, каквито и опасности да криеше подобно положение, Джеймз Бърбанк не помисли нито за миг да се възпротиви на желанието на сина си. И той като него смяташе, че това е дълг, а дългът стои над всичко.

И така. Гилбърт замина за Севера, но отпътуването му се пазеше по възможност в най-дълбока тайна. Ако в Джексънвил научеха, че синът на Джеймз Бърбанк е постъпил на служба в северняшката армия, Кемдлис Бей можеше да пострада. Младият човек замина с препоръки до приятели, които баща му все още имаше в щат Нью Джърси. Тъй като винаги бе проявявал влечение към морето, те лесно му издействуваха постъпване във федералната флота. По това време се напредваше бързо в службата и понеже Гилбърт не беше от изоставащите, скоро се издигна. Вашингтонското правителство следеше този младеж, който въпреки положението, в което се намираше семейството му, не бе се побоял да дойде да му предложи своите услуги. Гилбърт се отличи при нападението срещу форт Съмтър. Той беше на „Ричмънд“, когато този кораб бе нападат от „Манасас“ в устието на Мисисипи, и спомогна много за неговото измъкване и спасяване. След този бой бе произведен в мичман, без да е завършил морското училище в Анаполис, както беше впрочем и с всички произведени набързо офицери, взети в търговската флота. С новия си чин постъпи в ескадрата на комодор Дюпон, участва в блестящите битки за форт Хатерас, а после — в завземането на Сий Айлъндс. От няколко седмици беше лейтенант на борда на една от

канонерките на комодор Дюпон, които скоро щяха да форсират фарватера на Сент Джонс.

Да, този млад човек също бързаше тази кръвопролитна война да свърши час по-скоро! Защото обичаше и беше обичан. Щом отбиеше военната си служба, щеше веднага да се върне в Кемдлис Бей, където трябваше да се ожени за дъщерята на един от най-добрите приятели на баща си.

Мистър Стенърд не спадаше към класата на флоридските земевладелци. Овдовял, със значително състояние, той бе решил да се отдаде всецяло на възпитанието на дъщеря си. Живееше в Джексънвил, откъдето до Кемдлис Бей имаше само три-четири мили път срещу течението на реката. От петнайсет години вече не минаваше седмица, без да дойде на гости у семейство Бърбанк. Следователно може да се каже, че Гилбърт и Алис Стенърд бяха израсли заедно. Така че бракът, проектиран отдавна и вече предрешен, трябваше да осигури щастието на двамата млади. При все че Уолтър Стенърд беше южняк, подобно на някои свои съграждани във Флорида той се обявяваше против робството; но тези хора не бяха достатъчно многобройни, за да вземат връх над мнозинството от земевладелците и жителите на Джексънвил, чиито възгледи от ден на ден все повече клоняха в полза на сепаратисткото движение. Ето защо ръководителите на околията и най-вече белите от простолудието, готови да ги следват във всякакви изстъпления, започваха да гледат неприязнено тези честни хора.

Уолтър Стенърд беше американец от Нови Орлеан. Мисис Стенърд, по произход францужойка, умряла много рано, бе предала на дъщеря си благородните качества, пропити във френската кръв. Когато Гилбърт заминаваше, мис Алис прояви голяма твърдост, утешавайки и успокоявайки мисис Бърбанк. Макар че обичаше Гилбърт толкова, колкото и той нея, тя непрекъснато повтаряше на майка му, че да замине, е дълг, че да се бие за тази кауза, значи да се бие за освобождението на една човешка раса и въобще за свободата. Мис Алис беше тогава на деветнайсет години. Тази девойка имаше руси коси и почти черни очи, изящна фигура, свежо, одухотворено лице. Може би малко сериозна, но с такова живо изражение, че и най-слабата усмивка преобразяваше красивото ѝ лице.

Ала най-верните членове на семейство Бърбанк ще ни останат неизвестни, ако пропуснем да обрисоваме с няколко черти двамата

слуги, Марс и Зерма.

Както видяхме от писмото му, Гилбърт не бе заминал сам. С него бе тръгнал Марс, мъжът на Зерма. Младият човек не би могъл да намери по-предан другар от този роб от Кемдлис Бей, който стана свободен от момента, когато стъпи на териториите на аболиционистите. Но за Марс Гилбърт си оставаше както преди негов млад господар, когото не искаше да напусне, макар че федералното правителство вече бе сформирало негърски батальони, където би намерил мястото си.

Марс и Зерма по рождение не спадаха към негърската раса. Те бяха метиси. Брат на Зерма беше героичният роб Робърт Смол, който четири години по-късно отне от конфедералистите в самия Чарлстънски залив един малък параход, въоръжен с две оръдия, и го предаде на федералната флота.

Така че Зерма имаше от кого да взема пример, а и Марс също. Те бяха щастливо семейство, което гнусната търговия с роби неведнъж бе заплашвала да разлъчи през първите години. И тъкмо когато неочаквана разпродажба щеше да раздели Марс и Зерма, те постъпиха в Кемдлис Бей, сред персонала на плантацията. Ето някои подробности.

Сега Зерма беше на тридесет и една години, Марс — на тридесет и пет. Те се бяха оженили преди седем години, когато принадлежаха на един земевладелец на име Тикбърн, чието имение се намираше на двайсетина мили по-горе от Кемдлис Бей. От няколко години този земевладелец поддържаше често връзка с Тексар. А Тексар често посещаваше плантацията му, където намираше добър прием. В това няма нищо чудно, тъй като Тикбърн изобщо не се ползуваше с никакво уважение в околията. Той беше човек с посредствен ум, работите му не вървяха, затова се бе принудил да продаде част от робите си.

Точно по същото време Зерма, много тормозена, подобно на целия персонал в плантацията на Тикбърн, роди едно нещастно малко същество, от което бе почти веднага разделена. Докато изкупваше в затвора една грешка, за която дори нямаше никаква вина, детето умря в ръцете ѝ. Не е трудно да си представим скръбта на Зерма и гнева на Марс. Но какво можеха да сторят тези клетници на господар, комуто принадлежеше плътта им, мъртва или жива, тъй като я бе купил?

Ала към тази скръб се прибави още една, не по-малко страшна. На другия ден след смъртта на детето им Марс и Зерма бяха изкарани на търг, застрашени да бъдат разделени един от друг. Да, те не трябваше да имат дори утешението да са отново заедно при нов господар. Яви се човек, който предлагаше да купи Зерма, но само Зерма, макар че не притежаваше плантация. Вероятно прищявка? И този човек беше Тексар. А приятелят му Тикбърн вече бе на път да се спазари с него, когато в последния момент наддаде нов купувач.

Това беше Джеймз Бърбанк, който присъствуваше на тази публична разпродажба на робите на Тикбърн и се трогна много от съдбата на нещастната метиска, умоляваща напразно да не я разделят от мъжа ѝ.

Джеймз Бърбанк тъкмо имаше нужда от кърмачка за малката си дъщеря. След като узна, че една от робините на Тикбърн, чието дете току-що е умряло, отговаря на необходимите условия, той мислеше как да купи само дойката; но развълнуван от сълзите на Зерма, не се поколеба да предложи за съпруга ѝ и за нея по-висока цена от всички други, предлагани дотогава.

Тексар познаваше Джеймз Бърбанк, който много пъти вече го бе прогонвал от имението си като човек със съмнителна репутация. От това време водеше началото си омразата, с която Тексар се пропи към цялото семейство в Кемдлис Бей.

Така Тексар реши да се бори със своя богат съперник; но напразно. Тогава се заинати. Удвои цената, която Тикбърн искаше за метиската и нейния мъж. С това само накара Джеймз Бърбанк да плати твърде скъпо за тях. Накрая двойката му бе отстъпена.

По този начин Марс и Зерма не само нямаше да бъдат разделени един от друг, но и щяха да постъпят на служба у най-благородния от плантаторите в цяла Флорида. Как смекчи това нещастieto им и с каква увереност можеха да гледат сега на бъдещето!

Шест години по-късно Зерма беше още в пълния разцвет на своята хубост като метиска. Енергична натура, предана от все сърце на господарите си, тя неведнъж бе имала случай — а и занаят щееше да има — да им докаже своята преданост. Марс беше достоен за жената, с която великодушната постъпка на Джеймз Бърбанк го бе свързала завинаги. Той беше забележителен представител на тези африканци, у

които е примесена голяма доза креолска кръв. Едър, як, непоколебимо смел, той щеше да окаже неоценими услуги на своя нов господар.

Впрочем с тези двама нови слуги, придадени към персонала на плантацията, там не се отнасяха като с роби. Добротата и схватливостта им бяха бързо оценени. Марс бе специално определен за слуга на младия Гилбърт. Зерма стана дойка на Диана. Това положение можеше само да ги свърже още по-дълбоко със семейството.

А и Зерма изпитваше към малкото момиченце майчинска любов — любов, която не можеше вече да проявява към детето, което бе загубила. Ди й отвърщаше със същото и обичта на едната винаги бе откликвала на майчинските грижи на другата. Мисис Бърбанк също изпитваше към Зерма дружелюбие и признателност.

Същите чувства съществуваха между Гилбърт и Марс. Ловък и енергичен, метисът бе помогнал много на младия си господар да стане изкусен във всички видове спорт. Джеймз Бърбанк можеше само да се радва, че го бе придал към сина си.

Така, измъкнали се от ръцете на Тикбърн и избавени от опасността да попаднат в ръцете на Тексар, Зерма и Марс се намираха в положение, на каквото никога дотогава не бяха се радвали. И никога не забравяха това.

V. ЧЕРНИЯТ ЗАЛИВ

На другия ден при първите лъчи на зората по брега на едно от островчетата, залутани в дъното на лагуната на Черния залив, се разхождаше някакъв човек. Това беше Тексар. На няколко крачки от него, до брега, току-що бе застанал един индианец, седнал в скифа, който предишния ден се бе приближил до „Шенън“. Това беше Скуамбо.

След като походи няколко пъти напред-назад, Тексар се спря пред една магнолия, дръпна към себе си един от долните клони на дървото и откъсна от него лист заедно с дръжката. После извади от тефтерчето си някаква бележчица, на която бяха написани с мастило само три-четири думи. Нави тази бележчица на тънко масурче и я пъхна под жилчиците откъм долната част на листото.

Направи го толкова ловко, че листът от магнолия не загуби нищо от обичайния си вид.

— Скуамбо! — извика след това Тексар.

— Какво, господарю? — отзова се индианецът.

— Върви, където ти казах.

Скуамбо взе листа, сложи го при носа на скифа, седна отзад, размаха греблото си, заобиколи края на островчето и се запровира през лъкатушен проток, който едва се забелязваше под гъстия свод на дърветата.

Тази лагуна беше прорязана от цял лабиринт такива протоци, плетеница от тесни криволичещи канали, пълни с черна вода, подобни на тия, които се кръстосват в някои европейски градини. Човек, непознаващ добре протоците на този дълбок преливник, в който се губят разклоненията на Сент Джонс, не би могъл да се ориентира там.

Обаче Скуамбо не се колебаеше. Там, където човек не би се надявал да забележи път, той прекарваше смело своя скиф. Ниските клони, които отстраняваше, се спущаха отново след него и никой не би могъл да каже, че преди малко през това място е минала лодка.

Индианецът се вдълбочи по този начин през дълги виещи се ръкави, на места по-тесни от каналите, прокопавани за отводняване на

ливадите. При неговото приближаване изхвъркваха цели ята водни птици. Лепкави змиорки, подавайки плахо глави, се провираха под стърчащите от водата корени. Скуамбо никак не се безпокоеше от тези влечуги, нито от заспалите каймани, които можеше да събуди в тинестите им леговища, като ги докоснеше с лодката си. Той караше все напред, а когато му липсваше пространство за маневриране, отблъсваше се с края на греблото си така, както би си послужил с канджа.

Макар че вече се бе съмнало и гъстата нощна мъгла започваше да се вдига под първите слънчеви лъчи, никой не можеше да го види под прикритието на този непроницаем свод от зеленина. Дори когато слънцето грееше най-силно, никаква светлинка не успяваше да проникне през него. Впрочем за това блатисто място беше достатъчен полумракът; нямаха нужда от светлина и безчислените животинки, които гъмжаха из неговите възчерни води, и хилядите водни растения, плаващи по повърхността му.

Половин час Скуамбо се движи така от островче на островче. Когато се спря, скифът му бе стигнал до едно от най-далечните кътчета на залива.

На това място, където свършваше блатистата част на тази лагуна, дърветата растяха по-нарядко, листата им не бяха толкова гъсти и вече пропускаха дневната светлина. По-нататък се простираше обширно поле, обградено с гори и леко издигнато над нивото на Сент Джонс. Там вирееха поотделно едва пет-шест дървета.

Когато кракът стъпваше по тази тинеста почва, усещаше, като че под него е разстлан мек килим. Няколко храста сасафра с мършави листа, примесени с дребни виолетови ягодки, чертаеха по повърхността ѝ причудливи криволици.

След като привърза скифа си за един дънер на брега, Скуамбо скочи на земята. Нощните изпарения започваха да се разпръсват. Полето, напълно пусто, изплуваше малко по малко от мъглата. Между петте или шестте дървета, чиито силуети се открояваха смътно над мъглата, растеше магнолия със средни размери.

Индианецът се насочи към това дърво. Той стигна до него за няколко минути. Наведе една от клонките му и прикрепил за нея листа, даден му от Тексар. После, когато пусна вейката и тя се изправи, листът изчезна между разклоненията на магнолията.

Тогава Скуамбо се върна при скифа и го подкара обратно към островчето, където го чакаше господарят му.

Черният залив, наречен така поради тъмния цвят на водите си, заемаше площ от около петстотин-шестстотин акра. Подхранван от Сент Джонс, той представляваше нещо като архипелаг, напълно недостъпен за човек, който не познава безкрайните му извивки. Из него бяха пръснати стотина островчета. Нито мостове, нито бентове не ги свързваха един с друг. Помежду им се проточваха дълги плетеници от лиани. Няколко високи клона се преплитаха над разделящите ги хиляди ръкави. И нищо повече. Така че не беше лесно да се установи връзка между различните части на тази лагуна.

Едно от тези островчета, разположено почти в средата на басейна, беше най-значителното по площ — двайсетина акра, и по височина — пет-шест стъпки над средното равнище на Сент Джонс между отлива и прилива.

В далечно време на това островче е било построено малко укрепление, нещо като блокхауз, сега изоставен поне от военна гледна точка. Неговите полуизгнили палисади още стърчаха под големите дървета — магнолии, кипариси, каменни дъбове, черни орехи, южни борове, увити с дълги гирлянди от кобеи и други безкрайни лиани.

Вътре в ограденото място под гъста зеленина окото най-последно различаваше геометричните форми на това малко укрепление или по-право на този наблюдателен пост, чието единствено предназначение е било да приюти гарнизон от двайсетина души. В дървените стени бяха пробити няколко бойници. Затревени покриви го прихлупваха със същинска пръстена черупка. Вътре около централното помещение бяха разположени няколко стаи, които опираха до склада, предназначен за провизии и муниции. За да се проникне в укреплението, трябваше първо да се мине оградата през един тесен вход, после да се прекоси дворът, засаден с няколко дървета, и накрая да се изкачат десетина пръстени стъпала, поддържани с греди. Чак тогава се попадеше на единствената врата, откъдето можеше да се влезе вътре; а тя беше всъщност някогашна амбразура, пригодена за тази цел.

Такова беше обичайното убежище на Тексар — убежище, което никой не знаеше. Там, скрит от очите на всички, той живееше със Скуамбо, много предан на своя господар, но не по-добра стока от него, и с петима-шестима роби, от един дол дренки с индианеца.

Както виждаме, имаше голяма разлика между това островче в Черния залив и богатите имения, създадени по двата бряга на реката. Тук не беше осигурено дори самото съществуване на Тексар и другарите му, впрочем хора не твърде придирчиви. Няколко домашни животни, пет-шест акра земя, засадена с картофи, ямс, краставици, двайсетина овощни дървета почти в диво състояние — това беше всичко, без да се смята ловът в съседните гори и риболовът из блатата на лагуната, където през всички времена на годината можеше да се намери нещо. Но несъмнено обитателите на Черния залив имаха и други източници за препитание, чиято тайна беше известна само на Тексар и Скуамбо.

Що се отнася до безопасността на блокхауза, нима тя не бе осигурена от самото му разположение сред това непристъпно свърталище? Пък и кой ли би опитал да го нападне и защо? Във всеки случай за всяко подозрително приближаване незабавно би известил лаят на двете кучета на островчето — от ония свирепи копои, докарвани от Караибските острови, които са били използвани някога от испанците за лов на негри.

Ето това беше жилището на Тексар, достойно за него. А сега нещо за самия човек.

Тексар беше тогава на тридесет и пет години. Среден на ръст, със здраво телосложение, закален в изпълнения с опасности живот на открито, който бе водил винаги. Испанец по рождение, той не отричаше произхода си. Косата му беше черна и остра, веждите му — гъсти, очите — зеленикави, устата — широка, с тънки и свити устни, сякаш изсечени с удар на сабя, чипонос, с ноздри на хищник. Целият израз на лицето му показваше, че е коварен и необуздан човек. Някога носеше брада, но от две години, след като бе полуизгорена от изстрел при не знам какъв спор, я бе обръснал и оттогава суровостта на чертите му изпъкваше още повече.

Преди дванайсетина години този авантюрист се бе настанил във Флорида, в изоставения блокхауз, владението на който никой не мислеше да му оспорва. А откъде бе дошъл? Никой не знаеше и не говореше за това. Какъв е бил предишният му живот? И това не се знаеше. Твърдеше се — и беше вярно, — че се е занимавал с търговия на роби и е продавал чернокожата си стока в пристанищата на Джорджия и двете Каролини. Забогатял ли е от тази гнусна търговия?

Изглежда, не. Въобще той не се ползуваше с никакво уважение дори в този край, където не липсваха хора като него.

Все пак, макар че Тексар беше добре известен и тази слава не говореше в негова изгода, това не му пречеше да има значително влияние в околията и особено в Джексънвил. Вярно, влиянието му беше сред най-непочтената част от населението на главния град. Той често ходеше по свои работи, за които никога не разправяше. Създал си бе голям брой приятели между бялото простолюдие и най-гнусната градска сган. Вече видяхме това, когато се връщаше от Сент Огъстин в компания с половин дузина съмнителни типове. Влиянието му се разпростираше дори до някои колонисти по Сент Джонс. Тексар ги посещаваше понякога и въпреки че самите те не му връщаха визитите, защото никой не знаеше убежището му в Черния залив, той имаше достъп до някои плантации по двата бряга. Ловът беше естествен повод за тези отношения, които се установяват лесно между хора с еднакви нрави и еднакви вкусове.

От друга страна, влиянието му се бе засилило още повече от няколко години благодарение на това, че Тексар бе успял да се представи за най-пламенен защитник на определени идеи. Щом въпросът за робовладелството предизвика разцепление между двете половини на Съединените щати, този испанец се обяви за най-упорит, най-решителен поддръжник на робството. Ако го слушаш, той не се водеше от интерес, защото притежаваше само петима-шестима роби. Заявяваше, че защитава робовладелството само по принцип. А с какви средства? Използуваше най-долните страсти, възбуждаше алчността на простолюдието, насъсквайки го към грабеж, опожаряване, дори убийства срещу ония жители или земевладелци, които споделяха идеите на Севера. И сега единствената цел на този опасен авантюрист беше да свали гражданската власт в Джексънвил, да смени управниците с умерени възгледи, уважавани за техните качества, с най-отявлени свои привърженици. А след като чрез метеж станеше господар на околията, ръцете му щяха да бъдат развързани за лични отмъщения.

Така че обяснимо е защо Джеймз Бърбанк и някои други собственици на плантации следяха зорко действията на подобен човек, станал вече твърде опасен със своя лош характер. На това се дължаха

омразата на едната страна и недоверието на другата, а последвалите събития щяха да ги засилят още повече.

Пък и в това, което се знаеше за миналото на Тексар, откакто бе престанал да се занимава с търговия, имаше крайно подозрителни неща. Всичко като че ли доказваше, че от последното нашествие на семинолите насам той поддържа тайни връзки с тях. Може би ги бе насочвал къде да действуват, кои плантации е най-изгодно да нападат? И сигурно им бе помагал да устройват засади и клопки? В някои случаи това не подлежеше на съмнение и след последното нападение на тези индианци властите се видяха принудени да вземат мерки срещу испанеца — да го арестуват и да го дадат под съд. Но Тексар се позова на алиби — похват за защита, с който той и по-късно си служеше успешно. Така бе доказано, че не е могъл да вземе участие в нападението срещу една ферма, разположена в околията Дювал, тъй като тогава се е намирал в Савана, в щат Джорджия, на около четиридесет мили на север, извън Флорида.

През следващите години бяха извършени няколко големи обира както в плантации, така и срещу пътници, нападнати по флоридските пътища. Дали Тексар не беше извършител или съучастник на тези престъпления? И този път подозренията паднаха върху него, но поради липса на доказателства не можеха да предприемат съдебно преследване срещу виновника.

Най-после се яви случай, когато се сметна, че неуловимият дотогава злосторник е хванат на местопрестъплението. Именно по това дело той бе призован предния ден от съдията в Сент Огъстин.

Осем дни по-рано Джеймз Бърбанк, Едуард Керъл и Уолтър Стенърд се връщаха от посещение в една съседна на Кемдлис Бей плантация. Към седем часа вечерта, на смрачаване, до тях достигнаха отчаяни викове. Те побързаха да притичат към мястото, откъдето идеха тези викове, и се озоваха пред постройките на някаква усамотена ферма.

Тези постройки горяха. Преди това фермата бе ограбена от петима-шестима души, които току-що се бяха пръснали. Извършителите на престъплението сигурно не се намираха далеч: още се забелязваха двама от тези нехранимайковци, които бягаха през гората.

Джеймз Бърбанк и приятелите му се впуснаха смело подир тях, и то точно по посока на Кемдлис Бей. Но напразно. Двамата подпалвачи успяха да избягат през гората. Въпреки това господата Бърбанк, Керъл и Стенърд бяха безпогрешно познали единия от тях: той беше испанецът.

Към всичко туй се прибави едно още по-убедително доказателство: в момента, когато този субект изчезваше при завоя на една от горичките по границата на Кемдлис Бей, той насмалко не блъсна минаващата Зерма. Тя също се убеди, че тичащият с всички сили човек е Тексар.

Не ще и дума, този случай вдигна голям шум в околията. Обир, последван от опожаряване, е най-страшното престъпление за тези колонисти, пръснати на обширна територия. Затова Джеймз Бърбанк, без да се колебае, веднага отнесе въпроса до съда. Въз основа на неговите твърдения властите решиха да предприемат следствие срещу Тексар.

Испанецът бе докаран при главния съдия в Сент Огъстин на очна ставка със свидетелите. Джеймз Бърбанк, Уолтър Стенърд, Едуард Керъл и Зерма заявиха единодушно, че в лицето на човека, който бягал от горящата ферма, са познали Тексар. За тях нямаше никакво съмнение. Тексар беше един от извършителите на престъплението.

От своя страна испанецът бе довел в Сент Огъстин неколцина свидетели. А тези свидетели заявиха категорично, че през въпросната вечер Тексар се е намирал с тях в Джексънвил, в „тиендата“ на Торильо, много известна, но ползваща се с лоша слава кръчма. През цялата вечер Тексар не се разделял от тях. И една още по-убедителна подробност: точно в часа, когато се е извършвало престъплението, испанецът се спречкал с един от пиячите, разположили се в кръчмата на Торильо — спречкване, последвано от удари и закани, за които щяла да бъде подадена жалба срещу него.

При това твърдение, което не можеше да се постави под съмнение — твърдение, което впрочем бе подкрепено от лица, абсолютно непознати на Тексар, — главният съдия в Сент Огъстин се видя принуден да прекрати започнатото следствие и да отхвърли подадената жалба.

Така и този път алибито на тоя тъмен субект бе напълно доказано.

Точно след това дело, вечерта на 7 февруари, Тексар, придружен от своите свидетели, се връщаше в Сент Огъстин. Видяхме как се държеше той на борда на „Шенън“, когато параходът се спущаше по реката. После със скифа, управляван от индианеца Скуамбо, дошъл да го вземе, се бе върнал в изоставеното укрепление, където би било трудно някой да го последва. Що се отнася . до Скуамбо, умен и хитър семинол, станал доверен човек на Тексар, испанецът го бе взел на служба при себе си именно след последния набег на индианците, с който свързваха името му — и с пълно основание.

Поради чувствата, които изпитваше към Джеймз Бърбанк, испанецът вероятно мислеше само как да му отмъсти с всички разполагаеми средства. И ако Тексар успееше да свали властите в Джексънвил, при всички превратности, пораждани ежедневно от войната, той щеше да стане опасен за Кемдлис Бей. Вярно, с енергичния си и решителен характер Джеймз Бърбанк нямаше да отстъпи пред такъв човек! Ала мисис Бърбанк имаше твърде много основания да се страхува за съпруга си и за всички свои близки. Нещо повече, това честно семейство навярно щеше да живее в непрестанен страх, ако знаеше, че на Тексар е известно постъпването на Гилбърт Бърбанк в армията на Севера. А как бе научил това, след като заминаването бе станало тайно? Несъмнено чрез шпиониране, и още много пъти ще видим как шпиони се надпреварваха да му услужват.

А щом Тексар имаше основание да смята, че синът на Джеймз Бърбанк служи в редовете на федералистите под командването на комодор Дюпон, дали нямаше да се опита да устрои някаква клопка на младия лейтенант? Да! И ако успееше да го примаме на флоридска територия, да го хване, да го предаде, можем да се досетим каква би била частта на Гилбърт в ръцете на тези южняци, озлобени от успехите на северняшката армия.

Такова беше състоянието на нещата в момента, когато започва тази история. Такова беше положението на федералистите, стигнали почти до морските граници на Флорида, положението на семейство Бърбанк в самото сърце на околията Дювал, а и на Тексар не само в Джексънвил, но и във всички територии под властта на робовладелците. Ако испанецът постигнеше целите си и сподвижниците му успееха да свалят властта, щеше да му бъде много

лесно да насъска срещу Кемдлис Бей простолюдието, настроено против аболиционистите.

Около един час след като се раздели с Тексар, Скуамбо се върна на централното островче. Той измъкна скифа си на брега, мина оградата и се изкачи по стълбата на блокхауза.

— Свърши ли работата? — запита го Тексар.

— Свърших я, господарю!

— И... нищо ли?

— Нищо.

VI. ДЖЕКСЪНВИЛ

— Да, Зерма, да, вие сте създадена и родена да бъдете робиня!

— повтаряше управителят, впускайки се отново в любимата си тема. — Да, робиня, а не свободна твар.

— Аз не съм на такова мнение — отвърна Зерма със спокоен тон, без да влага в него никакъв плам. толкова беше свикнала на тези спорове с управителя на Кемдлис Бей.

— Нямам нищо против, Зерма! Но така или иначе, накрая ще се съгласите с мнението, че няма вероятност да се установи равенство между бели и черни.

— То е вече установено, мистър Пери. установила го е от памтивека самата природа.

— Лъжете се. Зерма. и доказателство за това е. че белите са десет пъти, двайсет пъти — какво ти? — сто пъти по-многобройни от черните на земята!

— И тъкмо затова черните са заробени — отговори Зерма.

— Имаха силата, но не я използваша както трябва. Ако черните бяха мнозинство на тоя свят, щяха да направят белите свои роби!... Но не! Сигурно биха проявили повече справедливост и преди всичко по-малко жестокост!

Но не трябва да мислим, че този разговор, впрочем съвсем ненужен, пречеше на Зерма и управителя да живеят в сговор. Работата е там, че те нямаха какво друго да правят, освен да побъбрят. Само че, разбира се, биха могли да разискват по-полезна тема и навярно щеше да стане така, ако не беше манията на управителя непрекъснато да обсъжда въпроса за робството.

Двамата бяха седнали при кърмата на една от лодките на Кемдлис Бей, управлявана от четирима гребци от плантацията. Те пресичаха косо реката, използвайки отлива, и отиваха в Джексънвил. Управителят имаше да урежда някои работи на Джеймз Бърбанк. а Зерма щеше да купува разни неща за тоалета на малката Ди.

Беше 10 февруари. От три дена Джеймз Бърбанк се бе върнал в Касъл Хаус, а Тексар в Черния залив, след делото в Сент Огъстин.

От само себе си се подразбира, че още на другия ден мистър Стенърд и дъщеря му получиха писъмце, изпратено от Кемдлис Бей, което ги запознаваше накратко със съдържанието на последното писмо на Гилбърт. Тези новини идваха тъкмо навреме, за да успокоят мис Алис, чийто живот минаваше в непрекъсната тревога, откакто бе започнала тая ожесточена борба между южните и северните щати.

Лодката, снабдена с латинско платно, се носеше бързо. След по-малко от час тя щеше да бъде в пристанището на Джексънвил. Така управителят разполагаше с твърде малко време, за да развие докрай любимата си тема, затова не пропусна този случай.

— Не, Зерма — продължи той, — не! Дори черните да бяха си осигурили мнозинство, то с нищо не би променило положението. И освен това, какъвто и да е изходът от войната, робовладелството пак ще се запази, защото има нужда от роби за работа по плантациите.

— А както знаете, мистър Бърбанк не мисли така — отговори Зерма.

— Знам, но смеея да кажа, че мистър Бърбанк се лъже, колкото и да го уважавам. Чернокожият трябва да бъде част от имението, така както са домашните животни или земеделските сечива. Ако един кон може да ходи където си иска, ако едно рало има право когато му скимне да влезе в чужди ръце, а не в тия на собственика си, не ще има вече земеделие. Нека мистър Бърбанк освободи робите си, та да види какво ще стане с Кемдлис Бей!

— Той щеше да го направи досега — отвърна Зерма, — ако обстоятелствата му позволяваха. Това ви е известно, мистър Пери. А искате ли да знаете какво ще се случи, ако в Кемдлис Бей се обяви освобождение на робите? Нито един негър няма да напусне плантацията и нищо няма да се промени, само ще се отмени правото да се отнасят с тях като с товарни добичета. А тъй като никога не сте се възползували от това право, след освобождението Кемдлис Бей ще си остане пак такъв, какъвто си е бил и преди. — Нима си въобразявате, че сте ме спечелили за своите схващания, Зерма? — попита управителят.

— Ни най-малко, сър. А и би било безполезно по една много проста причина.

— Каква?

— Защото в душата си вие мислите по този въпрос досущ като мистър Бърбанк, мистър Керъл и мистър Стенърд и като всички добри по сърце и справедливи по душа хора.

— Дума да не става, Зерма, дума да не става! И заявявам дори, че това, което говоря по въпроса, е в интерес на негрите! Ако им отпуснем края, ще загинат и скоро расата им ще изчезне.

— Аз пък не мисля така, мистър Пери, каквото и да говорите. Във всеки случай по-добре расата ни да загине, отколкото да бъде обречена на вечно унижение чрез робство!

Управителят искаше да възрази и не се съмняваше, че има достатъчно аргументи. Но платното беше вече прибрано и лодката застанала до дървената скеля. Там тя трябваше да чака до връщането на Зерма и управителя. Двамата веднага слязоха на брега, за да отиде всеки по работата си.

Джексънвил е разположен на левия бряг на Сент Джонс, в края на доста ниска и обширна равнина, заобиколена отвред с великолепни гори, които образуват винаги зелена рамка. Част от тази земя, особено покрай реката, е заета от ниви, засадени с царевица, захарна тръстика и ориз.

Преди десетина години Джексънвил беше само голямо село; тогава то имаше предградие с колиби от кирпич и камъш, в които живееха единствено негри. Сега селото започваше да се превръща в град както с по-удобните къщи и по-добре очертаните и поддържани улици, така и с броя на жителите, който се бе удвоил. През следващата година този главен град на околията Дювал щеше да придобие още по-голямо значение, като се свържеше чрез железница с Талахаси, столицата на Флорида.

Управителят и Зерма вече бяха успели да забележат, че в града цари много голямо оживление. Няколкостотин жители, едни — южняци от американски произход, други — мулати и метиси от испанско потекло, чакаха пристигането на един параход, чийто дим се бе появил надолу по реката, отсам плитчината на Сент Джонс. Някои дори, за да влязат по-бързо във връзка с този параход, наскочаха в пристанищните лодки, а други се настаниха в големите едномачтови рибарски ладии, които се срещат обикновено във водите около Джексънвил.

Причината е, че предния ден от театъра на военните действия бяха дошли важни новини. Плановете за действие, споменати в писмото на Гилбърт Бърбанк, станаха отчасти известни. Знаеше се, че флотилията на комодор Дюпон трябва да отплава по-скоро и че генерал Шермън възнамерява да я придружи с десантни войски. Ала никой не знаеше с положителност накъде ще се насочи тази експедиция, въпреки че всичко караше да се предполага, че целта ѝ е Сент Джонс и флоридското крайбрежие. Така че след Джорджия сега и Флорида беше пряко застрашена от нахлуване на федералната армия.

Когато параходът, който идваше от Фернандина, се привърза за пристана на Джексънвил, неговите пътници просто потвърдиха тези новини. Добавиха дори, че по всяка вероятност комодор Дюпон ще се закотви в залива Сент Ендрюз, за да дочака благоприятен момент да форсира пролива при остров Амелия и естуара на Сент Джонс.

Групите веднага се пръснаха из града и накараха да се разхвърчат шумно много от ония големи американски лешояди, чието единствено предназначение е да чистят улиците. Крещяха, беснееха. „Да се противопоставим на северняците! Смърт на северняците!“ С такива яростни възгласи подстрекатели, привърженици на Тексар, насъскваха и без това вече твърде възбуденото население. Станаха демонстрации на главния площад, пред сградата на съда и дори пред епископалната църква. Трудно щеше да бъде на властите да усмирят това вълнение, макар че, както вече отбелязахме, жителите на Джексънвил не бяха на еднакво мнение по въпроса за робовладелството. Но в такива смутни времена вземат връх най-шумливите и най-буйните и накрая умерените волю-неволю се прекланят пред тях.

Разбира се, най-силно се крещеше в кръчмите, в тиендите, където гърлата бяха под въздействието на силни напитки. Стайните стратегии развиваха там плановете си за оказване на неустоима съпротива срещу нашествието.

— Милицията трябва да се насочи към Фернандина! — казваше един.

— Трябва да се потопят кораби във фарватера на Сент Джонс! — откликваше друг.

— Трябва да се построят земни укрепления около града и да се въоръжат с артилерийски оръдия!

— Трябва да се поиска помощ по железопътната линия ФернандинаКийз!

— Трябва да се угаси фарът Пабло, за да се попречи на флотилията да влезе нощем в устието!

— Трябва да се пръснат мини в средата на реката!

Вече се чуваше да се говори за това ново оръжие, почти ново за междуособната война, и макар че още не се знаеше добре как действува, явно заслужаваше да се използва.

— Най-напред — обади се един от най-яроствните оратори в хазиендата на Торильо — трябва да се хвърлят в затвора всички северняци в града и всички мислеци като тях!

Изглеждаше много чудно, че никой не се бе сетил да направи такова предложение на разколниците във всички страни. Затова то бе посрещнато с „ура“. За щастие на честните хора от Джексънвил властите се колебаха още известно време, преди да отстъпят пред това всеобщо желание.

Вървейки из улиците, Зерма следеше всичко, което ставаше, за да осведоми своя господар, пряко застрашен от вълненията. Ако се стигнеше до насилия, те нямаше да се ограничат до града. Щяха да се разпрострат извън него, чак до плантациите в околията. Кемдлис Бей положително щеше да бъде една от първите му прицелни точки. Ето защо метиската, в желанието си да се сдобие с по-точни сведения, тръгна към къщата извън предградието, в която живееше мистър Стенърд. Тя беше очарователно и удобно жилище, приятно разположено в нещо като зелен оазис, който брадвата на колонистите бе пощадила в това кътче от равнината. Благодарение на грижите на мис Алис къщата се поддържаше безупречно както вътре, така и отвън. Вече се чувствуваше умната и предана домакиня в лицето на тази девойка, която смъртта на майка ѝ бе принудила отрано да ръководи домакинството на Уолтър Стенърд.

Зерма бе посрещната много радушно от младото момиче. Мис Алис отвори дума най-напред за писмото на Гилбърт. Зерма ѝ предаде почти дословно съдържанието му.

— Да, сега той не е далече! — възкликна мис Алис. — Но при какви условия ще се върне във Флорида? И какви ли опасности още го заплашват до края на тази експедиция?

— Колкото до опасностите, Алис — обади се мистър Стенърд, — бъди спокойна! Гилбърт се е сблъсквал и с по-големи опгености при патрулирането около бреговете на Джорджия и най-вече в битката при Порт Ройъл. Аз смятам, че съпротивата на флоридците няма да бъде нито силна, нито продължителна. Какво могат да сторят те, като имат Сент Джонс, който ще позволи на канонерките да стигнат чак до сърцето на щата? Всякаква отбрана ми се струва трудна, ако не и невъзможна.

— Дано да сте прав, татко — рече Алис, — и дай боже тази кръвопролитна война да свърши най-после!

— Тя може да завърши само с поражение на Юга — отвърна мистър Стенърд. — Разбира се, за това е нужно много време и се опасявам, че Джефърсън Дейвис и неговите генерали — Лий, Джонстън и Борьогар — още дълго ще се съпротивяват в централните щати. Не! На федералните войски не ще им е лесно да се справят с конфедералистите. Но що се отнася до Флорида, няма

'Последно средство (лат.) — Б. пр.

да им бъде трудно да я завземат. За нещастие завладяването ѝ не ще им осигури крайната победа.

— Дано Гилбърт бъде благоразумен! — каза мис Алис, склучвайки ръце. — Ако се поддаде на желанието да се види за няколко часа с близките си, подмамен от мисълта, че се намира близо до тях...

— До тях и до вас, мис Алис — допълни Зерма, — защото нали вече спадате към семейство Бърбанк?

— Да, Зерма, със сърцето си.

— Не, Алис, не бой се от нищо — рече мистър Стенърд. — Гилбърт е достатъчно благоразумен, за да не се изложи на такава опасност, още повече че на комодор Дюпон му стигат няколко дни, за да завземе Флорида. Непростима дързост би било да се явява тук, докато федералистите не са станали господари на щата...

— Особено сега, когато хората са склонни повече от всякога към насилие! — вметна Зерма.

— Да, така е, от тази сутрин градът кипи — продължи мистър Стенърд. — Аз наблюдавах, слушах тези подстрекатели! От десетина

дена вече Тексар все е с тях. Той ги подтиква, насъсква ги и накрая тези злодеи ще вдигнат най-долната градска сган не само срещу властите, но и срещу ония жители, които не споделят техните възгледи.

— Не мислите ли, мистър Стенърд — обади се тогава Зерма, — че ще бъде по-добре да напуснете Джексънвил поне за известно време? По-благоразумно ще е да не се връщате там, докато федералните войски не дойдат във Флорида. Мистър Бърбанк ми поръча да ви предам, че ще бъде щастлив да види вас и мис Алис в Касъл Хаус.

— Да... знам... — отвърна мистър Стенърд. — Не съм забравил поканата на Бърбанк... Само че дали в Касъл Хаус е по-безопасно, отколкото в Джексънвил? Ако тези авантюристи, тези безделници, тези фанатици станат господари тук, дали няма да залаят селата и ще могат ли плантациите да се предпазят от техните грабежи?

— Мистър Стенърд — забеляза Зерма, — струва ми се, че в случай на опасност е по-добре да сме заедно...

— Зерма е права, татко. По-добре всички да бъдем в Кемдлис Бей.

— Не ще и дума, Алис — отговори мистър Стенърд. — Аз не отхвърлям предложението на Бърбанк. Но не мисля, че опасността е толкова близка. Зерма ще предаде на приятелите ни, че ми трябва още няколко дни, за да уредя работите си, и тогава ще отидем да поискаме гостоприемство в Касъл Хаус...

— И когато мистър Гилбърт пристигне — каза Зерма, — поне ще намери там всички, които обича!

Зерма се сбогува с Уолтър Стенърд и дъщеря му. После, сред всеобщото вълнение, което не преставаше да се засилва, тя се върна в квартала на пристанището и кейовете, където я чакаше управителят. Дватамата се качиха в лодката, за да преминат реката, и мистър Пери подхвана наново обичайния си разговор точно оттам, където го бе прекъснал.

Не се ли лъжеше мистър Стенърд, като казваше, че няма непосредствена опасност? Защото събитията щяха да я ускорят и в най-близко време Джексънвил щеше да почувствува техните удари.

Ала федералното правителство продължаваше да проявява известна сдържаност, за да запази интересите на Юга. То искаше да действува постепенно. Две години след началото на военните действия

предпазливият Ейбрахам Линкълн още не бе обявил официално премахването на робството по цялата територия на Съединените щати. Трябваше да изтекат още няколко месеца, докато с президентско послание се предложи да се разреши въпросът чрез откупване и постепенно освобождаване на негрите до момента, когато бъде обявено премахването на робството и най-после се гласува отпускането на кредит от пет милиона франка и се разреши да се плаща обезщетение по хиляда и петстотин франка за всеки освободен роб. Някои от генералите на Севера се сметнаха упълномощени да отменят робството в щатите, в които бяха навлезли войските им, но досега това не бе признато официално. Бедата бе там, че още нямаше единодушно мнение по този въпрос и дори се сочеха някои военни ръководители северняци, които смятаха тази мярка за неразумна и прибързана.

Междувременно военните действия продължаваха, и то главно във вреда на конфедералистите. На 12 февруари генерал Прайс с контингент мисурийска милиция бе принуден да се оттегли от Арканзас. Знаем вече, че форт Хенри бе завзет от федералистите. Сега те се устремяваха към форт Донълсън, защищаван от силна артилерия и прикриван от четири километра външни укрепления, които обхващаха и градчето Довър. Но въпреки студа и снега този форт, застрашен от две страни — по суша от петнайсетте хиляди бойци на генерал Грант и откъм реката от канонерките на комодор Фут. — на 14 февруари падна в ръцете на федералистите с цяла южняшка дивизия — бойци и военен материал.

Това беше значителен неуспех за конфедералистите. Последиците от поражението бяха огромни. Като непосредствен резултат то доведе до отстъплението на генерал Джонстън, който бе принуден да изостави важния град Нешвил на река Къмбърланд. Жителите му, обхванати от паника, го напуснаха след генерала, а няколко дни по-късно същата съдба сполетя и Колъмбъс. Така целият щат Кентъки се върна отново под властта на федералното правителство.

Лесно можем да си представим с какви изблици на гняв, с каква жажда за мъст бяха посрещнати тези събития във Флорида. Властите се оказаха безпомощни да успокоят вълнението, което се разпространи до най-отдалечените селца в околиците. Може да се каже, че от час на

час все повече растеше опасността за тия, които не споделяха възгледите на Юга и не се присъединяваха към плановете за съпротива срещу федералните армии. В Талахаси и в Сент Огъстин избухнаха размирици, които с мъка бяха потушени. Но главно в Джексънвил бунтът на простолюдието заплашваше да се изроди в прояви на непристойно насилие.

При тези обстоятелства, естествено, положението на Кемдлис Бей щеше да става все по-тревожно. Но със своите предани служители Джеймз Бърбанк можеше да устои поне на първите нападения, насочени срещу плантацията, макар че в тия времена много трудно можеха да се набавят муниции и оръжие в достатъчно количество. А в Джексънвил пряко застрашеният мистър Стенърд имаше основания да се страхува за безопасността на своето жилище, за дъщеря си, за себе си, за всички свои домашни.

Джеймз Бърбанк, съзнавайки опасностите на това положение му пишеше писмо след писмо. Няколко пъти му праща куриери с молба да дойде незабавно при него в Касъл Хаус. Там щяха да бъдат в сравнителна безопасност, а ако се наложеше да търсят друго убежище, ако трябваше да се скрият във вътрешността на страната, докато федералистите осигурят спокойствието в нея със своето присъствие, това щеше да стане по-лесно от Кемдлис Бей. Така увещаван, Уолтър Стенърд реши да напусне временно Джексънвил и да се подслони в Кемдлис Бей. Той тръгна сутринта на 23-и, колкото е възможно по-тайно, без никой да отгатне намеренията му. В дъното на малко заливче на една миля по горното течение на Сент Джонс го чакаше лодка. Мис Алис и той се качиха на нея, прекосиха бързо реката и пристигнаха в малкото пристанище, където намериха семейство Бърбанк.

Лесно можем да си представим как бяха посрещнати. Нима мис Алис не беше вече дъщеря за мисис Бърбанк? Сега всички се бяха събрали. Щяха да прекарат тия лоши дни заедно, при по-голяма сигурност и особено с по-малко грижи.

А бяха напуснали Джексънвил тъкмо навреме. На другия ден къщата на мистър Стенърд бе нападната от шайка злосторници, които маскираха насилието си с мним местен патриотизъм. Властите с мъка успяха да попречат на разграбването ѝ, както и да предпазят няколко други жилища, които принадлежаха на честни граждани, противници

на идеите на отцепниците. Явно приближаваше часът, когато тези власти щяха да бъдат свалени и заменени с главатари на метежниците.

А те не само нямаше да обуздават насилията, но напротив — щяха да ги предизвикват.

И наистина, както бе казал мистър Стенърд на Зерма. още преди няколко дни Тексар бе решил да напусне тайното си убежище, за да дойде в Джексънвил. Там той намери обичайните си другари, подбрани измежду най-долнопробните слоеве на флоридското население, дошли от разни плантации, разположени по двата бряга на реката. Тези фанатици искаха да наложат своята воля не само в градовете, но и в селата. Те поддържаха връзка с повечето от съмишлениците си в различните околии на Флорида. Поставяйки на преден план въпроса за робовладелството, от ден на ден печелеха все по-голямо влияние. Още малко и щяха да бъдат господари както в Джексънвил, така и в Сент Огъстин, където се стичаха вече какви ли не безделници, авантюристи и горски скитници, от които гъмжеше този край. Там те щяха да държат управлението, да съсредоточат в ръцете си военната и гражданската власт. Милицията и редовните войски скоро щяха да застанат рамо до рамо с тези насилници — както се случва неминуемо в смутни времена, когато насилието се смята за нещо нормално.

На Джеймз Бърбанк беше известно всичко, което ставаше извън имението му. Някои от доверените му хора, на които можеше да разчита, го държаха в течение на действията, които се готвеха в Джексънвил. Той знаеше, че Тексар се е появил отново там, че гнусното му влияние се е разпростряло сред най-низшите слоеве на населението, и то като него от испанско потекло. Когато начело на града застанеше такъв човек, това щеше да бъде пряка заплаха и за Кемдлис Бей. Ето защо Джеймз Бърбанк се подготвяше за всяка евентуалност — било за отпор, ако такъв беше възможен, било за бягство, ако се наложеше да остави Касъл Хаус да бъде опожарен и ограбен. Първата му, постоянната му грижа беше да обезпечи сигурността на семейството и приятелите си.

През тия няколко дни Зерма показва безграничната си преданост. Тя непрекъснато наблюдаваше подстъпите към плантацията, главно откъм реката. Няколко роби, които бе подбрала измежду най-умните и най-способните, стояха денонощно на пост на определени от нея

места. Те щяха да известят веднага за всякакъв опит да бъде нападнато имението. Така семейство Бърбанк не можеше да бъде заварено неподготвено; то щеше да има време да се приюти в Касъл Хаус.

Но не от пряко въоръжено нападение трябваше да се безпокои Джеймз Бърбанк на първо място. Докато властта не беше още в ръцете на Тексар и хората му, те трябваше да действуват по-предпазливо. Така под натиска на общественото мнение властите бяха принудени да вземат една мярка, която щеше да задоволи донякъде привържениците на робството, настроени против северняците.

Джеймз Бърбанк беше най-видният между земевладелците във Флорида, а също и най-богатият измежду ония, чиито свободолюбиви възгледи бяха широко известни. Така че той пръв стана прицел, като му поискаха да даде обяснения защо сам е привърженик на освобождението на робите сред страна на роби.

На 26-и вечерта в Кемдлис Бей пристигна куриер, изпратен от Джексънвил, който връчи плик, адресиран до Джеймз Бърбанк.

Ето какво съобщение имаше в този плик:

„Заповядва се на мистър Джеймз Бърбанк да се яви лично утре, 27 февруари, 8 часа сутринта, в съда, пред властите на Джексънвил.“

И нищо повече.

VII. ВЪПРЕКИ ВСИЧКО!

Макар и не още гръмотевица, това беше все пак предшествуващата я светкавица.

Джеймз Бърбанк запази пълно самообладание, но какви тревоги преживя цялото семейство! Защо призовават в Джексънвил собственика на Кемдлис Бей? Та това беше заповед, а не покана да се яви пред властите. Какво искаха от него? Не беше ли тази мярка резултат от предложение да се започне следствие срещу него? Не застрашаваше ли това решение свободата му, ако не и живота му? Ако се подчинеше, ако напуснеше Касъл Хаус, щяха ли да му позволят да се върне там? Ако не се подчинеше, щяха ли да си послужат със сила, за да го принудят? И в такъв случай на какви опасности, на какви насилия щяха да бъдат изложени близките му?

— Ти няма да отиваш, Джеймз!

Мисис Бърбанк бе казала това и се чувствуваше, че говори от името на всички.

— Не, мистър Бърбанк! — добави мис Алис. — Немислимо е да ни напуснете...

— И то за да се предадеш в ръцете на такива хора! — вметна Едуард Керъл.

Джеймз Бърбанк не отговори. Отначало тази груба заповед го бе възмутила и той с мъка успя да се овладее.

Но какво ново имаше, което да прави тия управници толкова смели? Дали другарите и привържениците на Тексар са станали господари на града? Нима са свалили властите, които поддържаха още известна умереност, и сами са застанали на тяхно място? Не! Управителят Пери, върнал се следобед от Джексънвил, не бе донесъл никаква новина от този род.

— Дали южняците не са постигнали напоследък някаква военна победа, която да подтикне флоридците да си послужат с насилие спрямо нас? — подхвърли мистър Стенърд.

— Боя се, че е така! — отвърна Едуард Керъл. — Ако Северът е претърпял някакво поражение, тези злодеи няма да се смятат вече

застрашени от приближаването на комодор Дюпон и са способни да прибягнат до всякакви изстъпления!

— Говори се — подзе отново мистър Стенърд, — че в Тексас федералните войски се видели принудени да отстъпят пред милицията на Сибли и да минат отново зад Рио Гранде, след като претърпели сериозно поражение при Валверде. Поне така ми каза един човек от Джексънвил, когото срещнах само преди един час.

— Ясно — вметна Едуард Керъл, — затова тия хора са се одързостили толкова!

— Значи армията на Шермън и флотилията на Дюпон няма да дойдат! — възкликна мисис Бърбанк.

— Днес сме още 26 февруари — отвърна мис Алис, — а според писмото на Гилбърт федералните кораби ще излязат по море не по-рано от 28-и.

— Пък и нали е нужно време, за да се спуснат до устието на Сент Джонс — добави мистър Стенърд, — трябва им време да форсират входа на реката, да преминат плитчината, да направят десант при Джексънвил. Това значи още десет дни...

— Десет дни? — прошепна Алис.

— Десет дни?... — повтори и мисис Бърбанк. — А колко ли нещастия може да ни сполетят дотогава!

Джеймз Бърбанк не се месеше в този разговор. Той размишляваше. Чудеше се как да се отнесе към отправената му призовка. Ако откажеше да се подчини, нямаше ли вероятност цялото население на Джексънвил с откритото или мълчаливо одобрение на властите да връхлети върху Кемдлис Бей? На какви опасности щеше да бъде изложено тогава семейството му? Не! По-добре да изложи на риск само себе си. Дори ако животът или свободата му бъдеха застрашени, поне можеше да се надява, че тази опасност щеше да заплашва единствено него.

Мисис Бърбанк гледеше мъжа си с все по-растящо безпокойство. Тя чувствуваше, че у него се води душевна борба. Ала не смееше да го разпитва. Нито Алис, нито мистър Стенърд, нито Едуард Керъл се осмеляваха да го попитат какъв отговор възнамерява да даде на тази заповед, изпратена от Джексънвил.

Малката Ди, може би несъзнателно, стана изразителка на цялото семейство. Тя се приближи до баща си, а той я сложи на коленете си.

— Татко? — заговори тя.

— Какво искаш, миличкото ми?

— Нима ще отидеш при тия лоши хора, дето искат да ни причинят толкова страдания?

— Да... ще отида!...

— Джеймз!... — извика мисис Бърбанк.

— Налага се! Това е мой дълг! Ще отида!

Джеймз Бърбанк говореше толкова решително, че би било безполезно да се противопостави човек на това негово намерение; той явно бе преценил всички последици. Жена му се приближи до него, зацелува го, запрегръща го, но нищо повече не продумваше. А и какво ли можеше да каже?

— Приятели — подзе Джеймз Бърбанк, — възможно е в края на краищата да преувеличаваме силно значението на тази произволна постъпка. В какво могат да ме обвинят? В нищо съществено, това е добре известно! Вярно, биха могли да ме упрекнат за убежденията ми! Но аз имам право да поддържам свои убеждения! Никога не съм ги крил от противниците си и ако е нужно, няма да се поколебая да кажа в лицето им това, което съм мислил цял живот!

— Ние ще дойдем с теб, Джеймз — каза Едуард Керъл.

— Да — вметна мистър Стенърд. — Няма да те оставим да отидеш сам в Джексънвил.

— Не, приятели — отвърна Джеймз Бърбанк. — Единствено на мен е наредено да се явя пред съдиите, и аз ще отида сам. Възможно е впрочем да ме задържат няколко дни. Затова вие двамата трябва да останете в Кемдлис Бей. Така че сега, в мое отсъствие, се налага да поверя цялото си семейство на вас.

— Значи ще ни напуснеш, татко? — извика малката Ди.

— Да, дъщеричке — отговори мистър Бърбанк с престорено весел тон. — И ако утре не закуся с вас, можеш да разчитааш, че ще се върна за вечеря и ще прекараме вечерта всички заедно... Хм, слушай, макар че ще остана за малко в Джексънвил, все пак ще имам достатъчно време да ти купя нещо!... Какво би могло да ти направи удоволствие? Какво искаш да ти донеса?

— Себе си... татко... себе си!... — отвърна детето.

При тези думи, които изразяваха толкова сполучливо желанието на всички, семейството се раздели, след като Джеймз Бърбанк се

разпореди да се вземат изискваните от обстоятелствата мерки за безопасност.

Нощта мина без тревога. На другия ден Джеймс Бърбанк стана още в зори и пое по бамбуковата алея, която водеше към малкото пристанище. Там той заповяда да приготвят лодка за осем часа, за да го прекара до другата страна на реката.

Когато тръгна от пристана обратно към Касъл Хаус, до него се приближи Зерма.

— Господарю — каза му тя, — неотменимо ли е решението ви? Ще заминете ли за Джексънвил?

— Непременно, Зерма, и трябва да сторя това в интерес на всички. Нали ме разбираш?

— Да, господарю! Ако откажете, бандите на Тексар може да нападнат Кемдлис Бей...

— А тази по-сериозна опасност трябва да се избегне на всяка цена! — отвърна мистър Бърбанк.

— Желаете ли да дойда с вас?

— Напротив, желая да останеш в плантацията, Зерма. Ти трябва да бъдеш тук, при жена ми, при дъщеря ми, в случай че до завръщането ми бъдат заплашени от някаква опасност.

— Няма да се отделям от тях, господарю.

— Не си ли научила нищо ново?

— Не! Зная само, че около плантацията се навъртат подозрителни хора. Изглежда, че я следят. Нощес по реката пак сновяха две-три лодки. Дали не подозират, че мистър Гилбърт е заминал на служба във федералната армия, че е под командването на комодор Дюпон, че може да се поблазни да дойде тайно в Кемдлис Бей!

— Моят храбър син! — възкликна мистър Бърбанк. — Не! Той е достатъчно разумен, за да не извърши такава глупост!

— Ала се боя, че Тексар подозира нещо в това отношение — продължи Зерма. — Говори се, че от ден на ден влиянието му все повече нараствало. Когато бъдете в Джексънвил, пазете се от Тексар, господарю...

— Да, Зерма, като от отровно влечуго! Но аз съм нащрек. Ако в мое отсъствие се опита да предприеме нещо срещу Касъл Хаус...

— Не бойте се за нас, господарю, грижете се само за себе си, единствено за себе си. Вашите роби ще съумеят да защитят плантацията и ако е нужно, ще загинат до един. Всички са ви предани. Обичат ви. Аз знам какво мислят, какво говорят, знам какво биха сторили, Дойдоха хора от други плантации да ги насъскват към бунт... Ала те не искаха дори да ги слушат. Всички представляват едно голямо семейство, неразделно от вашето. Можете да разчитате на тях.

— Знам, Зерма, и именно на това разчитам.

Джеймз Бърбанк се прибра у дома си. Когато дойде време за заминаване, той се сбогува с жена си, с дъщеря си, с мис Алис. Обеща им да се сдържа пред съдиите, призоваващи го на съд, които и да бяха те, и да не върши нищо, което би предизвикало насилия срещу него. Непременно ще се върне още същия ден. После се сбогува с всички свои близки и тръгна. Безспорно Джеймз Бърбанк имаше причина да се бои за себе си. Но той се безпокоеше най-вече за семейството си, което оставяше в Касъл Хаус изложено на толкова опасности.

Уолтър Стенърд и Едуард Керъл го придружиха до малкото пристанище в края на алеята. Там той даде последните си разпореждания и лодката, тласкана от лек югоизточен ветреца, се отдалечи бързо от пристана на Кемдлис Бей.

След един час, към десет часа, Джеймз Бърбанк слезе на джексънвилския кей.

В момента този кей беше почти пуст. Там се намираха само неколцина чуждестранни матроси, заети с разтоварването на ладии. Затова никой не позна Джеймз Бърбанк, когато пристигна, и той можа да отиде незабелязано при един от своите познати, мистър Харви, който живееше в другия край на пристанището.

Мистър Харви се изненада и много се обезпокои, като го видя. Той не вярваше, че мистър Бърбанк ще се подчини на призовката за явяване в съда. В града също не вярваха в това. Що се отнася до подбудата на тази лаконична заповед да се представи пред съдиите, мистър Харви не можеше да каже нищо. По всяка вероятност, с цел да удовлетворят общественото мнение, смятаха да поискат от Джеймз Бърбанк обяснения за поведението му от началото на войната насам, за всеизвестните му възгледи относно робовладелството. Може би възнамеряваха дори да го арестуват, да задържат като заложник най-богатия колонист във Флорида, привърженик на Севера! Не беше ли

по-добре да остане в Кемдлис Бей? Така мислеше мистър Харви. Не би ли могъл да се върне, тъй като още никой не знаеше, че е слязъл в Джексънвил?

Но Джеймз Бърбанк не бе дошъл, за да се върне. Той искаше да разбере какво го очаква. И щеше да го разбере.

Тогава зададе на приятеля си няколко въпроса, важни с оглед на положението, в което се намираше.

Дали главатарите на метежниците са свалили властите в Джексънвил?

Засега не, но положението им става все по-несигурно. Възможно е под натиска на събитията още при първия бунт да бъдат свалени.

Не играе ли испанецът Тексар роля във всеобщото въстание, което се подготвя?

Да! Смятат го за водач на възходящата партия на робовладелците във Флорида. Несъмнено той и съмишлениците му скоро ще станат господари на града.

Потвърдени ли са разпространяваните в цяла Флорида слухове за последните военни събития?

Вече са се потвърдили. Завършена е организацията на южните щати. На 22 февруари окончателно установеното правителство е обявило Джефърсън Дейвис за президент и Стивънс за вицепрезидент — и двамата облечени във власт за срок от шест години. Три дена след това в състоящия се от две камари Конгрес, събрал се в Ричмънд, Джефърсън Дейвис е поискал въвеждането на задължителна военна служба. Оттогава насам конфедералистите са постигнали няколко частични успеха, общо взето без особено значение. Впрочем говори се, че на 24-и значителна част от армията на генерал Маклелън проникнала отвъд горното течение на Погомак, което принудило северняците да се изтеглят от Колъмбъс. Така че предстои голяма битка на Мисисипи, при която сепаратистката армия ще влезе в стълкновение с армията на генерал Грант.

А какво става с ескадрата, с която комодор Дюпон трябвало да стигне до устието на Сент Джонс?

Носи се слух, че след десетина дни тя ще се опита да форсира устието. Ако Тексар и привържениците му искат да извършат някакъв преврат, чрез който да вземат града в ръцете си и да задоволят жаждата си за лична мъст, те не трябва да се бавят.

Такова беше състоянието на нещата в Джексънвил и кой знае дали случаят с Бърбанк нямаше да ускори развързката?

Когато настъпи часът да се яви, Джеймз Бърбанк напусна дома на своя приятел и се отправи към площада, където се издигаше сградата на съда. По улиците имаше голямо оживление. Населението се стичаше на тълпи в тази посока. Чувствуваше се, че този случай, сам по себе си маловажен, можеше да предизвика размирици с печални последици.

Площадът беше задръстен от всякакви хора — бели от простолудието, метиси, негри — и естествено, вдигаше се врява. Макар че броят на тия, които бяха успели да влязат в съдебната зала, беше твърде ограничен, все пак там се намираха главно сподвижници на Тексар, примесени с известен брой честни хора, противници на всякаква неправда. Но те трудно можеха да противостоят на онази част от населението, която се стремеше към сваляне на властите в Джексънвил.

Когато Джеймз Бърбанк се появи на площада, тутакси го познаха. Раздадоха се силни викове. Но той имаше само изгода от това. Наобиколиха го неколцина смели граждани. Те не искаха един почтен и уважаван човек като плантатора от Кемдлис Бей да бъде беззащитен пред безчинствата на тълпата. Подчинявайки се на получената призовка, Джеймз Бърбанк проявяваше и достойнство, и решителност. Той заслужаваше похвала за това.

И тъй, Джеймз Бърбанк успя да си пробие път през площада. Той стигна до входа на съда, влезе и се спря пред съдийските скамейки, където бе повикан да се яви абсолютно противозаконно. Главният съдия на града и помощниците му вече бяха заели местата си. Все умерени хора, те заслужено се радваха на уважение. Лесно можем да си представим на какви упреци, на какви заплахи бяха прицел от началото на междуособната война. Каква смелост им беше нужна, за да останат на поста си, и каква енергия, за да се задържат на него! Досега бяха успели да устоят на всички нападки на партията на метежниците благодарение на това, че, както знаем, въпросът за робовладелството не възбуждаше във Флорида такива страсти, както в другите щати на Юга. Все пак сепаратистките идеи печелеха малко по малко почва. А с тях от ден на ден все повече растеше влиянието на превратаджиите, на авантюристите, на скитниците, пръснати из

околията. И именно за да удовлетворят донякъде общественото мнение, под натиска на партията на насилниците, по донос на един от главатарите на тази партия, испанеца Тексар, съдиите бяха решили да призват Джеймз Бърбанк.

Шепотът — одобрителен от една страна и осъдителен от друга, — с който бе посрещнат собственикът на Кемдлис Бей при влизането му в залата, скоро утихна. Джеймз Бърбанк, застанал прав пред съдиите, с уверения поглед на човек, който никога не се е огъвал, дори не дочака съдията да му зададе обичайните въпроси.

— Вие сте повикали Джеймз Бърбанк — каза той с твърд глас.

— Джеймз Бърбанк е пред вас!

След като изпълни първоначалните формалности на разпита, отговаряйки много просто и кратко, Джеймз Бърбанк запита:

— В какво съм обвинен?

— Че се противопоставяте с думи и може би с делата си на идеите и надеждите, които трябва да се поддържат понастоящем във Флорида! — отговори съдията.

— И кой ме обвинява? — попита Джеймз Бърбанк.

— Аз!

Това беше Тексар. Джеймз Бърбанк бе познал гласа му. Но дори не обърна глава към него. Само повдигна рамене в знак на презрение към мерзкия обвинител, който го бе оклеветил пред съда.

В това време другарите, привържениците на Тексар, насърчаваха главатаря си с думи и с жестове.

— И преди всичко — каза той — искам да заявя право в лицето на Джеймз Бърбанк, че той е поддръжник на северняците! Присъствието му в Джексънвил е постоянна обида за един щат от конфедерацията! Щом е със северняците по сърце и по произход, нека се върне на Север!

— Аз съм във Флорида, защото това ми допада — отговори Джеймз Бърбанк. — От двайсет години живея в тази околия. Макар че не съм роден тук, поне се знае откъде съм дошъл. Не може да се каже същото за тия, чието минало е неизвестно, отказват да живеят открито и частният им живот заслужава да бъде разгледан от съда със същото основание, както моят!

Тексар, атакуван пряко чрез този отговор, не се смути.

— А по-нататък? — попита Джеймз Бърбанк.

— По-нататък ли? — отговори испанецът. — Обвинявам Джеймз Бърбанк, че е аболиционист и води аболиционистка пропаганда в момент, когато нашият щат ще се вдигне в подкрепа на робството и е готов да пролее кръвта си, за да отблъсне федералните войски!

— Джеймз Бърбанк — каза съдията, — разбирате, че при сегашните обстоятелства това обвинение е извънредно сериозно. Ето защо ви моля да отговорите на него.

— Сър — отвърна Джеймз Бърбанк, — отговорът ми ще бъде много прост. Аз никога не съм вършил никаква пропаганда, нито възнамерявам да върша. Това обвинение е лъжливо. Що се отнася до мнението ми за робовладелството, позволете ми да го припомня тук. Вярно! Аз съм аболиционист! Вярно! Аз не одобрявам борбата, която Югът води срещу Севера! Вярно! Боя се, че Югът върви към катастрофа, която не може да избегне, и в негов интерес бих желал той да тръгне по друг път, вместо да се заплита в една война, противоречаща на разума и на световната съвест. Някой ден вие ще признаете, че тези, които ви говорят така, както аз ви говоря днес, са били прави. Ще бъде безумие да се противопоставяте, когато вече е ударил часът за реформа, за морален прогрес. Освен това отделянето на Юга от Севера би било престъпление спрямо американското отечество. Нито разумът, нито правдата, нито силата са на ваша страна и това престъпление няма да успее.

Тези думи отначало бяха посрещнати с няколко одобрителни възгласа, обаче веднага ги заглушиха по-силни викове. Мнозинството от публиката — хора, непризнаващи нито чест, нито закон — не можеше да приеме думите на Джеймз Бърбанк.

Когато съдията успя да въдвори тишина в залата, Джеймз Бърбанк взе отново думата.

— А сега — каза той — чакам да ми се отправят по-конкретни обвинения въз основа на делата, а не на мислите. Когато ги чуя, ще отговоря на тях.

Съдиите се почувствуваха много неловко от това достойно държане. Те не знаеха никаква простъпка, в която да може да бъде упрекнат мистър Бърбанк. Ролята им трябваше да се ограничи до изслушване на обвиненията и подкрепящите ги доказателства, ако имаше такива.

Тексар разбра, че ще се наложи да даде по-точни обяснения, ако иска да постигне целта си.

— Добре! — каза той. — Според мен човек не бива да се позовава на свободата на мненията по въпроса за робовладелието, когато цяла една страна се надига, за да подкрепи тази кауза. Но ако Джеймс Бърбанк смята, че има правото да мисли както си иска по този въпрос, ако е вярно, че се въздържа да търси съмишленици на своите идеи, същевременно не се въздържа да поддържа връзки с врага, който е пред вратите на Флорида!

Това обвинение в съучастничество с федералистите беше твърде сериозно при тогавашните обстоятелства. То пролича от вълнението, което премина през публиката. Все пак беше още неопределено, трябваше да се подкрепи с факти.

— Вие твърдите, че поддържам връзки с врага? — попита Джеймс Бърбанк.

— Да — потвърди Тексар.

— Уточнете се!... Настоявам!

— Добре! — подхвана Тексар. — Преди около три седмици от федералната армия или може би от флотилията на комодор Дюпон е бил изпратен куриер до Джеймс Бърбанк. Този човек е дошъл в Кемдлис Бей и е бил следен от момента, когато е тръгнал от плантацията обратно към границата на Флорида. Ще отречете ли това?

Очевидно ставаше дума за куриера, който бе донесъл писмото от младия лейтенант. Шпионите на Тексар не се бяха излъгали. Този път обвинението беше конкретно и всички чакаха с безпокойство какъв ще бъде отговорът на Джеймс Бърбанк.

Ала той не се страхуваше да признае това, което представляваше в крайна сметка чиста истина.

— Действително — каза той — по това време в Кемдлис Бей дойде човек. Но този човек беше само куриер. Той не се числеше към федералната армия и просто носеше писмо от моя син...

— От вашия син — извика Тексар, — от вашия син, който, ако сме добре осведомени, е постъпил на служба в юнионистката армия, от вашия син, който е може би в първите редици на нашествениците, настъпващи в момента към Флорида!

Пламенността, с която Тексар произнесе тези думи, безусловно направи силно впечатление на публиката. Ако Джеймс Бърбанк, след

като бе признал, че е получил писмо от сина си, потвърдеше, че Гилбърт се намира в редовете на федералната армия, как щеше да се защити от обвинението, че е установил връзка с враговете на Юга?

— Желаете ли да обясните фактите, изтъквани срещу вашия син? — попита съдията.

— Не, сър — отвърна Джеймз Бърбанк с твърд глас, — и нямам какво да обяснявам. Доколкото ми е известно, тук не става дума за моя син. Обвинен съм аз, че поддържам връзки с федералната армия. Но аз отричам това и приканвам този човек, който се нахвърля върху мен единствено от лична омраза, да представи поне едно доказателство!

— Значи признава, че синът му се бие в момента срещу конфедералистите? — провикна се Тексар.

— Нямам какво да признавам... абсолютно нищо! — отговори Джеймз Бърбанк. — Редно е вие да докажете това, което изтъквате срещу мен!

— Добре!... Ще го докажа! — отвърна Тексар. — След няколко дни ще разполагам с исканото доказателство, а, когато го имам...

— Когато го имате — обади се съдията, — ще можем да се произнесем по него. А дотогава не виждам срещу какви обвинения трябва да се защитава Джеймз Бърбанк.

Произнасяйки се така, съдията говореше като честен човек. Безспорно той имаше право. За нещастие обаче това право не му се признаваше от публиката, така настроена срещу земевладелеца от Кемдлис Бей. Ето защо съмишлениците на Тексар посрещнаха думите му с ропот, дори с протести. Испанецът почувствува това и като остави настрана фактите, отнасящи се до Гилбърт Бърбанк, се върна на обвиненията, отправени пряко срещу неговия баща.

— Да — повтори той, — ще докажа всичко, което твърдя, а именно, че Джеймз Бърбанк е във връзка с врага, който се готви да нахлуе във Флорида. А междувременно възгледите, които изказва открито, възгледи, толкова опасни за робовладелството, представляват заплаха за обществото. Затова от името на всички робовладелци, които никога няма да се подчинят на игото, което Северът иска да им наложи, настоявам той да бъде арестуван...

— Да!... Да! — завикаха привържениците на Тексар, докато част от насъбралите се напразно се опитваха да протестират срещу това неоправдано искане.

Съдията успя да възстанови спокойствието в залата и Джеймз Бърбанк можа отново да вземе думата:

— В името на правдата — каза той — протестирам най-енергично срещу произвола, към който се мъчат да тласнат правосъдието! Да, аболиционист съм, вече признах това! Но мисля, че в система на управление, основаваща се на свободата, има свобода на мненията. Досега не се е смятало за престъпление да бъдеш противник на робството, а там където няма виновност, законът не може да наказва!

Одобрителните възгласи, този път по-многобройни, като че ли потвърждаваха правотата на Джеймз Бърбанк. Тексар навярно помисли, че е дошло време да смени мерника си, тъй като изстрелите му отиваха на халос. Затова не бива да се учудваме, че подхвърли на Джеймз Бърбанк следната неочаквана реплика:

— Е, щом сте против робовладелството, освободете робите си!

— Ще го направя! — отговори Джеймз Бърбанк. — Ще го направя, когато му дойде времето!

— Наистина ли? Ще го направите, когато федералната армия завладее Флорида! — отвърна Тексар. — Нужни са ви войниците на Шермън и моряците на Дюпон, за да добиете кураж да съгласувате постъпките си с вашите възгледи! Разумно е, но подло!

— Подло ли?... — извика Джеймз Бърбанк възмутен, тъй като не разбираше, че неговият противник му готви клопка.

— Да, подло! — повтори Тексар. — Защото едва ли ще посмеете накрая да приложите убежденията си на практика! Всъщност може да се помисли, че целта ви е просто да спечелите лесно популярност, за да се харесате на северняците! Да! Привидно вие сте противник на робството, ала в действителност от личен интерес сте за запазването на робовладелството!

При тази обида Джеймз Бърбанк се изправи. Той пронизваше обвинителя си с презрителен поглед. Това вече не можеше да се изтърпи. Такова обвинение в лицемерие беше явно в разрез с целия му неопетнен и честен живот.

— Жители на Джексънвил — провикна се той така, че да бъде чути от цялата тълпа, — от днес нататък аз нямам вече нито един роб; от днес обявявам премахването на робството в цялото имение Кемдлис Бей!

Отначало това смело изявление бе посрещнато само с „ура“. Да! За да го направиш, наистина трябва да имаш смелост. Може би повече смелост, отколкото благоразумие! Джеймз Бърбанк се бе увлякъл от възмущението си.

Ала очевидно тази мярка щеше да накърни интересите на другите плантатори във Флорида. Затова сред публиката в съдебната зала веднага настъпи реакция. Първоначалните аплодисменти, отправени към собственика на Кемдлис Бей, скоро бяха заглушени от крясъците не само на привържениците на робството по принцип, но и на всички ония, които дотогава се отнасяха безразлично към въпроса за робовладелството. А приятелите на Тексар щяха да се възползват от този поврат, за да се нахвърлят върху Джеймз Бърбанк, ако лично испанецът не бе ги възпрял.

— Оставете го! — каза той. — Джеймз Бърбанк сам се обезоръжи!... Сега той е в нашите ръце!

Тези думи, чието значение скоро ще разберем, бяха достатъчни, за да възпрат всички тия привърженици на насието. Така че никой не закачи Джеймз Бърбанк, когато съдиите му казаха, че може да си върви. Поради липса на каквото и да било доказателство нямаше основание да бъде затворен, както искаше Тексар. Ако по-късно испанецът, който поддържаше показанията си, представеше доказателства, разкриващи съучастие на Джеймз Бърбанк с неприятели, съдиите щяха да възобновят делото. Дотогава Джеймз Бърбанк трябваше да остане свободен. Но наистина тази декларация за освобождаване на персонала на Кемдлис Бей, направена публично, щеше по-късно да бъде използвана против градските власти и в изгода на партията на метежниците.

Както и да е, макар че на излизане от съда подир Джеймз Бърбанк тръгна твърде враждебно настроена срещу него тълпа, милицията успя да го предпази от насилие. Чуха се подсвирквания и закани, но до изстъпления не се стигна. Очевидно влиянието на Тексар го предпазваше. Така Джеймз Бърбанк можа да стигне до пристанищните кейове, където го чакаше лодката му. Там той се сбогува с приятеля си мистър Харви, който нито за миг не бе се отделял от него. След това бързо се отдалечи от брега и престана да чува виковете, с които го изпращаха джексънвилските кресльовци.

Тъй като настъпи отлив, лодката се забави и едва след два часа стигна до пристана на Кемдлис Бей, където цялото семейство чакаше Джеймз Бърбанк. Каква беше радостта на тази шепа хора, когато го видяха отново. А имаше толкова причини за безпокойство, че можеше да бъде разделен от близките си!

— Ето! — каза той на малката Ди, която го целуваше. — Бях ти обещал да се върна за вечеря, миличка, а както знаеш, аз никога не изменям на обещанията си!

VIII. ПОСЛЕДНАТА РОБИНЯ

Същата вечер Джеймз Бърбанк осведоми близките си за случилото се в съда. Разказа им за гнусното държане на Тексар. Именно под натиска на този човек и на джексънвилското простолудие бе изпратена в Кемдлис Бей съдебната призовка. Поведението на съдиите в този случай заслужаваше само похвала. На обвинението за връзки с федералистите те бяха отговорили с искане да се обоснове с доказателство. А тъй като Тексар не бе могъл да представи такова доказателство, Джеймз Бърбанк бе оставен на свобода.

Обаче при тези необосновани обвинения бе споменато името на Гилбърт. Изглежда, никой не се съмняваше, че младият човек служи в армията на Севера. И дали отговорът на този въпрос не представляваше полупризнание от страна на Джеймз Бърбанк?

Лесно можем да разберем в този момент страховете, тревогите на мисис Бърбанк, на мис Алис, на цялото семейство, застрашено по тоя начин. Поради липса на сина, който им се бе изплъзнал, дали джексънвилските фанатици нямаше да се нахвърлят върху бащата? Тексар сигурно се хвалеше, когато обеща до няколко дни да представи доказателство. Но в края на краищата не беше изключено да успее да намери такова доказателство и тогава положението щеше да стане крайно обезпокоително.

— Клетият ми Гилбърт! — възкликна мисис Бърбанк. — Като си представя колко е близо до Тексар, решен да направи всичко, за да постигне целта си!

— Не бихме ли могли да му съобщим за това, което стана в Джексънвил? — обади се мис Алис.

— Да! — подкрепи я мистър Стенърд. — И не трябва ли преди всичко да го предупредим, че всяко неблагоприятие от негова страна ще има най-пагубни последици за близките му и за него!

— А как да го предупредим? — възрази Джеймз Бърбанк. — Няма никакво съмнение, че около Кемдлис Бей непрекъснато се въртят шпиони. Куриерът, изпратен ни от Гилбърт, вече е бил проследен. Всяко писмо, което напишем, може да попадне в ръцете на Тексар.

Всеки човек, когото изпратим с устно съобщение, рискува да бъде задържан по пътя. Не, приятели, да не предприемаме нищо, което би влошило това положение, и дай боже федералната армия час по-скоро да завземе Флорида! Това е особено наложително за малцинството от честни хора, застрашено от нечестните, които са мнозинството в щата!

Джеймз Бърбанк имаше право. Тъй като плантацията явно се намираще под непрекъснато наблюдение, твърде непредпазливо беше да поддържат връзка с Гилбърт. Ала приближаваше моментът, когато Джеймз Бърбанк и настанилите се във Флорида северняци щяха да бъдат в безопасност под защитата на федералната армия.

Всъщност още на другия ден комодор Дюпон трябваше да отплава от Едисто. И сигурно преди да изтекат три дни, щеше да се получи вест, че флотилията се е спуснала покрай бреговете на Джорджия и се готви да навлезе в залива Сент Ендрюз.

Тогава Джеймз Бърбанк разправи за сериозния инцидент, разиграл се пред джексънвилските съдии. Каза как бил принуден да отговори на предизвикателството, хвърлено от Тексар относно робите в Кемдлис Бей. Как, убеден в правото си и подтикван от съвестта си, обявил публично премахването на робството в цялото си имение. Това, което никой южен щат не бе си позволил още да провъзгласи, без да е принуден със силата на оръжието, той го бе сторил свободно и по своя воля.

Оповестяване колкото смело, толкова и великодушно! Какви щяха да бъдат последиците от него, никой не можеше да предвиди. Във всеки случай то нямаше да подобри опасното положение на Джеймз Бърбанк в този робовладелски щат. Възможно беше дори да предизвика известни опити за бунт сред робите в други плантации. Но какво от това! Семейство Бърбанк, развълнувано от благородството на този жест, одобри безрезервно постъпката на своя глава.

— Джеймз — каза мисис Бърбанк, — каквото и да се случи, ти си имал право да отговориш така на гнусните клевети, които тоя Тексар безсрамно е отправил срещу теб!

— Ние се гордеем с вас, татко! — добави мис Алис, служейки си за пръв път с такова обръщение към мистър Бърбанк.

— И така, скъпа дъще — отговори Джеймз Бърбанк, — когато Гилбърт и федералистите навлязат във Флорида, те вече няма да намерят нито един роб в Кемдлис Бей!

— Благодаря ви, мистър Бърбанк — обади се тогава Зерма, — благодаря ви от мое име и от името на сънародниците си. Що се отнася лично до мен, аз никога не съм се чувствувала робиня у вас. С вашата доброта, с вашето великодушие отдавна съм толкова свободна, колкото съм днес!

— Имаш право, Зерма — отвърна мисис Бърбанк. — Каквато и да си, робиня или свободна, ние винаги ще те обичаме!

Зерма напразно се опита да скрие вълнението си. Тя сграбчи Ди в обятията си и я притисна до гърдите си.

Мистър Керъл и мистър Стенърд стиснаха горещо ръка на Джеймз Бърбанк. По този начин те му даваха да разбере, че одобряват и приветствуват тази смела и справедлива постъпка.

Семейство Бърбанк, трогнато от това великодушие, очевидно забравяше в тоя момент какви усложнения можеше да предизвика в бъдеще поведението на Джеймз Бърбанк.

Така че никой в Кемдлис Бей не мислеше да упреква Джеймз Бърбанк, може би с изключение на управителя Пери, когато научеше за случилото се. Но той извършваше служебна обиколка из плантацията и трябваше да се върне чак вечерта.

Беше вече късно. Разделиха се, след като Джеймз Бърбанк съобщи, че на другия ден ще връчи на робите си акт за освобождаване.

— Искаме да бъдем с теб, Джеймз, когато им известяваш, че са свободни! — обади се мисис Бърбанк.

— Да, всички! — присъедини се Едуард Керъл.

— Може ли и аз, татко? — попита малката Ди.

— Да. миличкото ми, може!

— Добра ми Зерма — добави момиченцето, — нима ще ни напуснеш след това?

— Не, чедо мое! — отговори Зерма. — Не! Никога няма да те напусна!

След като се взеха обичайните предпазни мерки за сигурността на Касъл Хаус, всеки се оттегли в стаята си.

На другия ден първият, когото Джеймз Бърбанк срещна в оградения парк, беше тъкмо мистър Пери. Тъй като тайната оставаше напълно запазена, управителят не знаеше още нищо за нея. Скоро той я научи от устата на самия Джеймз Бърбанк, който впрочем и очакваше смайването на мистър Пери.

— О, мистър Джеймз!... О, мистър Джеймз!

Почтеният човек, наистина зашеметен, не намираще с какво друго да отговори.

— Но това не бива да ви изненадва, Пери — продължи Джеймз Бърбанк. — Аз само изпреварих събитията. Знаете добре, че освободението на чернокожите е дълг на всеки щат, който държи на достойнството си...

— Достойнството ли, мистър Джеймз? Какво общо има това с достойнството?

— Вие не разбирате думата „достойнство“, Пери. Е, добре, да се изразим така: който държи на интересите си.

— Интересите си... интересите си ли, мистър Джеймз?! Вие се осмелявате да кажете: който държи на интересите си?

— Безспорно, и бъдещето скоро ще докаже това, драги Пери!

— Но откъде ще вземаме занапред работници за плантациите, мистър Бърбанк?

— Пак измежду негрите, Пери.

— Но щом чернокожите са свободни да не работят вече, те няма да работят!

— Напротив, ще работят и дори още по-прилежно, защото ще го вършат свободно и при това с по-голямо удоволствие, тъй като положението им ще бъде по-добро.

— Ами вашите, мистър Джеймз?... Вашите ще започнат да ви напускат!

— Много ще се учудя, драги Пери, ако дори на един му хрумне да стори това.

— Значи аз не съм вече управител на робите в Кемдлис Бей?

— Да, но си оставате управител на Кемдлис Бей и според мен положението ви няма да се омаловажи от това, че вместо роби ще командувате свободни хора.

— Но...

— Драги Пери, предупреждавам ви, че на всяко ваше „но“ имам готов отговор. Така че примирете се с една мярка, която трябваше рано или късно да стане, и моето семейство, знайте това, току-що я посрещна с пълно одобрение.

— А нашите негри нищо ли не знаят?

— Още нищо — отговори Джеймз Бърбанк. — Моля ви, Пери, да не им говорите по този въпрос. Наредете на всички да се съберат в три часа следобед в парка на Касъл Хаус, като им кажете само, че искам да им направя едно съобщение.

След това управителят се отдалечи, като ръкомахаше изумено и повтаряше:

— Негри, които не са вече роби! Негри, които ще работят за себе си! Негри, които ще трябва сами да задоволяват потребностите си! Това значи поврат в обществения ред! Това значи обрат в човешките закони! Това е противоестествено! Да, противоестествено!

На сутринта Джеймз Бърбанк, Уолтър Стенърд и Едуард Керъл тръгнаха с кола с надлъжни пейки да огледат част от плантацията по северната ѝ граница. Робите се занимаваха с обичайната си работа из оризищата, из нивите, засадени с кафе и захарна тръстика. Същият усилен труд кипеше и в работилниците и дъскорезниците. Тайната беше добре запазена. Никаква връзка още не бе могла да се установи между Джексънвил и Кемдлис Бей. Дори най-пряко заинтересуваните не знаеха нищо за намерението на Джеймз Бърбанк.

Обикаляйки част от имението по най-изложената му граница, Джеймз Бърбанк и приятелите му искаха да се уверят, че в покрайнините на плантацията няма нищо подозрително. След вчерашните му изявления можеха да се страхуват, че част от простолудието в Джексънвил или околните села ще се вдигне и ще тръгне към Кемдлис Бей. Досега това не бе се случило. Не се забелязваха дори съгледвачи от тази страна на реката, нито по самото течение на Сент Джонс. „Шенън“, който мина нагоре по реката към десет часа сутринта, не спря на пристана на Кемдлис Бей, а продължи пътя си към Пиколата. Нито по горното, нито по долното течение имаше някаква опасност за обитателите на Касъл Хаус.

Малко преди пладне Джеймз Бърбанк, Уолтър Стенърд и Едуард Керъл минаха обратно по моста през оградата на парка и се върнаха в къщата. Цялото семейство ги чакаше за обед. Сега бяха по-спокойни. Говореха по-свободно. Като че положението не беше вече така напрегнато. Несъмнено джексънвилските власти със своята твърдост бяха успели да надделеят над фанатиците от партията на Тексар. И ако това положение продължеше още няколко дни, федералната армия

щеше да завземе Флорида. По този начин аболиционистите, били те от Севера или от Юга, щяха да бъдат в безопасност.

И тъй, Джеймз Бърбанк можеше да пристъпи към официалното обявяване на освобождението на своите роби — първата крачка от тоя род, която щеше да се извърши доброволно в един робовладелски щат.

От всички негри в плантацията, разбира се, най-много щеше да се радва един двацетгодишен момък на име Пигмалион, наричан обикновено Пиг. Зачислен на работа в служебните помещения на Касъл Хаус, гореспоменатият Пиг живееше също там. Той не работеше нито по нивите, нито в работилниците или складовете на Кемдлис Бей. Трябва да се признае, Пигмалион беше оригинален, суетен, мързелив младеж, комуто от доброта господарите му прощаваха много неща. Откакто бе възникнал въпросът за робството, трябваше да го чуете как изричаше надути фрази за човешката свобода. С повод и без повод произнасяше високопарни речи пред събратята си, които не се стесняваха да му се смеят. Едва се държеше на земята, както се казва, а се носеше из облаците. Но го оставяха да говори, понеже по душа не беше лош. Лесно можем да си представим в какви спорове влизаше с управителя Пери, когато той имаше настроение да го слуша, и да предугадим как щеше да посрещне обявяването на освобождението, което щеше да му възвърне човешкото достойнство.

През тоя ден на негрите бе наредено да се съберат в оградения парк пред Касъл Хаус. Там собственикът на Кемдлис Бей щеше да им направи важно съобщение.

Малко преди три часа — определения за събранието час — целият персонал наизлиза от колибите си и започна да се събира пред Касъл Хаус. След като се наобядваха, тези честни хора не се върнаха нито в работилниците, нито на нивите, нито на сечищата. Те искаха да се поиздокарат, да сменят работното си облекло с по-чисти дрехи, както ставаше винаги, когато им отваряха вратата на оградата. Така че сега цареше голямо оживление, хората сновяха от колиба на колиба, докато управителят обикаляше „махалите“ и си мърмореше:

— Като си помисля, че в този момент още може да се търгува с тия негри, защото продължават да са стока! А няма да мине един час, и вече не ще бъде позволено нито да се купуват, нито да се продават! Да, ще го повтарям до последния си дъх! Това е противоестественно, каквото и да правят и да говорят мистър Бърбанк, а след него и

президентът Линкълн, а след президента Линкълн и всички федералисти северняци, и всички либерали от двата свята!

В този момент Пигмалион, който не знаеше още нищо, изскочи пред управителя.

— Защо ни викат, мистър Пери? — попита Пиг. — Ще бъдете ли тъй добър да ми кажете?

— Да, глупчо! За да те...

Управителят се спря, тъй като не искаше да издава тайната. Току-що му бе хрумнало нещо.

— Ела тука, Пиг! — каза той. Пигмалион се приближи.

— Дърпам ли ти понякога ушите, момчето ми?

— Да, мистър Пери, защото, макар и да противоречи на всякаква човешка или божествена справедливост, това е ваше право.

— Е, щом е мое право, ще си позволя още веднъж да се възползувам от него!

И без да обръща внимание на виковете на Пиг, но и без да му причинява особена болка, той го задърпа за ушите, които и без това бяха доста дълги. Всъщност, като упражни за последен път правото си над един от робите на плантацията, управителят почувствува облекчение.

В три часа Джеймз и близките му се появиха на външното каменно стълбище на Касъл Хаус. В ограденото място се бяха събрали седемстотин роби — мъже, жени и деца, дори двайсетина от ония стари негри, които, откакто ги бяха признали негодни за всякаква работа, намираха осигурено убежище за старостта си в колибите на Кемдлис Бей.

Тутакси се възцари дълбока тишина. По знак на Джеймз Бърбанк мистър Пери и помощникуправителите заповядаха на персонала да се приближи така, че всички да могат да чуват ясно съобщението, което ще им се направи.

Джеймз Бърбанк взе думата.

— Приятели — заговори той, — знаете, че населението на Съединените щати се е вкопчило в гражданска война, която трае вече дълго и за нещастие е твърде кръвопролитна. Истинската причина за тази война беше въпросът за робството. Югът, водейки се единствено от това, което смята за свои интереси, иска робството да се запази, Северът в името на човечността иска то да бъде премахнато в

Америка. Бог помогна на защитниците на една справедлива кауза и победата се произнесе вече неведнъж в полза на тия, които се бият за освобождението на цяла една човешка раса. Отдавна е известно на всички, че аз, верен на произхода си, винаги съм споделял идеите на Севера, без да съм имал възможност да ги приложа. Ала обстоятелствата се стекоха така, че мога да ускоря момента, когато ще бъда в състояние да подкрепя убежденията си с дела. Така че слушайте какво ще ви съобща от името на цялото си семейство.

Между слушателите се понесе глух шепот на вълнение, но почти веднага утихна. И тогава Джеймз Бърбанк с глас, който се чуваше навсякъде, обяви следното:

— От днес, 28 февруари 1862 година, робите от плантацията се освобождават от всякакво робство. Те могат да разполагат със себе си. В Кемдлис Бей има вече само свободни хора!

Най-напред радостта на тези новоосвободени се изрази във възгласи „ура“, които се раздадоха отвред. Размахаха се ръце в знак на благодарност. Името на Бърбанк се произнасяше с възторг. Всички се приближиха до стълбището. Мъже, жени и деца искаха да целунат ръцете на своя освободител. Цареше неописуем възторг, проявяващ се още по-силно поради това, че беше спонтанен. Можем да си представим как ръкомахаше, ораторствуваше и се пъчеше Пигмалион.

Тогава до първите стъпала на стълбището се приближи един стар негър, най-възрастният от персонала. Там той вдигна глава и заговори с дълбоко развълнуван глас:

— От името на бившите роби в Кемдлис Бей, отсега нататък свободни, приеете нашата благодарност, мистър Бърбанк, загдето чухме от вас първите думи за освобождение от робството, произнесени в щат Флорида!

Говорейки, старият негър се изкачи бавно по стъпалата. Когато стигна до Джеймз Бърбанк, целуна ръцете му и тъй като малката Ди му протягаше ръчици, той я показа на другарите си.

— Ура!... Ура за мистър Бърбанк!

Тези викове, ехтейки радостно във въздуха, навярно отнесоха до Джексънвил, на другия бряг на Сент Джонс, вестта за великия акт, който бе току-що извършен.

Семейството на Джеймз Бърбанк беше трогнато дълбоко. Напразно се опитваше да уталожить тези прояви на възторг. Най-после

Зерма успя да ги усмири, когато я видяха да се втурва към стълбището, за да вземе на свой ред думата.

— Приятели — каза тя, — ето че сега всички сме свободни благодарение на великодушието, на човечността на този, който беше наш господар, и то най-добрият от господарите!

— Да!... Да!... — закрещяха стотици гласове, сливащи се в единен порив на признателност.

— Значи всеки от нас може занапред да разполага със себе си — продължи Зерма. — Всеки може да напусне плантацията, да се възползува от свободата си така, както му налага интересът. Що се отнася до мен, аз ще се вслушам в гласа на сърцето си и съм уверена, че повечето от вас ще направят като мен. Шест години вече, откакто съм постъпила в Кемдлис Бей. Мъжът ми и аз живяхме тук и желаем тук да завършим живота си. Ето защо умолявам мистър Бърбанк да ни позволи да останем при него като свободни хора, така както бяхме при него като роби... Нека тия, които желаят това...

— Всички!... Всички!...

И тези думи, повторени хилядократно, показваха колко беше ценен господарят на Кемдлис Бей, каква връзка на дружба и признателност го свързваше с всички освободени роби от имението му.

Тогава Джеймз Бърбанк взе думата. Той каза, че които желаят да останат в плантацията, могат да сторят това и при новите условия. Възнаграждението за свободния труд и правата на новоосвободените ще се уредят с общо споразумение. Добави, че по-напред трябва да се узакони положението. За тази цел всеки от негрите ще получи за семейството си и за себе си документ за освобождение, който ще му позволи да заеме при човешки условия полагаемото му се място.

И помощникуправителите направиха това незабавно.

Решил отдавна да освободи робите си. Джеймз Бърбанк вече бе изготвил тези документи и всеки негр си го получи с най-трогателни изяви на признателност.

Денят завърши с веселие. Макар че от следващия ден целият персонал трябваше да се върне на обичайната си работа, през тоя ден плантацията празнуваше. Семейство Бърбанк, заобиколено от тези честни хора, получи най-искрени доказателства за дружба, както и уверения за безгранична преданост.

Ала управителят Пери сновеше сред бившето си човешко стадо като страдаща душа и Джеймз Бърбанк го запита:

— Е. Пери. какво ще кажете?

— Ще кажа. мистър Джеймз — отговори той. — че макар и вече да са свободни, тези африканци са родом от Африка и не са променили цвета си! Черни са се родили, черни ще си умрат...

— Но ще живеят като бели — отвърна с усмивка Джеймз Бърбанк. — а това е важното!

Тази вечер семейство Бърбанк се събра на трапезата в Касъл Хаус наистина щастливо и трябва да добавим, уверено в бъдещето. Още няколко дни и сигурността на Флорида щеше да бъде напълно обезпечена. Впрочем никаква лоша вест не бе дошла от Джексънвил. Възможно е държането на Джеймз Бърбанк пред съдиите да бе направило благоприятно впечатление на мнозинството от жителите.

На тази вечеря присъствуваше управителят Пери, който волюневолю трябваше да участвува в нещо, на което не би могъл да попречи. Дори беше настанен срещу най-стария негър, поканен от Джеймз Бърбанк като че ли за да покаже по-добре чрез него, че освобождението, дадено на него и на събратята му, не е празни думи, хрумнали на господаря на Кемдлис Бей. Навън ехтяха весели викове, а паркът беше озарен от празничните огънове, запалени на различни места из плантацията. Към средата на вечерята се яви депутация, която носеше на малката щерка великолепен букет — безспорно най-хубавият, поднасян досега на „мис Ди Бърбанк от Касъл Хаус“. Двете страни си разменяха поздравления и благодарности с дълбоко възлнение.

После всички се оттеглиха, а семейството се прибра в хола, докато дойде часът за лягане. Изглеждаше, като че един толкова добре започнал ден не можеше да не завърши добре.

Към осем часа из цялата плантация цареше тишина. Човек би помислил, че нищо няма да я наруши. Ала изведнъж отвън се чува гласове.

Джеймз Бърбанк стана и отиде веднага да отвори голямата врата на хола.

Пред външното каменно стълбище чакаха няколко души и разговаряха на висок глас.

— Какво има? — попита Джеймз Бърбанк.

— Мистър Бърбанк — отговори един от помощникуправителите,
— на пристана току-що спря лодка.

— А откъде идва?

— От левия бряг.

— Кой е на борда й?

— Куриер, изпратен до вас от джексънвилските съдии.

— А какво иска?

— Иска да ви предаде някакво съобщение. Ще му позволите ли да слезе?

— Разбира се!

Мисис Бърбанк се бе приближила до съпруга си. Мис Алис пристъпи бързо към един от прозорците на хола, а мистър Стенърд и Едуард Керъл се насочиха към вратата. Зерма бе станала и уловила малката Ди за ръката. В този момент всички предчувстваха, че ще се случи някакво сериозно събитие.

Помощникуправителят отиде пак на пристана. След десет минути се върна с куриера, когото лодката бе докарала от Джексънвил в Кемдлис Бей.

Този човек носеше униформата на околийската милиция. Когато го въведоха в хола, той запита за мистър Бърбанк.

— Аз съм! За какво ви трябвам?

— За да ви предам този пакет.

Куриерът подаде голям плик; на единия от ъглите му стоеше печатът на съда.

Джеймс Бърбанк счупи печата и прочете следното.

„По нареждане на новоучредената власт в Джексънвил всеки роб, освободен против волята на южняците, ще бъде незабавно изгонен от територията на щата.

Това разпореждане трябва да бъде изпълнено в срок от четиридесет и осем часа. В случай на отказ ще се действа със сила.

Издадено в Джексънвил на 28 февруари 1862 година.

Тексар.“

Значи управниците, на които можеше да се има доверие, бяха свалени. Тексар, поддържан от своите съмишленици, отскоро бе застанал начело на града.

— Какво да отговоря? — запита куриерът.

— Нищо! — отвърна Джеймс Бърбанк.

Куриерът си тръгна и бе изпратен до лодката си, която се насочи към левия бряг на реката.

Значи по заповед на испанеца бившите роби от плантацията щяха да бъдат изгонени! Само защото бяха станали свободни, те нямаха вече право да живеят на територията на Флорида! Кемдлис Бей щеше да се лиши от целия този персонал, на който Джеймс Бърбанк можеше да разчита за защитата на плантацията!

— Да съм свободна при такива условия? — възкликна Зерма. — Не, дума да не става! Отказвам се от свободата и предпочитам да бъда отново робиня само и само да остана при вас, господарю!

И като взе своя документ за освобождение, Зерма го скъса и се просна в краката на Джеймс Бърбанк.

IX. ОЧАКВАНЕ

Такива бяха първите последици от великодушния порив, пред който се бе преклонил Джеймз Бърбанк, освобождавайки робите си, преди федералната армия да завладее територията на щата.

Сега Тексар и сподвижниците му господствуваха в града и околията. Гласнати от жестоката си, груба натура, те щяха да се впуснат във всевъзможни насилия, в най-ужасни изстъпления. Макар че с необоснованите си обвинения испанецът в последна сметка не бе успял да хвърли Джеймз Бърбанк в затвора, все пак бе постигнал целта си, използвайки настроеността в Джексънвил, чието население беше в голямата си част възмутено от държането на своите управници в случая със собственика на Кемдлис Бей. След оправдаването на плантаторааболиционист, провъзгласил освобождението на робите в цялото си имение, на северняка, явно симпатизиращ на Севера, Тексар бе насъскал гълпата от нечестни хора и бе вдигнал бунт в града. След като свали по този начин така компрометиралите се власти, той ги бе заместил с най-изтъкнатите хора от своята партия и бе образувал от тях комитет, в който белите от простолюдието си дележаха властта с флоридците от испански произход. Освен това си бе осигурил съдействието на милицията, която бе подработил вече отдавна, а тя се сдушваше с простолюдието. Сега съдбата на жителите на цялата околия беше в неговите ръце.

Трябва да кажем, че поведението на Джеймз Бърбанк не бе намерило одобрение сред мнозинството от земевладелците, чиито плантации граничат с двата бряга на Сент Джонс. Те имаха основание да се страхуват, че и на техните роби ще хрумне да ги принудят да последват неговия пример. Повечето от плантаторите, привърженици на робовладелството, решени да се борят срещу исканията на юнионистите, следяха с крайно раздражение настъплението на федералните армии. Затова смятаха, че Флорида трябва да се съпротивлява така, както продължаваха да се съпротивляват и другите южни щати. Докато в началото на войната се отнасяха към въпроса за освобождението на робите може би с безразличие, сега бързаха да

застанат под знамето на Джефърсън Дейвис. Те бяха готови да подкрепят усилията на метежниците срещу правителството на Ейбрахам Линкълн.

Нищо чудно, че при тези обстоятелства Тексар, облягайки се на схващанията и интересите, обединени в защита на една и съща кауза, успя да се наложи, колкото и малко уважение да вдъхваше неговата личност. Занапред той щеше да може да действа като господар, и то не толкова за да организира съпротивата със съдействието на южняците и да отблъсне флотилията на комодор Дюпон. колкото да задоволи порочните си инстинкти.

Именно по тази причина или по-точно поради омразата, която изпитваше към семейство Бърбанк, първата работа на Тексар беше да реагира на освобождаването на робите в Кемдлис Бей с това разпореждане, което задължаваше всички освободени роби да напуснат околията в срок от четиридесет и осем часа.

Като действувам така. аз защитавам интересите на пряко застрашените плантатори. Да, те не могат да не одобрят тази наредба, която преди всичко ще предотврати въстание на робите в целия щат Флорида.

Ето защо мнозинството подкрепи безрезервно това разпореждане на Тексар. колкото и своеволно да беше то. Да, своеволно, несправедливо, необосновано! Джеймз Бърбанк с право освобождаваше своите роби. Той имаше това право от край време. Можеше да го упражни дори преди войната да бе предизвикала разкол в Съединените щати по въпроса за робовладелството. Нищо не би могло да му отмени това право. Мярката, взета от Тексар, не се основаваше нито на справедливостта, нито на законността.

И преди всичко Кемдлис Бей щеше да бъде лишен от естествените си защитници. Тук испанецът бе постигнал целта си напълно.

В Касъл Хаус добре разбираха това и може би съжаляваха, че Джеймз Бърбанк не бе изчакал деня, когато можеше да действа без никаква опасност. Но, както знаем, след като бе обвинен пред джексънвилските съдии, че пренебрегва убежденията си, и му бе поискано да ги подкрепи с дела, той не можа да съдържи възмущението си и направи публично изявление, а после, също публично, обяви пред

персонала на плантацията освобождаването на негрите от Кемдлис Бей.

А тъй като това бе влошило положението на семейство Бърбанк и неговите гости, трябваше да се реши час по-скоро какво да се прави при тия обстоятелства.

И преди всичко — този въпрос бе обсъден още същата вечер — не е ли по-добре да се отмени освобождаването на робите? Не! Това не би променило с нищо състоянието на нещата. Тексар нямаше да бъде доволен с тази закъсняла отмяна. Пък и самите негри от имението, като научеха за решението, взето против тях от новите власти в Джексънвил, веднага до един биха последвали примера на Зерма. Щяха да скъсат всички документи за освобождаване. За да не напуцат Кемдлис Бей, за да не бъдат изгонени от околията, всички щяха да се върнат отново в положението си на роби до деня, когато с държавен закон получеха правото да бъдат свободни и да живеят свободно където пожелаят.

Но каква полза от това? Решени да защитават заедно с бившия си господар плантацията, станала техен истински дом, нима сега, когато бяха освободени, нямаше да го вършат със същото усърдие? Да, без съмнение, и Зерма гарантираше за това. Ето защо Джеймз Бърбанк реши да не отменя вече стореното. Всички бяха на неговото мнение. И не се излъгаха, защото още на другия ден, когато стана известна новата наредба, издадена от джексънвилския комитет, всички в Кемдлис Бей обявиха своята преданост, засвидетелствуваха своята вяност. Ако на Тексар му хрумнеше да приложи наредбата си, щеше да срещне съпротива. Ако му хрумнеше да си послужи със сила, щяха да му отговорят със сила.

— Пък и събитията се развиват бързо — каза Едуард Керъл.

— След два дни, а може и след двацет и четири часа въпросът за робството във Флорида ще се реши. Вдругиден федералната флотилия вероятно ще е форсирала устието на Сент Джонс и тогава...

— Ами ако милицията, подкрепяна от конфедералните войски, реши да се съпротивява? — забеляза мистър Стенърд.

— Дори и да се съпротивяват, съпротивата им не ще трае дълго! — отговори Едуард Керъл. — Как могат да се противопоставят на минаването на комодор Дюпон през устието, на десанта на Шермъновите войски, на завземането на пристанищата Фернандина,

Джексънвил или Сент Огъстин, като нямат нито кораби, нито канонерки? Щом завладеят тези пунктове, федералистите ще бъдат господари на Флорида. Тогава Тексар и хората му няма да имат друг изход, освен да избягат...

— Ах, дано успеят да заловят този човек! — провикна се Джеймз Бърбанк. — Когато бъде в ръцете на федералното правосъдие, ще видим дали ще може пак да си послужи с някакво алиби, за да избегне заслуженото наказание за своите престъпления!

Ноцта мина, без да бъде нарушено нито за миг спокойствието в Касъл Хаус. Но какви тревоги преживяха мисис Бърбанк и мис Алис!

На другия ден, 1 март, започнаха да следят всички идващи отвън слухове. Не че плантацията беше застрашена през този ден. С наредбата на Тексар се заповядваше освободените да бъдат изгонени в срок от четиридесет и осем часа. Така Джеймз Бърбанк, решен да се възпротиви на тази заповед, разполагаше с необходимото време, за да вземе възможните мерки за защита. Преди всичко трябваше да се сумират слуховете, идващи от театъра на военните действия. Положението можеше да се измени всеки момент. Ето защо Джеймз Бърбанк и неговият шурей яхнаха коне. Спускайки се по десния бряг на Сент Джонс, те се насочиха към устието на реката, за да изследват на разстояние десетина мили това разширение на естуара, което завършва с нос Сен Пабло на мястото, където се издига фарът. Когато минаваха покрай Джексънвил, разположен на другия бряг, лесно щяха да познаят по струпването на плавателни съдове дали не се готви някакво скорошно нападение на градската сган срещу Кемдлис Бей. След половин час двамата прекосиха границата на плантацията и продължиха пътя си на север.

През това време мисис Бърбанк и Алис ходеха напред-назад из парка на Касъл Хаус и разменяха мисли. Напразно се опитваше мистър Стенърд да ги успокои поне малко. Те предчувстваха близко нещастие.

Междувременно Зерма бе решила да обиколи различните негърски махали. Макар че заплахата от изгонване беше вече известна, негрите ни най-малко не мислеха да се съобразяват с нея. Те се заловиха отново с обичайната си работа, решени като своя бивш господар да окажат съпротива. С какво право щяха да ги изгонят от втората им родина, след като бяха вече свободни? По този въпрос

Зерма напълно успокои господарката си. Можеше да се разчита на персонала в Кемдлис Бей.

— Госпожо — каза тя, — всичките ми събрата предпочитат да останат роби, както постъпих аз, отколкото да изоставят плантацията и господарите на Касъл Хаус! И ако се наложи, ще съумеят да защитят правата си!

Трябваше само да се почака завръщането на Джеймз Бърбанк и Едуард Керъл. Защото не беше изключено през тоя ден, 1 март, около фара Пабло да се появи федералната флотилия, готова да завземе устието на Сент Джонс. Тогава конфедералистите трябваше да хвърлят срещу тях цялата милиция, за да попречат на настъплението им, и властите в Джексънвил, пряко застрашени, нямаше да бъдат вече в състояние да изпълнят заплахите си срещу освободените роби от Кемдлис Бей.

В това време управителят Пери извършваше всекидневната си обиколка из различните дъскорезници и работилници на имението. Той също можа да се убеди в доброто настроение на негрите. При все че не искаше да признае това, виждаше, че макар положението им да се беше променило, усърдието им в работата, предаността им към семейство Бърбанк бяха останали същите. И бяха твърдо решени да се противопоставят на всякакъв опит за нападение от страна на джексънвилската сган. Ала мистър Пери, станал още по-непоколебим привърженик на робството, смяташе, че тези добри чувства няма да траят дълго. Накрая натурата щеше да надделее. След като вкусеха от независимостта, тези новоосвободени щяха доброволно да се върнат към робството. Да слязат отново до положението, отредено им от природата в стълбицата на живите същества — между човека и животното.

Точно в този момент управителят срещна суетния Пигмалион. Този глупак се държеше още по-важно от предишния ден. Като гледаш как се надува сега, с ръце зад гърба и вдигната глава, разбираш, че е свободен човек. Едно беше ясно: че не работеше вече.

— О, добър ден, мистър Пери — произнесе той с високопарен тон.

— Какво правиш тук, мързеливецо?

— Разхождам се! Та нямам ли право да не върша нищо? Нали вече не съм презрян роб и нося в джоба си документ за освобождение!

— А кой ще те храни занапред, Пиг?
— Самичък ще се храня, мистър Пери.
— А как?
— Като ям.
— А кой ще ти дава да ядеш?
— Моят господар.
— Твоят господар ли!... Та нима си забравил, че вече нямаш господар, глупчо?

— Вярно! Нямам и не ще имам занапред. Ала мистър Бърбанк няма да ме изгони от плантацията, където, да не се хваля, все пак принасям някаква полза!

— Напротив, ще те изгони!

— Ще ме изгони ли?

— Несъмнено. Когато му принадлежеше, можеше да те държи, дори и да не вършиш нищо. Но откакто не му принадлежиш вече, ако продължаваш да не искаш да работиш, като нищо ще те изгони и ще видим тогава каква полза ще имаш от свободата си, нещастни глупако!

Очевидно Пиг никога не бе гледал на въпроса от тая страна.

— Но как така, мистър Пери — продължи той, — мислите ли, че мистър Бърбанк ще бъде толкова жесток, та...

— Не жестокостта — отвърна управителят, — а логиката води до това. Пък и независимо дали мистър Джеймз желае, или не, има заповед на джексънвилския комитет, с която се нарежда „да се изгонят всички освободени роби от територията на Флорида.“

— Значи е вярно?

— Напълно вярно, и ще видим как ти и твоите другари ще се отървете сега, когато вече нямате господар.

— Аз не искам да напускам Кемдлис Бей! — извика Пигмалион... — Щом съм свободен...

— Да!... Свободен си да заминеш, ала не си свободен да стоиш тук! Ето защо ги заповядвам да си вдигаш партушините!

— А какво ще стане с мен?

— Това си е твоя работа!

— Но в края на краищата, щом съм свободен... — подзе отново Пигмалион, който все държеше на своето.

— Изглежда, че това не е достатъчно!

— Кажете ми тогава какво да правя, мистър Пери!

— Какво да правиш ли? Е, слушай... и следи мисълта ми, ако можеш.

— Следя я.

— Ти си свободен, нали?

— Да, разбира се, мистър Пери, и ви повтарям, имам в джоба си документ за освобождаване.

— В такъв случай, скъсай го!

— Дума да не става.

— Щом отказваш, тогава виждам само един начин да останеш в страната, ако искаш.

— Какъв?

— Да си смениш цвета, тъпако! Смени го, Пиг, смени го! като станеш бял, ще имаш право да останеш в Кемдлис Бей! Иначе не можеш!

Доволен, че е дал този малък урок на суетния Пиг, управителят му обърна гръб.

Отначало Пиг стоеше дълбоко замислен. Разбираше добре, че за да запази мястото си, не е достатъчно да не е вече роб. Трябваше да бъде още и бял. А какво да направи, дявол да го вземе, за да стане бял, когато природата го е създала чер като абанос!

Тогава Пигмалион тръгна обратно към служебните пристройки на Касъл Хаус, почесвайки се така, че щеше да одере кожата си.

Малко преди пладне Джеймз Бърбанк и Едуард Керъл се върнаха в Касъл Хаус. Те не бяха забелязали нищо обезпокоително откъм Джексънвил. Лодките стояха на обичайните си места, едни привързани за пристанищните кейове, други закотвени наред реката. Обаче от другата страна на реката имаше раздвижване на войски. Няколко отряда конфедералисти се бяха показали на левия бряг на Сент Джонс и сега се насочваха на север към околията Насо. Наглед като че ли още нищо не заплашваше Кемдлис Бей.

Когато стигнаха до границата на естуара, Джеймз Бърбанк и спътникът му насочиха погледите си към морската далечина. Нито едно платно не се появяваше там, на хоризонта не се издигаше никакъв дим на параход, който би показвал присъствието или приближаването на ескадра. Що се отнася до приготовленията за отбрана по тази част от флоридския бряг, те изобщо не съществуваха. Нямахме нито брегови батареи, нито окопи. Изобщо никакво средство за защита на естуара.

Ако федералните кораби се появяха пред залива Насо или' пред устието на Сент Джонс, те биха могли да проникнат там безпрепятствено. Вярно, че фарът Пабло не работеше, разглобеният му фенер вече не осветяваше проливите. Ала това можеше да затрудни влизането на флотилията само нощем.

Ето тези сведения донесоха мистър Бърбанк и мистър Керъл, когато се върнаха за обед.

Изобщо можеха да бъдат спокойни, че в Джексънвил не се забелязва никакво раздвижване, което да събуди опасения от предстоящо нападение срещу Кемдлис Бей.

— Е, добре! — обади се мистър Стенърд. — Но аз се безпокоя, че корабите на комодор Дюпон още не се виждат! Тук има закъснение, което ми се струва необяснимо!

— Да! — отвърна Едуард Керъл. — Ако тази флотилия е излязла от залива Сент Ендрюз или е поела по море завчера, сега би трябвало да бъде при Фернандина!

— От няколко дни времето е много лошо — отговори Джеймс Бърбанк. — Възможно е при тия странични западни ветрове Дюпон да е бил принуден да се отдалечи навътре в морето.

Но тази сутрин вятърът утихна и не бих се учудил, ако още довечера...

— Чул те господ, скъпи ми Джеймс — каза мисис Бърбанк, — и дано ни помогне!

— Мистър Джеймс — забеляза Алис, — щом фарът Пабло не може вече да бъде запален, как флотилията би могла да проникне тази нощ в Сент Джонс?

— Действително в Сент Джонс ще бъде невъзможно, мила Алис — отвърна Джеймс Бърбанк. — Но преди да атакуват устието на реката, федералистите трябва да завземат първо остров Амелия, а после — паланката Фернандина, за да сложат ръка на железопътната линия до Сидър Кийз. Аз очаквам да видя корабите на комодор Дюпон по Сент Джонс не по-рано от три-четири дни.

— Имаш право, Джеймс — обади се Едуард Керъл, — и се надявам, че завземането на Фернандина ще бъде достатъчно, за да накара конфедералистите да минат в отстъпление. Възможно е дори милицията да изостави Джексънвил, без да дочака пристигането на

канонерките. В такъв случай Кемдлис Бей вече няма да бъде застрашено от Тексар и неговите метежници...

— Това е напълно допустимо, приятели! — отвърна Джеймз Бърбанк. — Щом федералистите стъпят на територията на Флорида, не е нужно нищо повече, за да бъде гарантирана нашата сигурност!... Има ли нещо ново в плантацията?

— Нищо, мистър Бърбанк — отговори мис Алис. — Научих от Зерма, че негрите са се върнали на работа в дъскорезниците, работилниците и горите. Тя уверява, че са винаги готови да се жертвуват до последен човек за отбраната на Кемдлис Бей.

— Да се надяваме все пак, че няма да се наложи предаността им да бъде подложена на такова изпитание! Бих се учудил, ако негодниците, които се натрапиха насила на честните хора, не избягат от Джексънвил, щом забележат федералистите край бреговете на Флорида. Но все пак да бъдем нащрек. Желаете ли, Стенърд, след обед да дойдете с мен и Керъл на обиколка? Възнамеряваме да обходим най-незащитената част от имението. Не искам вие, скъпи приятелю, и Алис да бъдете изложени на по-големи опасности в Касъл Хаус, отколкото в Джексънвил. Откровено казано, няма да си простя, че ви накарах да дойдете тук, ако нещата вземат лош обрат!

— Драги Джеймз — отвърна Стенърд, — ако бяхме останали у дома си в Джексънвил, вероятно сега щяхме да бъдем прицел на репресии от страна на властите, подобно на всички други противници на робството...

— Във всеки случай, мистър Бърбанк — вметна Алис, — щом опасностите ще бъдат по-големи тук, не е ли по-добре да ги посрещнем заедно?

— Да, мила дъще — отвърна Джеймз Бърбанк. — Впрочем надявам се и мисля, че Тексар няма дори да има време да приложи наредбата си спрямо нашия персонал!

Цял следобед, чак до вечеря, Джеймз Бърбанк и двамата му приятели обикаляха различните негърски махали. Придружаваше ги мистър Пери. Можаха да се убедят, че духът на негрите е много висок. Джеймз Бърбанк сметна за уместно да обърне внимание на своя управител върху усърдието, с което новоосвободените са се заловили отново за работата си. Нито един не отсъствуваше.

— Да!... Да!... — отговори Пери. — Само че да видим как ще свършат работата си сега!

— Ех, Пери, нима мислиш, че тези честни негри са сменили ръцете си, след като са сменили положението си?

— Не още, мистър Бърбанк — отвърна твърдоглавецът. — Но скоро ще забележите, че ръцете им не са същите...

— Не говори така, Пери! — отвърна весело Джеймз Бърбанк. — Мисля, че ръцете им пак ще си бъдат с пет пръста, пък и не може да им се иска да имат повече!

Щом свърши обиколката, Джеймз Бърбанк и спътниците му се върнаха в Касъл Хаус. Вечерта мина по-спокойно, отколкото предишния ден. Тъй като нямаше никакви вести от Джексънвил, отново възкръсна надеждата, че Тексар се е отказал да изпълни заплахите си или пък няма време да ги осъществи.

Все пак бяха взети строги предпазни мерки за през нощта. Пери и помощникуправителите организираха патрули по границите на имението и особено по бреговете на Сент Джонс. Негрите бяха предупредени да се оттеглят зад оградата на парка в случай на тревога и на външната врата бе сложен часовей.

Няколко пъти Джеймз Бърбанк и приятелите му се редуваха да проверяват дали нарежданията им се изпълняват точно. Когато слънцето изгря, никакво произшествие не бе нарушило почивката на обитателите на Кемдлис Бей.

Х. ДЕНЯТ 2 МАРТ

На другия ден, 2 март, Джеймс Бърбанк получи новини чрез един от своите помощниуправители, който бе успял да прекоси реката и да се върне от Джексънвил, без да събуди ни най-малко подозрение.

Тези новини, в чиято достоверност не можеше да има съмнение, бяха много важни. Съдете сами.

На разсъмване комодор Дюпон бе хвърлил котва в залива Сент Ендрюз, на източното крайбрежие на Джорджия. „Уобъш“, на който беше издигнато неговото знаме, предвождаше ескадра, съставена от двайсет и шест кораба, тоест осемнайсет канонерки, един тендер¹, един транспортен кораб с бойно въоръжение и шест транспортни кораба, натоварени с бригадата на генерал Райт.

Както бе съобщил Гилбърт в последното си писмо, генерал Шермън придружаваше тази експедиция.

Комодор Дюпон, чието пристигане бе забавено от лошото време, веднага бе побързал да вземе мерки, за да завладее ръкавите на Сент Мсриз. Тези труднопроходими ръкави водят към устието на тази река северно от остров Амелия, на границата между Джорджия и Флорида.

Фернандина, главният пункт на острова, беше защитена от форт Клинч, между чиито дебели каменни стени се намираще гарнизон от хиляда и петстотин души. Дали южняците щяха да съумеят да окажат съпротива на федералните войски в тази крепост, способна да се защитава доста продължително време? Такава вероятност имаше.

Но не стана така. Както разказа помощниуправителят, из Джексънвил се носел слух, че конфедералистите опразнили форт Клинч веднага щом ескадрата се появила пред залива Сент Мериз и изоставили не само форт Клинч, но и Фернандина, остров Къмбърланд и цялата тая част от флоридското крайбрежие.

До това се ограничаваха новините, донесени в Касъл Хаус. Но те — излишно е да подчертаваме — имаха особено значение за Кемдлис Бей. Щом федералистите най-после бяха дебаркирали във Флорида, скоро целият щат щеше да падне в ръцете им. Разбира се, трябваше да минат няколко дни, докато канонерките успеяха да преодолеят

плитчината на Сент Джонс. Ала тяхното присъствие положително щеше да въздействува на властите, току-що настанили се в Джексънвил, и по всяка вероятност Тексар и хората му, страхувайки се от възмездие, нямаше да посмеят да предприемат нищо срещу плантацията на такъв виден северняк като Джеймз Бърбанк.

Това безспорно успокои семейството и изведнъж страхът се смени с надежда. Убедени, че Гилбърт вече не е далеч, и Алис Стенърд, и мисис Бърбанк се изпълваха с увереност, че скоро ще го видят, едната — своя годеник, другата — сина си, без да треперят за живота му.

И действително младият лейтенант трябваше да измине само тридесет мили, за да стигне от Сент Ендрюз до малкото пристанище на Кемдлис Бей. В този момент той се намираше на борда на канонерката „Отава“, а тази канонерка се бе отличила с боен подвиг, безпримерен в дотогавашните морски летописи.

’Тсилер малък военен кораб, използван за разузнаване и брегова охрана. Б. пр.

Ето какво се бе случило сутринта на 2 март — подробности, които помощникуправителят не бе успял да научи при посещението си в Джексънвил и които трябва да се знаят, за да се разберат последвалите важни събития.

Щом комодор Дюпон узна, че конфедералният гарнизон е опразнил форт Клинч, той изпрати няколко кораба с малка водоизместимост по фарватера на Сент Мериз. Бялото население вече се бе изтеглило във вътрешността на страната подир южняшките войски, напускайки крайбрежните градове, села и плантации. Цареше истинска паника, предизвикана от страха, че военачалниците на федералистите ще прибегнат до насилия, както твърдяха отцепниците. И не само във Флорида, но и по границата на Джорджия. в цялата она част от щата, която се намира между заливите Осабо и Сент Мерич, жителите се втурнаха да бягат, за да не влязат в досег с десантните войски от бригадата на Райт. При това положение корабите на комодор Дюпон завладяха форт Клинч и Фернандина без нито един оръдеен изстрел. Само канонерката „Отава“, на която Гилбърт, винаги

придружен от Марс, служеше като старши помощник, бе принудена да прибегне до оръдията си. както ще видим по-нататък.

Град Фернандина е свързан със западното крайбрежие на Флорида, обърнато към Мексиканския залив, посредством железопътно разклонение, което го съединява с пристанището Сидър Кийз. Тази железопътна линия върви отначало по брега на остров Амелия, а после, преди да стигне до суша, пресича залив Насо по дълъг мост на пилони.

В момента, когато „Отава“ се озова в средата на този залив, по въпросния мост се зададе влак. С него бягаше гарнизонът на Фернандина, отнасяйки всичките си припаси. С гарнизона пътуваха и няколко повече или по-малко видни личности от града. Канонерката тутакси даде пара. насочи се към моста и започна да обстрелва с щурмовите си оръдия както моста от пилони, така и движещия се влак. Гилбърт, застанал на носа, направляваше стрелбата. Имаше няколко сполучливи попадения. При това един снаряд улучи последния вагон на композицията и счупи осите му и тракционните пръти. Но влакът, без да се спира нито за миг — така положението му би станало много опасно, — престана да се интересува за този последен вагон. Той го остави на произвола на съдбата и като продължи пътя си с пълна пара, се устреми към югозападната част на полуострова. В този момент пристигна отряд на федералистите, дебаркирали във Фернандина. Отрядът се втурна по моста. За миг вагонът бе заловен с намиращите се на него бегълци, главно цивилни. Заведоха тези пленници при най-старшия офицер, полковник Гарднър, който командуваше частите във Фернандина, записаха имената им, задържаха ги за назидание двайсет и четири часа на един от корабите от ескадрата и. после ги пуснаха.

Когато влакът изчезна, „Отава“ се задоволи да нападне натоварен с военни материали кораб, който се бе укрил в залива, и го плени.

Тези събития хвърлиха в отчаяние конфедералните войски и жителите на флоридските градове. Това се почувствува особено в Джексънвил. Нямаше съмнение, че естуарът на Сент Джонс скоро ще бъде овладян, както бе станало вече с устието на Сент Мериз, и по всяка вероятност юнионистите нямаше да срещнат съпротива в Джексънвил, както не бяха срещнали в Сент Огъстин и в другите градове от околията.

Това идваше тъкмо навреме, за да успокои семейството на Джеймз Бърбанк. При такова положение можеше да се предположи, че Тексар не ще посмее да изпълни планове си. Той и привържениците му щяха да бъдат свалени и скоро в резултат от самия развой на събитията честните хора щяха отново да завземат властта, отнета им чрез метеж на най-долната градска сган.

Очевидно имаха всички основания да мислят така и следователно да се надяват. Затова, щом персоналът на Кемдлис Бей научи тези важни новини, а те бързо станаха известни и в Джексънвил, радостта му се изрази с гръмогласни „ура“, в които взе дейно участие и Пигмалион. Все пак не биваше да се отслабват предпазните мерки, които трябваше да осигурят още за известно време безопасността на имението, тоест до момента, когато по водите на реката се появеха канонерките.

Не, не биваше! За нещастие — Джеймз Бърбанк не можеше да предвиди това, нито дори да го предположи — щеше да изтече цяла седмица, преди федералистите да успеят да се прехвърлят в горното течение на Сент Джонс и да завладеят целия му басейн. А дотогава колко ли опасности застрашаваха Кемдлис Бей?

Всъщност, макар че бе завзел Фернандина, комодор Дюпон беше принуден да действа с известна предпазливост. Планът му предвиждаше да издигне федералното знаме във всички пунктове, в които можеха да проникнат неговите кораби. Ето защо той раздели ескадрата си на няколко части. Една канонерка бе изпратена в река Сент Мериз да завземе едноименното градче и да навлезе на два̀сет левги¹ в тия земи. На север три други канонерки, командувани от капитан Гордън, щяха да обходят заливите, да завладеят островите Джайкил и Сент Саймън и да завземат двете градчета Брънзуик и Дериън, отчасти напуснати от своите жители. Шест парахода с малка водоизместимост под командването на капитан Стивънс имаха за задача да се впуснат нагоре по Сент Джонс, за да превземат Джексънвил. Що се отнася до останалата

¹Левга — стара келтска мярка за дължина, равна на около 5 км.
— Б. пр.

ескадра, предвождана от Дюпон, тя се готвеше да поеме отново по море, с цел да завладее Сент Огъстин и да блокира крайбрежието чак до Москито Инлет, чиито проливи щяха по този начин да бъдат затворени за военната контрабанда.

Но всички тези операции не можеха да се извършат за едно денонощие. А само едно денонощие беше достатъчно на южняците, за да опустошат тоя край.

Към три часа следобед у Джеймз Бърбанк се породиха първите подозрения, че се готви нещо против него. След разузнавателната обиколка по границата на плантацията управителят Пери се върна бързо в Касъл Хаус и доложи:

Мистър Джеймз, забелязват се някакви съмнителни скитници, които започват да се приближават до Кемдлис Бей.

— От север ли, Пери?

— От север.

Почти в същия момент Зерма, връщайки се от малкото пристанище, съобщи на господаря си, че няколко лодки прекосяват реката и се приближават до десния бряг.

— От Джексънвил ли идват?

— Безсъмнено.

— Да се прибираме в Касъл Хаус — каза Джеймз Бърбанк, — и не излизай вече в никой случай, Зерма!

— Добре, господарю!

Когато се върна при близките си, Джеймз Бърбанк не можа да скрие повече от тях, че положението започва отново да става тревожно. Тъй като се знаеше почти с положителност, че предстои нападение, по-добре беше всички да бъдат предупредени за това.

— Значи — каза мистър Стенърд, — тези негодници, които федералистите всеки момент може да смажат, ще се осмелят...

— Да — отговори хладно Джеймз Бърбанк. — Тексар не би изпуснал подобен случай да ни отмъсти, а когато утоли жаждата си за мъст, да офейка!

После се разпали:

— Но нима престъпленията на този човек ще останат ненаказани!... Нима винаги ще се изплъзва!... Откровено казано, след като се усъмних в човешката правда, сега се съмнявам и в небесната правда...

— Джеймз — рече мисис Бърбанк, — не кори бога тъкмо сега, когато можем да разчитаме като че ли единствено на неговата помощ...

— И да се поставим под неговата закрила! — добави Алис Стенърд.

Възвърнал самообладанието си, Джеймз Бърбанк се залови да дава разпореждания за отбраната на Касъл Хаус.

— Предупредени ли са негрите? — попита Едуард Керъл.

— Ще бъдат предупредени — отговори Джеймз Бърбанк. — Според мен трябва да се ограничим с отбраната на оградата, която предпазва парка и къщата. Не можем и да мислим да спрем на границата на Кемдлис Бей цяла въоръжена орда, защото вероятно нападателите ще бъдат многобройни. Затова трябва да съсредоточим защитниците си около оградата. Ако за нещастие тя бъде завзета, Касъл Хаус, който вече е устоявал на шайките на семинолите, сигурно ще успее да издържи и срещу бандитите на Тексар. Нека жена ми, Алис, Ди и Зерма, на която поверявам и трите, не излизат от Касъл Хаус без мое разрешение. В случай че се почувствуваме тук много застрашени, взети са всички мерки да се спасят през тунела, който е свързан със заливчето Марино на Сент Джонс. Там в гъсталака ще бъде скрита лодка с двама от нашите хора. и тогава ти, Зерма, ще поемеш нагоре по реката, за да се подслониш в беседката на Кедровата скала.

— А ти, Джеймз?...

— А вие, татко?

Мисис Бърбанк бе хванала за ръката Джеймз Бърбанк, а мис Алис — мистър Стенърд, сякаш бе дошло време да бягат от Касъл Хаус.

— Ние ще направим всичко възможно да се присъединим към вас. когато положението стане неудържимо — отвърна Джеймз Бърбанк. — Но трябва да ми обещаете, че ако опасността стане много сериозна, ще се скриете в това убежище на Кедровата скала. Тогава ще можем по-решително да отблъснем тия злодеи и да издържим до последния патрон.

Очевидно така и трябваше да се постъпи, ако многобройните нападатели успеяха да минат оградата и да нахълтат в парка, за да нападнат самия Касъл Хаус.

Джеймз Бърбанк се залови веднага да свика хората си. Пери и помощникуправителите се втурнаха към различните негърски махали, за да съберат обитателите им. Не мина и час и всички боеспособни негри се разположиха при оградата, до входа на парка. Преди това жените и децата им се бяха изпокрили в горите около Кемдлис Бей.

За нещастие средствата за организиране на сериозна отбрана бяха твърде ограничени в Касъл Хаус. При сегашните обстоятелства, тоест откакто бе започнала войната, беше почти невъзможно да се набавят оръжие и боеприпаси в достатъчно количество за защитата на плантацията. Напразно се опитваха да закупят в Джексънвил. Трябваше да се задоволят с тези, които бяха останали в къщата след последните стълкновения със семинолите.

Общо взето планът на Джеймз Бърбанк се състоеше главно в това, да се предпази Касъл Хаус от опожаряване и от нахлуване. Той не беше в състояние, дори не мислеше, да предпази цялото имение, да спаси складовете, работилниците, фабриките, да защити негърските колиби, да предотврати опустошаването на плантацията. Разполагаше едва с четиристотин негри, способни да се противопоставят на нападателите, пък и тези храбреци не бяха достатъчно въоръжени. На най-сръчните бяха раздадени няколко десетки пушки, след като най-точните оръжия бяха запазени за Джеймз Бърбанк, приятелите му, Пери и помощникуправителите. Всички се събраха при входа на парка. Там разположиха хората си така, че да устоят колкото се може по-дълго на нападението, което застрашаваше дървения стобор, защитен впрочем от заобикалящата го речича, чиито води миеха подножието му.

Естествено сред тази суматоха Пигмалион се шляеше насам-натам с вид на много зает и загрижен човек, но без да принася никаква полза. Той приличаше на ония палячовци от панаирджийските циркове, които за размиване на публиката си дават вид, че вършат много неща, а всъщност не правят нищо. Пиг се смяташе причислен към специалните защитници на къщата и не искаше да се меша с другарите си, разположени отвън. Той никога досега не бе чувствувал такава преданост към Джеймз Бърбанк!

Всичко беше готово, оставаше само да се чака. Въпросът беше от коя страна щеше да дойде нападението. Ако нападателите се появеха откъм северната граница на плантацията, отбраната можеше да се

организира по-ефикасно. Ако ли пък обратно, нападнаха откъм реката, нямаше да бъде толкова лесно, защото Кемдлис Бей беше открит от тази страна. Вярно, че винаги е трудно да се слезе на бряг. Във всеки случай бяха необходими твърде много лодки, за да превозят въоръжени хора от единия до другия бряг на Сент Джонс.

Точно това обсъждаха Джеймз Бърбанк, мистър Керъл и мистър Стенърд, докато чакаха да се върнат разузнавачите, изпратени към границата на плантацията.

Но не останаха дълго в неизвестност как ще бъде извършено и проведено нападението.

Към четири и половина часа следобед разузнавачите се върнаха бързо от северната граница на имението и докладваха.

Колона въоръжени хора, идваща от тази посока, се придвижваше към Кемдлис Бей. Дали беше отряд на околийската милиция, или просто част от простолудието, жадна за грабеж, се бе наела да изпълни наредбата на Тексар против новоосвободените? Засега още не можеше да се отговори на този въпрос. Във всеки случай тази колона сигурно наброяваше повече от хиляда души. и персоналът на плантацията нямаше да успее да ѝ противостои. Все пак можеха да се надяват, че дори ако тия хора завземеха с пристъп дървената ограда, Касъл Хаус щеше да съумее да им окаже по-сериозна и по-продължителна съпротива.

Но тази колона явно не бе решила да направи десант в малкото пристанище или по бреговете на Кемдлис Бей. защото това щеше да бъде съпроводено с твърде големи трудности, а бе прекосила реката под Джексънвил с петдесетина лодки. За прекосяването им бяха достатъчни три-четири курса.

Ето защо Джеймз Бърбанк предприе една умна предпазна мярка: изтегли всичките си хора към оградата на парка на Касъл Хаус, тъй като беше невъзможно да се защитава границата на имението срещу достатъчно въоръжен отряд, и то петорно по-многочислен: от неговия.

А кой предвождаше нападателите? Дали лично Тексар? Едва ли. Щом се е видял застрашен от приближаването на федералистите. испанецът вероятно е сметнал, че е твърде безразсъдно да застане начело на своята шайка. Ако пък е сторил това. значи е решил първо да си отмъсти, да опустоши плантацията, да избие или плени живо семейство Бърбанк, а след това да избяга към земите на юг, може би

чак в Евърглейдс — тия затънтени краища на Южна Флорида, където ще бъде твърде трудно да го намери някой.

Тази опасност, най-сериозната от всички, трябваше да безпокои най-много Джеймс Бърбанк. Именно по тази причина той бе принуден да скрие на сигурно място жена си, дъщеричката си и Алис Стенърд, поверени на грижите на Зерма — в убежището на Кедровата скала, намиращо се на една миля от Кемдлис Бей. Ако се наложеше да изоставят Касъл Хаус на нападателите, Бърбънгт и приятелите му щяха да се опитат да се присъединят там към семейството му, за да дочакат да бъде осигурена безопасността на честните хора във Флорида под защитата на федералната армия.

Ето защо в края на тунела, който свързваше къщата със заливчето Марино, чакаше лодка, скрита сред тръстиките на Сент Джонс и пазена от двама негри. Но преди да се стигне до тази раздяла, ако тя станеше необходима, трябваше да се защитават, трябваше да се съпротивяват няколко часа — поне до вечерта. Тогава, възползувайки се от мрака, лодката можеше да се промъкне скришом нагоре по реката, без да рискува да бъде преследвана от подозрителните лодки, които се виждаха да сноват по нея.

ХІ. ВЕЧЕРТА НА 2 МАРТ

Джеймз Бърбанк. приятелите му и повечето негри пяха готови за бой. Оставаше само да чакат нападението. Бяха взели мерки да дадат отпор първо зад оградата, с която беше защитен парка, а после, в случай на нахлуване в парка, да потърсят убежище зад стените на Касъл Хаус.

Към пет часа вече доста отчетливи викове показаха, че нападателите не са далеч. Дори и да не викаха, лесно можеше да се разбере, че вече са заели цялата северна част на имението. На едно място над горите, които обграждаха хоризонта от тази страна, се виеха кълба гъст дим. Дъскорезниците бяха обхванати от пламъци; пожарът поглъщаше разграбените от врага негърски махали. Тези бедни хора не бяха имали време да скрият на безопасно място малкото вещи, останали в колибите им, правото им на собственост върху които беше осигурено от предния ден с документа за освобождение. С какви викове на отчаяние, с какви викове на гняв откликнаха те на воя на бандата! След като нахлуха в Кемдлис Бей, тези злодеи унищожаваша имуществото им.

В това време крясъците се приближаваха малко по малко към Касъл Хаус. Хоризонтът на север беше озарен от зловещо зарево, сякаш слънцето бе залязло в тази посока. От време на време кълба горещ дим достигаша чак до замъка. Чуваше се силен пукот, предизвикван от сухите дърва, струпани в складовете на плантацията. Скоро по-силен трясък показа, че един от парните котли на дъскорезниците се е пръснал. Опустошението се разпростираше с целия си ужас.

В това време Джеймз Бърбанк, мистър Керъл и мистър Стенърд се намираха пред вратата на оградата. Там те посрещаша и разпределяха последните отряди негри, които се оттегляха малко по малко. Очакваше се нападателите да се появят всеки момент. Усилването на стрелбата щеше да покаже извън всякакво съмнение, че те са вече близо до оградата. А можеха да я щурмуват лесно, тъй като първите дървета се намираха на не повече от петдесет ярда от оградата

и им даваха възможност да се приближат до нея почти под тяхното прикритие, пък и куршумите щяха да долитат, преди да се забележат пушките.

След като се съвещаваха Джеймз Бърбанк и приятелите му сметнаха за целесъобразно да изтеглят хората си зад оградата. Там въоръжените негри щяха да бъдат по-малко изложени на вражеските куршуми, като стреляха, подпирайки цевите на пушките си между заострените върхове на колците. После, когато нападателите направеха опит да преминат рекичката, за да завземат оградата с щурм, може би щяха да успеят да ги отблъснат.

Заповедта бе изпълнена. Негрите се прибраха зад оградата и вече се готвеха да затворят вратата. Изведнъж Джеймз Бърбанк, хвърляйки последен поглед навън, забеляза някакъв човек, който тичаше с все сила, като че искаше да потърси убежище между защитниците на Касъл Хаус.

И наистина такова беше намерението на човека. От съседната гора стреляха няколко пъти по него, но без да го засегнат. С един скок той стигна до мостчето и скоро се озова на безопасно място зад оградата, чиято врата бе тутакси затворена отново и залостена здраво.

— Кой сте вие? — запита го Джеймз Бърбанк.

— Служител на мистър Харви, вашия познат в Джексънвил — отговори онзи.

— Мистър Харви ви е изпратил в Касъл Хаус с някакво известие?

— Да, и тъй като реката е под наблюдение, не можах да дойда направо по Сент Джонс.

— И сте успели да се присъедините към тази милиция, към тези нападатели, без да събудите подозрения у тях?

— Да. А подире им идва цяла орда грабители. Аз се смесих с тях и щом се яви възможност да избягам, хукнах, изпратен от няколко изстрела.

— Добре, приятелю! Благодаря!... Навярно имате някакво писмо от Харви за мен?

— Да, мистър Бърбанк. Ето го!

Джеймз Бърбанк взе бележката и я прочете. Мистър Харви му пишеше, че може да има пълно доверие на куриера му, Джон Брюс, за

чиято преданост гарантира. След като го изслуша, мистър Бърбанк ще разбере какво трябва да направи за спасението на своите близки.

В този момент отвън екнаха десетина изстрела. Нямаше нито минута за губене.

— Какво желае да ми съобщи мистър Харви чрез вас? — попита Джеймз Бърбанк.

— Първо — отговори Джон Брюс, — че въоръженият отряд, който премина реката, за да нападне Кемдлис Бей, наброява хиляда и четиристотин — хиляда и петстотин души.

— И аз така го изчислих. А друго? Тексар ли е техен главатар?

— Мистър Харви не можа да научи това — продължи Джон Брюс. — Знае само едно: че от двайсет и четири часа Тексар не е вече в Джексънвил!

— Тук трябва да се крие някаква нова машинация на тоя подлец — рече Джеймз Бърбанк.

— Да — отвърна Джон Брюс, — и мистър Харви е на същото мнение. Пък и не е нужно Тексар да присъствува лично при изпълнението на заповедта му за изгонване на освободените роби...

— Да ги изгонят... — провикна се Джеймз Бърбанк — да ги изгонят, като палят и грабят, така ли!

— Затова мистър Харви смята, че ще бъде по-добре, докато още има време, да скриете семейството си на безопасно място, като го накарате да напусне незабавно Касъл Хаус.

— Касъл Хаус може да устои — отговори Джеймз Бърбанк, — и ние ще го напуснем само ако положението стане неудържимо... Има ли нещо ново в Джексънвил?

— Нищо, мистър Бърбанк.

— А федералните войски още ли не са започнали да се придвижват към Флорида?

— Не, откакто завзеха Фернандина и залива Сент Мериз.

— Тогава с каква цел сте пратени тук?

— Преди всичко да ви осведомя, че изгонването на робите е само повод, измислен от Тексар, за да опустоши плантацията и да ви плени!

— Нима не знаете — настояваше Джеймз Бърбанк — дали Тексар стои начело на тези злодеи?

— Не, мистър Бърбанк. Напразно се опитва мистър Харви да узнае това. Самият аз, откакто напуснахме Джексънвил, не можах да

наука нищо по този въпрос.

— Много ли са хората от милицията, които са се присъединили към тази шайка нападатели?

— Най-много стотина — отговори Джон Брюс. — Но тази градска сган, която са помъкнали със себе си, е съставена от най-големи злодеи. Тексар ги е въоръжил и има опасност да извършат какви ли не изстъпления. Повтарям ви, мистър Бърбанк, мистър Харви смята, че е най-добре да напуснете незабавно Касъл Хаус. Затова ми поръча да ви предам, че поставя на ваше разположение котеджа си в Хемптън Ред. Този котедж е разположен на дванайсетина мили понагоре, на десния бряг на реката. Там ще можете да бъдете в безопасност за няколко дни...

— Да... Знам!...

— Бих могъл да ви заведа тайно там със семейството ви, но при условие че ще напуснете Касъл Хаус веднага, докато всякакво бягство не е станало невъзможно...

— Благодаря на мистър Харви, а също и на вас, приятелю — рече Джеймс Бърбанк, — но все още не сме стигнали дотам.

— Както обичате, мистър Бърбанк — отвърна Джон Брюс.

— Все пак аз оставам на ваше разположение, в случай че се нуждаете от моите услуги.

Започналото в това време нападение погълна цялото внимание на Джеймс Бърбанк.

Внезапно бе избухнала силна стрелба, макар че още не се виждаха нападателите, които се криеха зад най-близките дървета. Куршумите се сипеха върху оградата, без обаче да й причинят големи вреди. За нещастие Джеймс Бърбанк и приятелите му можеха да окажат слаба съпротива, тъй като разполагаха едва с четиридесетина пушки. Все пак поради по-изгодното си положение те стреляха точно от милиционерите, стоящи начело на колоната. Така някои от тях бяха улучени в покрайнините на гората.

Този бой от разстояние продължи около половин час, при което предимство имаше по-скоро персоналът на Кемдлис Бей. След това нападателите се втурнаха към оградата, за да я превземат с пристъп. Тъй като искаха да я атакуват в няколко пункта едновременно, те се бяха снабдили с дъски и греди, задигнати от складовете на плантацията, които в момента горяха. С помощта на тези греди,

прехвърлени през рекичката на двайсетина места, хората на испанеца можаха да стигнат до подножието на оградата, но претърпяха тежки загуби в убити и ранени. Тогава те се вкопчиха в заострените колци и се закатериха един след друг, ала не успяха да се прехвърлят отвъд. Негрите, озлбени срещу тези подпалвачи, ги отблъсваха храбро. Все пак беше ясно, че защитниците на Кемдлис Бей не са в състояние да дадат отпор на всички места, застрашени от числено превъзходящия ги противник. Въпреки това можаха да устоят до настъпването на нощта, като само някои от тях бяха леко ранени. Джеймс Бърбанк и Уолтър Стенърд не бяха дори засегнати, макар че никак не се щадяха. Само Едуард Керъл, улучен от куршум, който раздра рамото му, бе принуден да се прибере в хола на къщата, където мисис Бърбанк, Алис и Зерма положиха всички грижи за него.

Ала нощта идваше на помощ на нападателите. Под прикритието на тъмнината петдесетина от най-големите смелчаци се приближиха до вратата и я заудряха с брадви. Но тя не се поддаде. И сигурно нямаше да успеят да я разбият, за да се вмъкнат зад оградата, ако благодарение на една смела постъпка не бе се отворила пролука.

Работата е там, че една от пристройките се бе запалила внезапно и пламъците, поглъщайки сухото дърво, проядоха оная част от оградата, до която опираха тези пристройки.

Джеймс Бърбанк се втурна към горящата част на оградата ако не да я угаси, то поне да я защити...

Тогава, при светлината на пламъците, видя някакъв човек, който изскочи от дима, хукна навън и се прехвърли през рекичката по натрупаните върху повърхността ѝ греди.

Това беше един от нападателите, който бе успял да проникне в парка откъм Сент Джонс, пълзейки между крайбрежните тръстици. После незабелязано се бе вмъкнал в една от конюшните. Там, с риск да загине в пламъците, бе подпалил няколко снопчета слама, за да унищожи тая част от оградата.

Така се бе образувал отвор. Джеймс Бърбанк и приятелите му напразно се опитваха да го заприщят. Цяла тълпа нападатели се втурна през него и мигновено няколкостотин души нахълтаха в парка.

И от едната, и от другата страна паднаха мнозина, защото се водеше ръкопашен бой. Отвред ехтяха гърмежи. Скоро Касъл Хаус бе напълно обкръжен, а негрите под напора на многочисления неприятел

бяха изтласкани от парка и принудени да избягат в горите около Кемдлис Бей. Те се бяха сражавали с всички сили, самоотвержено и храбро; да продължават да се съпрогивяват в тази неравна борба, значеше да бъдат избити до крак.

Джеймз Бърбанк, Уолтър Стенърд, Пери, помощникуправителите, Джон Брюс, който също бе участвувал храбро в боя, и най-после няколко негри се принудиха да потърсят убежище зад стените на Касъл Хаус.

Наближаваше вече осем часът вечерта. На запад бе паднала тъмна нощ. На север небето се осветяваше още от заревото на пожарите, обхванали имението.

Джеймз Бърбанк и Уолтър Стенърд влязоха бързо.

— Трябва да бягаме — каза Джеймз Бърбанк, — да бягаме веднага! Дали тези бандити ще нахълтат тук насила, или ще чакат в подножието на Касъл Хаус, докато ни принудят да се предадем, опасно е да оставаме тук! Лодката е готова! Време е да тръгваме! Жено, Алис, умолявам ви, вървете със Зерма и Ди на Кедровата скала! Там ще бъдете в безопасност, а ако се наложи и ние на свой ред да бягаме, ще ви намерим, ще се присъединим към вас...

— Татко — каза мис Алис, — елате с нас... и вие също, мистър Бърбанк!

— Да!... Да, Джеймз, ела! — извика мисис Бърбанк.

— Аз ли? — отвърна Джеймз Бърбанк. — Да оставя Касъл Хаус на тия мерзавци! В никой случай, докато сме в състояние да се съпротивяваме!... Ние можем да издържим още дълго! А като знаем, че сте в безопасност, ще придобием повече сили да се защитаваме!

— Джеймз!

— Налага се!

Разнесоха се още по-страшни крясъци. Вратата кънтеше от ударите, които ѝ нанасяха нападателите, атакуващи главната фасада на Касъл Хаус откъм реката.

— Тръгвайте! — извика Джеймз Бърбанк. — Вече е тъмно! Няма да ви забележат в мрака! Тръгвайте! Вие ни връзвате ръцете, като стоите тук! За бога, тръгвайте!

Зерма бе изпреварила всички, държейки за ръка малката Ди. Мисис Бърбанк се вкопчи в прегръдките на мъжа си, Алис — на баща

си. И двете изчезнаха по стълбата, която се спущаше под земята, за да поемат по тунела към залива Марино.

— А сега, приятели — каза Джеймз Бърбанк, обръщайки се към Пери, към помощникуправителите и неколцината негри, които не го бяха изоставили, — да се браним до смърт!

Всички се изкачиха подир него по главната стълба на хола и се настаниха по прозорците на първия етаж. Оттам на стотиците изстрели, които изподупчваха с куршуми фасадата на Касъл Хаус, те отвърщаха с по-рядка, но по-точна стрелба, тъй като се целеха в самата среда на нападателите. Ето защо враговете трябваше на всяка цена да разбият главния вход или с брадви, или с огън. Този път обаче нямаше кой да им пробие дупка, за да се вмъкнат в къщата. Едно е да се опиташ да изкъртиш дървена ограда отвън, а друго — да направиш същото отвътре, срещу каменни стени.

Двайсетина смелчаци обаче се приближиха до външното каменно стълбище, като се промъкнаха предпазливо през вече дълбокия мрак. Тогава се нахвърлиха върху вратата още по-ожесточено. Ала тя беше толкова здрава, че устоя на ударите и на брадвите, и на кирките. Този опит струва живота на неколцина от нападателите, защото разположението на амбразурите позволяваше на защитниците да подложат това място на кръстосан огън.

В същото време едно обстоятелство утежни положението. Патроните бяха на привършване. От три часа, откакто продължаваше този щурм, Джеймз Бърбанк, приятелите му, управителите и негрите, въоръжени с пушки, бяха изразходвали по-голямата част от боеприпасите си. Трябваше да издържат още известно време, но как да сторят това, след като изстрелят и последните си патрони? Нима ще оставят Касъл Хаус на тези изверги, които ще го превърнат в развалини?

А нямаше друг изход, ако нападателите успеяха да разбият вратата, която вече се клатеше. Джеймз Бърбанк разбираше добре положението, но искаше да почака. Защото всеки момент можеше да се случи нещо, което да отвлече вниманието им. Сега вече нямаше защо да се страхуват нито за мисис Бърбанк, нито за дъщеричката, нито за Алис Стенърд. Като мъже трябваше да се бият докрай срещу тази сбирщина от убийци, подпалвачи и грабители.

— Имаме патрони още за един час! — извика Джеймз Бърбанк.
— Да ги изстреляме всичките, приятели, но да не отстъпим нашия Касъл Хаус!

Преди Джеймз Бърбанк да успее да се доизкаже, от далечината долетя глух тътен.

— Оръдеен изстрел! — провикна се той.

От запад, от другия бряг на реката, се чу нов гърмеж.

— Втори изстрел! — каза мистър Стенърд.

— Да слушаме! — отвърна Джеймз Бърбанк.

Един повей на вятъра донесе до Касъл Хаус трети, по-ясен гърмеж.

— Дали това не е сигнал за нападателите да се върнат на десния бряг? — подхвърли Уолтър Стенърд.

— Възможно е! — обади се Джон Брюс. — Навярно там има някаква тревога.

— Да, и ако тези три оръдейни изстрела не са дадени от Джексънвил... — подхвана управителят.

— Значи, стрелят федералните кораби! — извика Джеймз Бърбанк. — Дали флотилията вече е влязла в Сент Джонс и настъпва нагоре по реката?

В края на краищата не беше изключено комодор Дюпон да е овладял реката поне в долното ѝ течение.

Но нищо подобно. Тези три оръдейни изстрела бяха дадени от джексънвилската батарея. Скоро това се изясни напълно, защото повече изстрели не последваха. Значи нямаше никаква схватка между корабите на северняците и конфедералните войски нито по Сент Джонс, нито по равнините на околията Дювал.

Не можеше да има повече съмнение, че това беше сигнал за сбор, отправен към командирите на милиционерския отряд, защото Пери, който се бе приближил до една от страничните амбразури, извика:

— Оттеглят се! Оттеглят се!

Джеймз Бърбанк и приятелите му се втурнаха веднага към средния прозорец и го открянаха.

По вратата вече не къртяха брадвени удари. Изстрелите бяха престанали. Не се виждаше вече нито един от нападателите. Макар че виковете им, последните им крясъци още раздираха въздуха, те явно се отдалечаваха.

Вероятно някаква случка бе принудила властите в Джексънвил да изтеглят цялата тази орда на другия бряг на Сент Джонс. Сигурно е било уговорено да се дадат три оръдейни изстрела, в случай че някакво придвижване на ескадрата застраши позициите на конфедералистите. Ето защо нападателите бяха прекъснали внезапно последния си щурм. Сега те се изтегляха през опустошените поля на имението, по още осветения от заревото на пожара път. а един час по-късно се прехвърлиха обратно през реката на мястото, където на две мили под Кемдлис Бей ги чакаха техните лодки.

Скоро виковете заглъхнаха в далечината. След силните гърмежи настъпи пълно затишие. Сякаш над плантацията се бе спуснала мъртва тишина.

Беше вече девет и половина часът вечерта. Джеймз Бърбанк и приятелите му слязоха обратно в хола на приземния етаж. Там на един диван лежеше Едуард Керъл. леко ранен, по-право отпаднал от загубата на кръв.

Разказаха му какво се бе случило след сигнала, даден от Джексънвил. Поне засега Касъл Хаус можеше да не се страхува от бандата на Тексар.

— Да. няма съмнение — каза Джеймз Бърбанк. — но все пак насилието и произволът взеха връх! Този негодник искаше да изгони моите освободени негри — и ги изгони! Искаше да си отмъсти, като опустоши плантацията — и от нея останаха само развалини!

— Джеймз — заговори Уолтър Стенърд, — можеше да ти се случат и по-големи нещастия. Никой от нас не загина при защитата на Касъл Хаус. Жена ви, дъщеря ви, моята дъщеря можеха да паднат в ръцете на тия злодеи, ала са в безопасност.

— Имате право, Стенърд, и да благодарим на бога за това! Извършеното по заповед на Тексар няма да остане ненаказано и аз ще съумея да отмъстя за пролятата кръв!...

— Дали не трябва да се съжالياва — обади се в този момент Едуард Керъл, — че мисис Бърбанк, Алис, Ди и Зерма напуснаха Касъл Хаус! Зная, че опасността тогава беше много голяма!... И все пак предпочитам сега да бъдат тук!...

— Преди да се съмне, ще отида при тях — отвърна Джеймз Бърбанк. — Навярно изпитват смъртно безпокойство и трябва да ги

успокоя. Тогава ще видя уместно ли е да ги върнем в Кемдлис Бей, или да ги оставим за няколко дни на Кедровата скала!

— Да — каза мистър Стенърд, — но само да не избързваме. Може би още не е свършило всичко... и докато Джексънвил е във властта на Тексар, имаме основания да се опасяваме...

— Ето защо ще действувам предпазливо — отговори Джеймз Бърбанк. — Пери, погрижете се малко преди разсъмване да има готова лодка. Достатъчен ми е един човек, за да се придвижим нагоре...

Сърцераздирателен вик, отчаян зов прекъсна внезапно Джеймз Бърбанк.

Този вик идеше от онази част на парка, чиито морави се разстилаха пред плантацията. Скоро след него се чуха думите:

— Татко!... Татко!...

— Гласът на дъщеря ми! — възкликна мистър Стенърд.

— Ах. пак някакво нещастие! — възкликна Джеймз Бърбанк. И като отвори вратата, всички изскочиха навън.

Мис Алис стоеше там, на няколко крачки, до мисис Бърбанк, която беше просната на земята. Нито Ди. нито Зерма бяха с тях.

— Къде е детето ми? — извика Джеймз Бърбанк.

Като чу гласа му, мисис Бърбанк се привдигна. Тя беше неспособна да говори... Протегна ръка към реката.

— Отвлечени!... Отвлечени!...

— Да!... От Тексар!... — добави Алис. И се строполи до мисис Бърбанк.

ХІІ. СЛЕДВАЩИТЕ ШЕСТ ДНИ

Когато мисис Бърбанк и мис Алис влязоха в тунела, водещ към заливчето Марино на брега на Сент Джонс, Зерма вървеше пред тях. С едната си ръка тя държеше момиченцето, а с другата носеше фенер, чийто слаб пламък осветяваше пътя им. Като стигна до края на тунела, Зерма помоли мисис Бърбанк да я почака. Искаше да се увери, че лодката и двамата негри, които трябваше да я закарат до Кедровата скала, са на мястото си. След като отвори вратата, препречваща края на тунела, тя тръгна към реката.

Една минута — само една минута — мисис Бърбанк и мис Алис чакаха завръщането на Зерма. Изведнъж девойката забеляза, че малката Ди не е вече с тях.

— Ди!... Ди!... — завика мисис Бърбанк с риск да издаде присъствието им на това място.

Детето не отговори. Свикнало винаги да върви подир Зерма, то бе излязло с нея от тунела откъм заливчето, без майка му да забележи това.

Внезапно се чува стенания. Предчувствайки някаква нова опасност, без дори да се замислят дали тя не заплашва самите тях, мисис Бърбанк и мис Алис изскочиха навън и затичаха към брега на реката. Когато стигнаха там, видяха само една лодка, която се отдалечаваше в мрака.

— Помощ!... Помощ!... Това е Тексар!... — викаше Зерма.

— Тексар!... Тексар!... — извика и мис Алис.

И сочеше с ръка испанеца, осветен от заревото на пожарите в Кемдлис Бей, изправен на кърмата на лодката, която скоро изчезна.

После настъпи тишина.

Двамата негри лежаха на земята с прерязани гърла.

Тогава мисис Бърбанк, обезумяла, следвана от Алис, която не можа да я възпре, се втурна към брега, викайки дъщеря си. Никакъв вик не откликна на нейните викове. Лодката вече не се виждаше — или мракът я скриваше от погледа, или прекосяваше реката, за да спре някъде на левия бряг.

Търсенето продължи безрезултатно цял час. Най-после мисис Бърбанк се строполи изтощена на брега. Тогава мис Алис, напругайки всички сили, успя да привдигне нещастната майка и като я подкрепяше, почти я понесе. В далечината откъм Касъл Хаус се чуваха изстрели на леко оръжие и от време на време ужасният вой на обсадителите. Въпреки всичко пак се налагаше да поемат обратно натам! Трябваше да се опитат да се върнат в къщата през тунела, да поискат да им отворят вратата, водеща към подземната стълба. Но ще успее ли мис Алис да накара някого да се отзове, щом стигнеше там?

Младата девойка помъкна мисис Бърбанк, която не съзнаваше вече какво върши. Движейки се обратно по брега, те бяха принудени да се спират безброй пъти. Всеки момент двете можеха да се натъкнат на някоя от бандите, които опустошаваха плантацията. Дали не беше по-добре да почакаат да се съмне? Но как да се окаже на мисис Бърбанк налаганата от състоянието ѝ помощ, когато се намираха на този бряг? Ето защо мис Алис реши на всяка цена да се добере до Касъл Хаус. Но ако следва извивките на реката, пътят ѝ ще се удължи, разсъждаваше тя, затова по-добре да тръгне по-напряко, през полята, като се води по светлината от горящите негърски колиби. Така и стори и по този начин успя да се добере до крайнините на къщата.

Там мисис Бърбанк се строполи отново до Алис, която също не можеше да се държи повече на краката си.

В това време милиционерският отряд бе прекратил атаката си и следван от ордата грабители, се намираше вече далеч от оградата. Не се чуваше никакъв вик нито отвън, нито отвътре. Мис Алис помисли, че след като са завзели Касъл Хаус, нападателите са го напуснали, без да оставят жив нито един от защитниците му. Тогава я обзе безгранична мъка. Тя също се строполи безсилна и от гърдите ѝ се изтръгна сетен стон, сетен зов. Той бе чул. Джеймз Бърбанк и приятелите му изскочиха навън. Сега те се досещаха що се бе случило в заливчето Марино. Какво от това, че тези бандити бяха вече далеч от тях? Какво от това, че вече нямаше опасност да попаднат в ръцете им? Какво от това, щом ги бе сполетяло ужасно нещастие. Малката Ди беше във властта на Тексар!

Ето какво разказа мис Алис с прекъсван от ридания глас. Ето какво чу потъналата в сълзи мисис Бърбанк, когато се свести. И ето какво научиха Джеймз Бърбанк, Стенърд, Керъл, Пери и техните

другари. Горкото дете беше отвлечено, отвлечено кой знае къде, попаднало в ръцете на най-злия враг на баща му!... Какво още можеше да се очаква и какви по-големи страдания готвеше бъдещето на това семейство?

Всички бяха съкрушени от този последен удар. След като пренесоха мисис Бърбанк в стаята ѝ и я сложиха на леглото, мис Алис остана при нея.

Долу, в хола, Джеймз Бърбанк и приятелите му се съвещаваха какво да предприемат, за да намерят Ди, да изтръгнат и нея, и Зерма от ръцете на Тексар. Да, нямаше съмнение, преданата метиска щеше да се мъчи да защитава детето до смърт! Но дали тя, пленничка на негодник, обзет от лична омраза, нямаше да плати с живота си за изобличенията, които бе направила по негов адрес?

В този момент Джеймз Бърбанк винеше сам себе си, че бе накарал жена си да напусне Касъл Хаус, че ѝ бе посочил път за бягство, който се бе оказал опасен. Единствено на случайност ли се дължеше присъствието на Тексар в залива Марино? Не, разбира се. По един или друг начин Тексар е научил за съществуването на тунела. Казал си е, че защитниците на Кемдлис Бей сигурно ще се опитат да избягат през него, когато не могат да се задържат повече в къщата. И след като довел шайката си до десния бряг на реката, след като се прехвърлил през оградата на парка, след като принудил Джеймз Бърбанк и близките му да се скрият зад стените на Касъл Хаус, вероятно се е разположил с неколцина от съучастниците си близо до залива Марино. Там издебнал ненадейно двамата негри, които пазели лодката, и заповядал на хората си да прережат гърлата на тези нещастници, чиито викове не можели да се чуват сред врявата, вдигана от нападателите. После испанецът почакал да се покаже Зерма, а малко след нея и Ди. Като ги видял сами, навярно е помислил, че нито мисис Бърбанк, нито мъжът ѝ, нито приятелите им не са решили още да бягат от Касъл Хаус. Така че е трябвало да се задоволи с тази плячка и е отзлякъл детето и метиската, за да ги заведе в някакво неизвестно скривалище, където ще бъде невъзможно да ги намерят!

А какъв по-страшен удар можеше да нанесе на семейство Бърбанк този мерзавец? Дори да изтръгне сърцата им, пак не би причинил на този баща и на тази майка такава болка!

Ужасна нощ прекараха оцелелите от Кемдлис Бей. На всичко отгоре ги измъчваше страх дали на нападателите няма да им хрумне да се върнат, по-многобройни или по-добре въоръжени, за да принудят последните защитници на Касъл Хаус да се предадат. За щастие това не стана. Денят настъпи, без Джеймз Бърбанк и приятелите му да бъдат вдигнати в тревога от ново нападение.

Колко полезно би било обаче да разберат по каква причина бяха дадени тия три оръдейни изстрела предишния ден и защо нападателите се бяха оттеглили, и то когато с едно последно усилие — усилие само за един час — щяха да сложат ръка на жилището! Дали това отстъпление не се дължеше на някаква маневра на федералистите, предприета в устието на Сент Джонс? Дали корабите на комодор Дюпон не бяха завладели Джексънвил? Това би било крайно необходимо и изгодно за Джеймз Бърбанк и близките му. Така щяха да могат да подновят напълно спокойно усилените дирения, за да намерят Ди и Зерма, да се нахвърлят върху самия Тексар. ако испанецът не се е оттеглил със сподвижниците си, да го дадат под съд като подбудител на опустошенията в Кемдлис Бей и най-вече като двоен похитител — на метиската и на детето.

Този път не ще можеше да си осигури алиби, и то такава, на каквото испанецът се бе позовал в началото на настоящето повествование, когато се яви пред съдиите в Сент Огъстин. Ако Тексар не предвождаше шайката злодеи, която бе нахлула в Кемдлис Бей — куриерът на мистър Харви не бе могъл да потвърди това пред Джеймз Бърбанк, — нима последният вик на Зерма не бе показал ясно какво пряко участие бе имал в отвличането? Пък и нали мис Алис го бе познала в момента, когато лодката му се отдалечаваше?

Да. федералното правосъдие щеше да съумее да накара този мерзавец да признае на кое място е отвлякъл своите жертви и да го накаже за престъпленията, които той не можеше да отрича повече.

За нещастие нищо не потвърди предположенията на Джеймз Бърбанк за пристигането на северняшката флотилия във водите на Сент Джонс. На тази дата — 3 март — никакъв кораб още не бе излязъл от залива Сент Мериз. Това личеше убедително от новините, които един от помощникуправителите донесе същия ден. като се прехвърли на другия бряг на реката. Никакъв кораб още не бе се появил около фара Пабло. Всичко се свеждаше до завземането на

Фернандина и на форт Клинч. Изглежда, комодор Дюпон искаше да се придвижи крайно предпазливо към центъра на Флорида. Що се отнася до Джексънвил, там продължаваше да господствува партията на метежниците. След похода до Кемдлис Бей испанецът се бе появил отново в града. Там той организираше съпротивата, в случай че канонерките на Стивънс се опитаха да минат през плитчината при устието на реката. Сигурно някаква лъжлива тревога го бе накарала предния ден да се изтегли със своята шайка грабители. Впрочем нима отмъстителните действия на Тексар не бяха достатъчни сега, когато плантацията беше опустошена, складовете — унищожени от пожара, негрите — прогонени в горите на околията, а от колибите им бяха останали само развалини, и най-последно, когато малката Ди беше отнета от баща ѝ и майка ѝ и не можеше да се намери никаква следа от похитителите.

Джеймс Бърбанк се убеди напълно в това, когато на сутринта обиколи с Уолтър Стенърд десния бряг на реката срещу течението. Напразно оглеждаха и най-малките заливчета да намерят някаква диря, която би им показала в каква посока се е придвижила лодката. Но диренето не беше пълно, трябваше да претърсят и левия бряг.

Ала можеше ли да стане това в такъв момент? Нямахме ли да бъде по-добре да почакаат идването на федералистите да обезсилват Тексар и неговите привърженици? Все още имаше опасност нападателите да се върнат, така че дали не беше неблагоприятно да оставят сами в Касъл Хаус мисис Бърбанк в сегашното ѝ състояние, мис Алис, която не можеше вече да се отдели от нея, и Едуард Керъл, който щеше да бъде на легло няколко дни?

Но най-отчайващото беше това, че Джеймс Бърбанк не можеше и да мисли да подава жалба срещу Тексар нито за опустошаването на имението му, нито за отвлечането на Зерма и дъщеричката му. Единственият управник, към когото би могъл да се обърне, беше самият извършител на тези престъпления. Ето защо трябваше да чака, докато в Джексънвил се възстанови нормалното правосъдие.

— Джеймс — каза мистър Стенърд, — вярно, опасностите, на които е изложено вашето дете, са страшни, но поне Зерма е с него и можете да разчитате на нейната преданост, която е...

— Преданост до смърт... да, така е! — съгласи се Джеймс Бърбанк. — А когато Зерма умре?

— Изслушайте ме, драги Джеймз — отвърна мистър Стенърд. — Разумно погледнато, не е в интерес на Тексар да стига до такава крайност. Той още не е напуснал Джексънвил, а докато е там, мисля, че жертвите му няма защо да се страхуват от насилие от негова страна. Та нали вашето дете е гаранция, залог срещу наказанието, което той може да очаква не само от вас, но и от федералното правосъдие, загдето свали законната власт в Джексънвил и опустоши плантацията на един северняк? В това няма никакво съмнение. Следователно в негов интерес е да запази живота им, така че по-добре да почакаме, докато Дюпон и Шермън завземат Флорида, и тогава да действваме срещу него!

— А кога ще я завземат? — възкликна Джеймз Бърбанк.

— Утре... а може би още днес! Повтарям ви, Ди е гаранция за безопасността на Тексар. Затова именно се е възползувал от случая да я отвлече, тъй като знае също, че ще разбие сърцето ви, клетки ми Джеймз, и жестоко успя, подлецът му с подлец!

Така разсъждаваше мистър Стенърд и имаше сериозни основания да се признае правилността на разсъжденията му. Успя ли да убеди Джеймз Бърбанк? Не, разбира се. Вдъхна ли му поне малко надежда? Съвсем не. Това беше невъзможно. Обаче Джеймз Бърбанк разбра, че трябва да говори пред жена си така, както Уолтър Стенърд му бе говорил преди малко. Иначе мисис Бърбанк нямаше да преживее този последен удар. Така че когато се върна в къщи, той изтъкна убедително същите тия доводи, на които сам не можеше да повярва.

През това време Пери и помощникуправителите обхождаха Кемдлис Бей. Гледката беше сърцераздирателна. Тя като че ли направи голямо впечатление дори на Пигмалион, който ги придружаваше. Този „свободен човек“ не бе пожелал да последва освободените роби, прогонени от Тексар. Тази свобода — да ношува в гората, да търпи там студ и глад — му се струваше прекалена. Затова бе предпочел да остане в Касъл Хаус дори ако се наложеше като Зерма да скъса документа си за освобождаване, за да получи право да пребивава там.

— Виждаш ли, Пиг! — повтаряше му мистър Пери. — Плангацията е опустошена, работилниците ни са разрушени. Ето какво ни струва свободата, дадена на хора с твоя цвят на кожата!

— Мистър Пери — отговаряше Пигмалион, — аз не съм виновен за това...

— Напротив, виновен си! Ако ти и подобните на теб не бяхте ръкопляскали на всички тия дърдорковци, които бичуваха робството, ако бяхте протестирали срещу идеите на Севера, ако бяхте грабнали оръжие, за да отблъснете федералните войски, мистър Бърбанк никога не би и помислял да ви освобождава и бедствието нямаше да се стовари върху Кемдлис Бей!

— Какво да правя сега — подхващаше отчаяният Пиг, — какво да правя, мистър Пери?

— Ще ти кажа, Пиг, и ако има у теб поне капка чувство за справедливост, ще ме послушаш! Ти си свободен, нали?

— Изглежда.

— Следователно принадлежиш сам на себе си?

— Разбира се!

— А щом принадлежиш сам на себе си, нищо не ти пречи да разполагаш със себе си както пожелаеш?

— Нищо не ми пречи, мистър Пери.

— Е, ако бях на твое място, Пиг, нямаше да се колебая. Бих отишъл да се главя в съседната плантация, да се продам отново като роб и парите от продажбата да донеса на бившия си господар, за да го обезщетя за загубите, които е понесъл, като ме е освободил!

Сериозно ли говореше управителят? Не можеше да се каже с положителност, защото този почтен човек обичаше да приказва безсмислици, щом се уловеше за любимата си тема. Във всеки случай нещастният Пигмалион, объркан, нерешителен, зашеметен, не знаеше що да отговори.

Обаче нямаше ни най-малко съмнение, че благородната постъпка на Джеймз Бърбанк бе донесла на плантацията нещастие и разорение. Материалните щети явно възлизаха на значителна сума. Нищо не бе останало от негърските колиби, разрушени след опустошаването им от грабителите. От дъскорезниците и работилниците се виждаха само пепелища, следи от пожара, от който още се вдигаше сивкав дим. На мястото на складовете, където се съхраняваха вече нарязани греди и дъски, на мястото на фабриките с машини за влачене на памука, на хидравличните преси за опаковането му на бали, на машините за обработка на захарната тръстика стърчаха само почернели стени, готови да рухнат, а там, където се бяха издигали някога фабричните комини, имаше само купища почервенели от огъня тухли. Из

кафеените плантации, оризищата, зеленчуковите градини, в помещенията за домашните животни опустошението беше пълно, като че глутница диви зверове бе върлувала дълги часове из богатото имение! Мистър Пери не можеше да сдържа възмущението си пред тази печална гледка. Гневът му се изразяваше в заканителни думи. Пигмалион никак не беше спокоен, като виждаше какви свирепи погледи му хвърля управителят. Затова накрая го заряза, за да се върне в Касъл Хаус и както каза, „да обмисли по-спокойно предложението на управителя да се продаде“. И вероятно денят не му стигна за тези размисления, защото до вечерта още не бе взел никакво решение по този въпрос.

Ала още същия ден неколцина от бившите роби се върнаха скришом в Кемдлис Бей. Не е трудно да си представим огорчението им, когато не намериха нито една колиба здрава. Джеймз Бърбанк веднага се разпореди да бъдат задоволени колкото се може по-добре нуждите им. Известен брой от тези негри се подслониха зад оградата, в част от пристройките, пощадени от пожара. Най-напред ги накараха да погребат другарите си, загинали при отбраната на Касъл Хаус. а също и трупове на нападателите, убити при щурма — ранените бяха прибрани от съратниците им. Същото сториха и с двамата нещастни негри, убити от Тексар и неговите съучастници, които ги бяха издебнали на поста им при заливчето Марино.

Увлечен в тези грижи, Джеймз Бърбанк не можеше още да мисли за възстановяване на реда в своето имение. Трябваше да чака да се реши изходът от двубоя между Юга и Севера във Флорида. Други грижи, също много сериозни, поглъщаха денонощно вниманието му. Той правеше всичко според възможностите си, за да намери следите на малката си дъщеря. Пък и здравето на мисис Бърбанк беше твърде разклатено. Макар че мис Алис не се отделяше нито за миг от нея и се грижеше със старателността на дъщеря, налагаше се да се повика лекар.

В Джексънвил имаше един лекар, който се ползуваше с пълното доверие на семейство Бърбанк. Щом му съобщиха, той веднага дойде в Кемдлис Бей. Предписа няколко лекарства Но можеха ли те да подействуват, докато малката Ди не се върнеше при майка си? Ето защо, като оставяха Едуард Керъл, който известно време трябваше да пази легло, Джеймз Бърбанк и Уолтър Стенърд всеки ден обикаляха

двата бряга на реката. Те претърсваха островчетата по Сент Джонс, разпитваха местните хора, разследваха и в най-малките селища на околията, обещаваха много пари на този, който им дадеше някакво сведение... Усилията им обаче останаха безплодни. Как можеха да разберат, че испанецът се крие в дъното на Черния залив? Никой не знаеше това. Пък и за да избави по-добре жертвите си от всякакви дирения, може би Тексар ги бе закарал към горното течение на реката? Нима територията на щата не беше достатъчно голяма, нима нямаше достатъчно скривалища из просторните гори: в централната част, сред обширните блатата на Южна Флорида, в Тнедостъпната област Евърг лейдс, за да скрие Тексар двете си жертви толкова добре, че никой да не може да се добере до тях?

В това време чрез лекаря, който идваше всеки ден в Кемдлис Бей, Джеймс Бърбанк се осведомяваше какво става в Джексънвил и в северната част на околията Дювал.

Нямаше съмнение, че федералистите не бяха предприели още никаква нова военна маневра на флоридска територия. Може би със специални инструкции, изпратени от Вашингтон, им се нареждаше да спрат на границата и да не се опитват да я прекосяват? Подобна тактика би била катастрофална за интересите на юнионистите, настанили се в южните щати, и особено за Джеймс Бърбанк, така компрометиран пред конфедералистите с последните си постъпки. Но както и да е, ескадрата на комодор Дюпон се намираще още в естуара на Сент Мериз и ако действително хората на Тексар се бяха оттеглили в резултат от трите оръдейни изстрела вечерта на 2 март, това значеше, че властите в Джексънвил са били подведени от лъжлива тревога — грешка, благодарение на която Касъл Хаус бе спасен от грабеж и разрушение.

Що се отнася до испанеца, дали той не замисляше нов поход, смятайки, че предишният не е постигнал напълно целта си, тъй като Джеймс Бърбанк не беше във властта му? Но подобно предположение беше мъчно допустимо. Нападението срещу Касъл Хаус и отвличането на Ди и Зерма, изглежда, засега го задоволяваха. Пък и някои честни граждани не се бяха побояли да изразят неодобрение за случилото се в Кемдлис Бей и отвращението си от водача на джексънвилските метежници, макар че Тексар пет пари не даваше за тяхното мнение. Испанецът бе заздравил властта си в околията Дювал с помощта на

своята партия от фанатици. Тези нехранимайковци, тези безскрупулни авантюристи вилнееха там свободно. Всеки ден те се отдаваха на всевъзможни развлечения, които се израждаха в оргии. Врявата им стигаше чак до плантацията и в небето се отразяваше отблясъкът от илюминациите, които човек можеше да помисли за зарево от някакъв нов пожар. Трезвите хора, принудени да мълчат, волю-неволю се преклониха под игото на тази шайка, поддържана от най-долната сган в околията.

В последна сметка временното бездействие на федералната армия помагаше по особен начин на новите местни власти. Те се възползуваха от него, за да пуснат слух, че северняците уж нямало да преминават границата, че имали заповед да се оттеглят в Джорджия и в двете Каролини, че войските на аболиционистите нямало да навлязат в полуостров Флорида, че като бивша испанска колония тя стояла настрана от въпроса, който Съединените щати се мъчат да решат с оръжие, и т. н. Вследствие на това във всички околии се създаде движение по-скоро благоприятно, отколкото неблагоприятно за възгледите, представлявани от привържениците на насието. То се забелязваше на много места, но най-вече в северната част на Флорида, откъм границата с Джорджия, където собствениците на плантации, особено северняците, бяха подложени на големи безчинства, робите им — принуждавани да бягат, дъскорезниците и работилниците им — унищожавани от пожари, именията им — опустошавани от войските на конфедералистите, както бе постъпила джексънвилската сган с Кемдлис Бей.

Но поне засега, изглежда, плантацията нямаше защо да се страхува от ново нашествие, нито Касъл Хаус — от ново нападение. И все пак с какво нетърпение очакваше Джеймз Бърбанк федералистите да установят властта си в щата! При сегашното положение изключено беше да се предприеме нещо срещу самия Тексар, нито да бъде даден под съд за постъпките му, които този път не можеха да се опровергаят, нито пък да бъде принуден да посочи на кое място крие Ди и Зерма.

Какви мъчителни безпокойства причини на Джеймз Бърбанк и на близките му този продължителен застои! Ала те не можеха да повярват, че федералистите са решили да се спрат на границата. В последното писмо на Гилбърт се казваше изрично, че експедицията на комодор Дюпон и на Шермън има за прицел Флорида. Дали след това

писмо федералното правителство не е пратило противоположни инструкции в залива Едисто, където ескадрата чакаше да поеме отново по море? Дали някакъв успех на конфедералните войски, извоюван във Вирджиния или в двете Каролини, не е принудил юнионистката армия да спре настъплението си на юг? Какви непрекъснати тревоги за това семейство, подложено на толкова изпитания от началото на войната насам! И колко ли нещастия още го очакваха!

Така преминаха първите пет дни след нахлуването в Кемдлис Бей. Нямаше никаква вест за приготовленията, предприемани от федералистите. Никаква вест нито за Ди, нито за Зерма, въпреки че Джеймз Бърбанк правеше всичко възможно, за да открие следите им, и не минаваше ден, без да предприеме нещо ново!

Дойде 9 март. Едуард Керъл бе оздравял напълно. Той щеше да може да участва в диренията на приятелите си. Мисис Бърбанк все още беше извънредно слаба. Изглежда, като че щеше да прекара до края на живота си в плач. В пристъп на бълнуване тя зовеше малката си дъщеря със сърцераздирателен глас, понечваше да се завтече да я търси. След такива кризи настъпваше припадък, който поставяше живота ѝ в опасност. Колко пъти мис Алис се страхуваше да не би тази злочеста майка да издъхне в ръцете ѝ.

Сутринта на 9 март в Джексънвил пристигна един-единствен слух за войната. За нещастие той беше такъв, че вдъхна нови сили на отцепниците.

Според този слух конфедералният генерал Ван Дорн на 6 март в битката при Бентънвил в Арканзас отблъснал бойците на Къртис, а после принудил федералистите да минат в отстъпление. В действителност това беше обикновена схватка с ариергарда на един малък северняшки корпус и този успех на конфедералистите щеше да бъде многократно компенсиран от федералистите няколко дни по-късно с победата им при Пий Ридж. Ала това беше достатъчно, за да одързости още повече южняците. И в Джексънвил те ознаменуваха тази незначителна битка като пълно поражение на федералната армия. По този повод устройоха нови празненства и нови оргии, шумът от които отекваше болезнено в Кемдлис Бей.

Такива бяха новините, които научи Джеймз Бърбанк към шест часа вечерта, когато се върна след оглед по левия бряг на реката.

Някакъв жител на околията Пътнам беше убеден, че е открил следи от отвличането във вътрешността на едно островче по Сент Джонс, на няколко мили над Черния залив. Предишната нощ на този човек му се счуло нещо като отчаян вик, та бе дошъл да съобщи това на Джеймс Бърбанк. Освен туй индианецът Скуамбо, най-довереният приятел на Тексар, бе забелязан из тия краища със скифа си. В появяването на индианеца нямаше никакво съмнение, тази подробност бе дори потвърдена от един пътник от „Шенън“, който се връщаше в Сент Огъстин и през тоя ден слезе на пристана на Кемдлис Бей.

Това беше достатъчно на Джеймс Бърбанк, за да се впусне по тази следа. Той и Едуард Керъл, придружени от двама негри, скочиха в една лодка и поеха нагоре по реката. Те стигнаха бързо до посоченото островче и го претърсиха грижливо, след като се бяха отбили в няколко рибарски колиби, които им се сториха отдавна напуснати. Из почти непроходимите гори на вътрешността нямаше никаква следа от хора. По бреговете не се забелязваше нищо, което да показва, че там е спирала лодка. Скуамбо не се виждаше никъде; дори и да е бродил около това островче, по всяка вероятност не е слизал там.

Така че и тази обиколка, както много други, остана безрезултатна. Трябваше да се връщат в плантацията, убедени, че и тоя път са вървели по лъжлива следа.

Същата вечер Джеймс Бърбанк, Уолтър Стенърд и Едуард Керъл, събрали се отново в хола, разговаряха за тези безполезни дирения. Към девет часа, след като остави мисис Бърбанк по-скоро задрямала, отколкото заспала в стаята си, мис Алис се присъедини към тях и узна, че и този последен опит не е дал никакъв резултат.

Нощта обещаваеше да бъде много тъмна. Луната в първата си четвъртина вече бе изчезнала зад хоризонта. Дълбока тишина обгръщаше Касъл Хаус, плантацията, цялото речно корито. Неколцината негри, настанили се в пристройките, вече заспиваха. Тишината се нарушаваше само от далечните викове и от експлозиите на фойерверки, които долитаха от Джексънвил, където се чувствуваше с голям шум успехът на конфедералистите. Всеки път, когато тези шумове стигаха до хола, сякаш нов удар се стоварваше върху семейство Бърбанк.

— Все пак трябва да се разбере какво е положението — каза Едуард Керъл — и да се провери дали федералистите са се отказали от

планове си спрямо Флорида!

— Да, трябва! — отвърна мистър Стенърд. — Не можем да живеем в такава неизвестност!...

— Е, добре — обади се Джеймз Бърбанк. — още утре ще отида във Фернандина... и там ще се осведомя...

В този момент на главния вход на Касъл Хаус, откъм алеята, водеща към река Сент Джонс, се почука леко.

Мис Алис извика и се втурна към тази врата. Джеймз Бърбанк понечи да спре девойката, но не успя. И тъй като още не бяха отговорили, почука се повторно, този път по-силно.

ХІІІ. В ТЕЧЕНИЕ НА НЯКОЛКО ЧАСА

Джеймз Бърбанк пристъпи към прага. Той не очакваше никого. Може би от Джексънвил идеше някаква важна новина, която Джон Брюс носеше от името на приятеля му мистър Харви?

Почука се за трети път с по-нетърпелива ръка.

— Кой е? — попита Джеймз Бърбанк.

— Аз съм! — чу се отговор.

— Гилбърт! — извика мис Алис.

Тя не беше се излъгала. Гилбърт в Кемдлис Бей! Гилбърт се явяваше сред близките си, щастлив, че ще прекара няколко часа с тях, сигурно без да знае нищо за сполетелите ги нещастия!

За миг младият лейтенант се озова в прегръдките на баща си.

Един човек, който го придружаваше, се огледа за последен път назад и затвори внимателно вратата.

Това беше Марс, мъжът на Зерма, преданият матрос на младия Гилбърт Бърбанк.

След като прегърна баща си, Гилбърт се обърна. После, забелязвайки мис Алис, улови ръката ѝ и я стисна с неудържима нежност.

— А майка ми! — извика той. — Къде е майка ми? Вярно ли е, че е на смъртно легло?

— Нима знаеш, синко? — откликна Джеймз Бърбанк.

— Знам всичко — за опустошаването на плантацията от джексънвилските бандити, за нападението срещу Касъл Хаус, за майка ми... може би мъртва!

Присъствието на младия човек в този край, където беше изложен лично на толкова опасности, сега се обясняваше.

Ето какво се бе случило.

Предишния ден няколко канонерки от ескадрата на комодор Дюпон бяха влезли в устието на Сент Джонс. След като се придвижиха нагоре по реката, по принуда те спряха пред плитчината на четири мили под Джексънвил. Няколко часа по-късно някакъв човек :, представящ се за един от пазачите на фара Пабло, се качи на

канонерката на Стивънс, на която Гилбърт служеше като старшипомощник. Там този човек разправи за всичко, което се бе случило в Джексънвил, както и за нахлуването в Кемдлис Бей, за прогонването на негрите и за отчаяното положение на мисис Бърбанк. Можем да си представим какво почувствува Гилбърт, като чу разказа за тези плачевни събития.

Тогава го обзе неустоймо желание да се види с майка си. С разрешение на капитан Стивънс той напусна флотилията и скочи в една от леките лодки, наричани „гиги“. Придружен от верния си Марс, успя да се промъкне незабелязано в мрака — поне така мислеше — и слезе на половин миля под Кемдлис Бей, за да не спира в малкото пристанище, което навярно беше под наблюдение.

Но не знаеше, а и не можеше да знае, че е попаднал в клопка, поставена от Тексар. Испанецът държеше на всяка цена да се сдобие с доказателството, поискано от съдиите — доказателството, че Джеймз Бърбанк има връзки с врага. Така че, за да примамим младия лейтенант в Кемдлис Бей, той поръча на един от пазачите на фара Пабло, който му беше предан, да осведоми Гилбърт за някои от събитията, развили се в Касъл Хаус, и особено за състоянието на майка му. Тръгвайки при посочените по-горе обстоятелства, младият лейтенант бе постоянно шпиониран, докато се движеше срещу течението на реката. Ала промъквайки се между тръстиките по високите брегове на Сент Джонс, без сам да знае, той успя да заблуди хората на испанеца, натоварени да го следят. Но макар че не го забелязаха да слиза на брега под Кемдлис Бей, тези шпиони се надяваха да го хванат поне на връщане, тъй като тази част от реката беше под тяхно наблюдение.

— Майка ми... майка ми — завика отново Гилбърт. — Къде е тя?

— Ето ме, синко! — отвърна мисис Бърбанк.

Тя се бе показала на стълбищната площадка над хола, слезе бавно, придържайки се за перилата, и се строполи на един диван, докато Гилбърт я обсипваше с целувки.

В дрямката си болната бе чула чуването по вратата на Касъл Хаус. Тя тутакси позна гласа на сина си и намери достатъчно сили да стане, за да отиде при Гилбърт, да плаче с него, с всичките си близки.

Младият човек я притискаше в прегръдките си.

— Мамо... мамо!... — повтаряше той. — Значи пак те виждам!... Колко ми е тежко!... Но ти си жива!... Ах, ние ще те

излекуваме!... Да!... Ще свършат тези лоши дни!... Ние пак ще бъдем заедно...скоро!... Ти пак ще бъдеш здрава!... Не бой се за мен, мамо!... Никой няма да узнае, че ние с Марс сме идвали тук!...

И докато говореше, Гилбърт, виждайки, че майка му губи сили, се опитваше да я ободри с милувките си.

Обаче Марс, изглежда, бе разбрал, че Гилбърт и той не знаят колко голямо е сполетялото ги нещастие. Джеймз Бърбанк, мистър Керъл и мистър Стенърд мълчаха с обронени глави. Мис Алис не можеше да сдържа сълзите си. Наистина тук не бяха нито малката Ди, нито Зерма, която би узнала, че мъжът ѝ е пристигнал в Кемдлис Бей, че е в къщата, че я чака...

Затова със свито от тревога сърце, като оглеждаше всички угълчета на хола, Марс запита мистър Бърбанк:

— Какво се е случило, господарю? В този момент Гилбърт се опомни.

— Ами Ди? — извика той. — Нима Ди си е легнала вече? Къде е сестричката ми?

— Къде е жена ми? — обади се Марс.

След миг младият офицер и Марс вече знаеха всичко. Движейки се по брега на Сент Джонс от мястото, където ги чакаше лодката им, те наистина бяха забелязали в тъмното купищата развалини из плантацията. Но смятаха, че всичко се свежда до някакви материални щети в резултат от освобождаването на негрите. Сега им беше напълно ясно. Единият не бе заварил сестра си в къщи. Другият не бе заварил жена си. И никой не можеше да им каже къде ги е замъкнал Тексар вече от една седмица!

Гилбърт коленичи до мисис Бърбанк. Сълзите му се смесваха с нейните. Марс, задъхан, със зачервено лице, ходеше напред-назад, неспособен да се сдържа.

Най-после гневът му избухна.

— Ще убия Тексар! — провикна се той. — Ще отида в Джексънвил... утре... тази нощ... веднага...

— Да, да вървим, Марс, да вървим! — подкани го Гилбърт. Джеймз Бърбанк ги спря.

— Ако всичко можеше да се оправи така — рече той, — аз нямаше да чакам пристигането ти, синко! Да, този мерзавец щеше вече да е платил с живота си за злото, което ни причини! Но първо трябва

да каже това, което само той може да каже! И като ти говоря така, Гилбърт, като съветвам теб и Марс да почакате, значи, трябва да се чака!

— Добре, татко! — отвърна младият човек. — Но поне да претърся местността, да подиря...

— Ех, мислиш ли, че не съм свършил вече това? — извика мистър Бърбанк. — Не е минал ден да не сме оглеждали бреговете на реката, островчетата, които биха могли да служат за скривалище на тоя Тексар! Но не открихме нито една следа, нищо, което да ме насочи по дирите на твоята сестра, Гилбърт, и на твоята жена, Марс! Керъл и Стенърд направиха заедно с мен всичко възможно... Досегашните ни дирения бяха безполезни!

— Защо не се оплачеш в Джексънвил? — запита младият офицер. — Защо не дадем Тексар под съд като подстрекател за опустошаването на Кемдлис Бей, като похитител?

— Защо ли? — отвърна Джеймз Бърбанк. — Защото сега Тексар е господар, защото всички честни хора треперят пред нехранимайковците, които са му предани, защото и градската сган, и околийската милиция са с него!

— Аз ще убия Тексар! — повтаряше Марс, сякаш обзет от натраплива мисъл.

— Ще го убиеш, когато му дойде времето! — отговори Джеймз Бърбанк. — Сега това само би влошило положението.

— А кога ще му дойде времето? — попита Гилбърт.

— Когато федералистите установят властта си над Флорида, когато завземат Джексънвил!

— Ами ако тогава бъде много късно?

— Синко!... Синко!... Умолявам те... не говори така! — извика мисис Бърбанк.

— Да. Гилбърт, не говори така! — повтори мис Алис. Джеймз Бърбанк улови сина си за ръката.

— Гилбърт, изслушай ме — каза той. — И ние като теб и Марс искахме незабавно да дадем заслуженото на Тексар, в случай че откаже да разкрие какво е станало с жертвите му. Но заради твоята сестра, Гилбърт, заради твоята жена, Марс, гневът ни отстъпи пред благоразумието. Действително има всички основания да се мисли, че Ди и Зерма в ръцете на Тексар са заложници, които ще му послужат

като застраховка за живота. Защото този мерзавец положително се страхува да не бъде подведен под отговорност, загдето свали честните управници на Джексънвил и насъска шайка злодеи срещу Кемдлис Бей да опожарят и разграбят плантацията на един северняк! Ако не бях уверен в това, Гилбърт, бих ли ти говорил с такава убеденост! Бих ли имал сили да чакам?

— И нима аз щях да бъда жива! — добави мисис Бърбанк.

Нещастната жена бе разбрала, че ако синът ѝ отидеше в Джексънвил, щеше да попадне в ръцете на Тексар. А кой би могъл тогава да спаси един офицер от федералната армия, пленен от южняците точно когато федералистите застрашаваха Флорида?

Но младият офицер не можеше да се владее повече. Той настояваше да замине. И когато Марс повтори:

— Ще убия Тексар! Той каза:

— Да вървим тогава!

— Няма да тръгваш, Гилбърт!

Мисис Бърбанк се бе изправила с последно усилие. Тя се изпречи на вратата. Но изтощена от това усилие, неспособна да се държи повече, падна.

— Мамо!... Мамо!... — извика младият човек. Останете, Гилбърт! — каза мис Алис.

Наложи се да пренесат мисис Бърбанк в стаята ѝ, където младата девойка остана с нея. След това Джеймз Бърбанк се върна при Едуард Керъл и мистър Стенърд в хола. Гилбърт бе седнал на дивана и бе обхванал главата си с ръце. Марс мълчеше, застанал по-настрана.

— Сега, Гилбърт — рече Джеймз Бърбанк, — ти вече се владееш. И тъй, говори. От това, което ще ни кажеш, ще зависят решенията, които ще вземем. Единствената ни надежда е федералистите да пристигнат по-скоро в околията. Нима са се отказали от намерението си да завземат Флорида?

— Не, татко.

— А къде са?

— Част от ескадрата се насочва в този момент към Сент Огъстин, за да наложи блокада на крайбрежието.

— Но нима комодорът не възнамерява да завладее Сент Джонс? — попита разпалено Керъл.

— Долното течение на Сент Джонс е в наши ръце — отговори младият лейтенант. — Нашите канонерки под командуването на капитан Стивънс вече са закотвени в реката.

— В реката! И още не са се опитали да завземат Джексънвил?! — възкликна Стенърд.

— Не, защото трябваше да спрат пред плитчината, на четири мили под пристанището.

— Канонерките спрени... — промълви Джеймз Бърбанк. — спрени от непреодолимо препятствие?...

— Да, татко — отвърна Гилбърт. — спрени от плитката вода. Приливът трябва да бъде достатъчно силен, за да могат да минат през тази плитчина, а дори и тогава ще им е много трудно. Марс познава отлично фарватера, затова ще ни служи за лоцман.

— Да чакаме! Пак да чакаме! — извика Джеймз Бърбанк. — А колко дни?

— Най-много три дни, а ако вятърът откъм морето тласне вълните към естуара, само двацет и четири часа.

Три дни или двацет и четири часа — колко дълго щеше да бъде това време за обитателите на Касъл Хаус! А ако дотогава конфедералистите разберяха, че не ще могат да защитят града, ако го изоставеха, както бяха изоставили Фернандина. форт Клинч и другите пунктове в Джорджия и Северна Флорида, дали Тексар нямаше да избяга от тях? Къде щяха да го търсят в такъв случай?

Но невъзможно беше да го нападат в този момент, когато се разпореждаше в Джексънвил и градската сган поддържаше насилията му. И дума не можеше да става за такова нещо.

Тогава мистър Стенърд попита Гилбърт вярно ли е, че федералистите са претърпели някакъв неуспех на Север, и какво да се мисли за поражението при Бентънвил.

— Благодарение на победата при Пий Ридж — отговори младият лейтенант — войските на Къртис можаха да си възвърнат територията, която бяха загубили временно. Положението на северняците е отлично, победата им е сигурна, но трудно може да се предскаже кога ще стане. Щом завземат главните пунктове във Флорида, те ще спрат военната контрабанда, която се върши по крайбрежните пътища, и скоро конфедералистите ще започнат да чувствуват недостиг на боеприпаси и оръжие. Така че няма да мине много време и в щата ще се въдвори

отново спокойствие и сигурност под закрилата на нашата ескадра!... Да... след няколко дни!... А дотогава...

Мисълта за сестричката му, изложена на толкова опасности, го обзе отново с такава сила, че се наложи мистър Бърбанк да отпъди този спомен, като пак насочи разговора към въпроса за воюващите. Не може ли Гилбърт да му предаде други новини, неуспели да стигнат до Джексънвил или поне до Кемдлис Бей?

Наистина имаше няколко, и то от голямо значение за северняците, заселени из земите на Флорида.

Да си припомним, че в резултат от победата при Донълсън почти целият щат Тенеси бе преминал отново под властта на федералистите. Съчетавайки едновременно атака на своята армия и флота, те възнамеряваха да завземат цялото течение на Мисисипи. За тази цел се спуснаха до острова, където войските им трябваше да се сблъскат с дивизията на генерал Борьогар, натоварена с отбраната на реката. Още на 24 февруари бригадите на генерал Поуп, след като дебаркираха в Комърс, на десния бряг на Мисисипи, отблъснаха корпуса на Дж. Томсън. Вярно, когато стигнаха до остров 10 и село Ню Мадрид, те бяха принудени да се спрат пред непреодолима система от земни укрепления, изградена от Борьогар. Макар че след падането на Донълсън и Нешвил всички позиции по реката над Мемфис трябваше да се смятат загубени за конфедералистите, те все още можеха да защищават позициите, които се намираха по-надолу. Именно на това място навярно скоро щеше да се разрази решителна битка.

Междувременно обаче заливът Хемптън Роудс при устието на Джеймз Ривър стана сцена на паметно сражение. В тази битка влязоха в действие първите образци от ония бронирани кораби, чието използване промени морската тактика и видоизмени флотите на Стария и Новия свят.

На 5 март „Монитор“, броненосец, построен от шведския инженер Ериксон, и „Вирджиния“, преустроеният някогашен „Меимак“, бяха готови да излязат в открито море, единият — от Ню Йорк, другият — от Норфолк.

По това време една федерална ескадра, обединена под командването на капитан Марстън, стоеше на котва в Хемптън Роудс, близо до Нюпорт Нюз. Тази ескадра се състоеше от корабите „Конгрес“, „Сент Лорънс“ и „Къмбърланд“ и от две парни фрегати.

На 2 март сутринта внезапно се появява „Вирджиния“ под командването на конфедералния капитан Бюканън. Следвана от няколко други кораба с по-малък тонаж, тя се нахвърля най-напред върху „Конгрес“, а после върху „Къмбърланд“, пробива го с носа си и го потапя със сто и двайсет души от екипажа му. След това се връща към заседналия в тинята „Конгрес“, надупчва го със снаряди и го подпалва. Само нощта ѝ попречва да унищожи трите останали кораба от федералната ескадра.

Трудно можем да си представим въздействието, което имаше тази победа на един малък броненосец над големите юнионистки кораби. Тази новина се разпространи с наистина изумителна бързина. Тя предизвика дълбоко униение сред привържениците на Севера, щом някаква си „Вирджиния“ можеше да стигне чак до Хъдзън и да потопи кораби от нюйоркското пристанище/Същевременно това беше огромна радост за Юга, който вече предвкушаваше вдигане на блокадата и възстановяване на свободната търговия по цялото свое крайбрежие.

Именно тази морска победа бе така шумно отпразнувана предишния ден в Джексънвил. Конфедералистите можеха да се смятат сега недосегаеми от корабите на федералното правителство. Възможно беше дори след победата при Хемптън Роудс ескадрата на комодор Дюпон да бъде незабавно изтеглена към Потомак или Чесапийк. Тогава никакъв десант нямаше да заплашва вече Флорида. Робовладелските идеи, подкрепяни от най-необузданата част от населението на Юга, неминуемо щяха да възтържествуват. А Тексар и сподвижниците му щяха да заздравят положението си, което им позволяваше да вършат толкова зло!

Ала конфедералистите тържествуваха твърде прибързано. Тези новини, вече известни в Северна Флорида, Гилбърт допълни със слухове, които се носели точно когато напуцал канонерката на капитан Стивънс.

вторият ден на морската битка при Хемптън Роудс бил всъщност твърде различен от първия. Сутринта на 9 март, когато „Вирджиния“ се готвела да нападне „Минесота“, една от двете федерални фрегати, ѝ се изпречил враг, чието присъствие дори не подозирала. Странен плавателен съд, откъснал се от фланга на фрегатата, „тенекия за сирене, поставена на сал“, както се изразявали конфедералистите. Тази „тенекия за сирене“ се оказал „Монитор“, командван от лейтенант

Уордън. Той бил изпратен по тия места да унищожи батареите на Потомак. Стигнал през нощта до устието на Джеймс Ривър, лейтенант Уордън чул оръдията от Хемптън Роудс и повел „Монитор“ към полесражението.

Застанали на десет метра една от друга, в продължение на четири часа двете страшни военни машини се обстрелвали и се блъскали, но без особен резултат. Най-после „Вирджиния“, улучена под водолинията и заплашена да потъне, била принудена да побегне по посока на Норфолк. „Монитор“, който девет месеца по-късно сам потънал, удържал пълна победа над своя противник. Благодарение на него федералното правителство възвърнало изцяло господството си над водите на Хемптън Роудс.

— Не, татко — каза Гилбърт, завършвайки разказа си, — нашата ескадра не е изтеглена на север. Шестте канонерки на Стивънс са закотвени пред плитчината в Сент Джонс. Повтарям ви, най-късно до три дни ние ще бъдем господари на Джексънвил.

— Ето. виждаш ли, Гилбърт — каза мистър Бърбанк, — значи трябва да почакаш и да се върнеш на кораба си! Но когато пътуваше към Кемдлис Бей, не се ли страхуваше, че може да те следят?

— Не, татко — отговори младият лейтенант. — Ние с Марс навярно сме се промъкнали незабелязано.

— А кой е този човек, който дошъл да ти съобщи за случилото се в плантацията, за пожара, грабежа, болестта на майка ти?

— Каза ми, че бил от пазачите, прогонени от фара Пабло, и че идвал да предупреди капитан Стивънс за опасността, на която са изложени северняците в тази част от Флорида.

— Но не е знаел, че си на канонерката?

— Не, и дори това като че ли много го учуди — отвърна младият лейтенант. — Но защо ми задаваш тези въпроси, татко?

— Защото продължавам да се опасявам от някаква клопка на Тексар. Той не само подозира, но и знае, че ти служиш във федералната флота. Може да е разбрал, че си под командването на капитан Стивънс. Ако е искал да те примами тук...

— Не бойте се от нищо, татко. Ние дойдохме в Кемдлис Бей, без никой да ни забележи, когато се движехме нагоре по реката, и същото ще бъде, когато се спуснем обратно по нея...

— И се върни на кораба си, без да се отбиваш другаде!

— Както ти обещах, татко. Още преди да се съмне, ще бъдем с Марс на борда.

— В колко часа ще тръгнете?

— Когато започне отливът, тоест към два и половина часа сутринта.

— Кой знае? — намеси се пак мистър Керъл. — Може би няма да се наложи канонерките на Стивънс да чакат още три дни пред плитчината на Сент Джонс?

— Да, стига вятърът от морето да се засили и водата над плитчината да се вдигне достатъчно високо — отговори младият лейтенант. — Ах, дано да се разрази буря, да задуха силно! Да се справим най-после с тези мерзавци! А тогава...

— Аз ще убия Тексар — повтори Марс.

Беше малко след полунощ. Гилбърт и Марс трябваше да напуснат Касъл Хаус чак след два часа, защото се налагаше да изчакат отлива, който щеше да им позволи да се върнат при флотилията на капитан Стивънс. Мракът беше много дълбок и имаше голяма вероятност да се измъкнат незабелязано, макар че много лодки имаха за задача да следят течението на Сент Джонс под Кемдлис Бей.

Тогава младият офицер се качи при майка си. Той завари мис Алис седнала в горния край на леглото ѝ. Мисис Бърбанк, сломена от последното усилие, което бе направила, беше изпаднала в нещо като болезнен унес, ако се съди по риданията, които се изтръгваха от гърдите ѝ.

Гилбърт не искаше да нарушава това състояние на вцепененост, в което имаше повече отпадналост, отколкото сън. Той седна до леглото, след като мис Алис му даде знак да не говори. Там те бдяха мълчаливо над тази клета жена, на която може би предстояха още много нещастия! Нужни ли бяха думи, за да изразят мислите си? Не! Терзаеше ги една и съща мъка и се разбираха, без да си казват нищо, говореха със сърцата си.

Най-после настъпи часът да напуснат Касъл Хаус. Гилбърт протегна ръка на мис Алис и двамата се надвесиха над мисис Бърбанк, която не можеше да ги види с полузатворените си очи.

После Гилбърт прилепи устни до челото на майка си. Младата девойка също искаше да я целуне. Мисис Бърбанк потръпна

болезнено, но не видя как синът ѝ излезе, нито мис Алис, която го последва, за да се сбогува с него.

Тя и Гилбърт слязоха при Джеймз Бърбанк и приятелите му, които продължаваха да стоят в хола.

В този момент там влезе Марс, който бе ходил да огледа околностите на Касъл Хаус.

— Време е да тръгваме — каза той.

— Да, Гилбърт — проговори Джеймз Бърбанк. — Тръгвай! Ще се видим в Джексънвил...

— Да, в Джексънвил, и то още утре, ако приливът ни позволи да минем през плитчината. Що се отнася до Тексар...

— Той ни трябва жив! Не забравяй, Гилбърт!

— Да! Жив!

Младият човек прегърна баща си, стисна ръцете на чичо си Керъл и на мистър Стенърд.

— Хайде, Марс — каза той.

Поемайки по десния бряг на реката, все покрай плантацията, двамата вървяха бързо в продължение на половин час. По пътя си не срещнаха никого. Когато стигнаха до мястото, където бяха скрили лодката си, в гъстите тръстики, те се качиха на нея и навлязоха в течението, което ги понесе бързо към плитчината на Сент Джонс.

XIV. ПО СЕНТ ДЖОНС

По това време реката беше пуста в тази част от своето течение. Никаква светлинка не се показваше на отсрещния бряг. Светлините на Джексънвил бяха скрити зад завоя, образуван от залива Кемдлис, който се закръгляше на север. Над реката се издигаше само тяхното отражение и обагреше най-долния слой облаци.

Макар че нощта беше тъмна, лодката се насочи без затруднение към плитчината. Тъй като никакви изпарения не се вдигаха от водите на Сент Джонс, тя лесно можеше да бъде проследена и подгонена, ако я причакаше някоя лодка на конфедералистите, но според Гилбърт и спътника му това беше малко вероятно.

И двамата пазеха дълбоко мълчание. Вместо да се спуснат по тази река, те предпочитаха да я прекосят, за да отидат да търсят Тексар чак в Джексънвил и да се срещнат лице срещу лице с него. А после, като поемат отново срещу течението на Сент Джонс, щяха да претърсят всички гори, всички заливчета по нейните брегове. И там, където мистър Джеймз Бърбанк не бе сполучил, възможно беше те да успеят. И все пак благоразумието налагаше да чакат. Когато федералистите завладееха Флорида, Гилбърт и Марс щяха да могат да действуват срещу испанеца с по-големи вероятности за успех. Впрочем дългът им повеляваше да се върнат преди зори във флотилията на капитан Стивънс. Ако минаването през плитчината станеше осъществимо по-скоро, отколкото се очакваше, младият лейтенант трябваше да бъде на бойния си пост, а Марс — на своя, за да прекара като лоцман канонерката през това място, чиято дълбочина знаеше по всяко време — както при прилив, така и при отлив.

Марс, седнал на кърмата на гига, размахваше енергично греблото. Пред него Гилбърт наблюдаваше внимателно горното течение на реката, готов да сигнализира за всяка появила се пречка или опасност — лодка или плаващ дънер. След като се отдалечи косо от десния бряг, за да стигне до средата на реката, леката лодчица трябваше само да следва течението, по което щеше да върви сама.

Дотогава беше достатъчно Марс да я тласка с движение на ръката наляво или надясно, за да спазва нужната посока.

Безспорно по-добре беше да не се отдалечава от сянката на дърветата и високите тръстики, обграждащи десния бряг на Сент Джонс. Като плаваше под покрива от гъсти клони, имаше по-малка опасност да бъде забелязан. Но недалеч от плантацията един твърде остър завой на брега отклонява течението към другия бряг. Там се образува силен водовъртеж, който би затруднил извънредно много плаването на гига, забавяйки го. Затова Марс, като не виждаше нищо подозрително надолу, предпочете да се остави да бъде носен от силното течение в средата, спускащо се бързо към устието. От малкото пристанище на Кемдлис Бей до мястото под плитчината, където беше закотвена флотилията, имаше четири-пет мили. С помощта на отлива и тласъка на яките ръце на Марс гигът можеше да ги измине благополучно за два часа. Така щеше да се върне, преди първите лъчи на зората да осветят повърхността на Сент Джонс.

Четвърт час след като се качиха на лодката, Гилбърт и Марс се намираха вече в средата на реката. Тук те се убедиха, че макар скоростта им да беше значителна, посоката на течението ги отнасяше към Джексънвил. Може би несъзнателно Марс я тласкаше на тази страна, сякаш нещо неудържимо ги привличаше натам. Обаче трябваше да се избягва това проклето място, подстъпите на което сигурно се охраняваха по-строго, отколкото средната част на Сент Джонс.

— Направо, Марс, направо! — можа да каже само младият офицер.

И гигът се носеше по течението на четвърт миля от левия бряг.

В това време се показва пристанището на Джексънвил — нито тъмно, нито тихо. Многобройни светлини сновяха по кейовете или трептяха в лодките по водата. Някои дори се движеха бързо. Изглежда, в доста широк район беше установен бдителен надзор.

Същевременно песни, примесени с крясъци, показваха, че веселията и оргиите продължаваха да нарушават спокойствието на града. Дали Тексар и привържениците му все още вярваха в поражението на северняците във Вирджиния и вероятното оттегляне на федералната флотилия? Или пък използваха последните си дни, за да

се отдадат на всевъзможни безпътства сред населението, напоено с уиски и джин?

Така или иначе, гигът се носеше безспир по течението и Гилбърт можеше да се надява, че щом отминеха Джексънвил, скоро щяха да бъдат извън всякакви сериозни опасности. Изведнъж той даде знак на Марс да спре. На по-малко от една миля под пристанището бе забелязал дълъг низ от черни точки, пръснати като редица подводни скали от единия до другия бряг на реката.

Това беше линия от закотвени лодки, които преграждаха Сент Джонс на това място. Ако канонерките успеяха да минат през плитчината, очевидно тези лодки щяха да бъдат безсилни да ги спрат и не им оставаше нищо друго, освен да се оттеглят; но в случай че лодки на федералистите се опитаха да навлязат нагоре по реката, те може би щяха да съумеят да им попречат. Именно по тази причина бяха образували преграда през нощта. Всички стояха неподвижни, направо на Сент Джонс, като или се задържаха с греблата си, или стояха закотвени. Макар и да не се виждаха, нямаше съмнение, че имаха на борда си доста голям брой хора, добре въоръжени и за отбрана, и за нападение.

Обаче Гилбърт забеляза, че когато се бяха движили срещу течението, за да стигнат до Кемдлис Бей, реката още не беше преградена от веригата лодки. Значи тази предпазна мярка е била взета едва след минаването на гига и вероятно в очакване на нападение, за което не можеше и да става въпрос в момента, когато младият лейтенант напущаше флотилията на Стивънс.

Ето защо трябваше да се отдръпнат от средата на реката, за да се движат колкото е възможно по-скришом покрай десния бряг. Може би лодката щеше да остане незабелязана, ако се провираше през тръстиковия гъсталак и под сянката на крайбрежните дървета. Във всеки случай нямаше друг начин да заобиколят преградата по Сент Джонс.

— Марс, старай се да гребеш безшумно, докато не минем тази линия — каза младият лейтенант.

— Слушам, мистър Гиб.

— Сигурно ще трябва да преодоляваме водовъртежите и ако имаш нужда от моята помощ...

— Няма да имам нужда — отвърна Марс.

И когато беше вече само на триста ярда от преградната линия, обърна гига и го насочи бързо към десния бряг.

Лодката не бе забелязана, когато пресичаше косо реката — а можеше да бъде забелязана; още по-малка вероятност имаше да я открият сега, когато се сливаше с тъмните сенки на брега. Ако краят на заграждението не стигаше до брега, тя почти сигурно щеше да го премине. Твърде неблагоприятно беше да се опитва да мине по самия фарватер на Сент Джонс.

Марс гребеше сред мрак, който гъстата завеса на дърветата правеше още по-непрозрачен. Той внимаваше да не се сблъсква с дънери, които подаваха върховете си тук-там, и да не пляска твърде шумно по водата, макар че понякога се налагаше да преодолява противотечението, което поради някои извивки на водовъртежите се засилваше доста. Отклоненията при тези условия несъмнено щяха да забавят Гилбърт с един час. Но какво от това, че тогава щеше да бъде светло? Той щеше да се намира достатъчно близо до мястото на закотвените канонерки, така че вече нямаше да има никаква опасност от страна на Джексънвил.

Към четири часа лодката се бе изравнила с преградната линия. Както и предполагаше Гилбърт, можеше свободно да се мине покрай брега, тъй като на това място фарватерът на реката беше плитък. Няколкостотин фута по-нататък под покров от мангрови дървета и гигантски бамбук се очертаваше неясно твърде горист нос, връзващ се в Сент Джонс.

Трябваше да се заобиколи този нос, доста тъмен откъм страната срещу течението. Откъм долното течение, напротив, гъсталаците изчезваха внезапно. С приближаването към естуара на Сент Джонс брегът ставаше по-полегат и нарязан от много заливчета и блата, образуващи твърде нисък и открит бряг. Там вече нямаше нито дърво, нито тъмна растителна завеса и поради това водата ставаше отново много светла. Ето защо някоя лодка, обикаляща около носа, лесно можеше да забележи черна движеща се точица като този гиг, твърде малък, за да могат двама души да легнат в него.

Вярно, по-нататък водовъртежът вече не се усещаше. Сега имаше доста силно течение покрай брега, а не по посока на фарватера. Ако лодката заобиколеше благополучно този нос, тя щеше бързо да бъде

довлечена до плитчината и за кратко време да стигне до мястото, където стоеше на котва капитан Стивънс.

И тъй, Марс се промъкваше покрай брега с крайна предпазливост. Очите му, следейки долното течение на реката, се мъчеха да проникнат в мрака. Движеше се колкото е възможно по-близо до брега, борейки се с водовъртежа, който беше още твърде силен от другата страна на носа. Греблото се огъваше в яките му ръце, а Гилбърт, обърнат назад, непрекъснато оглеждаше повърхността на Сент Джонс.

Ала лека-полека гигът се приближаваше към носа. Още няколко минути и щеше да стигне края му, който се проточваше във формата на тънка пясъчна коса. До него оставаха не повече от двацет и пет-тридесет ярда, когато внезапно Марс се спря.

— Уморен ли си? — запита младият лейтенант. — Искаш ли да те сменя?

— Не говорете, мистър Гилбърт! — отвърна Марс.

И в същото време с два силни замаха на греблото насочи лодката косо, като че искаше да я блъсне в брега. Щом се приближи на достатъчно разстояние, той веднага се хвана за един от клоните, надвиснали над водата. После, като се притегли към брега, скри лодката под тъмен свод от зеленина. След миг швартовото въже се уви около един от корените на мангрово дърво. Гилбърт и Марс, неподвижни, се озоваха сред такъв мрак, че вече не можеха да се виждат.

Тази маневра трая не повече от десет секунди.

Тогава младият лейтенант улови спътника си за ръката и щеше да го помоли да му обясни тази маневра, но Марс, протягайки ръка през листата, посочи някаква движеща се точка върху най-светлата част на водната повърхност.

Това беше лодка, карана от четирима души. Тя бе заобиколила пясъчната коса и сега се движеше срещу течението така, че да поеме покрай брега над носа.

В този момент една и съща мисъл занимаваше и Гилбърт, и Марс: преди всичко и въпреки всичко да се върнат на своя кораб. Ако лодката им бъдеше открита, те без колебание щяха да скочат на брега, да се промъкнат между дърветата и тичешком по брега да се приближат до плитчината. А когато се съмнеше, щяха да направят

всичко, което е по силите на човека, за да се върнат на поста си — било като най-близката канонерка забележеше сигналите им, било като стигнеха до нея с плаване.

Но почти веднага разбраха, че всякакъв път за изтегляне по суша е прекъснат.

Работата е там, че когато лодката се озова на двайсетина фута от зеления свод, се завърза разговор между хората в нея и петимашестима други, чиито сенки се открояваха между дърветата върху най-високото място на брега.

— Мина ли най-трудното? — подвикнаха от сушата.

— Да — отговориха от реката. — Ала да заобиколиш този нос при отлив, е все едно да се изкачваш по бързей!

— Е, след като слязохме на носа, няма ли да се закотвите на това място?

— Разбира се, сред най-силното течение... Така ще пазим по-добре края на преградата.

— Добре! В това време ние ще следим брега и мисля, че тези негодници трудно ще ни се изплъзнат, освен ако не се наврат в блатото...

— Ами ако вече са се наврели?

— Не! Не може да бъде! Естествено, ще се опитат да се приберат на кораба си, преди да се съмне. А тъй като няма как да минат през линията от лодки, ще се помъчат да се промъкнат по брега, а ние ще ги причакаме там и ще ги спипаме.

Тези няколко фрази бяха достатъчни, за да стане ясно какво се бе случило. За отпътуването на Гилбърт и Марс трябва да е било доложено — в това нямаше никакво съмнение. Докато се движеха нагоре по реката, за да стигнат до пристана на Кемдлис Бей, те бяха успели да се изплъзнат от лодките, натоварени да им препречат пътя. Ала сега, когато реката беше преградена и ги дебнеха на връщане, щеше да бъде много трудно, ако не и невъзможно, да се доберат до мястото, където бяха закотвени канонерките.

Изобщо при това положение гигът се намираще между два огъня — хората от лодката и техните току-що слезли на носа другари. Така че беше вече невъзможно да избягат нито като се спуснат по реката, нито като вървят по този тесен бряг, притиснат между водите на Сент Джонс и крайбрежните блатата.

Така Гилбърт разбра, че пътуването му по Сент Джонс е било забелязано. Но може би не знаеха, че той и спътникът му са слезли в Кемдлис Бей и че единият от тях е синът на Джеймз Бърбанк, офицер от федералната флота, а другият — моряк. За нещастие не беше така. Щом чу последните фрази, които тези хора си размениха, младият лейтенант вече не се съмняваше в застрашаващата го опасност.

— Тъй че отваряйте си очите! — казаха от сушата.

— Добре, добре! — отговориха им. — Федерален офицер е хубава плячка, още повече че този офицер е собственият син на един от тия проклети северняци във Флорида!

— И ще ни бъде платено скъпо за него, защото ще плаща Тексар!

— Възможно е обаче да не успеем да ги отвлечем тази нощ, ако са се скрили в някое речно заливче. Но през деня ще претърсим толкова старателно всички дупки, че и воден плъх не ще ни се изплъзне!

— Да не забравяме, че ни е поръчано изрично да ги хванем живи!

— Да! Разбрали сме се вече! Разбрали сме се също, че ако ги изловим на брега, ще ви извикаме, за да дойдете да ги вземете и да ги отведете в Джексънвил, нали?

— Не ще и дума, ще останем закотвени тук, стига да не се наложи да ги гоним.

— А ние ще дебнем на брега.

— Хайде! Добра сполука! Откровено казано, по-добре да бяхме прекарали нощта на пиячка из джексънвилските кръчми...

— Е, да, стига тези двама негодници да не ни се изплъзнат! Но не, утре ще ги заведем с вързани крака и ръце при Тексар!

След това лодката се отдалечи на разстояние две гребла. А скоро звън на размотавана верига показа, че котвата ѝ е стигнала дъното. Що се отнася до хората, които стояха на края на брега, те вече не говореха, чуваше се само шумът на стъпките им по окапалите листа на дърветата.

Значи бягството и откъм реката, и откъм сушата беше вече невъзможно.

Тъкмо върху това размишляваха Гилбърт и Марс. И единият, и другият не бяха направили нито едно движение, не бяха проронили нито една дума. Така че нищо не можеше да издаде присъствието на

гига, скрит под тъмния свод на зеленината — свод, който беше същински затвор. От него нямаше начин да се излезе. Ако не откриеха Гилбърт през нощта, как щеше да избегне погледите, когато настъпеше денят? А залавянето на младия лейтенант не само застрашаваше живота му — като войник той с готовност би го пожертвувал. Имаше и нещо друго: ако се установеше, че е идвал в Касъл Хаус, привържениците на Тексар щяха отново да арестуват баща му и да докажат безспорно съучастието на Джеймз Бърбанк с федералистите. Когато обвиняваше за пръв път собственика на Кемдлис Бей, това доказателство липсваше на испанеца, ала щеше да го има, щом Гилбърт се озовеше във властта му. И тогава какво ще стане с мисис Бърбанк? Какво ще стане с Ди и Зерма, когато бащата, братът, съпругът няма да бъдат вече тук, за да продължат диренията си?

Всички тези мисли се мярнаха за миг в главата на младия офицер и той си представи неизбежните последици.

И така, в случай че двамата бъдеха пленени, щеше да им остане една-единствена възможност: федералистите да завземат Джексънвил, преди Тексар да бъде в състояние да им навреди. Тогава имаше вероятност да бъдат освободени за достатъчно време, за да не бъде изпълнена присъдата, която не можеха да избегнат. Да, в това беше единствената им надежда, друга нямаха. Но как да ускорят идването на капитан Стивънс и неговите канонерки в горното течение на реката? Как ще преминат плитчината на Сент Джонс, ако водата не е още достатъчно дълбока? Как ще прекарат флотилията през многобройните извивки на фарватера, ако Марс, който трябваше да ѝ служи за лоцман, попадне в ръцете на южняците?

Така че Гилбърт трябваше да рискува, да опита дори невъзможното, да тръгне, без да губи нито минута, за да се прибере на кораба си преди разсъмване. Непостижимо ли беше това? Не можеше ли Марс да впусне внезапно гига през водовъртежа и да го измъкне по този начин? Докато хората от лодката губеха времето си било да вдигат котвата, било да отвързват веригата, навярно той щеше да вземе достатъчно преднина, за да не са в състояние вече да го настигнат?

Не, така би се провалило всичко. Младият лейтенант много добре знаеше това. Греблото на Марс не би могло да надвие четирите гребла на лодката. Докато се опитваше да се промъкне покрай брега,

имаше опасност да настигнат бързо лодката му. Да действва така, значеше сигурна гибел.

Какво да правят тогава? Да чакат? Скоро щеше да се съмне. Беше вече четири и половина часът сутринта. Хоризонтът на изток започваше тук-там да побледнява.

А се налагаше да вземат решение. И ето на какво се спря Гилбърт.

Като се наведе към Марс, за да може да му говори тихо, той каза: — Не бива да чакаме повече. Всеки от нас е въоръжен с револвер и кортик'. В лодката са четирима. Значи, по двама срещу един. Ние ще имаме предимството на изненадата. Ти ще тласнеш

'Кортик jб.ibi leceii нож с две, а понякога и с повече остриета, който се носи от офицери на военноморските сили. Б. пр.

гига силно през водовъртежа и с няколко замаха на греблото ще го насочиш към лодката. Тя е закотвена и не ще може да избегне сблъскването. Ние ще се нахвърлим върху тези хора, ще ги заудряме, без да им даваме време да се опомнят, и така ще се измъкнем. После, преди хората на брега да успеят да вдигнат тревога, може би ще съумеем да минем преградата и да стигнем до линията на канонерките. Разбра ли ме, Марс?

В отговор Марс извади кортика си от ножницата и го затъкна в пояса си, до револвера. След това отвърза внимателно швартовото въже на лодката и улови греблото, за да я отблъсне със силен тласък.

Но точно когато щеше да започне маневрата си, Гилбърт го спря с ръка.

Едно неочаквано обстоятелство го бе накарало да промени незабавно плановете си.

С първите лъчи на зората над водата започна да се издига гъста мъгла. Сякаш влажен памук се разстилаше по повърхността ѝ, докосвайки я със своите движещи се валма. Тези изпарения, образували се в морето, идеха от устието на реката и тласкани от лек ветрец, пълзяха бавно срещу течението на Сент Джонс. Преди да изтечеше четвърт час, и Джексънвил на левия бряг, и гъстите дървета на десния — всичко щеше да изчезне под тази завеса от малко

жълтеникава мъгла, чиято характерна миризма вече изпълваше долината.

Дали това не даваше възможност на младия лейтенант и неговия другар да се спасят? Вместо да рискуват чрез неравен бой, в който и двамата можеха да бъдат надвити, защо да не се опитат да се промъкнат през тази мъгла? Във всеки случай Гилбърт разсъди, че това ще бъде най-добрият изход. Ето защо той спря Марс точно когато понечи да се отблъсне рязко от брега. Напротив, трябваше да се движат покрай него предпазливо, безшумно, като избягват лодката, чийто вече неясен силует щеше да изчезне напълно.

В това време гласовете започнаха отново да си подвикват в мрака. От реката отговаряха на брега.

— Внимавайте, че има мъгла!

— Добре! Ще вдигнем котва и ще се приближим повече до брега!

— Хубаво, само че поддържайте връзка с преградните лодки. Ако някоя от тях мине близо до вас, предупредете ги, че трябва да кръстосват насам-натам, докато не се разсее мъглата.

— Добре! Добре! Не бойте се, но си отваряйте добре очите, да не би тези негодници да се опитат да избягат по суша!

Разбира се, тази наложителна предвидливост щеше да се спазва. Няколко лодки щяха да се заловят да кръстосват усърдно от единия до другия бряг на реката. Гилбърт знаеше това, но не се разколеба. Гигът, управляван мълчаливо от Марс, се измъкна изпод зеления свод и пое бавно по течението.

Мъглата се сгъстяваше все повече и повече, макар че я пронизваше блед здрач, подобен на светлината, процеждаща се през стъклото на фенер. Нищо не се виждаше вече дори на няколко ярда разстояние. Ако за щастие гигът не се блъснеше в лодката, закотвена на открито, той имаше много шансове да остане незабелязан. И действително успя да се промъкне край нея, докато хората бяха заети с вдигането на котвата; звънът на веригата ѝ показва приблизително мястото, което трябваше да избягват.

И тъй, гигът мина и Марс можеше вече да размахва малко по-енергично греблото си.

Сега трудното беше да се движат в нужната посока, без да навлязат в средата на реката. Напротив, трябваше да се придържат по-

близо до десния бряг. През непрогледната мъгла Марс се водеше единствено по пляска на водата, който се засилваше, когато биеше подножието на брега. Вече се усещаше, че настъпва зората. Тя просветляваше все повече и повече над завесата от изпарения, въпреки че по повърхността на Сент Джонс мъглата оставаше много гъста.

Половин час гигът се лута, както се казва, наслуки. От време на време се появяваше ненадейно някакъв неясен силует. Можеше да се помисли, че това е лодка, силно увеличена от пречупването на лъчите — явление, което обикновено се наблюдава сред морски мъгли. Действително всеки предмет изскача пред погледа внезапно и се получава впечатление, като че има огромни размери. Това се случва често. За щастие предметът, който Гилбърт смяташе за лодка, беше или шамандура, или стърчаща от водата скала, или някакъв пилот, забит в дъното на реката, а върхът му чезнеше в надвисналите изпарения.

Минаваха също различни птици, размахващи огромни крила. Макар че едва се виждаха, все пак се чуваше пронизителният крясък, който надаваха в простора. Други излитаха от самото речно корито, подплашени от приближаването на лодката. Не можеше да се разбере дали кацаха отново на брега, само на няколко крачки, или се гмурваха обратно във водите на Сент Джонс.

Във всеки случай, тъй като отливът продължаваше, Гилбърт беше сигурен, че гигът, влачен от вълните, се приближава към мястото, където стоеше на котва капитан Стивънс. Но понеже течението бе вече много отслабнало, по нищо не личеше, че младият лейтенант най-после е минал преградната линия. Ако в момента се намираха до нея, дали не рискуваха да се натъкнат внезапно на някоя от лодките?

Така че все още имаше вероятност да срещнат сериозна опасност. Дори скоро стана ясно, че гигът се намира под по-голяма заплаха от когато и да било. Затова Марс често се спираше и греблото му увисваше над водата. В малкото пространство наоколо, ту наблизо, ту надалеч, непрекъснато се чуваше плясък на гребла. От лодките си подвикваха. Няколко силуета с неясни очертания се открииха внезапно в непрогледната мъгла. Това бяха движещи се лодки, които трябваше да избягват. Понякога мъглата изведнъж се разкъсваше, сякаш силен повей бе пробил нейната завеса. Зрителното поле се разширяваше до няколкостотин ярда разстояние; тогава Гилбърт и Марс се опитваха да установят местоположението си в реката. Но пролуката се замъгляваше

отново и лодката нямаше друг изход, освен да се остави да я влечи течението.

Вече минаваше пет часът. Гилбърт пресметна, че в този момент трябва да е на две мили от мястото на закотвянето. Всъщност още не бе стигнал до речната плитчина. Тази плитчина можеше лесно да се познае по засиления шум на течението, по многобройните водни бразди, отблъскващи се с боботене, в което моряците не могат да се излъжат. Ако вече бяха минали плитчината, Гилбърт щеше да се чувства сравнително в безопасност, защото лодките едва ли биха се осмелили да се отдалечат на такова разстояние от Джексънвил, та да се озоват под прицела на канонерките.

Наведени почти до самата водна повърхност, двамата се заслушаха. Опитното им ухо още не бе успяло да долови нищо. Вероятно се бяха отклонили или към дясната, или към лявата страна на реката. Дали сега не беше по-добре да се насочат косо, за да се приближат до някой бряг и ако е необходимо, да почакаат мъглата да се разрежи, за да поемат по верен път?

Това беше най-благоразумно, защото изпаренията започнаха да се издигат към по-високите въздушни слоеве. Слънцето, което се усещаше над главите., затопляше парите и ги вдигаше нагоре. Очевидно много преди да се появи небето, повърхността на Сент Джонс щеше да се покаже отново на голямо пространство. После завесата щеше да се разкъса внезапно, хоризонтът — да се очисти от мъглите. Може би тогава на една миля отвъд плитчината Гилбърт щеше да забележи канонерките, които отливът не бе успял да откъсне от мястото на закотвянето, и имаше надежда да се добере до тях.

В този миг се чу плясък на раздвижена вода. Почти веднага гигът започна да се върти, сякаш попаднал във водовъртеж. Не можеше да има вече никакво съмнение.

— Плитчината! — извика Гилбърт.

— Да, плитчината — откликна Марс, — и щом я минем, ще бъдем на мястото, където са закотвени канонерките.

Марс сграбчи отново греблото и сега се стараеше да се движи в правилна посока.

Изведнъж Гилбърт го спря. В една пролука сред мъглата бе съзрял някаква лодка, която се движеше бързо в същата посока. Дали

хората, които я караха, не бяха забелязали гига? И сигурно искаха да му препречат пътя?

— Да завием наляво — каза младият лейтенант.

Марс обърна лодката и с няколко замаха на греблото тя се понесе бързо в обратна посока.

Но и от тази страна се чуха гласове. Те си подвикваха гръмко. В тази част на реката сигурно имаше много лодки, които я кръстосваха дружно.

Внезапно сякаш гигантска метла очисти нашироко пространството, изпаренията паднаха във вид на воден прах върху повърхността на Сент Джонс.

Гилбърт не можа да сдържи вика си.

Гигът се намираше сред десетина лодки, натоварени да следят тази част от течението. Зад дълъг кос завой се изпречваше плитчината.

— Ето ги!... Ето ги!...

Такива възклицания си разменяха лодките една на друга.

— Да, ето ни! — отвърна младият лейтенант. — С револвер и кортик в ръце да се браним, Марс!

Да се бранят двама срещу тридесетина!...

За миг три-четири лодки се приближиха до гига. Екнаха гърмежи. Стреляха само револверите на Гилбърт и Марс, защото враговете им искаха да ги хванат живи. Трима-четирима моряци бяха убити или ранени. Но можеха ли да издържат Гилбърт и другарят му в тази неравна борба?

Въпреки енергичната му съпротива младият лейтенант бе вързан, а после пренесен в една от лодките.

— Бягай, Марс!... Бягай!... — извика той за последен път.

С удар на кортика си Марс се избави от държачия го човек. Преди да успеят да го уловят отново, неустрашимият съпруг на Зерма скочи в реката. Напрасно го търсиха. Той бе изчезнал сред водовъртежите около плитчината, където при прилив буйните води се превръщат в стихия.

ХV. ПРИСЪДА

Един час по-късно Гилбърт слезе на джексънвилския кей. Тук бяха чули револверните изстрели в долното течение на реката. Дали е станала схватка между лодките на конфедералистите и федералната флотилия? Може би дори канонерките на капитан Стивънс са минали реката на същото място? Това предизвика много сериозно вълнение сред населението на града. Част от жителите се втурнаха към пристана. Градските власти, представлявани от Тексар и най-решителните му привърженици, не закъсняха да ги последват. Всички гледаха към плитчината, мъглите над която вече се бяха вдигнали. Бинокли и далекогледите се въртяха непрекъснато. Но разстоянието беше твърде голямо — около три мили, — за да може да се разбере доколко сериозна е схватката и какви са нейните резултати.

Във всеки случай флотилията продължаваше да стои на мястото, където беше закотвена от предния ден, и Джексънвил още нямаше причина да се страхува от скорошно нападение на канонерките. Най-компрометираните негови жители щяха да имат време да се подготвят за бягство към вътрешността на Флорида.

Впрочем макар че Тексар и двама-трима от другарите му имаха повече основания от всички други да се боят за собствената си безопасност, тази случка като че ли не ги безпокоеше особено. Испанецът предполагаше, че е заловена лодката, на която искаше да сложи ръка на всяка цена.

— Да, на всяка цена! — повтаряше Тексар, мъчейки се да разпознае лодката, която се приближаваше към пристанището. — На всяка цена трябва да пипна тоя син на Бърбанк, който попадна в поставената от мек клопка! Най-после аз имам доказателство, че Джеймз Бърбанк поддържа връзка с федералистите! Дявол да го вземе, разстрелям ли сина, няма да минат двацет и четири часа, и ще разстрелям и бащата.

И действително, макар че партията му се разпореждаше в Джексънвил, след съдебното решение в полза на Джеймз Бърбанк все пак Тексар искаше да изчака удобен случай, за да го арестува отново. И

ето че се бе явил случай да примами Гилбърт в клопка. А щом се установеше, че Гилбърт е офицер от федералната армия, щом бъдеше арестуван на неприятелска територия и осъден като шпионин, испанецът можеше да доведе до край своето отмъщение.

Обстоятелствата се бяха стекли решително в негова полза. Наистина синът на земевладелеца от Кемдлис Бей. на Джеймз Бърбанк, бе доведен в пристанището на Джексънвил.

Не беше толкова от значение, че Гилбърт е сам, че другарят му се е удавил или спасил, щом младият офицер е заловен. Оставаше само да го изправят пред комитет, съставен от привържениците на Тексар и председателствуван от самия него.

Гилбърт бе посрещнат с освирквания и заплахи от тази сган, която го познаваше добре. Той се отнесе с презрение към цялата тая врява. В държането му не проличаваше никакъв страх, въпреки че се наложи да бъде повикано цяло отделение войници, за да пазят живота му от насилията на тълпата. Но когато забеляза Тексар, той не можа да се овладее и щеше да се нахвърли върху испанеца, ако охраната му не бе го задържала.

Тексар не помръдна, не пророни нито дума, дори се престори, че не вижда младия офицер, и го остави да се отдалечи с най-пълно безразличие.

След няколко минути Гилбърт бе хвърлен в джексънвилския затвор. Не можеше да има никакво съмнение каква участ му готвеха южняците.

Към обед в затвора дойде мистър Харви, приятелят на Джеймз Бърбанк, и се опита да се види с Гилбърт. Отказаха му. По заповед на Тексар младият лейтенант беше поставен под най-строг режим в единична килия. В резултат от тази мярка дори самият мистър Харви щеше да бъде следен най-зорко.

Всъщност отношенията му със семейство Бърбанк бяха известни и според плановете на испанеца в Кемдлис Бей не трябваше да научат веднага за арестуването на Гилбърт. Чак след като минеше процесът и се произнесеше присъдата, Джеймз Бърбанк щеше да бъде уведомен за случилото се, а когато го узнаеше, щеше да е вече късно да бяга от Касъл Хаус, за да се изплъзне от Тексар.

Ето защо мистър Харви не можа да изпрати куриер в Кемдлис Бей. Всички лодки в пристанището бяха поставени под възбрана. И

тъй като по този начин всякаква връзка между левия и десния бряг на реката бе прекъсната, семейство Бърбанк нямаше да узнае нищо за арестуването на Гилбърт. Близките му мислеха, че той е на борда на канонерката на Стивънс, а всъщност младият офицер беше задържан в джексънвилския затвор.

С какво възмущение се ослушваха в Касъл Хаус дали някой далечен гърмеж няма да извести, че федералистите са минали през плитчината. Щом Джексънвил паднеше в ръцете на северняците, Тексар също щеше да падне в ръцете на Джеймс Бърбанк! А тогава той можеше свободно да продължи със сина си и приятелите си диренията, които досега не бяха дали резултат!

Нищо не се чуваше в долното течение на реката. И управителят Пери, който изследва Сент Джо не до преградната линия, vi Път, и един от помощникуправителите, пратени да огледат брега на три мили под плантацията, доложиха едно и също. Флотилията все още стоеше закотвена на мястото си. Не личеше да се готви да отплава и да поеме нагоре към Джексънвил.

А и как би могла да преплава плитчината? Дори ако приливът улеснеше преминаването през нея по-скоро, отколкото се очакваше, би ли рискувала флотилията да тръгне през фарватера сега, когато отсъствуваше единственият лоцман, който познаваше всички завои? И действително Марс не беше се върнал.

Ако пък Джеймс Бърбанк узнаеше за случилото се след залавянето на гига, какво друго би помислил, освен че смелият другар на Гилбърт е загинал във водовъртежите на реката? В случай че Марс се е спасил, като е достигнал отново десния бряг на Сент Джонс, нима първата му грижа няма да бъде да се върне в Кемдлис Бей, щом му е невъзможно да се прибере на кораба си? Но Марс не се върна в плантацията.

На другия ден, 11 март, към единайсет часа в същата зала на съда: където испанецът вече бе играл ролята на обвинител на Джеймс Бърбанк, се събра Комитетът под председателството на Тексар. Този път обвиненията, които тегнеха над младия офицер, бяха толкова сериозни, че не би могъл да избегне участието си. Той беше осъден предварително. Щом уредеше въпроса със сина, Тексар щеше да се заеме с въпроса за бащата. Малката Ди беше в ръцете му, мисис Бърбанк нямаше да издържи на последователните удари, направлявани

от ръката му, и така той щеше да си отмъсти напълно! Май всичко се нареждаше така, че му помагаше да утоли непримиримата си омраза?

Изведоха Гилбърт от затвора. Както предишния ден, тълпата го съпровождаше с крясъците си. Когато влезе в заседателната зала, където вече се намираха най-отявлените привърженици на испанеца, посрещнаха го яростни викове.

— Смърт на шпионина!... Смърт!

Такова обвинение хвърляше срещу него тази мръсна сган — обвинение, внушено от Тексар.

Ала Гилбърт възвърна напълно хладнокръвието си и успя да се овладее дори когато застана лице срещу лице пред испанеца, който не бе се посвенил да участва лично в такова дело.

— Вие се казвате Гилбърт Бърбанк и сте офицер от федералната флота? — подхвана Тексар.

— Да.

— И сега сте лейтенант на една от канонерките, командувани от Стивънс?

— Да.

— Вие сте син на Джеймс Бърбанк, северняк, собственик на плантацията Кемдлис Бей?

— Да.

— Признавате ли, че през нощта на 10 март сте напуснали флотилията, закотвена пред плитчината?

— Да.

— Признавате ли, че сте заловен, когато сте се опитвали да се върнете при флотилията заедно с един моряк от вашия кораб?

— Да.

— Ще благоволите ли да кажете какво търсите във водите на Сент Джонс?

— На канонерката, на която съм старшипомощник, се яви някакъв човек. Той ми съобщи, че плантацията на баща ми е опустошена от шайка злодеи, че Касъл Хаус е обсаден от бандити. Не е нужно да казвам на председателя на Комитета, който ме съди, кой-е виновен за тези престъпления.

— А аз — отвърна Тексар — искам да заявя на Гилбърт Бърбанк, че неговият баща предизвика общественото мнение, като освободи

своите роби, че с наредба се заповядваше да се разгонят новоосвободените, че тази наредба трябваше да бъде изпълнена...

С палеж и грабеж — отговори Гилбърт, — с отвличане, лично от Тексар!

— Когато застана пред съдиите, ще ви отговоря — отвърна хладно испанецът. — Гилбърт Бърбанк, не се опитвайте да разменяте ролите. Вие сте обвиняем, а не обвинител!

— Да... обвиняем... поне засега — отвърна младият офицер. Но на федералните канонерки им остава само да минат през плитчината на Сент Джонс, за да завземат Джексънвил, и тогава... Тутакси се раздадоха крясъци и заплахи срещу младия офицер, който се осмеляваше да хвърля такива дръзки думи в лицето на южняците.

— Смърт! Смърт! — завикаха отвред.

Испанецът с мъка успя да уталожить гнева на тълпата. След това продължи разпита:

Ще ни кажете ли, Гилбърт Бърбанк, защо миналата нощ сте напуснали вашия кораб?

— Напуснах го, за да дойда да видя умиращата си майка.

— Значи признавате, че сте слизали в Кемдлис Бей?

— Няма защо да крия това.

— Само за да видите майка си?

— Само за това.

— Обаче имаме основание да мислим — подзе отново Тексар, — че сте преследвали и друга цел.

— Каква?

— Да се свържете с баща си, Джеймз Бърбанк, северняк, отдавна подозиран, че поддържа отношения с федералната армия.

— Вие знаете, че това не е вярно — отговори Гилбърт, обзет от напълно естествено негодувание. — Аз дойдох в Кемдлис Бей не като офицер, а като син...

— Или като шпионин! — вметна Тексар. Крясъците се засилиха:

— Смърт на шпионина! Смърт!

Гилбърт виждаше, че е обречен, но още по-страшен бе ударът, когато разбра, че заедно с него е обречен и баща му.

— Да — продължи Тексар, — болестта на вашата майка е била само повод! Вие сте идвали в Кемдлис Бей като шпионин, за да

докладват на федералистите за състоянието на отбраната по Сент Джонс!

Гилбърт стана.

— Дойдох да видя умиращата си майка — отговори той, — и вие добре знаете това! Никога не бих повярвал, че в цивилизована страна ще се намерят съдии, способни да припишат като престъпление на един войник това, че е дошъл на смъртното ложе на своята майка, дори и тя да се намира на неприятелска територия! Нека този, който осъжда моята постъпка и не би направил като мен, да се осмели да го каже!

Публика, съставена от хора, у които омразата не е убила всякакви чувства, би могла само да аплодира тези толкова благородни и пряки думи. Но в случая не беше така. Те бяха посрещнати с крясъци, а после се раздадоха ръкопляскания по адрес на испанеца, когато той изтъкна, че като е приел неприятелски офицер във военно време, Джеймс Бърбанк носи не по-малка вина от този офицер. Ето го най-последното доказателство, което Тексар бе обещал да представи — доказателството за сговора на Джеймс Бърбанк със северняшката армия.

И така, Комитетът, запазвайки за по-нататък направените при разпита признания, отнасящи се до бащата, осъди на смърт Гилбърт Бърбанк, лейтенант от федералната флота.

Осъденият бе веднага отведен обратно в затвора сред освиркванията на тълпата, която продължаваше да го преследва с викове: „Смърт на шпионина! Смърт!“

Вечерта в Кемдлис Бей пристигна отряд на джексънвилската милиция.

Офицерът, който го командуваше, поиска да се види с мистър Бърбанк.

Джеймс Бърбанк се яви. Придружаваха го Едуард Керъл и Уолтър Стенърд.

— Какво желаете? — попита Джеймс Бърбанк.

— Прочетете тази заповед! — отговори офицерът.

Беше заповед за арестуване на Джеймс Бърбанк като съучастник на Гилбърт Бърбанк, който беше осъден от джексънвилския Комитет на смърт за шпионаж и трябваше да бъде разстрелян в срок от четиридесет и осем часа.

ВТОРА ЧАСТ

I. СЛЕД ОТВЛИЧАНЕТО

— Тексар! — това омразно име се бе изтръгнало от Зерма в момента, когато мисис Бърбанк и мис Алис се озоваха на брега на Сан Марино. Младата девойка бе познала подлия испанец. И не можеше да има никакво съмнение, че той е организирал отвличането и го е ръководил лично.

То беше действително дело на Тексар, подпомаган от половин дузина негови хора. негови съучастници.

От дълго време испанецът бе подготвял тази акция, която трябваше да доведе до опустошаването на Кемдлис Бей, до разграбването на Касъл Хаус, до разоряването на семейство Бърбанк, до залавянето или убиването на главата му. Именно с тази цел бе хвърлил грабителските си шайки срещу плантацията. Но не беше застанал начело на тях, а предостави на най-фанатичните си привърженици грижата да ги предвождат. Затова Джон Брюс, смесил се с шайката нападатели, бе заявил на Джеймз Бърбанк, че Тексар не е бил с тях.

За да го срещне човек, трябваше да дойде в залива Марино, свързан чрез тунел с Касъл Хаус. В случай че завземеха къщата, именно през него последните й защитници щяха да се опитат да се изтеглят. Тексар знаеше за съществуването на този тунел. Ето защо, като се качи на една лодка в Джексънвил, следвана от друга лодка със Скуамбо и двама от робите му, той бе дошъл да наблюдава това място, откъдето Джеймз Бърбанк по всяка вероятност щеше да се опита да избяга. И не се излъга. Убеди се напълно, когато забеляза една от лодките на Кемдлис Бей, скрита зад тръстиката около заливчето. Негрите, които я пазеха, бяха издебнати, нападна ги и изклани. Трябваше само да се почака. Скоро се показва Зерма с момиченцето. Метиската се развика, испанецът, от страх да не би някой да и се притече на помощ, веднага я предаде на Скуамбо. А мисис Бърбанк и мис Алис излязоха на брега точно когато лодката на индианеца вече бе стигнала с метиската до средата на реката.

Останалото е известно.

Обаче след като извърши отвличането, Тексар сметна за благоразумно да не се присъединява към Скуамбо.

Този предан му всецяло човек знаеше в кое недостъпно скривалище трябваше да бъдат заведени Зерма и малката Ди. Затова, щом трите оръдейни изстрела дадоха знак за оттегляне на нападателите, готови да щурмуват Касъл Хаус, испанецът изчезна, поемайки косо по Сент Джонс.

Къде отиде? Не се знае. Във всеки случай през тази нощ, на 3 срещу 4 март, не се върна в Джексънвил. Видяха го там едва след двайсет и четири часа. Какво бе станало с него през това необяснимо отсъствие, което той дори не си направи труда да обясни? Никой не би могъл да каже. То обаче можеше да го постави в неудобно положение, когато бъдеше обвинен, че е участвувал в отвличането на Ди и Зерма. Съвпадението на това отвличане с изчезването му можеше само да му навреди. Както и да е, той се върна в Джексънвил чак сутринта на 5-и, за да вземе необходимите за отбраната на южняците мерки. Както видяхме, така бе имал достатъчно време, за да устрои клопка на Гилбърт Бърбанк и да председателствува Комитета, който щеше да осъди на смърт младия офицер.

Във всеки случай едно е сигурно: че Тексар не беше в лодката, карана от Скуамбо, която приливът носеше в мрака срещу течението на реката, над Кемдлис Бей.

Разбирайки, че виковете ѝ вече не могат да бъдат чути по пустите брегове на Сент Джонс, Зерма млъкна. Седнала на кърмата, тя държеше Ди здраво в прегръдките си.

Уплашеното момиченце не издаваше нито звук. То се притискаше до гърдите на метиската, гушеше се в гънките на наметалото ѝ. Само един-два пъти от устните му се отрониха няколко думи:

— Мамо!... Мамо!... Добра ми Зерма!... Страх ме е!... Страх ме е!... Искам да видя мама!...

— Добре, миличкото ми!... — отвърна Зерма. — Ще я видим!... Не бой се от нищо!... Нали съм с теб!

В същото време обезумялата мисис Бърбанк вървеше по десния бряг на реката и напразно се мъчеше да настигне лодката, която отнасяше дъщеря ѝ към другия бряг.

Мракът бе станал непрогледен. Запалените из имението пожари започваха да гаснат сред трясъка на експлозиите. От трупащия се на север дим само от време на време лумваха пламъци, които се отразяваха върху повърхността на реката като кратки светкавици. После всичко потъваше отново в тишина и мрак. Лодката се движеше по средата на реката, чиито брегове вече не се виждаха. Дори сред море тя не би била така откъсната, така самотна.

Към кой залив се насочваше лодката, управлявана от Скуамбо? Това трябваше да се разбере преди всичко друго. Би било безполезно да разпитват индианеца. Затова Зерма се мъчеше да се ориентира сама — трудна работа в тази непрогледна тъмнина, докато Скуамбо продължаваше да кара по средата на Сент Джонс.

Приливът започваше и с помощта на греблата на двамата негри лодката се носеше бързо към юг.

А колко наложително беше Зерма да остави някаква диря по пътя си, за да улесни търсенията на своя господар! Ала по реката това беше невъзможно. По суша къс от наметалото ѝ, оставен на някой храст, би представлявал първият жалон на следата, която, веднъж открита, можеше да бъде проследена докрай. Но ще има ли полза да пусне по течението някакъв предмет, принадлежащ на момиченцето или на нея? Имаше ли надежда, че по някаква случайност този предмет ще попадне в ръцете на Джеймз Бърбанк? Не можеше да разчита на това; трябваше само да разбере на кое място по Сент Джонс ще спре лодката.

Така изтече един час. Скуамбо не бе проронил нито дума.

Двамата негри гребяха мълчаливо. Никаква светлинка не се забелязваше по бреговете, нито в къщите, нито между дърветата, чиято тъмна завеса се очертаваше смътно в мрака.

Докато се озърташе наляво-надясно, готова да се възползува и от най-малкия ориентир, Зерма мислеше само за опасностите, на които беше изложено момиченцето. За тия, които застрашаваха самата нея, не се безпокоеше. Всичките ѝ страхове бяха насочени към това дете. Тексар беше истинският организатор на отвличането. По този въпрос не можеше да има никакво съмнение. Тя бе познала испанеца, който стоеше на пост в залива Марино с намерение или да се промъкне в Касъл Хаус, като мине през тунела, или да причака защитниците му в момента, когато се опитат да избягат през този ход. Ако Тексар не бе

действувал толкова прибързано, сега в ръцете му щяха да бъдат не само Ди и Зерма, но и мисис Бърбанк и Алис Стенърд. Той не бе ръководил лично хората от милицията и шайката грабители вероятно защото смяташе, че по-лесно ще залови семейство Бърбанк в залива Марино.

Във всеки случай Тексар не можеше да отрече, че е участвувал пряко в отвличането. Защото Зерма бе произнесла, извикала неговото име. А мисис Бърбанк и мис Алис непременно са го чули.

По-късно, когато дойде часът на възмездието, когато испанецът ще трябва да отговаря за престъпленията си, той не ще има възможност да се позове на съмнителните алибита, които винаги досега му бяха помагали да се отърве.

Каква ли участ готви сега за двете си жертви? Дали ще ги скрие в Евърглейдските блата, отвъд изворите на Сент Джонс? Или ще се отърве от Зерма като опасна свидетелка, чиито показания биха могли да го погубят някой ден? Такива въпроси си задаваше метиската. Тя на драго сърце би пожертвувала живота си, за да спаси детето, отвлечено заедно с нея. Но ако умреше, какво щеше да стане с Ди в ръцете на Тексар и неговите сподвижници? Тази мисъл я измъчваше и тогава тя притискаше момиченцето още по-силно към гърдите си, сякаш Скуамбо вече показваше намерение да го изтръгне от прегръдките ѝ.

В този момент Зерма забеляза, че лодката се приближава към левия бряг на реката. Дали това не би могло да ѝ послужи за ориентир? Не, защото не знаеше, че испанецът се намира в дъното на Черния залив, на едно от островчетата в тази лагуна; това не беше известно дори на сподвижниците на Тексар, тъй като никой досега не бе допускан в блокауза, където той се криеше със Скуамбо и негрите.

А тъкмо там индианецът щеше да настани Ди и Зерма. Никой нямаше да може да ги намери в дебрите на тази тайнствена местност.

Заливът беше, така да се каже, недостъпен за човек, който не умееше да се ориентира сред протоците му, не знаеше разположението на островчетата му. В него имаше хиляди убежища, където пленници биха могли да се скрият така добре, че да е невъзможно да се открият следите им. В случай че Джеймс Бърбанк се опиташе да претърси тези непроходими гъсталаци, щяха да имат достатъчно време да прехвърлят метиската и детето в южната част на полуострова. Тогава щеше да изчезне всякаква възможност да бъдат намерени сред тези обширни

пространства, рядко спохождани от флоридските заселници; само няколко шайки индианци бродят из нездравословните равнини.

Четиридесет и петте мили, които делят Кемдлис Бей от Черния залив, бяха изминати бързо. Към единайсет часа лодката заобиколи завоя, образуван от Сент Джонс на двеста метра под залива. Оставаше само да се намери входът на лагуната. А това беше трудна работа сред дълбокия мрак, който обвиваше левия бряг на реката. Така че колкото и да беше свикнал Скуамбо да се придвижва из тая местност, все пак той се поколеба, когато трябваше да завърти кормилото, за да прекоси реката.

Тази маневра несъмнено би била по-лесна, ако лодката можеше да се движи покрай този бряг, нарязан от безброй малки заливчета, обрасли с тръстика и водни растения. Но индианецът се страхуваше да не заседне на плитко. А тъй като отливът щеше да започне скоро и да върне водите на Сент Джонс към устието ѝ, в случай на засядане положението на Скуамбо щеше да бъде трудно. Ако се принудеше да чака следващия прилив, тоест близо единайсет часа, как можеше да остане незабелязан, когато се съмнеша? Обикновено из реката сновяха много лодки. А поради сегашните събития движението между Джексънвил и Сент Огъстин беше особено оживено. Ако не са загинали при нападението срещу Касъл Хаус, членовете на семейство Бърбанк сигурно още утре ще предприемат най-усилени дирения. Заседнал до някой от бреговете, Скуамбо не ще може да се спаси от преследването, на което би бил прицел. Положението щеше да стане много опасно. Поради всички тези съображения той реши да се движи по фарватера на Сент Джонс. А ако се наложеше, беше готов дори да се закотви насред течението. После, на разсъмване, щеше да побърза да намери пътя към Черния залив, където беше невъзможно да го преследват.

В това време лодката с помощта на прилива продължаваше да плава срещу течението. Скуамбо изчисляваше според изтеклото време, че още не е стигнал до лагуната.

Ето защо се канеше да продължи по-нататък срещу течението, когато недалеч се чу някакъв шум. Това беше глухият плясък на параходни колела, който се разнасяше по повърхността на реката. Почти веднага иззад завоя на левия бряг се показа движеща се грамада.

Параходът бавно се приближаваше, а сигналният му фенер хвърляше бял пламък в мрака. След по-малко от минута щеше да се блъсне в лодката.

Скуамбо даде знак на двамата негри да вдигнат греблата, а сам завъртя кормилото и се устреми към десния бряг, за да не се озове на пътя на парахода и да не бъде забелязан.

Но дежурните наблюдатели бяха съгледали лодката. Подвикнаха ѝ и заповядаха да се приближи.

Скуамбо изригна страшно проклятие. Но тъй като не можеше да се изплъзне с бягство от категорично отправената му покана, той бе принуден да се подчини.

След миг застана до десния борд на парахода, който бе спрял да го почака.

Зерма моментално се съживи.

Тя бе съзряла в това положение възможност да се спасят. Дали не можеше да извика, да каже коя е, да помоли за помощ, да се отскубне от Скуамбо?

Индианецът се изправи до нея. В едната си ръка държеше дълъг двуостър нож. С другата бе сграбчил момиченцето, което Зерма напразно се опитваше да отскубне.

— Извикаш ли — каза той, — ще те убия!

Ако трябваше да пожертвува живота си, Зерма не би се поколебала. Но тъй като ножът на индианеца застрашаваше детето, замълча. Пък и от палубата на парахода не можеше да се види нищо от това, което ставаше в лодката.

Параходът идваше от Пиколата, където бе взел милиционерски отряд, за да го закара в Джексънвил в подкрепа на южняшките войски, които трябваше да попречат на завземането на реката.

Един офицер, който се бе навел в този момент от мостика, заразпитва индианеца. Ето какъв разговор се завърза помежду им:

— Къде отивате?

— В Пиколата.

Зерма запомни това име, смятайки, че Скуамбо няма интерес да разкрива къде отива в действителност.

— А откъде идвате?

— От Джексънвил.

— Има ли нещо ново?

— Няма.

— Нищо ли не се чува за флотилията на Дюпон?

— Нищо.

— Няма ли никакви новини след нападението срещу Фернандина и форт Клинч?

— Няма.

— И нито една канонерка не е навлизала в проливите на Сент Джонс?

— Нито една.

— На какво се дължат светлините, които видяхме, и гърмежите, които чухме от север, докато бяхме закотвени и чакахме прилива?

— През тази нощ е извършено нападение срещу плантацията Кемдлис Бей.

— От северняците ли?

— Не! От джексънвилската милиция. Собственикът решил да се възпротиви срещу разпорежданията на Комитета...

— Добре, добре!... Сигурно става дума за Джеймз Бърбанк... отявлен аболиционист!...

— Точно така.

— И как завърши тази работа?

— Не знам... Видях това на минаване... Стори ми се, че всичко беше в пламъци!

В този миг от устните на детето се изтръгна слаб вик... Зерма сложи ръка на устата му точно когато пръстите на индианеца се приближаваха до шията му. Офицерът, застанал на мостика на парахода, не бе чул нищо.

— С оръдия ли е стреляно срещу Кемдлис Бей? — запита той.

— Мисля, че не.

— На какво се дължат тогава трите гърмежа, които чухме? Те като че ли идеха откъм Джексънвил.

— Не мога да ви кажа.

— Значи Сент Джонс е още свободна от Пиколата до устието ѝ?

— Напълно свободна, и можете да се спуснете по нея без никаква опасност от канонерките.

— Чудесно... Карай!

Командата бе предадена в машинното отделение и параходът беше готов да потегли отново.

— Ще позволите ли да запитам нещо? — обърна се Скуамбо към офицера.

— Какво?

— Нощта е много тъмна... Не мога да се ориентирам... Бихте ли могли да ми кажете къде се намирам?

— Срещу Черния залив.

— Благодаря.

Когато лодката се отдалечи на няколко разтега, колелата на парахода запляскаха по повърхността на реката. Той изчезна малко по малко в мрака, оставяйки подире си дълбока водна бразда, образувана от ударите на мощните му колела.

Скуамбо, сега останал сам сред реката, седна отново на кърмата на лодката и даде заповед да гребат. Той вече знаеше къде се намира и като зави надясно, се устреми към дъгообразния бряг. в дъното на който беше разположен Черният залив.

Зерма вече не се съмняваше, че индианецът се готви да се скрие в това толкова труднодостъпно място, но каква полза, че знаеше?

Как да съобщи на господаря си и как да се предприеме дирене сред този непроходим лабиринт? Впрочем дори и оттатък залива горите на околията Дювал даваха големи възможности да се изплъзнат от преследвачите, в случай че Джеймс Бърбанк и хората му успееша да проникнат през лагуната. Тази западна част на Флорида представляваше все още затънтен край, където би било почти невъзможно да се открие някаква следа. Пък и щеше да бъде неблагоприятно да навлиза човек в тази местност.

Семинолите, които бродеха из тия гористи или блатисти земи, бяха също опасни. Те ограбваха с удоволствие пътниците, попаднали в ръцете им, и ги избиваха при опит за съпротива.

Дори напоследък в горната част на околията, малко на северозапад от Джексънвил, се бе случило едно необикновено събитие, за което се говореше много.

Дванайсетина флоридци, които тръгнали по крайбрежието към Мексиканския залив, били нападнати ненадейно от едно племе семиноли. Те не били избити до крак само благодарение на това, че не оказали никаква съпротива, пък и тя била безполезна при съотношение десет срещу един.

Нападателите претърсили основно тези почтени хора и им отнели всичко, което притежавали, дори дрехите. Нещо повече, като ги заплашили със смърт, те им забранили да се мяркат повече из тия земи, за които индианците продължават да претендират, че са изцяло тяхно владение. И за да бъдат разпознати, в случай че нарушат това разпореждане, вождът на племето си послужил с едно много просто средство: наредил да татуират на ръката на всеки от тях особен знак, незаличим белег, направен със сока на едно багрилно растение и с върха на игла. След това пуснали флоридците, без да ги подлагат на каквито и да било други безчинства. Те се върнали в плантациите на север в твърде окаяно, състояние — дамгосани, така да се каже, с герба на индианското племе и разбира се, не особено петимни да попаднат отново в ръцете на тези семиноли, които този път щели да ги изколят безмилостно, за да изпълнят закана си, подпечатана с техния „подпис“.

Във всяко друго време милицията в околията Дювал нямаше да остави безнаказано подобно посегателство. Тя би се впуснала да гони индианците. Но сега си имаше други грижи, а не да предприема нова експедиция срещу тия чергари. Страхът от нахлуване на федералните войски в щата вземаше връх над всичко. Най-важното беше да им се попречи да завладеят Сент Джонс и напояваните от него области.

Затова южняците не можеха да отделят никаква част от силите си, разположени от Джексънвил чак до границата на Джорджия. По-късно щяха да имат достатъчно време да предприемат поход срещу семинолите, одързостени от гражданската война до такава степен, че се осмеляваха да нахлуват в тези северни райони, откъдето се смяташе, че са прогонени завинаги. Тогава щяха не само; да ги натикат в Евърглейдските блата, но и да се опитат да ги изтребят до крак.

Ала дотогава беше опасно да се впуска човек из земите, разположени в западната част на Флорида; ако се наложеше някога Джеймз Бърбанк да предприеме дирения в тази посока, би се прибавила още една опасност към всички ония, с които е съпроводено подобно начинание.

В това време лодката се бе приближила до левия бряг на реката. Сега Скуамбо знаеше, че се намира пред Черния залив, свързан с водите на Сент Джонс, и вече не се страхуваше, че ще заседне в някоя плитчина.

И тъй, след няколко минути лодката навлезе под тъмния свод на дърветата и се озова в още по-гъст мрак, отколкото в самата река. Колкото и да беше свикнал да се ориентира из криволиците на тази лагуна, Скуамбо не би могъл да се справи при такива условия. Но щом никой вече не можеше да го забележи тук, защо да не си позволи да осветява пътя си? Отсече от едно крайбрежно дърво смолиста клонка, после я запали на носа на лодката. Мъждивата ѝ светлина беше достатъчна за опитното око на индианеца, за да разпознава пътя си. Около половин час той лъкатуши из лабиринта на залива и най-после стигна до островчето с блокхауза. Тук Зерма трябваше да слезе. Капнало от умора, момиченцето спеше в ръцете ѝ. То не се събуди дори когато метиската прекрачи входа на малкото укрепление и бе затворена в едно от страничните помещения.

Зерма зави Ди с някакво одеяло, което се търкаляше в единия ъгъл, и я сложи да легне на нещо, подобно на одър. След това седна до нея да я пази.

II. НЕОБИКНОВЕНА ОПЕРАЦИЯ

На другия ден, 3 март, в осем часа сутринта Скуамбо влезе в стаята, където Зерма бе пренощувала. Той носеше храна — хляб, къс студено месо от дивеч, плодове, кана с доста силна бира, стомна с вода, а също и различни прибори за ядене. Същевременно един от негрите настани в един ъгъл някакъв стар мебел, за да служи за тоалетна масичка и долап, заедно с малко бельо, чаршафи, кърпи и други дребни предмети за нуждите на метиската и на момиченцето.

Ди още спеше. С движение на ръка Зерма помоли Скуамбо да не я буди.

Когато негрът излезе, Зерма се обърна към индианеца и попита шепнешком:

— Какво ще правите с нас?

— Не знам — отговори Скуамбо.

— А какви нареждания сте получили от Тексар?

— Дали Тексар ми ги е дал, или някой друг, това няма значение — отвърна индианецът, — но ще ги чуете и добре ще сторите, ако им се подчините. Докато сте тук, тази стая ще бъде на ваше разположение, а нощем ще ви затваряме отново във вътрешното укрепление.

— А денем?

— Тогава ще можете да се разхождате в двора.

— Докато бъдем тук ли? — повтори Зерма. — А може ли да зная къде сме?

— Където ми е заповядано да ви заведа.

— И докога ще останем тук?

— Казах каквото имах да казвам — отвърна индианецът. — А сега е безполезно да ми говорите. Нищо повече няма да отговоря.

И Скуамбо, комуто, изглежда, наистина бе заповядано да се ограничи само до тази кратка размяна на думи, излезе от стаята, оставяйки метиската сама с детето.

Зерма погледна момиченцето.

В очите ѝ се появиха няколко сълзи — сълзи, които обърса веднага. Когато се събудеше, Ди не биваше да забележи, че е плакала.

Детето трябваше да свикне малко по малко с новото си положение — много опасно може би, защото от испанеца трябваше да се очаква всичко.

Зерма размишляваше върху случилото се от предния ден насам. Тя добре бе видяла как мисис Бърбанк и мис Алис тичаха по брега, докато лодката се отдалечаваше. Отчаяните им викове, сърцераздирателните им писъци бяха стигнали до тях. Но дали са успели да се върнат в Касъл Хаус, да поемат отново по тунела, да се доберат до обсадената къща, да съобщят на Джеймз Бърбанк и на другарите му какво ново нещастие ги е сполетяло? Дали не са пленени от хората на испанеца, отмъкнати далеч от Кемдлис Бей и може би убити? В такъв случай Джеймз Бърбанк няма да узнае, че малката му дъщеря е отвлечена заедно със Зерма. Той ще мисли, че жена му, мис Алис, детето и метиската са успели да се качат на лодката в залива Марино и да стигнат до убежището при Кедровата скала, където ще бъдат в безопасност. Тогава няма да предприеме незабавни дирения, за да ги търси!...

Но дори при положение че мисис Бърбанк и мис Алис са успели да се приберат в Касъл Хаус, че Джеймз Бърбанк е научил всичко, кой можеше да каже дали нападателите не са нахлули в къщата, не са я разграбили, подпалили, разрушили? В такъв случай какво ли е станало със защитниците ѝ? Ако са пленени или са загинали в боя, Зерма не би могла да очаква вече никаква помощ от тях. Дори и северняците да завземеха Сент Джонс, свършено беше с нея. Нито Гилбърт Бърбанк, нито Марс нямаше да узнаят, че сестрата на единия и жената на другия са задържани на това островче в Черния залив!

Но и при това положение, въпреки че Зерма се уповаваше вече само на себе си, силите нямаше да я напуснат. Тя щеше да направи всичко, за да спаси това дете, което може би сега имаше само нея на този свят. Животът ѝ щеше да бъде съсредоточен върху една-единствена мисъл: да избяга! Всеки час щеше да бъде зает с такава подготовка.

Но възможно ли беше да се измъкнат от такова укрепление, пазено от Скуамбо и другарите му, да се изплъзнат от двата свирепи копия, които се въртяха около оградата, да избягат от това островче, залутано сред безбройните криволици на лагуната?

Да, можеше, но при условие че ѝ помогнеше тайно някой от робите на испанеца, който познава отлично пътищата около Черния залив.

Защо някой от тези хора, примамен с щедро възнаграждение, да не съдействува на Зерма в бягството ѝ? Именно към това щяха да бъдат насочени всички усилия на метиската.

Междувременно малката Ди се бе събудила. С първата дума, която произнесе, тя повика майка си. После огледа стаята.

— Не бой се, миличкото ми!

— Къде е мама?

— Ще дойде...Скоро!...Трябваше да бягаме... Нали знаеш!... Сега сме в безопасност!...Тук няма от какво да се страхуваме... Щом мистър Бърбангт получи подкрепление, веднага ще дойде при нас!...

Ди гледаше Зерма така, като че ли искаше да и каже: „Вярно ли е?“

— Да! — потвърди Зерма, която искаше на всяка цена да успокои детето. Да! Мистър Бърбангт знае че го чакаме тук!

— Но тези хора тук какви са? — попита момиченцето.

— Те са слуги на мистър Харви, миличкото ми! Нали знаеш мистър Харви, той е приятел на татко ти от Джексън Вил. Ние сме в котеджа му.

— Ами мама, ами Алис, които бяха с нас, защо не са тук?

— Мистър Бърбангт ги повика тъкмо когато щяха да се качат... спомни си добре!... Щом тези лоши хора бъдат прогонени от Кемплис Бей, той ще дойде да ни вземе!... Хайде... Хайде!... Не плачи!... Не бой се миличкото ми, дори и да останем тук няколко дни!... Нали сме скрити добре!... А сега ела да те умия, да те вчеша, и да те облека!

Ди не преставаше да гледа упорито Зерма и въпреки думите на метиската от устата и се изтръгна дълбока въздишка. Тя не беше се усмихнала при събуждането си както ставаше обикновено така че най-напред бавачката и трябваше да се заеме да я развлече с нещо. Именно това се постара да направи Зерма с най-нежно внимание. Тя я подготви така грижливо, сякаш детето се намираще в хубавата си стаичка в Касъл хаус, и същевременно се мъчеше да я забавлява с разни истории. После Ди похапна, като Зерма раздели тази първа закуска с нея.

— А сега, миличкото ми, ако искаш да излезем да се поразходим...

— Много ли е хубав котеджът на мистър Харви? — запита детето.

— Хубав ли?... Не!... — отвърна Зерма. — Според мене стара къщурка! Ала има дървета, поточета, изобщо приятно място за разходка! Пък и ще престоим тук само няколко дни. И ако не ти е скучно, ако слушаш, майка ти ще бъде доволна.

— Ще слушам, добра ми Зерма... ще слушам!... — отговори момиченцето.

Вратата на стаята не беше заключена. Зерма улови детето за ръка и двете излязоха. Първо се озоваха в средното помещение, което беше тъмно. А след малко вече се разхождаха на светло, под големите дървета, през чиито листа се процеждаха слънчевите лъчи.

Заграденото място не беше голямо — около един акър — и се заемаше почти изцяло от блокхауза.

Заобикалящата го ограда не позволи на Зерма да направи обиколка и да установи местоположението на островчето сред тази лагуна. През старата крепостна врата можа да забележи само, че от съседните островчета го дели доста широк канал с мътна вода. Така че жена и дете твърде трудно биха избягали оттук.

Дори в случай че Зерма успееше да сложи ръка на някаква лодка, как би я измъкнала от този безкраен лабиринт? А и не знаеше, че тукашните пътища са известни само на Тексар и Скуамбо.

Негрите слуги на испанеца никога не напущаха укреплението. Изобщо никога не бяха излизали оттук. Дори не знаеха къде ги държи господарят им. Човек може да разчита само на случайността, за да се добере отново до брега на Сент Джонс или да стигне до блатата. А да се осланя на случайността, значи да се обрече на сигурна гибел.

Впрочем през следващите дни Зерма, като прецени положението, се убеди, че не може да очаква никаква помощ от робите на Тексар.

Те бяха предимно полуоскотели негри, които не вдъхваха особено доверие. Макар че испанецът не ги държеше в окови, все пак те не се чувствуваха по-свободни. Изхранващи се достатъчно с това, което можеше да се намери на островчето, пристрастени към силните напитки, които Скуамбо им раздаваше щедро, определени главно да

охраняват блокхауза и в случай на нужда да го бранят, те нямаха никакъв интерес да заменят този начин на съществуване с друг.

Въпросът за робството, който се разискваше само на няколко мили от Черния залив, не ги вълнуваше. Да възвърнат свободата си? За какво им е потрябвала и какво ще правят с нея? Тексар осигуряваше живота им. Скуамбо никак не се отнасяше зле с тях, макар че беше способен да счупи главата на всеки, комуто би хрумнало да я надигне. Те дори и не мислеха за това. Бяха скотове, стоящи по-ниско дори от двата копия, които обикаляха около укреплението. Всъщност не би било преувеличено да се каже, че тези животни ги превъзхождаха по ум. Те познаваха всички кътчета на залива. Преплаваха многобройните му проливи. Сновяха от островче на островче, водени от чудесен инстинкт, който не допускаше да се заблудят. Лаят им кънтеше понякога чак до левия бряг на реката, а на смрачаване сами се прибираха в блокхауза. Нито една лодка не можеше да проникне в Черния залив, без да бъде незабавно забелязана от тези страшни пазачи. Никой освен Скуамбо и Тексар не можеше да излезе от укреплението, без да рискува да бъде разкъсан от тези подивели потомци на караибските кучета.

Когато Зерма разбра какъв надзор е установен около ограденото място, когато се убеди, че не трябва да очаква никаква помощ от пазачите си, всяка друга, не толкова смела и енергична, колкото нея, би се отчаяла. Ала със Зерма не беше така. Помощ можеше да ѝ дойде само отвън, и то единствено от Джеймз Бърбанк, ако беше свободен да действа, или от Марс, ако метисът узнаеше как бе изчезнала жена му.

В противен случай за спасяването на момиченцето трябваше да разчита само на себе си. И нямаше да се спре пред нищо, за да постигне това.

Напълно изолирана в дъното на тази лагуна, Зерма се виждаше — заобиколена само от свирепи лица. Все пак ѝ се стори, че един от негрите, още млад, я гледа с известно състрадание. Дали тук не се таеше някаква надежда?

Можеше ли да се довери на него, да му обясни къде се намира Кемдлис Бей, да го убеди да избягат, за да се доберат до Касъл Хаус? Едва ли. Пък и Скуамбо сигурно бе забелязал тези прояви на съчувствие от страна на роба, защото не му даваше възможност да се

приближава до метиската. И Зерма не го срещна вече при разходките си в ограденото място.

Минаха няколко дни, без да настъпи никаква промяна в положението.

От сутрин до вечер Зерма и Ди имаха пълна свобода да се разхождат. Нощем, макар че Скуамбо не ги заключваше в стаята им, те не можеха да напуснат средното помещение. Индианецът никога не им говореше. Затова Зерма се отказа да го разпитва. Той нито за миг не се отделяше от островчето.

Чувствуваше се, че надзорът му не престава нито за минута. Ето защо Зерма насочи всичките си грижи към детето, което настояваше да види майка си.

— Ще дойде! — отговаряше му Зерма. — Имам вест от нея! Баща ти също ще дойде с мис Алис, миличкото ми...

И след този отговор горката жена не знаеше какво друго да измисли.

Тогава се мъчеше да развлече момиченцето, което проявяваше неприсъщ за годините си разум.

Така минаха 4-и, 5-и, 6-и март. Макар че Зерма се слушваше дали някакъв далечен гърмеж няма да извести навлизането на федералната флота във водите на Сент Джонс, някакъв звук не бе стигнал до нея. В Черния залив цареше пълна тишина. Следователно можеше да се заключи, че Флорида още не е завзета от войниците на Съюза. Това безпокоеше метиската извънредно много. Ако Джеймз Бърбанк и хората му, лишени от възможност да действуват, не дойдеха тук, дали не можеше да се надява поне на намесата на Гилбърт и Марс? Щом канонерките им завладеят реката, те ще претърсят бреговете и ще съумеят да се доберат до островчето. Някой от служителите в Кемдлис Бей ще ги осведоми за станалото. Но нищо не показваше, че по реката се води бой.

Странно беше също и това, че испанецът нито веднъж още не бе се появявал в укреплението нито денем, нито нощем. Поне Зерма не бе забелязала нищо, което да свидетелствува за неговото присъствие. А тя почти не спеше и прекарваше тия дълги часове на безсъние в слушване — безполезно досега.

Пък и какво ли би могла да направи, ако Тексар дойдеше в Черния залив и я повикаше при себе си? Нима той щеше да се вслуша

в молбите или заплахите ѝ? Дали не трябваше да се страхува повече от присъствието на испанеца, отколкото от отсъствието му?

И тъй, вечерта на 6 март за хиляден път Зерма премисляше всичко това. Беше около единайсет часът. Малката Ди спеше доста спокойно.

Стаята, която служеше за килия на двете, беше потънала в дълбок мрак. Никакъв шум не се чуваше отвън, само от време на време вятърът свиреше през проядените от червеи дъски на блокхауза.

В този момент на метиската се стори, че чува нечии стъпки из централното помещение на блокхауза. Отначало предположи, че е индианецът, който се прибира в стаята си, разположена срещу нейната, след като е извършил обичайния си обход около оградата.

Изведнъж Зерма долови няколко думи, които си разменяха двама души. Тя се приближи до вратата, послуша се и позна гласа на Скуамбо, а почти веднага след това и гласа на Тексар.

Тръпки я побиха. Какво търсеше испанецът в укреплението по този час? Дали не кроеше някаква нова интрига срещу метиската и детето? Може би щеше да ги измъкне от стаята им и да ги прехвърли в някое друго скривалище, още по-потайно и недостъпно от Черния залив?

Всички тези предположения се мярнаха за миг в главата на Зерма.

Но после самообладанието ѝ надделя, тя се прилепи до вратата и заслуша.

— Нищо ново ли няма? — питаше Тексар.

— Нищо, господарю — отговаряше Скуамбо.

— А Зерма?

— Отказах да отговарям на въпросите ѝ.

— Опитвали ли са се да се доберат до нея от нападението срещу Кемдлис Бей насам?

— Да, но все безуспешно.

От този отговор Зерма подразбра, че са започнали да я търсят. Но кой?

— Как узна това? — попита Тексар.

— Много пъти се приближавах до брега на Сент Джонс — отвърна индианецът — и преди няколко дни забелязах лодка, която се

въртеше около входа на Черния залив. Дори двама души слизаха на едно от крайбрежните островчета.

— Кой бяха тези хора?

— Джеймз Бърбанк и Уолтър Стенърд!

Зерма с мъка сдържаше вълнението си. Значи са били Джеймз Бърбанк и Стенърд. Следователно не всички защитници на Касъл Хаус са загинали при нападението срещу плантацията. И ако са започнали дирения, знаят за отвличането на детето и метиската. А щом знаят, само мисис Бърбанк и мис Алис са могли да им кажат. Така че и те са живи. Двете са успели да се върнат в Касъл Хаус, след като са чули последния вик, нададен от Зерма, която зовеше за помощ срещу Тексар.

Значи Джеймз Бърбанк беше в течение на случилото се. Той знаеше името на злодея. Може би дори се сещаше кое място служи за скривалище на жертвите му? И накрая щеше да съумее да се добере до тях!

Този низ от мисли премина светкавично през главата на Зерма. Изпълни я неизмерима надежда — надежда, която угасна почти веднага, когато чу отговора на испанеца:

— Е, добре! Нека търсят, не ще ги намерят! И без това след няколко дни Джеймз Бърбанк няма да бъде вече опасен!

Метиската не можеше да разбере какво значат тези думи. Във всеки случай, изречени от човек, комуто се подчиняваше джексънвилският Комитет, те сигурно криеха страшна заплаха.

— А сега, Скуамбо, ти ми трябваш за един час — каза тогава испанецът.

— На вашите услуги съм, господарю.

— Ела с мен!

След малко двамата се уединиха в стаята, -заемана от индианеца.

Какво щяха да правят там? Дали не криеха някаква тайна, от която Зерма би могла да се възползува?

При сегашното си положение тя не биваше да пропуска нищо, което можеше да ѝ бъде полезно.

Както знаем, вратата на стаята на метиската не се заключваше дори нощем. Впрочем такава предпазна мярка би била излишна, защото блокхаузът се заключваше отвътре и Скуамбо държеше ключа у

себе си. Ето защо беше невъзможно да се излезе оттам и следователно да се прави опит за бягство.

Така че Зерма можа да отвори вратата на стаята си и със затаен дъх излезе. Мракът беше непрогледен. Само няколко лъча светлинка се процеждаха от стаята на индианеца.

Зерма се приближи до вратата и надзърна през пролуката на разхлабените дъски.

И това, което видя, беше толкова странно, че изпадна в пълно недоумение.

При все че стаята се осветяваше само от късче смолиста светица, тази светлина беше достатъчна за индианеца, който в този момент се занимаваше с твърде деликатна работа.

Пред него седеше Тексар, свалил кожената си куртка и опънал оголената си лява ръка върху една малка масичка точно под светлината на смолистата свещ. От вътрешната страна на ръката под лакътя беше сложена някаква хартийка с чудновата форма и продупчена на три места. С тънка игла Скуамбо бодеше кожата му на всяко място, отбелязано от дупчиците на хартията. Индианецът извършваше татуировка — операция, в която, като семинол, несъмнено беше много вещ. И наистина той я изпълняваше толкова сръчно и леко, че едва докосваше кожата с върха на иглата и испанецът не усещаше ни най-малка болка.

След това Скуамбо махна хартийката; после взе няколко листа от някакво растение, донесено от Тексар, и разтри с тях ръката на господаря си.

Сокът на това растение, проникнал в убудените от иглата места, вероятно причини силен сърбеж на испанеца, който впрочем не беше човек, който би се оплаквал от такава дреболия.

Когато завърши операцията, Скуамбо приближи свещта до татуираното място. Тутакси върху подлакътната кожа на Тексар се откри ясно червеникава рисунка.

Тази рисунка представляваше точно копие на фигурата, образувана от трите дупчици върху хартията. Отпечатъкът беше направен с идеална точност. Той се състоеше от множество пресичащи се линии и изобразяваше една от символичните фигури на семинолската митология.

Този знак не можеше вече да се изтрие от ръката, върху която Скуамбо го бе запечатал.

Зерма бе видяла всичко, но както казахме вече, не разбра нищо. С каква цел се украсяваше Тексар с тази татуировка? Защо му беше нужен този „особен белег“ — да си послужим с израза, употребяван в паспортите? Дали искаше да минава за индианец? Но нито цветът на кожата, нито външният вид му позволяваха това. Не трябваше ли да се търси по-скоро някаква връзка между този белег и дамгата, сложена неотдавна на неколцината флоридски пътници, попаднали в ръцете на шайка семиноли в северната част на околията? И дали чрез него Тексар не искаше отново да докаже някакво съмнително алиби, както много пъти бе успявал досега?

А може би всъщност това беше една от тайните, свързани с личния му живот, която бъдещето щеше да разкрие?

Един друг въпрос безпокоеше Зерма.

Дали испанецът е дошъл в блокхауза само за да се възползува от сръчността на Скуамбо като татуировач? И след тази операция навярно ще напусне Черния залив, за да се върне в северната част на Флорида и разбира се, в Джексънвил, където още властвуват неговите привърженици? Или пък възнамерява да остане в блокхауза до сутринта, да повика метиската и да вземе някакво ново решение за своите пленнички?

В това отношение Зерма скоро се успокои. Когато испанецът ставаше, за да се върне в централното помещение, тя побърза да се прибере в стаята си.

Там, прилепена до вратата, чу няколкото думи, разменени между индианеца и господаря му.

— Отваряй си очите на четири! — каза Тексар.

— Добре — отвърна Скуамбо. — Но ако Джеймз Бърбанк ни постави натясно в Черния залив...

— Повтарям, след няколко дни Джеймз Бърбанк няма вече да бъде опасен. Пък ако стане нужда, знаеш къде да заведеш метиската и детето... там, където трябва да се срещнем.

— Добре, господарю — повтори Скуамбо, — но трябва да се пазим, в случай че Гилбърт, синът на Джеймз Бърбанк, и Марс, мъжът на Зерма, може...

— Няма да минат и два дни и ще ги пипна — отговори Тексар, — а когато бъдат в ръцете ми...

Зерма не чу края на тази фраза, така злокобна за мъжа ѝ, за Гилбърт.

В това време Тексар и Скуамбо излязоха от укреплението и вратата се затвори подире им.

След няколко минути скифът, управляван от индианеца, отплава от островчето, запровира се през тъмния лабиринт на лагуната и се приближи до една лодка, която чакаше испанеца там, където заливът се съединяваше със Сент Джонс. Тогава Скуамбо се раздели с господаря си, който му даде последни заръки. После Тексар, Понесен от отлива, се заспуца бързо към Джексънвил.

Пристигна там на разсъмване, тъкмо навреме, за да изпълни плановете си. И действително след няколко дни Марс изчезна под водите на Сент Джонс, а Гилбърт Бърбанк бе осъден на смърт.

III. В НАВЕЧЕРИЕТО

Гилбърт Бърбанк бе осъден от Джексънвилския комитет сутринта на 11 май. Същата вечер баща му бе арестуван по заповед на посочения Комитет. След два дни младият офицер трябваше да бъде разстрелян, а Джеймз Бърбанк, обвинен като негов съучастник и осъден на същото наказание, несъмнено щеше да умре едновременно с него!

Както знаем, Тексар държеше Комитета в ръцете си. Волята му там беше закон.

Екзекуцията на бащата и сина щеше да бъде само прелюдия към кървави изстъпления, на които щяха да се отдадат белите от простолюдието, подкрепяни от градската сган, срещу привържениците на северняците в щат Флорида и съмишлениците им по въпроса за робството. Колко лични отмъщения щяха да се изпълнят така под прикритието на гражданската война! Само присъствието на федералните войски можеше да ги спре. Но ще пристигнат ли те, и най-важното — ще пристигнат ли, преди да паднат първите жертви на омразата на испанеца?

За нещастие имаше основателни съмнения за това.

И тъй като развоят на събитията се протакеше, можем да си представим какви тревоги преживяваха обитателите на Касъл Хаус!

А изглеждаше, че проектът за настъпление по Сент Джонс временно е изоставен от капитан Стивънс. Канонерките не помръдваха от мястото, където бяха закотвени. Сигурно не смееха да преминат речната плитчина сега, когато го нямаше Марс, за да ги прекара по фарватера? Нима са се отказали да завземат Джексънвил и по този начин да осигурят безопасността на плантациите по горното течение на Сент Джонс?

Какви нови военни събития са могли да променят проектите на комодор Дюпон?

Именно това се питаха мистър Стенърд и управителят Пери през тоя безкраен ден — 12 март.

Според слуховете, които се носеха из щата, в онази част от Флорида, която се простира между реката и морето, всъщност през този ден усилията на северняците, изглежда, бяха съсредоточени главно по крайбрежието. Комодор Дюпон с „Уобъш“, следван от най-мощните канонерки на своята ескадра, се бе появил в залива Сент Огъстин. Говореше се дори че милицията се готви да напусне града, без да се опитва повече да отбранява форт Мериън, както не бе защищавала форт Клинч след падането на Фернандина.

Такива поне бяха новините, които управителят донесе на сутринта в Касъл Хаус. Той ги съобщи веднага на мистър Стенърд и на Едуард Керъл, чиято незараснала рана го принуждаваше да лежи на един от диваните в хола.

— Федералистите в Сент Огъстин! — провикна се Керъл. — А защо не дойдат и в Джексънвил?

— Може би искат само да препречат реката в горното ѝ течение, без да завземат града — отвърна мистър Пери.

— Джеймз и Гилбърт са загубени, ако Джексънвил остане в ръцете на Тексар! — възкликна мистър Стенърд.

— Да отида ли да предупредя комодор Дюпон за опасността, която застрашава мистър Бърбанк и сина му? — предложи Пери.

— Ще ви трябва цял ден, за да стигнете до Сент Огъстин — възрази мистър Керъл, — и то ако не ви спре отстъпващата милиция! Така че преди комодор Дюпон да успее да предаде на Стивънс заповедта да завземе Джексънвил, ще е изтекло твърде много време! Пък и тази плитчина... ако канонерките не успеят да минат през тази речна плитчина, как ще спасим нашия клет Гилбърт, който трябва да бъде екзекутиран утре? Не!... Нужно е да отидете не в Сент Огъстин, а в самия Джексънвил!... И да се обърнете не към комодор Дюпон... а към Тексар...

— Мистър Керъл има право, татко... и аз ще отида! — каза мис Алис, която бе чула последните думи, произнесени от мистър Керъл.

Смелата девойка беше готова да опита всичко, да рискува всичко за спасението на Гилбърт.

Когато предишния ден напущаше Кемдлис Бей, Джеймз Бърбанк бе заръчал изрично жена му да не разбере, че е заминал за Джексънвил. Трябваше да се скрие от нея, че Комитетът е издал заповед за арестуването му. Така че мисис Бърбанк не знаеше това,

както не знаеше и съдбата на сина си, вероятно мислейки, че той е с флотилията. Как би могла злочестата жена да понесе този сполетял я двоен удар? Мъжът ѝ в ръцете на Тексар, синът ѝ — на път да бъде екзекутиран! Тя не би могла да преживее това. Когато поиска да се види с Джеймз Бърбанк, мис Алис отговори само, че той е напуснал Касъл Хаус, за да продължи диренето на Ди и Зерма, и че отсъствието му може да се проточи две денонощия. Ето защо всички мисли на мисис Бърбанк сега бяха насочени към изчезналото ѝ дете. А това беше пряко силите ѝ в състоянието, в което се намираше.

Мис Алис обаче знаеше каква опасност застрашаваше Джеймз и Гилбърт Бърбанк. Знаеше, че младият офицер трябва да бъде застрелян на другия ден, че същата участ очаква и баща му!... И затова, решена да се срещне с Тексар, тя бе дошла да помоли мистър Керъл да я преведе отвъд реката.

— Ти... Алис... в Джексънвил! — извика мистър Стенърд.

— Татко, налага се!

Така естественото колебание на мистър Стенърд изведнъж отстъпи пред необходимостта да се действа незабавно. Гилбърт можеше да бъде спасен единствено със стъпката, която мис Алис искаше да предприеме. Дали ако падне в нозете на Тексар, ще успее да го омилостиви? Може би ще издействува отлагане на екзекуцията? И най-последно, може би ще намери подкрепа сред честните хора, които отчаянието ѝ накрая ще разбунтува срещу нетърпимата тирания на Комитета? Затова трябва да отиде в Джексънвил, на каквато и опасност да е изложена там.

— Пери — каза девойката — ще се съгласи да ме заведе до дома на мистър Харви.

— Веднага — откликна управителят.

— Не, Алис, аз ще те придружа! — обади се мистър Стенърд. — Да, аз! Да вървим!

— Вие ли, Стенърд? — възкликна Едуард Керъл. — Та това значи да се изложите на опасност. Вашите убеждения са много добре известни.

— Какво от това! — отвърна мистър Стенърд. — Няма да оставя дъщеря си да отиде сама при тези злодеи я! Нека Пери остане в Касъл Хаус, щом вие, Едуард, не можете още да ходите, защото трябва да имаме предвид вероятността да ни задържат...

— Ами ако мисис Бърбанк ви потърси — възрази Едуард Керъл, — ако потърси мис Алис, какво ще отговоря?

— Ще отговорите, че сме отишли при Джеймз, че заедно с него претърсваме другия бряг на реката! Ако стане нужда, кажете дори че се е наложило да отидем в Джексънвил... Изобщо направете всичко необходимо, за да успокоите мисис Бърбанк, но не споменавайте нищо, което би я подсетило за опасностите, които застрашават мъжа и сина й... Пери, разпоредете се да ни докарат лодка!

Управителят тръгна веднага, оставяйки мистър Стенърд да се подготви за път.

Ала по-добре мис Алис да не напущаше Касъл Хаус, преди да е предупредила мисис Бърбанк, че се е наложило да замине с баща си за Джексънвил. При нужда дори не биваше да се поколебае да каже, че партията на Тексар е свалена... че федералистите са овладели цялото течение на реката... че утре Гилбърт ще бъде в Кемдлис Бей.... Но щеше ли девойката да има сили да потисне вълнението си, дали гласът ѝ нямаше да я издаде, когато твърдеше неща, чието осъществяване изглеждаше невъзможно в момента?

Когато влезе в стаята на болната, мисис Бърбанк спеше или по-право бе потънала в нещо като болезнен унес, в пълна безчувственост, от която мис Алис не смееше да я изтръгне. Така беше може би по-добре — по този начин девойката беше избавена от необходимостта да я успокоява с думи.

Една от домашните прислужници дежуреше до леглото. Мис Алис ѝ заръча да не се отлъчва нито за миг от стаята и да се обръща към мистър Керъл за отговор на въпросите, които мисис Бърбанк би ѝ задавала. После се наведе над челото на нещастната майка, докосна го леко с устни и излезе от стаята, за да се върне при мистър Стенърд. Щом го видя, каза:

— Да тръгваме, татко.

Двамата стиснаха ръката на Едуард Керъл и излязоха от хола,; В средата на бамбуковата алея, която води за малкото пристанище, срещнаха управителя.

— Лодката е готова — рече Пери.

— Добре — отвърна мистър Стенърд. — Бдете много грижливо над Касъл Хаус, приятелю.

— Не бойте се, мистър Стенърд. Нашите негри се връщат малко по малко в плантацията и в това няма нищо чудно. За какво им е свобода, за която природата не ги е създала? Доведете тук мистър Бърбанк, той ще намери всички по местата им!

Мистър Стенърд и дъщеря му се настаниха веднага в лодката, карана от четирима моряци от Кемдлис Бей. Тя вдигна платно и тласкана от лек източен вятър, бързо се отдалечи от брега. Скоро пристанът изчезна зад носа, очертаващ се на северозапад от плантацията.

Мистър Стенърд нямаше намерение да влиза в джексънвилското пристанище, където неминуемо щяха да го познаят. По-добре беше да слезе в някое заливче малко по-нагоре. Оттам лесно можеше да се добере до жилището на мистър Харви, разположено от тази страна, в края на предградието. Тогава според обстоятелството щеше да реши какво да предприеме по-нататък.

В този час реката беше пуста. Нищо не се забелязваше нито по горното течение, откъдето можеше да дойде сентогъстинската милиция, бягаща на юг. нито по долното. Значи никакъв бой не се е водил между флоридските лодки и канонерките на капитан Стивънс. Не се виждаше дори преградната им линия, защото един завой на Сент Джонс закриваше хоризонта под Джексънвил.

Движейки се много бързо благодарение на попътния вятър, мистър Стенърд и дъщеря му стигнаха левия бряг. Двата можаха да слязат незабелязано в дъното на залива, който не беше под наблюдение, и след няколко минути се намираха в къщата на приятеля на Джеймз Бърбанк.

Той се учуди много и същевременно много се разтревожи, като ги видя. Присъствието им беше опасно сред тази градска сган. която все повече се настървяваше и беше изцяло предана на Тексар. Знаеше се, че мистър Стенърд споделя аболиционистките възгледи, пуснали корени в Кемдлис Бей. Опустошаването на собственото му жилище в Джексънвил представляваше предупреждение, за което трябваше да държи сметка.

Безспорно самият той щеше да бъде изложен на големи рискове. В най-добрия случай, ако го познаеха, щяха да го хвърлят в затвора като съучастник на мистър Бърбанк.

— Трябва да спасим Гилбърт! — само това можа да отговори мис Алис на възраженията на мистър Харви.

— Да — отвърна той, — трябва да се опитаме! Но мистър Стенърд не бива да се показва навън! По-добре да остане затворен тук, докато действуваме!

— Дали ще ме пуснат в затвора? — попита девойката.

— Не вярвам, мис Алис.

— А ще мога ли да се добера до Тексар?

— Ще се опитаме.

— Не искате ли да дойда с вас? — настояваше мистър Стенърд.

— Не! Така ще развалите постъпките ни към Тексар и неговия Комитет.

— Тогава да вървим, мистър Харви, — рече мис Алис.

Но преди да ги пусне, мистър Стенърт искаше да разбере дали не са станали някакви нови военни събития, за които още не се е разчуло в Кемдлис Бей.

— Нищо ново — отговори мистър Харви, — поне що се отнася до Джексънвил. Федералната флотилия се е появила в залива на Сент Огъстин и градът се е предал. Но по Сент Джонс не е забелязано никакво раздвижване. Канонерките продължават да стоят закотвени край плитчината.

— Значи водата още не е достатъчно висока, за да могат да се прехвърлят през нея?

— Да, мистър Стенърд. Но днес ще имаме един от най-силните приливи на равноденствието. Към три часа морското равнище ще се повиши и сигурно канонерките ще успеят да минат...

— Да минат без лоцман, когато Марс го няма, за да ги преведе по фарватера! — отвърна мис Алис с глас, който показваше, че не може да се Осланя дори на тази надежда. — Не!... Това е невъзможно!... Мистър Харви, трябва да се срещна с Тексар и ако ми откаже, ще се наложи да пожертвуваме всичко, за да помогнем на Гилбърт да избяга...

— Ще го направим, мис Алис.

— Не се ли е променило настроението в Джексънвил? — попита мистър Стенърд.

— Не — отговори мистър Харви. — Негодниците продължават да са господари тук и Тексар ги командува. Но честните хора треперят

от възмущение пред безчинствата и заплахите на Комитета. Щом федералистите се придвижат по реката, това положение ще се промени. Общо взето тукашното простолудие е страхливо. Ако се уплаши, Тексар и привържениците му веднага ще бъдат свалени... Все още не губя надежда, че капитан Стивънс ще успее да премине плитчината...

— Няма защо да го чакаме — възрази решително мис Алис. — Дотогава аз ще се срещна с Тексар!

И тъй, уговориха се мистър Стенърд да остане в къщата, за да не се разбере, че е в Джексънвил. Мистър Харви беше готов да помогне на девойката във всичките ѝ бъдещи начинания, чийто успех, трябва да признаем, съвсем не беше сигурен. Ако Тексар откажеше да пощади живота на Гилбърт, ако мис Алис не успееше да се добере до него, щяха да се опитат да уредят бягството на младия офицер и баща му дори с цената на цяло състояние.

Беше около единайсет часа, когато мис Алис и мистър Харви напуснаха къщата, за да отидат в съдебната палата, където Комитетът, председателствуван от Тексар, заседаваше без прекъсване.

В града продължаваше да цари голямо вълнение. Тук-там минаваха милиционерски отряди, подсилени от военни части, притекли се от южните области. През деня се очакваха тия, които се бяха освободили след падането на Сент Огъстин; те щяха да пристигнат или по Сент Джонс, или да поемат през крайбрежните гори, за да прекосят реката при Джексънвил. Жителите на града сновяха насам-натам. Носеха се многобройни слухове, както винаги — противоречиви, а това предизвикваше суматоха, която можеше да премине в размирици. Впрочем нямаше съмнение, че когато федералистите се появяха пред пристанището, щеше да липсва единодействие в отбраната. Не можеше да се очаква сериозна съпротива. Щом Фернандина се бе предала преди девет дни на десантните войски на генерал Райт, а Сент Огъстин бе приел ескадрата на комодор Дюпон без дори да се опита да я спре, не беше изключено същото да стане и с Джексънвил. Флоридската милиция ще отстъпи града на северняшките войски и ще се оттегли във вътрешността на околията. Едно-единствено обстоятелство можеше да спаси Джексънвил, да продължи властта на Комитета, да му позволи да осъществи кръвожадните си замисли; по една или друга причина —

недостатъчна дълбочина на водата или липса на лоцман — канонерките да не могат да минат през речната плитчина. Този въпрос щеше да се реши само след няколко часа.

В това време, провирайки се през тълпата, която ставаше все по-гъста и по-гъста, мис Алис и Харви се насочваха към главния площад. Как щяха да успеят да проникнат в залите на съда? Нямаха представа. А щом се озовяха там, как щяха да се доберат до Тексар? Не знаеха. Ако испанецът научи, че Алис Стенърд желае да се види с него, дали няма да се избави от една неудобна просителка, като нареди да я арестуват и задържат, докато се изпълни екзекуцията на младия лейтенант? Но девойката дори не искаше да мисли за такава вероятност. Да се добере до Тексар, да изтръгне от него помилването на Гилбърт — никаква опасност за самата нея не можеше да я отклони от тази цел.

Когато тя и мистър Харви стигнаха площада, те се озоваха сред още по-възбудена тълпа. Викове раздираха въздуха, отвред кънтяха кръсъци, от група на група се подхвърляше зловещата дума: „Смърт!... Смърт!...“

Мистър Харви узна, че от един час Комитетът има съдебно заседание. Обзе го страшно предчувствие — предчувствие, което скоро щеше да се сбъдне! Всъщност Комитетът съдеше Джеймс иф Бърбанк като съучастник на сина си Гилбърт по обвинение, че е поддържал връзки с федералната армия. За същото престъпление вероятно щеше да се произнесе и същата присъда. Така омразата на Тексар към семейство Бърбанк щеше да получи своето пълно удовлетворение!

Тогава Харви реши да не отива по-нататък. Той се опита да поведе Алис Стенърд със себе си. Тя не трябваше да бъде свидетелка на насилията, на които тази сган изглеждаше склонна да се отдаде, когато осъдените излезеха от съда след произнасянето на присъдата. Пък и сега не беше подходящ момент да се застъпват за тях пред испанеца.

— Елате, мис Алис — каза мистър Харви, — елате! Ще се върнем, когато Комитетът...

— Не! — възрази мис Алис. — Искам да застана между обвиняемите и техните съдии...

Решителността на девойката беше такава, че мистър Харви загуби надежда да я разколебае. Мис Алис тръгна напред.

Придружителят ѝ бе принуден да я следва. Макар и толкова гъста, навалицата ѝ отвори път — може би някои я познаха. В ушите ѝ екнаха още по-страшни викове „Смърт!“ Ала нищо не бе в състояние да я спре. Така тя стигна до вратата на съда.

На това място тълпата беше още по-развълнувана — не като вълнение след буря, а като това, което я предшества. От нея можеха да се очакват най-страшни изстъпления.

Внезапно навън рукна с шум публиката, която бе изпълвала заседателната зала. Крясъците се засилиха. Присъдата бе току-що прочетена.

Джеймз Бърбанк, подобно на Гилбърт, беше осъден за същото мнимо престъпление на същото наказание. Баща и син щяха да паднат от един и същи езекуционен взвод.

— Смърт! Смърт! — реवेशе побеснялата сган.

В този момент Джеймз Бърбанк се показва на най-горните стъпала. Той беше спокоен и хладнокръвен. Кресльовците от тълпата удостои само с презрителен поглед.

Заобикаляше го милиционерски отряд, който имаше заповед да го закара обратно в затвора.

Ала не беше сам.

До него вървеше Гилбърт.

Измъкнат от килията, където чакаше часа на езекуцията, младият офицер бе доведен пред Комитета на очна ставка с Джеймз Бърбанк. Бащата бе могъл само да потвърди думите на сина си, който уверяваше, че е дошъл в Касъл Хаус единствено да се види за последен път с умиращата си майка. Обвинението в шпионаж би трябвало да отпадне от само себе си пред това твърдение, ако делото не беше загубено предварително. Така че срещу двамата невинни бе издадена една и съща присъда — присъда, наложена от лично отмъщение и произнесена от пристрастни съдии.

В това време тълпата напираше към осъдените. Милицията с голяма мъка успяваше да им пробива път през площада пред съда.

Изведнъж настъпи някакво раздвижване. Мис Алис се бе втурнала към Джеймз и Гилбърт Бърбанк.

Изненадана от тази неочаквана намеса на девойката, тълпата неволно се отдръпна.

— Алис!... — извика Гилбърт.

— Гилбърт!... Гилбърт!... — шепнеше Алис Стенърд, падайки в обятията на младия офицер.

— Алис, защо си тук? — запита Джеймз Бърбанк.

— За да издействувам помилването ви!... Да моля вашите съдии!... Милост... Пощадете ги!

Виковете на злочестата девойка бяха сърцераздирателни. Тя се бе вкопчила за дрехите на осъдените, спрели се за малко. Но нима можеше да очаква състрадание от тази развилняла се тълпа, която ги заобикаляше? Не! Ала с намесата си успя поне да я спре точно когато може би щеше да се нахвърли върху арестантите въпреки полицейската охрана.

Впрочем Тексар, когото бяха осведомили какво става, току-що се бе появил на вратата на съда. С движение на ръката той възпря тълпата. Заповедта му да подкарат Джеймз и Гилбърт Бърбанк отново към затвора бе чута и изпълнена.

Отрядът продължи нататък.

— Милост!... Милост!... — завика мис Алис, падайки в нозете на Тексар.

В отговор испанецът само поклати отрицателно глава. Тогава девойката се изправи.

— Мерзавец! — кресна тя.

Искаше да се присъедини към осъдените, да отиде с тях в затвора, да прекара с тях последните часове, които им оставаха още да живеят...

Но те бяха вече напуснали площада и тълпата ги изпращаше с крясъците си.

Мис Алис не можеше да издържа повече. Силите я напуснаха. Тя се олюля и падна. Когато мистър Харви я пое в прегръдките си, девойката вече нито усещаше, нито съзнаваше нещо.

Свести се едва когато я пренесоха в дома на мистър Харви при баща ѝ.

— В затвора... в затвора!... — мълвеше тя. — Двамата трябваше да избягат...

— Да — отвърна мистър Стенърд, — нищо друго не ни остава!... Но да почакаме да се мръкне!

И наистина нищо не биваше да се предприема през деня. Когато мракът им позволише да действуват по-безопасно, без да се страхуват

да бъдат забелязани, мистър Стенърд и мистър Харви щяха да се опитат да уредят бягството на двамата затворници с помощта на техния пазач. Щяха да носят такава голяма сума, че този човек — поне така се надяваха — нямаше да устои на увещанията им, особено когато един-единствен оръдеен изстрел, даден от флотилията на капитан Стивънс, можеше да сложи край на властта на испанеца.

С настъпването на нощта мистър Стенърд и мистър Харви поискаха да изпълнят плана си, ала бяха принудени да се откажат, тъй като къщата се охраняваше строго от милиционерско отделение и двамата не можеха да излязат от нея.

IV. СЕВЕРОИЗТОЧЕН ВЯТЪР

Сега осъдените имаха само една възможност за спасение — една-единствена: до дванайсет часа федералистите да завладеят града. Защото на другия ден при изгрев Джеймз и Гилбърт Бърбанк трябваше да бъдат разстреляни. А как можеха да избягат от затвора, когато той беше под наблюдение, както домът на мистър Харви? Дори и със съучастието на някой пазач това беше невъзможно.

Ала за завземането на Джексънвил не трябваше да се разчита на северняшките войски, слезли от няколко дни във Фернандина; те не можеха да изоставят такава важна позиция в северната част на щат Флорида. Тази задача се падаше на канонерките на капитан Стивънс. А за да я изпълнят, трябваше най-напред да минат през плитчината на Сент Джонс. Тогава, като пробиеше преградата от лодки, на флотилията не оставаше нищо друго, освен да се закотви срещу пристанището. А щом държи града под прицела на оръдията си, милиционерските отряди неминуемо ще се оттеглят през непроходимите блата на околията. Тексар и привържениците му положително ще побързат да ги последват, за да избягнат напълно справедливото възмездие. Честните хора можеха веднага да заемат мястото им, от което бяха недостойно отстранени, и да влязат в преговори с представителите на федералното правителство за предаването на града.

Ала как щяха да минат през плитчината, и то в толкова къс срок? Имаше ли някакъв начин да преодолеят материалното препятствие, което ниското ниво на водата продължаваше да създава за придвижването на канонерките? Както ще видим, сега това беше твърде съмнително.

И така, след произнасянето на присъдата Тексар и комендантът на джексънвилската милиция отидоха на кея, за да огледат долното течение на реката. И разбира се, в този момент очите им бяха вперени в преградата в тази посока, а ушите им — наострени да доловят всеки изстрел, който би дошъл от тази страна на Сент Джонс.

— Нищо ново ли не е забелязано? — попита Тексар, като се спря до края на пристана.

— Нищо — отговори комендантът. — Организираното в северна посока разузнаване ми дава основание да твърдя, че федералистите не са потеглили от Фернандина, за да настъпят към Джексънвил. По всяка вероятност те ще останат да наблюдават границата на Джорджия, докато флотилиите им не форсират реката.

— А не могат ли войските им да дойдат от юг, като тръгнат от Сент Огъстин и прекосят Сент Джонс при Пиколата? — запита испанецът.

— Не вярвам — отговори офицерът. — Дюпон разполага с десантни части колкото да завземе града, а очевидно целта му е да блокира цялото крайбрежие от устието на Сент Джонс до последните заливчета на Флорида. Така че няма защо да се страхуваме от тази страна, Тексар.

— Значи остава само една опасност: да ни създаде неприятности флотилията на Стивънс, ако успее да мине през плитчината, пред която се е спряла от три дни...

— Безспорно, но този въпрос ще се реши след няколко часа. В края на краищата може би единствената цел на федералистите е да затворят долното течение на реката, за да прекъснат всякаква връзка между Сент Огъстин и Фернандина? Повтарям, Тексар, за северняците в този момент е важно не толкова да завземат Флорида, колкото да попречат на военната контрабанда, която се върши през южните морски пътища. Вероятно експедицията им няма друга цел. Иначе войските, които от десетина дни владеят остров Амелия, щяха вече да се придвижат към Джексънвил.

— Може би имате право — отвърна Тексар. — Но това няма значение! Аз чакам с нетърпение въпросът с плитчината да се реши окончателно.

— Това ще стане още днес.

— Ами ако канонерките на Стивънс се закотвят пред пристанището, какво ще правите?

— Ще изпълня дадената ми заповед — ще изтегля милицията във вътрешността, за да избягна всякакъв досег с федералистите. Нека завладеят градовете в околията! Няма да могат да ги задържат задълго,

защото ще бъде прекъсната връзката им с Джорджия и двете Каролини и ние ще съумеем да си ги възвърнем!

— Само че — възрази Тексар, — ако междувременно завземат Джексънвил дори само за един ден, можем да очакваме репресии от тяхна страна... Всички тия така наречени честни хора, тия богати плантатори, тия противници на робовладелството ще се върнат на власт и тогава... Не, няма да допуснем това!... Вместо да изоставим града, по-добре да...

Испанецът не доизказа мисълта си, но тя лесно се подразбираще. Той нямаше да предаде града на федералистите — това значеше да го върне в ръцете на управниците, свалени от градската сган. По-добре да го изгори и може би вече бе взел мерки за такова унищожение. Тогава той и хората му щяха да се изтеглят с милицията, да намерят сред блатата на Юга недостъпни убежища, където ще изчакат развоя на събитията.

Но, повтаряме, до това можеше да се стигне само в случай че канонерките минеха през плитчината, а бе настъпил моментът този въпрос да се реши окончателно.

И наистина, към пристанището вече се тълпеше гъста навалица. Само за миг кейовете се задръстиха с народ. Екнаха още по-оглушителни викове.

— Канонерките минават!

— Не, не мърдат от мястото си!

— Има прилив!...

— Опитват се да минат под пълна пара!

— Вижте!... Вижте!...

— Няма съмнение! — каза комендантът на милицията. — Става нещо!... Гледайте, Тексар!

Испанецът не отговори. Очите му не се откъсваха от долното течение на реката, от чертата на хоризонта, образувана от върволицата лодки, закотвени на пряко на реката. На половин миля по-нататък стърчаха мачтите и комините на канонерките на капитан Стивънс. От тях се вдигаше гъст дим, който, подхванат от засилващия се вятър, се разстиляше чак до Джексънвил.

Очевидно Стивънс, възползувайки се от прилива, искаше да мине, засилвайки парата, както се казва, „до пръсване“. Дали ще успее? Ще намери ли достатъчно дълбока вода над плиткото дъно дори

с риск да го застърже с кила на канонерките си? Всичко това предизвикваше силно вълнение сред целия този народ, насъбрал се на брега на Сент Джонс.

На едни им се струваше, че виждат нещо, други не виждаха и коментарите ставаха все по-оживени.

— Напреднаха с половин кабелт!

— Не! Не са помръднали, изглежда, все още са закотвени!

— Ето, една се движи!

— Да, но се е обърнала напърно и се върти на място, защото водата е плитка!

— Ух, какъв пушек!

— И всичките каменни въглища на Съединените щати да изгорят, пак няма да минат!

— А ето че водата започва да спада!

— Ура за Юга!

— Ура!

Този опит на флотилията трая около десет минути — десет минути, които се сториха дълги на Тексар, на привържениците му, на всички, свободата или животът на които щяха да бъдат застрашени от завземането на Джексъквил. Те не знаеха дори какво да правят, тъй като разстоянието беше твърде голямо, за да могат да следят маневрите на канонерките. Дали вече са преминали плитчината, или са на път да сторят това, и не бяха ли преждвременни възгласите „ура“ на тълпата? Като се освободеше от всякаква излишна тежест, изхвърляйки всичкия баласт, за да повдигне водолинията си, капитан Стивънс може би щеше да спечели малко пространство, което му беше нужно, за да навлезе в по-дълбока вода и да се добере лесно до пристанището. Докато продължаваше приливът, такава опасност все още съществуваше.

Но както казахме, отливът вече започваше. А с настъпването му нивото на Сент Джонс щеше да спадне много бързо.

Внезапно ръцете се протегнаха към долното течение на реката и всички други викове бяха заглушени от възгласа:

— Лодка!... Лодка!...

И наистина близо до левия бряг, където приливът още се усещаше, а в средата на реката отливът вече се засилваше, се показва някаква лека лодчица. Тази лодка, тласкана от греблата, се движеше

бързо. На кърмата ѝ стоеше офицер в униформата на флоридската милиция. Той скоро се озова до пристана и се изкачи пъргаво по стъпалата на страничната стълба, прикрепена за кея. После, като забеляза Тексар, се насочи към него през групичките, които се блъскаха да го видят и чуят.

— Какво има? — запита испанецът.

— Нищо, и нищо не се очаква! — отговори офицерът.

— Кой ви изпраща?

— Командирът на нашите лодки, които скоро ще се изтеглят към пристанището.

— Но защо?

— Защото канонерките не успяха да минат през плитчината дори след като намалиха товара си и засилиха парата. Занапред няма да има вече никаква опасност...

— Докато трае този отлив?... — попита Тексар.

— И през всички други — най-малко няколко месеца.

— Ура!... Ура!...

Тези възгласи се разнесоха из града. И докато фанатиците акламираха отново испанеца като човек, който въплъщава всичките им лоши инстинкти, умерените бяха съкрушени от мисълта, че още много дни ще трябва да търпят престъпното господство на Комитета и неговия председател.

Офицерът бе казал истината. От този ден морският прилив постепенно щеше да отслабва и да докарва все по-малко количество вода в коритото на Сент Джонс. Този прилив от 12 март беше един от най-силните през годината. След промеждутък от няколко месеца реката щеше да се повдигне отново на същото ниво. Но тъй като фарватерът на Сент Джонс беше недостъпен, Джексънвил се изплъзваше от обстрела на капитан Стивънс. Така Тексар продължаваше да властвува и този мерзавец можеше да изпълни докрай своето отмъщение. Дори генерал Шермън да реши да завземе Джексънвил с войските на генерал Райт, слезли във Фернандина, този поход на юг изискваше известно време. А що се отнася до Джеймс и Гилбърт Бърбанк, тяхната екзекуция беше определена за другия ден призори, така че нищо вече не можеше да ги спаси.

Донесената от офицера вест се разнесе мигновено навред наоколо. Лесно можем да си представим как подеждува тя на тази разюздана част от простолудието. Оргиите и буйствата започнаха отново, с още по-голяма сила. Честните хора, ужасени, очакваха още по-страшни безчинства. Затова повечето от тях се готвеха да напуснат града, където вече не се чувствуваха в безопасност.

Виковете „ура“ и крясъците стигаха до затворниците, които по този начин разбраха, че е изчезнала всякаква възможност за спасение. Те се чуваха и в дома на мистър Харви. Лесно е да си представим какво беше отчаянието на мистър Стенърд и мис Алис. Какво можеха да предприемат сега, за да спасят Джеймз Бърбанк и сина му? Да се опитат да подкупят пазача на затвора? С цената на златото да уредят бягството на осъдените? Но и самите те нямаха възможност да излязат от къщата, където бяха намерили убежище. Както знаем, тя беше завардена от шайка негодници, чиито проклетия се разнасяха непрекъснато пред вратата.

Мръкна се. Времето рязко се промени, както впрочем и се очакваше от няколко дни. Вятърът, който отначало духаше от сушата, внезапно завя от североизток. От морето вече се носеха с огромна скорост големи купчини сивкави разкъсани облаци, които се спущаха почти до водната повърхност, но не успяваха дори да се излеят в дъжд. Тези маси от водни пари се влачеха толкова ниско, че сигурно в тях биха се скрили мачтите на голяма фрегата. Барометърът спадаше бързо и показваше буря. Имаше признаци, че в далечните простори на Атлантика се развихря ураган. И скоро, с настъпването на нощта, той се разрази с необикновена сила.

Естествено този ураган се насочи през естуара на Сент Джонс и завилия с неудържима ярост. Той вдигаше водите в устието и образуваше вълни, а после ги изтласкваше обратно, подобно на приливите в големите реки, които с високите си талози унищожават всички крайбрежни чифлици.

Така че през тази бурна нощ Джексънвил бе пометен със страшна сила. Част от пристана рухна под ударите на прибоя, който се блъскаше в гредите. Водата покри отчасти кейовете и изпочупи няколко рибарски ладии, чиито котвени въжета се късаха като конци. Невъзможно беше да се стои по улиците и площадите, над които се сипеха всевъзможни отломки. Градската сган бе принудена да се

подслони в кръчмите, където започна да „смазва гърлата си“ и с крясъците си съперничеше на рева на бурята.

Но тази буря извърши опустошения не само на сушата. В коритото на Сент Джонс разликата в нивото на водата предизвика вълнение, усилено десеторно от сблъскването му с дъното. Лодките, закотвени пред плитчината, бяха настигнати от този прилив, преди да успеят да се приберат в пристанището. Котвите им се изтръгнаха от дъното, швартовите им въжета се късаха. Нощният прилив, усилен от напора на вятъра, ги понесе неудържимо към горното течение на реката. Някои се разбиха в гредите на кейовете, а други, отвлечени далеч от Джексънвил, се пръснаха из островчетата и ръкавите на Сент Джонс на няколко мили нататък. Мнозина от моряците, които ги управляваха, загубиха живота си при това бедствие, което със своята внезапност бе попречило да се вземат всички мерки, необходими при подобни обстоятелства.

А дали канонерките на капитан Стивънс са успели да вдигнат котва и да засият парата, за да потърсят убежище в заливите по долното течение на реката? Съумели ли са чрез тази маневра да избягнат пълно унищожение? Във всеки случай, независимо дали са решили да се спуснат обратно към устието на Сент Джонс, или са останали закотвени на същото място, Джексънвил вече нямаше защо да се страхува от тях, тъй като сега плитчината им се изпречваше като непреодолимо препятствие.

И тъй, черна и непрогледна нощ обгърна долината на Сент Джонс: въздухът и водата се сливаха, като че някаква химическа реакция се мъчеше да ги съедини в един елемент. Тук човек беше свидетел на един от ония катаклизми, които са доста чести през равноденствието, ала мощта му надминаваше всичко, претърпявано дотогава на територията на Флорида.

Но именно поради силата си това природно явление не трая повече от няколко часа. Преди още да изгрее слънцето, празнините в пространството бяха бързо запълнени от тази огромна въздушна маса и ураганът изчезна над Мексиканския залив, след като нанесе последния си удар на флоридския полуостров.

Към четири часа сутринта, когато хоризонтът, очистен от това голямо нощно метене, побеля от първите лъчи на зората, след бушуването на стихииите настъпи затишие. Тогава градската сган хукна

из улиците, от които бе принудена да избяга, за да се изпокрие в кръчмите. Милицията се върна на изоставените си постове. Някои се заеха според силите си да поправят щетите, причинени от бурята. А те бяха особено значителни около градските кейове: изпочупени пристани, разбити рибарски ладии, изпотрошени лодки, които отливът влачеше от горното течение на реката.

Впрочем тези плаващи останки се забелязваха на разстояние само няколко ярда от бреговете. В самото корито на Сент Джонс се бе струпала много гъста мъгла, която се издигаше към горните въздушни слоеве, охладени от бурята. В пет часа средата на реката още не се виждаше; тя щеше да се открои едва когато първите слънчеви лъчи разпръснаха тази мъгла.

Изведнъж малко след пет часа страшни трясъци раздраха гъстата мъгла. Нямаше никакво съмнение, това не беше продължителният грохот на гръмотевиците, а оглушителният тътен на артилерията. Из въздуха се носеше характерно свистене. Вик на ужас се изтръгна от цялата тая тълпа — милиция и градска сган, която се бе втурнала към пристанището.

В същото време под въздействието на тези непрекъснати гърмежи мъглата започваше да се разкъсва. Валмата ѝ, смесени със взятканията на изстрелите, се издигаха над речната повърхност.

Канонерките на Стивънс бяха тук, закотвени пред Джексънвил, който държаха под прекия обсег на бордовите си оръдия.

— Канонерките!... Канонерките!...

Тази дума, предавана от уста на уста, бързо стигна до най-далечните предградия. За няколко минути честните хора с огромно задоволство и градската сган с огромен ужас научиха, че флотилията е овладяла Сент Джонс. Ако градът не се предадеше, свършено беше с него.

Но какво се бе случило? Дали бурята бе дошла като неочаквана помощничка на северняците? Да! Затова канонерките не бяха търсили убежище в заливите под устието. Въпреки силата на вълнението и на вятъра те бяха останали на мястото си за закотвяне. Докато противниците им се отдалечаваха с лодките, капитан Стивънс и екипажите му се бореха с урагана, с риск да загинат, за да се опитат да минат през плитчината, и може би обстоятелствата щяха да ги улеснят. И наистина този ураган, който тласкаше водите на океана към естуара,

повдигна речното ниво на необикновена височина и канонерките се спуснаха по фарватера. И тогава с пълна пара, макар че килът им стържеше пясъчното дъно, те успяха да се прехвърлят през плитчината.

Към четири часа сутринта капитан Стивънс, маневрирайки сред мъглата, пресметна, че трябва да се намира срещу Джексънвил. Тогава хвърли котва и се закова на място. После, когато настъпи удобен момент, разкъса мъглата с изстрелите на тежките си оръдия и запрати първите снаряди срещу левия бряг на Сент Джонс.

Ефектът се почувствува моментално. По примера на южняшките войски във Фернандина и Сент Огъстин за няколко минути милицията опразни града. Като видя, че кейовете са пусти, Стивънс започна почти веднага да отслабва огъня, тъй като съвсем не възнамеряваше да разрушава Джексънвил, а да го завземе и подчини.

Почти веднага на покрива над съдебната палата се развя бяло знаме.

Не е трудно да си представим с какъв трепет бяха чути тези първи оръдейни изстрели в дома на мистър Харви. Нямахше съмнение, че градът е нападнат. Но това нападение можеше да бъде извършено само от федералистите, които или бяха проникнали през устието на Сент Джонс, или се бяха приближили от Северна Флорида. Дали тук не се криеше неочаквана възможност за избавление — единствената, която би спасила Джеймз и Гилбърт Бърбанк?

Мистър Харви и мис Алис се втурнаха към вратата на къщата. Хората на Тексар, които я вардеха, бяха избягали заедно с милицията към вътрешността на околията.

Мистър Харви и девойката стигнаха до пристанището. Мъглата се бе разпръснала и реката се виждаше чак до най-далечните очертания на десния бряг.

Канонерките мълчаха, защото Джексънвил вече явно се отказваше от всякаква съпротива.

В този момент няколко лодки спряха до пристана и от тях слезе отряд, въоръжен с пушки, револвери и брадви.

Внезапно измежду моряците, командувани от един офицер, се раздаде вик.

Човекът, който бе надал този вик, се спусна към мис Алис.

— Марс!... Марс!... — възкликна девойката, смаяна, че вижда мъжа на Зерма, когото смятаха за удавен във водите на Сент Джонс.

— Мистър Гилбърт!... Мистър Гилбърт?... — откликна Марс.

— Къде е той?

— Затворен с мистър Бърбанк!... Марс, спасете го... спасете го, спасете и неговия баща!

— Към затвора! — извика Марс, обърна се към другарите си и ги поведе.

И тогава всички се завтекоха, за да попречат да бъде извършено по заповед на Тексар едно последно престъпление.

Мистър Харви и мис Алис ги последваха.

Значи, след като се хвърли в реката, Марс бе успял да се измъкне от водовъртежите на плитчината? Да, и от предпазливост смелият метис се бе въздържал да съобщи в Касъл Хаус, че е жив и здрав. Ако отидеше да потърси убежище там, щеше да се изложи на опасност, а трябваше да остане свободен, за да изпълни задачата си. След като доплува до десния бряг, той се запровира през тръстиките и успя да стигне до мястото, срещу което се намираше флотилията. От нея забелязаха сигналите му, една лодка го прибра и го закара до канонерката на капитан Стивънс. Той веднага бе осведомен за положението и поради непосредствената опасност, която застрашаваше Гилбърт, положи всички усилия да се придвижи нагоре по реката. Но както знаем, тези усилия се оказаха безрезултатни и вече щеше да се откаже от всякакъв опит, ако през нощта вятърът не бе повдигнал нивото на реката. Ала при липса на човек, който да познава тези трудни пътища, флотилията все пак рискуваше да заседне в речните плитчини. За щастие Марс беше тук. Въпреки развилнялата се буря той поведе умело канонерката си; последваха я и другите. И преди мъглата да изпълни долината на Сент Джонс, те се закотвиха срещу града, който държаха под обстрела си.

И тъкмо навреме, защото двамата осъдени трябваше да бъдат екзекутирани в зори. Но те вече нямаше от какво да се страхуват. Управниците на Джексънвил бяха завзели отново властта, отнета им от Тексар. И точно когато Марс и другарите му се озоваха пред затвора, Джеймз и Гилбърт Бърбанк излизаха оттам, най-после свободни.

Мигновено младият лейтенант притисна мис Алис до сърцето си, а мистър Стенърд и Джеймз Бърбанк се прегърнаха.

— А майка ми?... — бе първият въпрос на Гилбърт.

— Тя е жива... жива е!... — отговори мис Алис.

— Тогава да вървим в Касъл Хаус! — извика Гилбърт. — В Касъл Хаус...

— Но преди това правдата трябва да възтържествува! — отвърна Джеймз Бърбанк.

Марс бе разбрал господаря си. Той се втурна към главния площад с надежда да намери там Тексар.

Дали испанецът вече не е избягал, за да се спаси от възмездие? Дали не се е скрил от разплатата на народа с всички ония, които се бяха компрометирали през този период на безчинства? Дали не е тръгнал подир милиционерските отряди, които отстъпваха към южните местности на околията?

Това беше напълно възможно, дори неизбежно.

Но без да чакат намесата на федералистите, много жители се втурнаха към съдилището! Задържан точно когато се готвеше да бяга, Тексар бе поставен под охрана. Впрочем той като че ли много лесно се бе примирил с участието си.

Ала щом видя пред себе си Марс, разбра, че животът му е в опасност.

И наистина метисът се хвърли върху него. Въпреки усилията на охраната, той го сграбчи за гърлото и вече го душеше, когато се появиа Джеймз и Гилбърт Бърбанк.

— Не... не!... Искаме го жив! — извика Джеймз Бърбанк. — Той трябва да говори!

— Да... трябва! — съгласи се Марс.

След няколко минути Тексар бе затворен в същата килия, където жертвите му бяха чакали часа на екзекуцията.

V. ЗАВЗЕМАНЕТО

Най-после федералистите владееха Джексънвил, а следователно владееха и Сент Джонс. Десантните войски, стоварени от капитан Стивънс, завзеха веднага главните пунктове на града. Самозваните управници бяха избягали. От бившия комитет само Тексар бе паднал в ръцете на победителите.

Впрочем било поради умора от грабежите, извършени през последните дни, или от безразличие към въпроса за робовладелството, който Северът и Югът се мъчеха да решат тогава с оръжие, жителите посрещнаха добре офицерите от флотилията, които представляваха вашингтонското правителство. .

През това време комодор Дюпон, установил се в Сент Огъстин, полагаше усилия да спре военната контрабанда по флоридското крайбрежие. Пътят през проливите Москито Инлет веднага бе затворен. Така се прекрати търговията с оръжие и боеприпаси, която се вършеше с английските Бахамски острови. Може да се каже, че от този момент щат Флорида мина отново под федерална власт.

Същия ден Джеймз и Гилбърт Бърбанк, мистър Стенърд и мис Алис се прехвърлиха обратно през Сент Джонс, за да се приберат в Кемдлис Бей.

Пери и помощникуправителите ги чакаха на пристана с няколко негри, върнали се в плантацията. Лесно можем да си представим какъв прием им бе устроен, с какви излияния на чувства бяха посрещнати.

След малко Джеймз Бърбанк и неговият син, мистър Стенърд и дъщеря му вече стояха до леглото на мисис Бърбанк.

Щом видя Гилбърт, болната разбра всичко, което се бе случило. Младият офицер я притискаше в обятията си. Марс ѝ целуваше ръцете. Сега вече нямаше да я оставят. Мис Алис поемаше грижата за нея. Тя щеше бързо да възстанови силите си. Занапред нямаше защо да се страхуват от кроежите на Тексар и на съучастниците в неговото отмъщение. Испанецът се намираще в ръцете на федералистите, а федералистите бяха господари на Джексънвил.

Но макар че жената на Джеймз Бърбанк, майката на Гилбърт, нямаше защо да трепери вече за мъжа си и за сина си, всичките ѝ мисли щяха да бъдат насочени към изчезналата ѝ малка дъщеря. Тя се нуждаеше от Ди така, както Зерма беше нужна на Марс.

— Ще ги намерим! — извика Джеймз Бърбанк. — Марс и Гилбърт ще ни помагат да ги търсим...

— Да, татко, да... и без да губим нито ден — отвърна младият лейтенант.

— Щом Тексар е в ръцете ни — продължи мистър Бърбанк, — трябва да го накараме да говори!

— Ами ако откаже да говори? — запита мистър Стенърд. — Ако този човек твърди, че няма нищо общо с отвличането на Ди и Зерма?

— Че как може да твърди това? — провикна се Гилбърт. — Та нали Зерма го е познала в залива Марино? Нали Алис и мама са чули Зерма да вика името Тексар, когато лодката се отдалечавала? Може ли да има съмнение, че той е организатор на отвличането, че лично го е ръковолил?

— Да, той беше! — откликна мисис Бърбанк, която се бе привдигнала, сякаш искаше да скочи от леглото си.

— Да!... — прибави мис Алис. — Аз го познах!... Стоеше прав... на кърмата на лодката си, която се насочваше към средата на реката!

— Разбира се — подкрепи ги мистър Стенърд, — Тексар е! Не може да има никакво съмнение! Но ако откаже да разкрие къде са завлечени Ди и Зерма по негово нареждане, къде ще ги дирим, защото напразно претърсвахме досега бреговете на реката на няколко мили разстояние?

На този въпрос, поставен така ребром, не можеше да се даде никакъв отговор. Всичко зависеше от това, какво щеше да каже испанецът. Кое беше по-изгодно за него — да говори или да мълчи?

— Нима не се знае къде живее обикновено този мерзавец? — запита Гилбърт.

— Не се знае, а и никога не се е знаело — отвърна Джеймз Бърбанк. — В южната част на околията има такива обширни гори, толкова непроходими блата, където би могъл да се скрие! Безполезно е да претърсваме целия този край, в който дори федералистите не биха

могли да преследват отстъпващата милиция! Това ще бъде напразен труд!

— Искам дъщеря си! — извика мисис Бърбанк, която Джеймз Бърбанк с мъка сдържаше.

— Жена ми!... Искам жена си... — извика Марс. — И ще накарам този негодник да каже къде е тя!

— Да — отсече Джеймз Бърбанк, — този човек не ще се подвоуми да проговори, когато разбере, че от това зависи животът му и че може да се спаси само ако говори! Да беше избягал, нямаше да има никаква надежда за нас! Но щом е в ръцете на федералистите, ще изтръгнем тайната му! Имай вяра, клета ми жено! Всички сме тук и ще ти върнем детето!

Мисис Бърбанк изтощена падна на леглото си. Мис Алис, която не искаше да я оставя сама, остана при нея, а мистър Стенърд, Джеймз Бърбанк, Гилбърт и Марс слязоха в хола да се съвещават с Едуард Керъл.

И ето какво решиха след малко. Преди да пристъпят към действие, щяха да дадат време на федералистите да въведат ред в завзетия от тях град. А междуременно трябваше да уведомят комодор Дюпон за развоя на събитията не само в Джексънвил, но и в Кемдлис Бей. Може би се полагаше Тексар да бъде изправен първо пред военен съд? В такъв случай процес можеше да се води само по нареждане на главнокомандуващия на експедиционните сили във Флорида.

Ала Гилбърт и Марс не искаха да пропуснат нито този ден, нито следващия, без да започнат дирения. Докато Джеймз Бърбанк, мистър Стенърд и мистър Едуард Керъл предприемаха първите си стъпки, те щяха да тръгнат нагоре по Сент Джонс с надежда да попаднат може би на някаква следа.

Дали действително нямаше опасност Тексар да откаже да говори и подтикван от омразата си, да предпочете да изтърпи най-тежкото наказание, отколкото да предаде жертвите си? Трябваше да се опитат да минат без него. По-важното беше да разберат на кое място живее обикновено. Но напразно. Никой нищо не знаеше за Черния залив. Тази лагуна се смяташе за свършено недостъпна. Гилбърт и Марс няколко пъти обходиха крайбрежните гъсталаци, без да успеят да открият тесния проток, през който би могла да проникне леката им лодка.

През деня на 13 март не се случи нищо, което да промени това положение. Имението Кемдлис Бей малко по малко се възстановяваше. От всички краища на околията и от съседните гори се връщаха масово негри, принудени да се пръснат там. Макар и освободени с великодушния жест на Джеймс Бърбанк, те не се смятаха свободни от всякакви задължения към него. Въпреки че не бяха вече негови роби, пак щяха да продължават да му служат. Те горяха от нетърпение час по-скоро да се върнат в плантацията, да построят наново колибите си, разрушени от бандите на Тексар, да възстановят фабриките и работилниците, най-последно да започнат пак работата, на която от толкова години семействата им дължаха своето благополучие и щастие.

Най-напред се заловиха да преустроят плантацията. Едуард Керъл, чиято рана беше почти напълно заздравяла, можа да се захване отново с обичайните си занимания. Пери и помощникуправителите влагаха голямо старание. Дори Пиг се размърда, макар че нямаше особена полза от него. Бедният глупак бе отстъпил отчасти от някогашните си схващания. Макар и да заявяваше, че е свободен, сега той се смяташе само формално за такъв, защото му беше много неудобно да се възползува от свободата, на която имаше право да се радва. С една дума, когато целият персонал се върнесе в Кемдлис Бей и разрушените постройки се поправеха, плантацията бързо щеше да придобие отново обичайния си вид. Както и да завършеше междуособната война, имаше основание да се вярва, че занапред най-големите земевладелци във Флорида щяха да се чувствуват в безопасност.

В Джексънвил редът бе възстановен. Федералистите не се опитваха да се месят в общинското управление. Те окупираха военно града, предоставяйки на бившите управници властта, отнета им за няколко седмици чрез метеж. Достатъчно беше над сградите да се развее звездното знаме. Макар че повечето от жителите се отнасяха твърде безразлично към въпроса, който разделяше Съединените щати, те доста охотно се подчиняваха на победителите. Юнионистката кауза нямаше да срещне нито един противник в щат Флорида. Чувствуваше се, че доктрината за „автономията на отделните щати“, скъпа на населението на южните щати, на Джорджия или двете Каролини, не ще

бъде поддържана с присъщата на отцепниците пламенност дори в случай че федералното правителство изтеглеше войските си.

Ето как се развиваше по това време войната, която все още се водеше в Америка.

В подкрепа на армията на Борьогар конфедералистите бяха изпратили шест канонерки под командуването на комодор Холинс, който току-що бе заел позиция на Мисисипи, между Ню Мадрид и остров щ 10. Там започваше битка, която адмирал Фут водеше енергично с цел да си осигури горното течение на реката. Следващия ден, когато Джексънвил падна в ръцете на Стивънс, федералната артилерия се готвеше да отговори на огъня на Холинсовите канонерки. Със завземането на остров щ 10 и Ню Мадрид северняците печелеха тройно. Така те щяха да овладеят басейна на Мисисипи на дължина двеста километра, като се смятат и завоите на реката.

Ала по това време се забелязваше голямо колебание в плановете на федералното правителство. Генерал Маклелън бе принуден да представи идеите си на един военен съвет и макар че те бяха одобрени от мнозинството в този съвет, президентът Линкълн, поддавайки се на вредни влияния, попречи на изпълнението им. Потомакската армия бе разделена, за да се осигури отбраната на Вашингтон. За щастие победата на „Монитор“ и бягството на „Вирджиния“ бяха открили корабоплаването в Чесашкия залив. Освен това бързото отстъпление на конфедералистите след опразването на Манасас даде възможност на армията да настани свои части в този град. По този начин се реши въпросът с блокадата и на Потомак.

Обаче политиката, която има такова пагубно въздействие, когато се меси във военните работи на дадена страна, наложи отново едно решение, неблагоприятно за интересите на Севера. Тогава на генерал Маклелън бе отнето върховното ръководство на федералните армии. Под негово командуване останаха само операциите по Потомак, а другите корпуси, вече независими, минаха отново под прякото ръководство на президента Линкълн.

Това беше грешка. Маклелън се почувствува дълбоко обиден от такова понижение, което с нищо не бе заслужил. Но като войник, който знае само дълга си, той се примири. Още на другия ден изработи план, с който целеше да извърши десант с войските си на брега при форт Мънро. Този план, приет от корпусните командири, бе одобрен от

президента. Министърът на войната разпрати заповеди в Ню Йорк, Филадельфия и Балтимор, и в Потомак пристигнаха различни кораби, за да превозят армията на Маклелън със снаряжението ѝ.

Сега беше ред на Ричмънд, столицата на Юга, да изпита на свой ред опасностите, които известно време бяха карали да трепери Вашингтон, столицата на Севера.

Такова беше положението на воюващите страни в момента, когато Флорида мина под властта на генерал Шермън и комодор Дюпон. Докато ескадрата им блокираше флоридското крайбрежие, те овладяваха Сент Джонс, а това им осигуряваше пълно господство на полуострова.

В същото време Гилбърт и Марс напразно претърсваха бреговете и островчетата по реката чак отатък Пиколата. Така че не им оставаше нищо друго, освен да въздействуват пряко на Тексар. От деня, когато вратите на тъмницата се затвориха зад него, той не можеше да има никакъв досег със съучастниците си. Следователно малката Ди и Зерма трябва да се намираха още там, където бяха преди завземането на Сент Джонс от федералистите.

В този момент положението в Джексънвил позволяваше правосъдието да действа както се полага срещу испанеца, ако той откажеше да отговаря. Все пак, преди да се стигне до тези крайни мерки, имаше надежда Тексар да се съгласи да направи известни признания, при условие че бъде пуснат на свобода.

На 14-и, след като предварително бе осигурено одобрението на военните власти, се реши да се предприеме тази стъпка.

Мисис Бърбанк бе възстановила силите си. Завръщането на сина ѝ, надеждата да види скоро детето си, умиротворението, настъпило в страната, увереността, че сега безопасността на плантацията Кемдлис Бей е гарантирана — всичко това ѝ бе възвърнало отчасти душевната твърдост, която я бе напуснала. Вече нямаше защо да се страхуват от привържениците на Тексар, които бяха тероризирали Джексънвил. Милицията се бе оттеглила във вътрешността на околията Пътнам. Сентогъстинският отряд, прехвърлил се през реката в горното ѝ течение, мислеше по-късно да ѝ подаде ръка, за да предприемат някакви действия срещу федералните войски. Но тази опасност беше твърде далечна и не биваше да ги безпокои, докато Дюпон и Шермън се намираха във Флорида.

Ето защо бе уговорено още същия ден Джеймз и Гилбърт Бърбанк да тръгнат за Джексънвил, но да отидат сами. Мистър Керъл, мистър Стенърд и Марс щяха да останат в плантацията. Мис Алис нямаше да се отделя от мисис Бърбанк. Впрочем младият офицер и баща му смятаха да се върнат до вечерта в Касъл Хаус и да донесат там някаква добра новина. Щом Тексар посочеше скривалището, където бяха задържани Ди и Зерма, щяха да пристъпят към тяхното освобождаване. За това вероятно бяха достатъчни няколко часа, най-много един ден.

Точно когато Джеймз и Гилбърт Бърбанк се готвеха да заминават, мис Алис дръпна младия офицер настрана.

— Гилбърт — каза му тя, — вие ще се срещнете с човека, причинил толкова зло на вашето семейство, с мерзавеца, който искаше да прати на смърт баща ви и вас... Гилбърт, обещавайте ли ми да запазите самообладание пред Тексар?

— Да запазя самообладание ли!... — извика Гилбърт, който само при името на испанеца пребледняваше от яд.

— Налага се — продължи мис Алис. — Няма да постигнете нищо, ако се поддадете на гнева си... Забравете всякаква мисъл за отмъщение, имайте предвид само едно — спасението на сестричката си... която ще бъде скоро и моя сестра! За това трябва да пожертвувате всичко, дори, ако е нужно, да дадете на Тексар уверение, че в бъдеще няма защо да се страхува от вас.

— Няма защо да се страхува ли! — извика Гилбърт. — Значи, да забравя, че по негова вина майка ми можеше да умре... баща ми — да бъде разстрелян!...

— И вие също, Гилбърт — допълни мис Алис; — мислех, че вече не ще ви видя! Да, той е виновен за всичко това, но не трябва повече да си спомняме за него... Говоря ви така, защото се опасявам, че мистър Бърбанк не ще може да се владее, а ако и вие не съумеете да се сдържите, опитът ви няма да успее. Ах, защо решихте да отидете в Джексънвил без мен!... Навярно аз щях да съумея да постигна с добро...

— Ами ако този човек откаже да отговаря? — продължи Гилбърт, който чувствуваше колко правилни са съветите на мис Алис.

— Ако откаже, ще оставим на съдиите грижата да го принудят. Касае се за живота му. Когато разбере, че може да го откупи само като

говори, ще заговори... Гилбърт, трябва да получа вашето обещание! В името на нашата любов, давате ли ми го?

— Да, скъпа Алис — отвърна Гилбърт, — да!... Каквото и да е направил този човек, нека ни върне сестра ми и ще забравя...

— Добре, Гилбърт. Ние преминахме страшни изпитания, но те ще свършат! За тия горестни дни, през които страдахме толкова много, бог ще ни възнагради с години на щастие.

Гилбърт стисна ръката на годеницата си, която не можа да сдържи няколко сълзи, и двамата се разделиха.

В десет часа Джеймз Бърбанк и синът му, след като се сбогуваха с приятелите си, се качиха на лодка в малкото пристанище на Кемдлис Бей.

Те се придвижваха бързо по реката. Но по съвет на Гилбърт вместо да се насочат към Джексънвил, управляваха лодката така, че се приближиха до канонерката на капитан Стивънс.

Сега този офицер беше военен комендант на града. Ето защо за стъпката на Джеймз Бърбанк трябваше да се иска по-напред неговото съгласие. Стивънс постоянно поддържаше връзка с местните власти. Известно му беше каква роля бе играл Тексар, след като привържениците му бяха дошли на власт, каква отговорност носеше за събитията, довели до опустошаването на Кемдлис Бей, защо и как бе арестуван и хвърлен в затвора, когато милицията се оттегляше. Знаеше също, че е възникнало силно брожение срещу него, че цялото честно население на Джексънвил се надига, за да иска наказание за престъпленията му.

Капитан Стивънс оказа на Джеймз и Гилбърт Бърбанк заслужения прием. Той изпитваше към младия офицер особено уважение, тъй като бе могъл да оцени качествата и смелостта му, откакто Гилбърт служеше под негово командване. Когато след завръщането на Марс във флотилията научи, че Гилбърт е паднал в ръцете на южняците, той реши да го спаси на всяка цена. Но как бе успял да пристигне навреме, щом бе спрял пред плитчината на Сент Джонс? Знаем благодарение на какви обстоятелства бяха спасени младият лейтенант и Джеймз Бърбанк.

С няколко думи Гилбърт разказа на капитан Стивънс за случилото се; така потвърди това, което вече бе научил от Марс. Нямахше съмнение, че Тексар лично е организиран отвличането в

залива Марино, нямаше съмнение също, че единствено този човек можеше да каже на кое място във Флорида съучастниците му задържаха сега Ди и Зерма. Така че съдбата им се намираще в ръцете на испанеца — това беше безспорно, и капитан Стивънс с готовност го призна. Ето защо реши да предостави на Джеймз и Гилбърт Бърбанк грижата да се занимават с тази работа както сметнат за уместно. Той предварително одобряваше всичко, което щеше да се направи за метиската и детето. Нямаше да има никакво възражение дори ако станеше нужда да предложат в замяна освобождаването на Тексар. Капитанът гарантираше за това пред управниците на Джексънвил.

След като получи по този начин от Стивънс широки пълномощия за действие и писмено разрешение да се свържат с испанеца, Джеймз и Гилбърт Бърбанк му благодариха и бяха заведени до пристанището.

Там се намираще мистър Харви, предизвестен с бележка от Джеймз Бърбанк. Тримата отидоха веднага в съда и бе заповядано да им се отворят вратите на затвора.

За психолог би било интересно да наблюдава лицето или по-право държането на Тексар след неговото затваряне. Нямаше никакво съмнение, че испанецът беше много ядосан от пристигането на федералните войски, което бе сложило край на положението му като главен управник на града, че съжаляваше за лишаването му от възможността да прави каквото си иска и по този начин да утоли лесно личната си омраза, съжаляваше също, че забавянето с няколко часа му бе попречило да разстреля Джеймз и Гилбърт Бърбанк. Ала съжаленията му не отиваха по-далеч. Той беше напълно безразличен към това, че е в ръцете на враговете си, затворен по обвинение в най-сериозни престъпления, отговорен за всички насилия, в които можеше напълно основателно да бъде упрекнат. Ето защо в поведението му нямаше нищо странно и необяснимо. Ядосваше се само че не бе успял да доведе до благополучен завършек кроежите си срещу семейство Бърбанк. Що се отнася до последиците от арестуването му, като че ли малко го беше грижа за това. Нима този толкова загадъчен досега субект щеше да осуети и последните опити да бъде разгадан?

Вратата на килията му се отвори. Джеймз и Гилбърт Бърбанк се озоваха пред затворника.

— Аха, бащата и синът! — извика Тексар веднага с присъщия си безочлив тон. — Всъщност трябва да благодаря на господата федералистите! Ако не бяха те, нямаше да имам честта да бъда удостоен с вашето посещение! Тъй като вие вече не се нуждаете от помилване, изглежда, идвате да го предложите на мен?

Този тон беше така предизвикателен, че Джеймз Бърбанк за малко не избухна. Но синът му го възпря.

— Татко — рече той, — оставете на мен да отговоря. Тексар иска да ни завлече по път, по който не можем да го следваме — пътя на взаимните обвинения. Безполезно е да се връщаме към миналото. Ние сме дошли да се занимаем с настоящето, единствено с настоящето.

— С настоящето — извика Тексар, — или по-право със сегашното положение! Но за мен то е съвсем ясно. Преди три дни вие бяхте затворени в тази килия, откъдето можехте да излезете само за да отидете на смърт. Днес аз съм на вашето място и се чувствавам тук много по-добре, отколкото бихте могли да предположите.

Този отговор явно целеше да обърка Джеймз Бърбанк и сина му. защото те възнамеряваха да предложат на Тексар свобода в замяна на тайната на отвличането.

— Тексар — каза Гилбърт, — изслушайте ме. Ще бъдем откровени с вас. Онова, което направихте в Джексънвил, не ни засяга. А това, което направихте в Кемдлис Бей, искаме да забравим. Интересува ни само едно. Сестра ми и Зерма изчезнаха, докато привържениците ви нахълтваха в плантацията и обсаждаха Касъл Хаус. Няма съмнение, че и двете са отвлечени.

— Отвлечени? — повтори Тексар злобно. — Ех, колко се радвам, че научавам това!

— Научаваш, а?! — извика Джеймз Бърбанк. — Значи смееш да отричаш, негоднико, смееш да отричаш?

— Татко — намеси се младият офицер, — да запазим хладнокръвие... нужно е. Да, Тексар, това двойно отвличане стана по време на нападението срещу плантацията... Признавате ли, че вие лично сте го организирали?

— Нямам какво да отговоря.

— Не желаете ли да ни кажете къде са отведени по ваше нареждане сестра ми и Зерма?

— Повтарям ви, нямам какво да отговоря.

— Дори и ако в замяна на вашия отговор можем да върнем свободата?

— Нямам нужда от вас, за да бъда свободен!

— А кой ще ви отвори вратите на тоя затвор? — извика Джеймз Бърбанк, вбесен от тази безочливост.

— Съдиите, с които искам да се срещна.

— Съдиите!... Но те ще ви осъдят безпощадно! — Тогава ще видя какво ще правя.

— Значи отказвате категорично да отговаряте? — попита за последен път Гилбърт.

— Отказвам...

— Дори срещу свободата, която ви предлагам?

— Не ми трябва вашата свобода.

— Дори срещу цяло състояние, което обещавам...

— Не ми трябва и състоянието ви. А сега, господа, оставете ме на мира.

Следва да признаем, Джеймз и Гилбърт Бърбанк се почувствуваха съвсем объркани от подобна самоувереност. На какво се основаваше тя? Как смееше Тексар да рискува процес, който можеше да завърши само с най-сурова присъда? Нито свободата, нито всичкото злато, което му предлагаша, не бяха в състояние да изтръгнат отговор от него. Дали някаква непоколебима омраза не вземаше връх над личния му интерес? Така или иначе той си оставаше неразгадаема личност, която дори пред най-страшни опасности оставаше вярна на себе си.

— Елате, татко, елате! — каза младият офицер.

И изведе Джеймз Бърбанк от затвора. На вратата се срещнаха отново с мистър Харви и тримата тръгнаха да докладват на капитан Стивънс за безуспешния си опит.

В това време на корабите от флотилията се получи прокламация на комодор Дюпон, отправена към жителите на Джексънвил. С нея се обявяваше, че никой няма да бъде преследван за политическите си убеждения, нито за деяния, свързани със съпротивата на Флорида от началото на гражданската война насам. Подчиняването на звездното знаме освобождава от всякаква отговорност пред властта.

Тази твърде мъдра сама по себе си мярка, вземана винаги от президента Линкълн при подобни случаи, очевидно не можеше да

важи за деяния от частен характер. А тъкмо такъв беше случаят с Тексар. Че бе заграбил властта от законните управници, че я бе използвал за организиране на съпротива — било, що било! Това представляваше въпрос между южняци — въпрос, в който федералното правителство не искаше да се меси. Но посегателствата срещу отделни личности, нахлуването в Кемдлис Бей, насочено срещу северняк, унищожаването на имуществото му, отвличането на неговата дъщеря и на човек от служителите му — това бяха престъпления, които попадаха под наказателното право и към които трябваше да се приложи нормалната съдебна процедура.

Такова беше мнението на капитан Стивънс. На същото мнение беше и комодор Дюпон, когато му бе доложено за жалбата на Джеймз Бърбанк и за неговата молба да бъде заведено дело срещу испанеца.

Така че на другия ден, 15 март, бе издадена заповед, с която Тексар се предаваше на военен съд по двойно обвинение: грабеж и отвличане. Обвиняемият трябваше да отговаря за деянията си пред Военния съвет, чието седалище беше в Сент Огъстин.

VI. СЕНТ ОГЪСТИН

Сент Огъстин. един от най-старите градове в Северна Америка, е основан през петнайсети век. Той е главен град на околията Сент Джонс и макар да заема голяма площ, няма дори три хиляди жители.

Испански по произход. Сент Огъстин е останал почти такъв, какъвто е бил някога. Той се издига към края на един от крайбрежните острови. Военните и търговски кораби могат да намерят сигурно убежище в пристанището му, което е отлично защитено от морските ветрове, бушуващи непрестанно по този опасен бряг на Флорида. Но за да се стигне до него, трябва да се мине опасната плитчина, образувана от водовъртежите на Гълфстрийм при входа на залива.

Както във всички градове, обгаряни от отвесните лъчи на слънцето, улиците на Сент Огъстин са тесни. Благодарение на разположението им и на морските ветрове, които сутрин и вечер освежават въздуха, климатът е много мек в този град, който е за Съединените щати същото, което са за Франция Ница или Мантон под небето на Прованс.

Населението е съсредоточено главно в пристанищния квартал и в съседните улици. Предградията с няколкото колиби, покрити с палмови листа, с мизерните си коптори щяха да бъдат напълно пусти без непрекъснатото скитащите там кучета, свине и крави.

Централната част на града е с твърде испански вид. Къщите имат прозорци със здрави решетки, а вътре се намира традиционното патио — двор, заобиколен от стройни колони, с причудливи покриви и балкони, украсени със скулптурни орнаменти като олтар. Понякога в неделен или празничен ден тези къщи изсипват обитателите си по улиците на града. Тогава виждаме странна смесица от испанки, негърки, мулатки, индианки със смесена кръв. негри, негърчета, английски лейди и джентълмени, католически монаси, свещеници и други духовни лица, почти всички с цигара между устните дори когато отиват в „Страсти господни“

— енорийската църква в Сент Огъстин, чиито камбани звънят с все сила и почти без прекъсване от средата на XVII век.

Да не забравяме пазарите, отрупани със зеленчуци, риба, домашни птици, свине, агнета — които се колят *hie et punc'* по желание на купувачите, — яйца, ориз, варени банани, „frijoles“

— вид варена дребна бакла, и най-последно всевъзможни тропически плодове — ананаси, фурми, маслини, нарове, портокали, гуаяви, праскови, смокини, мараньони — и всичко това струва толкова евтино, че животът в тази част от територията на Флорида е приятен и лек.

Що се отнася до чистотата на улиците, тя се поддържа обикновено не от щатни метачи, а от ята лешояди, покровителствувани от закона, който забранява убиването им под страх от високи глоби. Те изяждат всичко, дори змиите, от които все пак остават не малко въпреки лакомията на тези ценни птици.

В скупчените нагъсто къщи, които представляваха главната част на града, не липсва зеленина. В пролуките по уличните пресечки пред погледа внезапно се разкриват групички дървета

'На място и веднага (лат.) — Б. пр.

с надвиснали над покривите клони, оживявани от непрестанното грачене на диви папагали. Най-често тук се срещат високи палми, а листата им се поклащат от морския вятър подобно на големите ветрила на испанките или индийските пънки. Тук-там се извисяват няколко дъба, окичени с лиани и глицинии, и туфи от ония гигантски кактуси които в основата си образуват непреходим плет. Всичко това е приветливо, привлекателно, а би било още по-красиво, ако лешоядите вършеха добросъвестно работата си. Безспорно те не могат да се сравнят с метачните машини.

В Сент Огъстин има само една-две парни дъскорезници, една фабрика за пури и една дестилационна за терпентин. Градът, повече търговски, отколкото индустриален, изнася или внася меласа, зърнени храни, памук, индиго, смоли, дървен строителен материал, риба сол. Обикновено пристанището е доста оживено от влизането и излизането на параходи, занимаващи се с превоз на стоки и пътници за различните пристанища по океана и Мексиканския залив. Сент Огъстин е седалище на едно от шестте съдилища, които тействуват в щат Флорида. Що се отнася до отбранителните му съоръжения, издигнати

срещу нападения по суша или по море, те се състоят само от един форт — форт Мериън или Сент Марк, — построен през XVII век по кастилски образец. Вобан или Кормонтен¹ сигурно не биха го оценили високо: но той предизвиква възхищението на археолозите със своите кули, бастиони, външно укрепление, машикули: старинни оръжия и старинни мортири, по-опасни за тях, които стрелят с тях, отколкото за ония, срещу които са насочени.

Именно този форт бе изоставен набързо от конфедералния гарнизон, когато северната флотилия макар че няколко години преди войната правителството бе подсилило отбранителните му способности, го обсади, Така че след изтеглянето на милицията жителите на Сент Огюстин, охотно го бяха предали на комодор Дюпон, който го завзе без нит един изстрел.

Междувременно делого заведено срещу испанеца Тексар, вдигна голям шум в околията. Изглеждаше като че то беше последното действие на борбата между този подозрителен човек и семейство Бърбанк. Отвлечането на момиченцето и на метиската Зерма събуди интереса на общественото мнение, което впрочем се произнасяше решително в полза на заселниците в Кемдлис Бей. Никои не се съмняваше, че Тексар е организатор на покушението. Дори на безразличните им беше любопитно да видят как ще се отърве този човек и дали накрая няма да бъде наказан за всички престъпления, в които го обвиняваха отдавна.

¹ Вобан и Кормонтен видни френски военни инженери от XVII и XVIII в. Б. пр.

² Машикули балкон на крепост. Б. пр.

Така че имаше изгледи вълнението в Сент Огюстин да бъде много голямо. Към града се стичаха собствениците на съседните плантации. Въпросът беше такъв, че ги интересуваше пряко, тъй като една от точките на обвинението се отнасяше за нахлуването в имението Кемдлис Бей и неговото разграбване. Други имена също бяха опустошени от шайки южняци. Ето защо за тях беше важно да видят как федералното правителство ще се отнесе към тези углавни престъпления, извършени под прикритието на сепаратистката политика.

Главният хотел на Сент Огъстин „Сити хотел“ бе приел голям брой гости, известни със симпатиите си към семейство Бърбанк. А той можеше да побере и още повече хора. Всъщност едва ли имаше нещо по-пригодно за такава цел от тази просторна постройка от XVI век. Бивше жилище на главния съдия, с „пуерета“, или централен вход, покрит със скулптури, просторна „сала“, или парадна зала, вътрешен двор с колони, окичени със страстничета, с веранда, към която гледат удобните стаи, облицовани с ламперия в най-ярки цветове — смарагдовозелено и златистожълто, — с мирадори¹, прилепени о стените по испански образец, с бликащи фонтани и зелени морави. Всичко това се намирало сред доста широк плочест двор „патио“ с високи зидове. С една дума, представляваше нещо като кервансарай², предназначен само за богати, пътници.

Именно там се бяха настанили от предния ден Джеймз и Гилбърт Бърбанк, мистър Стенърд и дъщеря му, придружени от Марс. След безплодния си опит в джексънвилския затвор Джеймз Бърбанк и неговият син се бяха върнали в Касъл Хаус. Като научи, че Тексар отказва да отговаря на въпроса за малката Ди и Зерма, семейството почувствува как изчезва и последната му надежда. Все пак вестта, че Тексар ще бъде привлечен под отговорност от военния съд за деянията си срещу Кемдлис Бей, облекчи мъката им. При наличието на присъда, която не можеше да избегне, испанецът сигурно щеше да престане да мълчи, щом ще трябва да откупва свободата или живота си.

В това дело мис Алис щеше да бъде главна свидетелка на обвинението. Причината е, че тя се бе намирала в залива Марино точно когато Зерма извика името на Тексар и отлично бе познала този мерзавец в отнасящата го лодка. Ето защо девойката се приготви да замине за Сент Огъстин. Баща ѝ пожела да я придружи заедно с приятелите си Джеймз и Гилбърт Бърбанк. призовани по искане на докладчика при Военния съвет. Марс бе помолил да дойде с тях. Мъжът на Зерма настояваше да бъде там, когато щяха да изтръгнат от испанеца тайната, която само той можеше

1 Мирадор — балкон на покрива на испанска къща — Б. пр4.: 2
Кервансарай (перс.) — хан за почивка на кервани. — Б. пр.

да разкрие. Тогава на Джеймз Бърбанк, на неговия син и на Марс щеше да остане само да измъкнат двете пленнички от ръцете на тия, които ги задържаха по нареждане на Тексар.

Следобед на 16-и Джеймз и Гилбърт Бърбанк, мистър Стенърд, дъщеря му и Марс се сбогуваха с мисис Бърбанк и Едуард Керъл. Един от параходите, които извършват курсове по Сент Джонс, ги взе от пристана на Кемдлис Бей, а после ги свали в Пиколата. Оттам дилижанс ги понесе по лъкатушен път, провиращ се между високи дъбове, кипариси и чинари, които се извисяват в тази част от страната. Преди полунощ им бе предложено уютно гостоприемство в апартаментите на „Сити хотел“.

Нека не мислим обаче, че Тексар беше напуснат от всичките си хора. Той имаше между дребните земевладелци в околията много съмишленици, почти до един отявлени привърженици на робовладелството. От друга страна, другарите му, като разбраха, че няма да бъдат преследвани заради размириците в Джексънвил, не искаха да изоставят бившия си главатар. Мнозина от тях си определиха среща в Сент Огъстин. Разбира се, че не можеха да бъдат намерени в „патиото“ на „Сити хотел“. В градовете има много кръчми или „тиенди“, където метиси — потомци на испанци и индианци от племето крики — продават по малко от всичко, което може да се яде, пие и пуши. Там тези хора с ниско потекло и съмнителна репутация не пропускаха възможността да говорят в полза на Тексар.

По това време комодор Дюпон не се намираще в Сент Огъстин. Той беше зает да блокира с ескадрата си крайбрежните пътища, които трябваше да затвори за военната контрабанда. Но войските, свалени там след падането на форт Мериън, държаха здраво града. Нямахше опасност от никакво придвижване на южняците или на милицията, оттеглила се от другата страна на реката. Ако привържениците на Тексар се опитаха да вдигнат въстание, за да изтръгнат града от федералните власти, те щяха незабавно да бъдат разбити.

Що се отнася до испанеца, една от канонерките на капитан Стивънс го бе прехвърлила от Джексънвил в Пиколата. От Пиколата той пристигна в Сент Огъстин под строга охрана, а после го затвориха в една от килиите на форта, откъдето беше невъзможно да избяга. А и вероятно не мислеше за подобно нещо, защото сам бе поискал да бъде съден. Привържениците му знаеха това. Ако го осъдеха, тогава щяха да

видят какво може да се направи, за да му помогнат да избяга. Дотогава трябваше да кротуват.

В отсъствие на комодора полковник Гарднър изпълняваше длъжността военен комендант на града. Нему се полагаше също да председателствува Съвета, свикан да съди Тексар в едно от помещенията на форт Мериън.

Оказваше се, че тъкмо този полковник бе участвувал в превземането на Фернандина, и именно по негова заповед бегълците, пленени при нападението на канонерката „Отава“ срещу влака, бяха задържани за две денонощия — обстоятелство, за което е уместно да напомним тук.

Съветът откри заседанието си в единайсет часа сутринта. В заседателната зала бе нахълтала многобройна публика. Приятелите и привържениците на подсъдимия бяха между най-шумните.

Джеймз и Гилбърт Бърбанк, мистър Стенърд, дъщеря му и Марс заеха местата, определени за свидетелите. Правеше впечатление, че от страна на защитата нямаше нито един свидетел. Изглежда, испанецът не се бе погрижил да призове свидетели в своя полза. Нима се бе отказал от всякакви показания, дадени в негова подкрепа, или пък се бе оказало невъзможно да призове свидетели в своя полза? Това скоро щеше да се разбере. Във всеки случай като че ли нямаше съмнение как щеше да завърши делото.

Ала Джеймз Бърбанк беше обзет от някакво смътно предчувствие. Та нали тъкмо в този град — Сент Огъстин — вече бе подавал жалба срещу Тексар? Позовавайки се на неоспоримо алиби, испанецът бе успял да избегне присъдата. Публиката навярно правеше такава съпоставка, тъй като първото дело се бе водило само преди няколко седмици.

Веднага щом Съветът откри заседанието си, Тексар бе докаран под стража. Заведоха го до подсъдимата скамейка. Той седна там спокойно. Очевидно нищо и при никакви обстоятелства не можеше да смути присъщата му безочливост. Презрителна усмивка към съдиите, самоуверен поглед към ония от приятелите му, които позна в залата, изпълнен с омраза към Джеймз Бърбанк — такава беше държането му, докато чакаше полковник Гарднър да пристъпи към разпита.

Джеймз Бърбанк, Гилбърт и Марс с мъка се владееха, като гледаха човека, който им бе причинил толкова злини и можеше да им

причини още повече.

Разпитът започна с обичайните формалности, целящи да се установи самоличността на подсъдимия.

— Името ви? — запита полковник Гарднър.

— Тексар.

— Възраст?

— Тридесет и пет години.

— Къде живеете?

— В Джексънвил, в тиендата на Торилъо.

— Питам ви кое е постоянното ви местожителство?

— Нямам такава.

Джеймс Бърбанк и близките му почувствуваха как забиха сърцата им, когато чуха този отговор, произнесен с тон, който показваше, че обвиняемият е твърдо решен да не разкрива местожителството си.

И действително, въпреки настояването на председателя, Тексар упорито твърдеше, че няма постоянно местожителство. Той се представяше за бездомник, горски скитник, ловец из обширните гори на щата, свикнал да броди из кипарисовите гори, да спи в колиби, да се прехранва с пушка и със свирки за примамване на птици, да живее ден за ден. Нищо повече не можаха да измъкнат от него.

— Добре — каза полковник Гарднър. — В края на краищата това няма значение.

— Наистина няма значение — отвърна нагло Тексар. — Ако обичате, господин полковник, да допуснем, че местожителството ми сега е форт Мериън край Сент Огъстин, където съм задържан противозаконно. В какво съм обвинен, ако мога да зная? — добави той, като че искаше още отначало да направлява този разпит.

— Тексар — продължи полковник Гарднър, — вие не сте привлечен под съдебна отговорност за събитията, станали в Джексънвил. С прокламация на комодор Дюпон бе обявено, че правителството не възнамерява да се меси в местните метежи, в резултат от които законните власти в околията са заменени с нови управници, каквито и да са те. Сега Флорида е отново под федералното знаме и скоро правителството на Севера ще пристъпи към нейното преустройство.

— Щом като не ми търсите отговорност за свалянето на джексънвилската общинска управа, а то стана със съгласието на мнозинството от населението — запита Тексар, — тогава защо съм призован в този Военен съвет?

— Ще ви кажа, щом се правите, че не знаете — отвърна полковник Гарднър. — Докато сте изпълнявали длъжността главен управител на града, са извършени престъпления по наказателното право. Вие сте обвинен, че сте подстрекавали най-размирните елементи от населението да ги извършат.

— Какви престъпления?

— Първо, става дума за опустошаването на плантацията Кемдлис Бей, върху която се е нахвърлила шайка злосторници...

— И отряд войници под командването на офицер от милицията — добави бързо испанецът.

— Да речем, че е така, Тексар. Но тук е имало грабеж, опожаряване, въоръжено нападение срещу жилището на земевладелец, който е имал право да отблъсне подобно посегателство и така е постъпил.

— Право ли? — повтори Тексар. — Правото не беше на страната на този, който отказваше да се подчинява на, разпорежданията на законно установения комитет. Джеймс Бърбанк — защото става дума за него — освободи робите си и по този начин предизвика общественото мнение във Флорида, което в повечето южни щати на Съюза е за запазването на робовладелството. Тази постъпка можеше да доведе до сериозни беди в другите плантации из щата, насъсквайки негрите към бунт. Джексънвилският комитет реши, че при сегашните обстоятелства е длъжен да се намеси. Той не отмени акта за освобождаване, така неблагоприятно обявено от Джеймс Бърбанк, но настоя поне новоосвободените да бъдат изгонени от щата. Тъй като Джеймс Бърбанк отказа да се подчини на тази наредба. Комитетът бе принуден да действа със сила. Затова милицията, към която се бе присъединила част от населението, пристъпи към изгонването на бившите роби от Кемдлис Бей.

— Тексар — възрази полковник Гарднър, — Съветът не приема вашето отношение към тези насилия. Джеймс Бърбанк, северняк по произход, е действувал с пълно право, като е освободил персонала си.

Ето защо нищо не може да оправдае изстъпленията, на които е било подложено неговото имение.

— Аз мисля — продължи Тексар, — че ще си губя времето, ако споря със Съвета за убежденията си. Джексънвилският комитет сметна за свой дълг да направи това, което извърши. Нима ме съдите като председател на този Комитет и искате да хвърлите изцяло върху мен отговорността за неговите действия?

— Да, върху вас, Тексар, върху вас, защото не само сте били председател на този Комитет, но и лично сте ръководили шайките грабители, насъскани срещу Кемдлис Бей.

— Докажете това! — отвърна хладно Тексар. — Има ли поне един-единствен свидетел, който да ме е видял между гражданите и войниците от милицията, натоварени да изпълнят разпорежданията на Комитета?

След този отговор полковник Гарднър помоли Джеймз Бърбанк да даде своите показания.

Джеймз Бърбанк разказа за събитията, развили се от момента, когато Тексар и привържениците му бяха свалили законната власт в Джексънвил. Наблегна особено на поведението на обвиняемия, който е насъскал градската сган да нападне имението му.

Ала в отговор на въпроса на полковник Гарднър дали Тексар е бил между нападателите, бе принуден да признае, че не е могъл да установи лично това. И действително, както вече знаем, Джон Брюс, куриерът на мистър Харви, запитан от Джеймз Бърбанк при влизането му в Касъл Хаус, не можа да каже дали испанецът е възглавявал тази шайка злосторници.

— Във всеки случай за никого няма съмнение — добави Джеймз Бърбанк, — че върху него пада цялата отговорност за това престъпление. Той е насъскавал нападателите да нахлуят в Кемдлис Бей и ни най-малко няма заслугата за това, че горящата ми къща не бе разрушена заедно с последните си защитници. Да, той има пръст във всичко това, а също и в едно още по-престъпно дело!

Тогава Джеймз Бърбанк млъкна. Преди да се спре на отвличането, трябваше да свърши с тази първа част от обвинението, отнасяща се до нападението срещу Кемдлис Бей.

— Значи — подхвана полковник Гарднър, обръщайки се към испанеца, — вие смятате, че носите само част от общата отговорност

на Комитета за изпълнението на разпорежданията му?

— Безусловно.

— И продължавате да твърдите, че не сте възглавявали нахлулите в Кемдлис Бей нападатели?

— Продължавам — отговори Тексар. — Нито един свидетел не може да се яви и да потвърди, че ме е видял. Не! Аз не бях между смелите граждани, които искаха да изпълнят нарежданията на Комитета! И трябва да добавя, че през този ден дори отсъствах от Джексънвил!

— Е, в края на краищата това е напълно възможно — каза тогава Джеймс Бърбанк, който сметна, че е дошъл моментът да свърже първата част на обвинението с втората.

— Безспорно е — отвърна Тексар.

— Но щом не сте били между грабителите в Кемдлис Бей — продължи Джеймс Бърбанк, — значи сте чакали в залива Марино сгоден случай да извършите едно друго престъпление!

— Аз не бях нито в залива Марино — отговори невъзмутимо Тексар, — нито между нападателите, и повтарям, през този ден не бях дори в Джексънвил!

Както сигурно не сте забравили, Джон Брюс също бе заявил на Джеймс Бърбанк, че ако Тексар не е бил с нападателите, той не се е появявал и в Джексънвил в продължение на две денонощия, тоест от 2 до 4 март.

Това обстоятелство накара председателя на Военния съвет да му зададе следния въпрос:

— Щом през този ден сте отсъствували от Джексънвил, ще благоволите ли да ни кажете къде сте били тогава?

— Ще кажа, когато му дойде времето — отговори просто Тексар. — Засега ми е достатъчно да се установи, че не съм участвувал лично в нахлуването в плантацията... И тъй, господин полковник, в какво друго съм обвинен?

Със скръстени ръце Тексар изглежда още по-дръзко своите обвинители, сякаш им хвърляше предизвикателство.

Обвинението не се забави. То бе формулирано от полковник Гарднър и този път трудно можеше да му се възрази.

— Ако сте отсъствували от Джексънвил — каза полковникът, — то обвинението би имало основание да твърди, че сте били в залива

Марино.

— В залива Марино ли?... Че какво ще правя пък там?

— От вас лично или по ваше нареждане са отвлечени едно дете, Диана Бърбанк, дъщеря на Джеймз Бърбанк, и Зерма, жена на присъстващия тук метис Марс, която е придружавала това малко момиченце.

— Аха, значи мен обвинявате за това отвлечане? — произнесе Тексар със силно ироничен тон.

— Да! Вас! — извикаха едновременно Джеймз Бърбанк, Гилбърт и Марс, които не можеха повече да се сдържат.

— А защо именно мен, моля ви се — възрази Тексар, — а не някой друг?

— Защото от това престъпление само вие сте имали полза — Отговори полковникът.

— Каква полза?

— Да отмъстите на семейство Бърбанк. Няколко пъти вече Джеймз Бърбанк е бил принуждаван да подава жалба срещу вас. И ако благодарение на алибитата, на които сте се позовавали много навреме, сте се спасили от присъда, неведнъж вие сте изказвали намерение да отмъстите на обвинителите си.

— Да речем, че е така! — отвърна Тексар. — Не отричам, че между Джеймз Бърбанк и мен съществува непримирима омраза. Не отричам също, че имах интерес да разбия сърцето му, като организирам отвлечането на неговото дете. Но дали аз съм го извършил, е вече друг въпрос! Има ли свидетел, който да ме е видял?

— Да — отговори полковник Гарднър.

И веднага помоли Алис Стенърт да даде клетвените си показания.

Тогава мис Алис разказа какво се бе случило в залива Марино, и няколко пъти гласът ѝ секна от вълнение. Тя беше съвсем категорична в своето обвинение. На излизане от тунела мисис Бърбанк и тя чули как Зерма извикала някакво име, и това било името на Тексар. Когато се натъкнали на труповете на убитите негри, двете се завтекли към брега на реката. Оттам се отдалечавали две лодки — едната отнасяла жертвите, а на кърмата на другата стоял Тексар. И в заревото от пожара в складовете на Кемдлис Бей, което се разпростирало чак до Сент Джонс, мис Алис отлично разпознала испанеца.

— Заклевате ли се в това? — попита полковник Гарднър.

— Заклевам се! — отговори девойката.

След такова изрично твърдение не можеше да има вече никакво съмнение във виновността на Тексар. Ала Джеймз Бърбанк, приятелите му и всички слушатели забелязаха, че обвиняемият ни най-малко не е загубил обичайната си самоувереност.

— Тексар, какво ще отговорите на тези показания? — запита председателят на съвета.

— Ето какво — отвърна испанецът. — Аз съвсем не мисля да обвинявам мис Алис Стенърд, в лъжесвидетелстване. Няма да я обвиня също, че подкрепя омразата на семейство Бърбанк, като потвърди под клетва, че съм виновник за отвличане, за което чух едва след арестуването си. Твърдя само че тя се лъже, когато заявява, че ме е видяла изправен в една от лодките, които се отдалечавали от залива Марино.

— Все пак — взе отново думата полковник Гарднър, — ако се допусне, че мис Алис Стенърд се е излъгала в това отношение, тя не може да се лъже, когато казва, че е чула Зерма да вика: „На помощ... това е Тексар!“

— Е — отвърна испанецът, — щом мис Алис Стенърд не се е излъгала, тогава се е излъгала Зерма, и това е.

— Ако не сте били там по време на отвличането, щеше ли Зерма да извика: „Това е Тексар!“?

— Не ще и питане, защото аз не бях в лодката и дори не съм ходил в залива Марино.

— Това трябва да се докаже.

— Няма нищо по-лесно, макар че не аз, а тези, които ме обвиняват, би следвало да го докажат.

— Пак ли алиби? — подхвърли полковник Гарднър.

— Пак! — отговори студено Тексар.

Този отговор предизвика сред публиката иронично брожение, ропот на съмнение, а това не беше никак благоприятно за обвиняемия.

— Тексар — запита полковник Гарднър, — щом се позовавате на ново алиби, можете ли да го докажете?

— Лесно — отговори испанецът, — и за тази цел ми е достатъчно да ви задам само един въпрос, господин полковник.

— Говорете.

— Полковник Гарднър, не командувахте ли вие десантните части при завземането на Фернандина и на форт Клинч от федералистите?

— Да, вярно.

— Сигурно не сте забравили, че един влак, който бягаше към Сидър Кийз, бе нападнат от канонерката „Отава“ на моста, свързващ остров Амелия с континента?

— И това е вярно.

— И тъй като последният вагон на този влак се откачи и остана на моста, един отряд от федералните войски плени всички намиращи се в него бегълци, а тези пленници бяха освободени едва след две денонощия, като преди това записаха имената и отличителните им белези.

— Това ми е известно — отвърна полковник Гарднър.

— Е, и аз бях между тези пленници.

— Вие ли?

— Да, аз.

Това толкова неочаквано изявление бе посрещнато с нов, още по-неодобрителен ропот.

— И така — продължи Тексар, — щом тези пленници са били задържани от 2 до 4 март, а нахлуването в плантацията и отвличането, в които съм обвинен, са станали през нощта срещу 3 март, значи ми е било физически невъзможно да участвувам в тях. Следователно Алис Стенърд не би могла да чуе Зерма да вика името ми. Следователно не би могла да ме види в лодката, която се е отдалечавала от залива Марино, тъй като по това време аз бях задържан от федералните власти!

— Това е лъжа! — извика Джеймз Бърбанк. — Не може да бъде!

— А аз се кълна, че видях този човек и го познах! — добави мис Алис.

— Проверете документите! — се задоволи да отговори Тексар. Полковник Гарднър нареди да се потърси между документите, предадени на комодор Дюпон в Сент Огъстин, този, който се отнася за пленниците, заловени във влака за Сидър Кийз в деня на завземането на Фернандина. Донесоха му го и той можа да се убеди, че действително името на Тексар се намира там заедно с отличителните му белези.

Значи нямаше повече никакво съмнение. Испанецът не можеше да бъде обвинен за това отвличане. Мис Алис се лъжеше, като твърдеше, че го е познала. Той не може да се е намирал през оная вечер в залива Марино. Отсъствието му от Джексънвил в течение на две денонощия се обясняваше съвсем естествено: тогава е бил пленник на един от корабите от ескадрата.

Значи и този път едно неоспоримо алиби, подкрепено с официален документ, щеше да оправдае Тексар за престъплението, в което беше обвинен. Неволно възникваше въпросът дали в многото жалби, подавани досега срещу него, нямаше някаква очебийна грешка като тази, която трябваше да се признае днес във връзка с двете събития — в Кемдлис Бей и в залива Марино.

Джеймз Бърбанк, Гилбърт, Марс и мис Алис бяха угнетени от развързката на това дело. Тексар пак им се изплъзваше, а заедно с него и всякаква възможност да научат някога какво е станало с Ди и Зерма.

При наличието на алибито, на което се бе позовал обвиняемият, не можеше да има никакво съмнение каква ще бъде присъдата на Военния съвет. Тексар бе оправдан по двете обвинения, съдържащи се в жалбата срещу него — за грабеж и за отвличане. Така че той излезе от заседателната зала с вдигната глава, сред гръмогласните „ура“ на своите приятели.

Още същата вечер испанецът напусна Сент Огъстин и никой не можеше да каже в кой край на Флорида бе отишъл, за да продължи тайнствения си авантюристичен живот.

VII. ПОСЛЕДНИ ДУМИ И ПОСЛЕДНО ИЗДИХАНИЕ

Същия ден, 17 март, Джеймз Бърбанк, мистър Стенърд и дъщеря му се върнаха с мъжа на Зерма в плантацията Кемдлис Бей.

Невъзможно им беше да скрият истината от мисис Бърбанк. Нещастната майка получи нов удар, който можеше да се окаже смъртоносен в състоянието на слабост, в което се намираше.

И този последен опит да се узнае участието на детето не бе успял. Тексар отказваше да отговаря. А и как можеха да го принудят да отговаря, като твърдеше, че не е виновен за отвличането? И не само твърдеше, но и чрез алиби, необяснимо като предишните, доказваше, че не би могъл да бъде в залива Марино в момента, когато се е извършвало престъплението. А тъй като беше оправдан по отправеното му обвинение, не можеха вече да му предоставят да избира — или да бъде наказан, или да направи признание, което би ги насочило по следите на неговите жертви.

— Но ако не е Тексар — повтаряше Гилбърт, — кой може да е виновен за това престъпление?

— Сигурно са го извършили негови хора — отговори мистър Стенърд, — и то без да присъствува той!

— Това е единственото възможно обяснение — обади се Едуард Керъл.

— Не, татко, не. мистър Керъл! — настояваше мис Алис. — Тексар беше в лодката, която отнасяше нашата клета малка Ди! Аз го видях... познах го, когато Зерма назова името му с последния си вик!... Видях го... видях го!

Какво можеше да се отговори на това толкова категорично твърдение на девойката? Изключено е да е направила грешка, повтаряше тя в Касъл Хаус, така както се бе клела и пред Военния съвет. Но щом не се лъжеше, как е било възможно испанецът да се намира тогава сред пленниците от Фернандина, задържани на един от корабите от ескадрата на комодор Дюпон?

Това беше необяснимо. Ала докато у другите можеше да има някакво съмнение, у Марс го нямаше. Той не си блъскаше главата да

проумее нещо, което му се струваше неразбираемо. Бе решил да се впусне по следите на Тексар и ако го намереше, щеше да съумее да го накара да разкрие тайната си дори ако се наложеше да я изтръгне с изтезание!

— Ти имаш право, Марс — подкрепи го Гилбърт. — Но в краен случай можем да минем и без този мерзавец, щом не знаем какво е станало с него!... Трябва да се заловим да търсим наново! Аз имам разрешение да остана в Кемдлис Бей колкото е нужно, и още утре...

— Да, мистър Гилбърт, още утре! — отвърна Марс.

И метисът се прибра в стаята си, където можеше свободно да се отдаде на мъката и на гнева си.

На другия ден Гилбърт и Марс се стегнаха за път. Те искаха да посветят този ден на най-старателно претърсване из най-малките заливчета и островчета над Кемдлис Бей и по двата бряга на Сент Джонс.

В тяхно отсъствие Джеймс Бърбанк и Едуард Керъл щяха да се приготвят за по-продължителен поход. Храна, боеприпаси, превозни средства, прислуга — нищо не биваше да пропуснат, ако искаха да доведат начинанието си до успешен край. Дори и да се наложеше да навлязат в дивите области на Долна Флорида, сред южните блага, през Евърглейдските тресавища, пак щяха да сторят това. Невъзможно беше Тексар да е напуснал територията на Флорида. Насочеше ли се на север, щеше да срещне преградата на федералните войски, разположени на границата с Джорджия. Ако пък се опиташе да избяга по море, това можеше да стане само като преминеше Бахамския пролив, за да потърси убежище на едноименните английски острови. Ала корабите на комодор Дюпон държаха морските пътища от Москито Инлет до входа на този пролив. Канонерките блокираха успешно крайбрежието. Така че и оттук испанецът нямаше никаква възможност за бягство. Той сигурно беше във Флорида, несъмнено скрит там, където от петнайсет дни вече жертвите му се намираха под охраната на индианеца Скуамбо. Ето защо замисленият от Джеймс Бърбанк поход щеше да има за цел да търсят следите му по цялата територия на Флорида.

Впрочем тази територия се радваше сега на пълно спокойствие поради присъствието на северняшките войски и на корабите, които блокираха източното ѝ крайбрежие.

От само себе си се разбира, че спокойствие цареше и в Джексънвил. Бившите управници бяха заели отново местата си в общината. Никой от гражданите вече не беше затворен за равнодушното си или враждебно отношение към каузата на южняците. Привържениците на Тексар, успели да избягат веднага след флоридската милиция, се бяха пръснали окончателно.

А гражданската война продължаваше в централните щати при явно предимство на федералистите. На 18 и 19 март първата дивизия от Потомакската армия слезе във форт Мънро. На 22-и втората се готвеше да потегли от Александрия към същото място. Въпреки военния талант на Дж. Джексън, този бивш учител по химия, наричан Стоунуол Джексън, тоест „Каменната стена“, южняците щяха да бъдат бити след няколко дни в сражението при Кърнстаун. Така че сега нямаше опасност от въстание във Флорида, която, както вече отбелязахме, винаги се бе отнасяла малко безразлично към страстите на Севера и Юга.

При това положение персоналът на Кемдлис Бей, пръснал се след нахлуването в плантацията, можа малко по малко да се завърне. Откакто бе завзет Джексънвил, наредбите на Тексар и неговия комитет за изгонване на освободените роби вече не бяха в сила. През този ден — 17 март — повечето негърски семейства, завърнали се в имението, вече се занимаваха с възстановяването на своите колиби. Много работници разчистваха развалините на складовете и дъскорезниците, за да започне наново обработката на това, което се произвеждаше в Кемдлис Бей. Пери и неговите помощници развиваха голяма дейност под ръководството на Едуард Керъл. Джеймз Бърбанк бе оставил на него грижата да преустрои всичко, защото имаше да върши друга работа — да намери детето си. Затова с оглед на предстоящия поход той свика участниците в своята експедиция. Отряд от дванайсет освободени негри, подбрани измежду най-преданите в плантацията, бе определен да го придружава в диренията му. Можеше да бъде уверен, че тези честни хора ще вложат цялото си сърце и душа в тази работа.

Оставаше да се реши как ще протече походът. Тук имаше колебания. Всъщност към коя част от територията на щата трябваше да бъдат насочени най-напред диренията? Естествено този въпрос стоеше пред всички останали.

Едно неочаквано обстоятелство, дължащо се единствено на случайността, определи горе-долу по каква следа трябва да се върви в началото на похода.

На 19-и Гилбърт и Марс, тръгнаха още сутринта от Касъл Хаус, се носеха бързо нагоре по Сент Джонс с една от най-леките лодки на Кемдлис Бей. Никой от негрите от плантацията не ги придружаваше в тези дирения, които те предприемаха всеки ден по двата бряга на реката. Искаха да действуват колкото е възможно по-тайно, за да не привлекат вниманието на шпионите, които по нареждане на Тексар може би следяха подстъпите към Касъл Хаус.

През тоя ден двамата се промъкваха покрай левия бряг. Лодката им, провирайки се между високите треви, зад островчетата, откъснати от буйните води при силните приливи на равноденствието, не беше изложена на никаква опасност да бъде забелязана. Не можеха да я видят дори от лодки, плаващи в средата на реката. Тя беше незабележима и от самия бряг, който поради височината си я затуляше от погледа на всеки, който би се впуснал през зеления гъсталак.

През този ден им предстоеше да претърсят най-затънтените заливчета и речици в околията Дювал и Пътнам, сливащи водите си със Сент Джонс.

До селцето Мандарин реката има почти блатист вид. По време на прилив водите ѝ заливат тези извънредно ниски брегове, които се показват отново едва когато отливът стане достатъчно силен, за да възстанови нормалното ниво на Сент Джонс. Десният бряг обаче е поиздигнат. Царевичните ниви там са предпазени от периодичните наводнения, които не биха позволили отглеждането на никаква култура. Мястото, където са разположени амфитеатрално няколкото къщи на Мандарин, може да се нарече дори бърдо, което завършва с нос, врязващ се до средата на реката.

По-нататък стесненото речно корито е осеяно с многобройни островчета. Растящите по тях великолепни магнолии отразяват белезникавите си корони във водите, разделени на три ръкава, които се повдигат при прилив и спадат при отлив — от това могат да се възползват плавателните съдове два пъти в денонощието.

След като навлязоха в западния ръкав, Гилбърт и Марс претърсиха и най-малките прорези в брега. Под клоните на лиролистите се мъчеха да намерят устие на някаква речица, за да

стигнат по нейните извивки до най-далечните дебри на местността. Тук вече не се виждаха обширните, блата на долното течение. Имаше само долчинки, обрасли с дървовидна папрат и балсамово дърво, чиито първи цветчета, увити с гирлянди от драконов корен и вълча ябълка, изпълваха въздуха със силни аромати. Но по тези своеобразни места речиците не бяха дълбоки. Те течаха като малки потоци, по които не можеше да плава дори скиф, а при отлив бързо пресъхваха. На брега нямаше никаква постройка. Само няколко ловни хижи, които сега пустееха, сякаш отдавна необитавани. Понякога изглеждаше, че поради липса на хора там са се настанили за постоянно различни животни. С приближаването до тях се чуваха какви ли не звуци — кучешки лай, котешко мяукане, жабешко квакане, змийско съскане, лисиче скимтене. Но там нямаше нито лисици, нито котки, нито жаби, нито кучета, нито змии. Това бяха подражателните крясъци на присмехулника — вид кафеникав дрозд с черна глава и оранжево-червена опашка, който изхвъркваше светкавично при приближаването на лодката.

Беше около три часа следобед. Леката лодчица се провираше под тъмен гъсталак от гигантски тръстики, когато Марс със силен замах на канджата я прекара през наглед непроходима преграда от зеленина. Отвъд нея се извиваше нещо като вдлъбнатина в брега, с площ половин акър. Водата тук, скрита под гъстия свод на лиролистите, вероятно никога не се затопляше от слънчевите лъчи.

— Ето езеро, което не ми беше известно досега — каза Марс, като се изправи, за да огледа по-добре бреговете оттатък вдлъбнатината.

— Да го обиколим — отвърна Гилбърт. — То трябва да е свързано с множеството езерца, прорязващи тази лагуна. Вероятно ги подхранва някаква рекичка, по която ще можем да проникнем още по-навътре.

— Вярно, мистър Гилбърт — отговори Марс. — Северозападно от нас забелязвам входа на някакъв проток.

— Можеш ли да кажеш — запита младият офицер на кое място се намираме?

— Да си призная, не мога — отвърна Марс, — освен ако не е лагуната, наричана Черния залив. Обаче както всички местни хора и аз

смятах, че е невъзможно да се проникне в нея и че не е свързана със Сент Джонс.

— Не е ли имало някога в този залив малко укрепление, издигнато срещу семинолите?

— Да, мистър Гилбърт. Но от много години вече входът на залива е затворен откъм реката и укреплението е изоставено. Лично аз никога не съм ходил там и сега трябва да са останали само развалини.

— Да се опитаме да се доберем до него — каза Гилбърт.

— Да се опитаме — отвърна Марс, — макар че вероятно ще ни бъде много трудно. Водата скоро ще се отдръпне, а блатото няма да ни осигурява достатъчно здрава почва за ходене пеша.

— Не ще и дума, Марс. Затова, докато има достатъчно вода, по-добре да останем в лодката.

— Да не губим нито минута, мистър Гилбърт. Вече е три часът и под тези дървета скоро ще се стъмни.

Действително Гилбърт и Марс бяха попаднали в Черния залив. Като се отблъсваше с канджата, лодката им можа да се провре през преградата от тръстики. Както знаем, тази лагуна беше достъпна само за леки скифове, подобни на този, с който си служеше обикновено Скуамбо, когато той или господарят му поемеха по течението на Сент Джонс. Впрочем, за да се стигне до блокхауса, разположен към сградата на този залив, човек трябваше да познава безбройните извивки на тоя сложен лабиринт от островчета и протоци, в който от дълги години никой не бе се решавал да проникне. Дори се смяташе, че укреплението вече не съществува. Ето защо тайнствената и злотворна личност, която бе го превърнала в свое постоянно убежище, можеше да се чувства там в пълна безопасност. Затова и частният живот на Тексар беше обкръжен с дълбока тайна.

Нужна беше нишката на Ариадна¹, за да се ориентира човек през този винаги тъмен лабиринт дори когато слънцето е в зенита. Ала по липса на тази нишка може би само случайността щеше да помогне да се открие централното островче на Черния залив.

Именно на този несъзнателен пътеводител бяха принудени да се доверят Гилбърт и Марс. Когато преминаха първото заливче.

¹ Ариадна в гръцката митология дъщеря на критския цар Минос, която дала на героя Тезей кълбо с конци, за да му помогне да излезе от

лабиринта, след като убие чудовището Минотавър. Б. пр.

те се впуснаха през протоците, чиито води сега се увеличаваха от прилива дори по най-тесните места, където плаването изглеждаше невъзможно. Те се движеха напред сякаш привлечани от някакво смътно предчувствие и дори не се питаха как ще могат да се върнат обратно. Тъй като трябваше да изследват цялата околия, нищо в тази лагуна не биваше да убегне от погледа им.

След половинчасови усилия, както пресмяташе Гилбърт, лодката сигурно бе изминала цяла миля през залива. Много пъти, спирана от някой непристъпен бряг, тя биваше принуждавана да се прехвърля от един в друг проток. Нямаше никакво съмнение обаче, че главната посока беше една — запад. Нито младият офицер, нито Марс не се бяха опитали още да слязат на брега — това щеше да бъде трудно, тъй като островчетата едва се издигаха над средното ниво на реката. По-добре беше да не напушат леката лодчица, докато плитководието не ѝ попречеше да се движи по-нататък.

Обаче изминаването на тази миля струваше на Гилбърт и Марс големи усилия. Колкото и енергичен да беше, метисът имаше нужда от малко почивка. Но той се съгласи да си почине едва когато стигна до едно по-голямо и по-високо островче, до което през пролуците на дърветата проникваха няколко слънчеви лъча.

— Хм, чудна работа! — каза той.

— Кое е чудното? — запитва Гилбърт.

— На това островче има следи от обработване — отговори Марс. Двата слязоха от лодката и стъпиха на не толкова блатист бряг.

Марс не се лъжеше. Следите от обработка се виждаха ясно: тук-там растяха индийски картофи; почвата беше прорязана от четири-пет бразди, направени от човешка ръка; в земята още стоеше забита изоставена кирка.

— Значи в залива живеят хора? — запитва Гилбърт.

— Вероятно — отвърна Марс, — или най-малкото е известен на някакви местни скитници, може би на индианцичергари, които отглеждат тук зеленчуци.

— Тогава възможно е да са си построили жилища... колиби...

— Точно така, мистър Гилбърт, и ако наистина има колиба, ще съумеем да я открием.

Много важно беше да се разбере какви хора посещават този Черен залив — дали ловци от южните области, които идват тук тайно, или семиноли, чиито шайки все още бродят из флоридските блата.

Ето защо Гилбърт и Марс не мислеха за връщане, а се качиха отново на лодката си и навлязоха още по-навътре из криволиците на залива. Като че някакво предчувствие ги теглеше към най-тъмните му кътчета. Погледите им, свикнали с полумрака, поддържан от надвисналите над островчетата гъсти клони, шареха във всички посоки. Ту им се привиждаше жилище, ала излизаше, че то е завеса от листа, простряла се от един до друг дънер; ту си казваха: „Ето човек, който стои неподвижно и ни гледа!“, а беше просто стар, причудлив извит пън, който с очертанията си приличаше на човешки силует. Тогава се заслушваха... Това, което не стигаше до очите, може би щеше да стигне до ушите им? Достатъчен беше и най-малкият шум, за да издаде присъствието на живо същество в тази пуста местност.

Половин час след първата им спирка двамата стигнаха до централното островче. Срутеният блокхауз беше така добре скрит под непрогледния гъсталак, че не можеха да различат нищо от него. Изглеждаше дори че заливчето свършва на това място и че задръстените проливи остават непроходими. И тук, между последните извивки на каналите и блатистите гори, които се простират из цялата околия Дювал по левия бряг на Сент Джонс, се издигаше непреодолима преграда от гъсти дървета и храсти.

— Струва ми се невъзможно да продължаваме по-нататък — каза Марс. — Водата е плитка, мистър Гилбърт.

— И все пак — заговори младият офицер — има ясни следи, че земята е обработвана. Този залив е посещаван от хора. Дали не са били тук наскоро? А може и да са още тук?

— Няма съмнение — отвърна Марс, — но трябва да побързаме да се върнем в Сент Джонс, докато е още светло. Започва да се свечерява, скоро ще настъпи дълбок мрак, а как ще се оправим сред този лабиринт? Според мен, мистър Гилбърт, по-благоразумно е да се върнем обратно, а утре в зори да продължим изследванията си. Да се приберем както винаги в Касъл Хаус. Ще разкажем какво сме видели и ще подготвим по-пълно изследване на Черния залив при по-добри условия...

— Да... трябва — отговори Гилбърт. — Но преди да тръгнем, бих искал...

Гилбърт, застанал неподвижно, хвърли последен поглед към околните дървета и тъкмо когато се канеше да даде нареждане за отблъсване на лодката, изведнъж спря Марс с ръка.

Метисът тутакси прекрати своята маневра и се послуша, прав, с наострени уши.

Чуваше се вик, или по-право нещо като провлечен стон, който не можеше да се сбърка с обичайните шумове на гората. Той беше като отчаяно ридание, човешки вопъл — вопъл, изтръгнат от силно страдание. Сякаш последен зов на гаснещ глас.

— Там има човек!... — извика Гилбърт. — Той моли за помощ... Може би умира!

— Да! — отвърна Марс. — Трябва да отидем при него!... Трябва да разберем кой е!... Да слизаме!

Това стана само за миг. Като завързаха лодката здраво за брега, Гилбърт и Марс скочиха на островчето и се мушнаха между дърветата.

Там още имаше следи от пътеките, прокарани през гъсталака, дори от човешки стъпки, чиито отпечатащи личаха под последните слънчеви лъчи.

От време на време Марс и Гилбърт се спираха. Ослушваха се. Чуваха ли се още стенанията? По тях, единствено по тях можеха да се ориентират.

Двамата ги чуха отново, този път много наблизко. Въпреки тъмнината, която все повече се съгъстяваше, сигурно нямаше да им бъде трудно да се доберат до мястото, откъдето идеха те.

Внезапно се раздаде още по-страдалчески вик. Вече нямаше съмнение в каква посока трябва да вървят. С няколко крачки Гилбърт и Марс се провряха през гъсталак от храсти и се озоваха пред проснат до някаква ограда човек, който вече хъркаше в предсмъртна агония.

Промушен с нож в гърдите, този нещастник се обливаше с кръв. От устните му излизаха последните дихания. Оставаше му да живее само няколко минути.

Гилбърт и Марс се надвесиха над него. Той отвори очи, но нямаше сили да отговаря на зададените му въпроси.

— Трябва да видим този човек! — извика Гилбърт. — Факла... запали един клон!

Марс вече бе отчупил клон от едно от многобройните смолисти дървета, които растяха на островчето. Запали го с кибрит и мракът просветля малко от мъждивата му светлина.

Гилбърт коленичи до умирация. Той беше негър, роб, още млад. През разтворената му риза на гърдите се виждаше зееща дупка, от която течеше кръв. Раната сигурно беше смъртоносна, тъй като ножът бе пронизал белия дроб.

— Кой си ти?... Кой си? — попита Гилбърт. Никакъв отговор.

— Кой те рани?

Робът не можеше вече да отрони нито дума.

В това време Марс размахваше клона, за да разучи мястото, където бе извършено това убийство.

Чак сега забеляза оградата, а през открехнатата врата — неясния силует на блокхауза. Това беше наистина укреплението в Черния залив, но в тази част от околията Дювал не знаеха дори че то съществува.

— Укреплението! — извика Марс.

И като остави господаря си при клетия агонизиращ негър, се мушна през вратата.

За миг Марс пребяга през вътрешността на блокхауза, обходи стаите, разположени от двете страни на централното помещение. В една от тях намери още димящи останки от огън. Значи доскоро в укреплението е имало хора. Но на какви хора би могло да служи то за убежище — на флоридци или на семиноли? Трябваше на всяка цена да се разбере това, и то от този ранен, който умираше. Трябваше да се узнае кои са неговите убийци, които вероятно са избягали само преди няколко часа.

Марс излезе от блокхауза, обиколи двора покрай оградата, огледа с факлата си между дърветата... Нямахше никого! Ако бяха дошли с Гилбърт сутринта, може би щяха да заварят обитателите на това укрепление. Сега беше много късно.

Тогава метисът се върна при господаря си и му доложи, че се намират при блокхауза в Черния залив.

— Можеш ли да кажеш нещо този човек? — попита го той.

— Не... — отвърна Гилбърт. — Той е вече в безсъзнание и се съмнявам дали изобщо ще се свести!

— Да се опитаме, мистър Гилбърт — предложи Марс. — Тук има някаква тайна, която трябва непременно да узнаем, и никой вече не ще може да ни я каже, когато този нещастник умре!

— Прав си, Марс! Хайде да го пренесем в укреплението... Там може да се свести... Не бива да го оставяме да издъхне на този бряг!

— Вземете факлата, мистър Гилбърт — каза Марс. — Аз имам достатъчно сили да го нося.

Гилбърт грабна пламтящия смолист клон. Метисът вдигна на ръце тялото, което беше вече почти безжизнен труп, изкачи стъпалата пред входа, влезе през амбразурата, през която можеше да се проникне в двора, и сложи товара си в едно от вътрешните помещения.

Умиращият бе настанен на постелка от треви. След това Марс взе манерката си и я пъкна между устните му.

Сърцето на нещастника още биеше, макар и много слабо и с продължителни прекъсвания. Животът можеше всеки момент да го напусне... Нима щеше да изпусне последно издихание, без да разкрие тайната си?

Няколкото капки ракия като че ли го посъживиха. Очите му се отвориха. Вторачиха се в Марс и Гилбърт, които се мъчеха да го изтръгнат от ноктите на смъртта.

Искаше да говори... От устата му се отрониха няколко неясни звука... може би някакво име!

— Говори ... Говори!... — викаше Марс.

Вълнението на метиса беше наистина необяснимо, сякаш задачата, на която бе посветил целия си живот, зависеше от последните думи на този умиращ!

Младият роб напразно се опитваше да произнесе няколко думи... Но вече нямаше сили за това...

В този момент Марс напипа в джоба на куртката му някаква хартийка.

Мигновено сграбчи тази хартийка, разгъна я и я прочете при светлината на факлата.

На нея бяха надраскани с въглен няколко думи. Ето ги:

„Отвлечени сме от Тексар в залива Марино... Откараха ни в Евърглейдските блата... на остров Карнерал... Пращам чрез този млад роб бележка... за мистър Бърбанк...“

Беше написано с почерк, добре познат на Марс.

— Зерма!... — извика той.

При това име умирацият отвори очи и кимна с глава, сякаш в знак на потвърждение.

Гилбърт го привдигна малко и запитва:

— Зерма ли?

— Да!

— И Ди?

— Да!

— Кой те рани?

— Тексар!

Това беше последната дума на този нещастен роб, който падна мъртъв на тревната постеля.

VIII. ОТ КЕМДЛИС БЕЙ ДО ЕЗЕРОТО ВАШИНГТОН

Още същата вечер, малко след полунощ, Гилбърт и Марс се върнаха в Касъл Хаус. Колко трудности трябваше да преодолеят, за да се измъкнат от Черния залив! Когато напущаха блокхауза, нощта започваше да пада над долината на Сент Джонс. Под дърветата, в лагуната беше вече съвсем тъмно. Без помощта на инстинкта, който водеше Марс през протоците между островчетата; слели се в нощта, нито единият, нито другият нямаше да могат да се доберат отново до речното корито. Двайсет пъти лодката им трябваше да спира пред някаква непреодолима преграда и да се връща обратно, за да стигне до плавателен път. Наложиха се да запалят смолисти клони и да ги закрепят за носа на лодката, за да осветяват криво-ляво пътя си. Но най-трудно беше, когато Марс се залови да търси единствения проток, през който водите се вливаха в Сент Джонс. Метисът не можеше да намери пролуката в тръстиковия гъсталак, откъдето двамата бяха минали преди няколко часа. За щастие започваше отлив и лодката бе повлечена от течението, образуващо се от естественото спадане на речното ниво. Три часа по-късно, след като изминаха бързо два̀йсетте мили, които делят Черния залив от плантацията, Гилбърт и Марс слязоха на пристана на Кемдлис Бей.

В Касъл Хаус ги чакаха. Нито Джеймз Бърбанк, нито никой от близките му още не се бе прибрал в стаята си. Това необичайно закъснение ги безпокоеше. Обикновено Гилбърт и Марс си идваха всяка вечер. Защо не се връщаха? Дали това не значеше, че са намерили някаква нова следа, която може би щеше да доведе диренията им до благополучен завършек? С колко тревоги беше съпроводено това чакане!

Най-после пристигнаха и когато влязоха в хола, всички се втурнаха към тях.

— Е, какво има, Гилбърт? — извика Джеймз Бърбанк.

— Татко — отговори младият офицер, — Алис не се е излъгала!... Наистина Тексар е отвлякъл сестричката ми и Зерма.

— Имаш ли доказателство?

— Четете!

И Гилбърт подаде измачканата хартийка с няколко думи, написани с ръката на метиската.

— Да — продължи той, — не може вече да има съмнение, испанецът е! И е закарал или е наредил да закарат двете му жертви в старото укрепление при Черния залив! Там е живял тайно от всички. Зерма поръчала на един беден роб да донесе тази бележка в Касъл Хаус. Вероятно от него е научила, че Тексар ще заминава за остров Карнерал. Но робът заплатил с живота си за услугата, която ѝ направил. Намерихме го умиращ, намущан от Тексар, и сега е мъртъв. Но ако Ди и Зерма не са вече в Черния залив, поне знаем в коя част на Флорида са откънати. Те са в Евърглейдс и именно там трябва да отидем, за да ги освободим. Още утре, татко, още утре ще заминем...

— Готови сме, Гилбърт.

— И тъй, до утре!

Надеждата се бе върнала в Касъл Хаус. Сега вече нямаше да се впусчат в безплодни дирения. Мисис Бърбанк, осведомена за това положение, се почувствува ободрена. Тя има сили дори да се приповдигне и да коленичи, за да благодари на бога.

Значи, по сведение от самата Зерма, Тексар лично бе ръководил отвличането на момиченцето в залива Марино. Именно него бе видяла мис Алис в лодката, устремила се към средата на реката. Но как да се свърже този факт с алибито, на което се бе позовал Тексар? Как можеше той точно по времето, когато е извършвал това престъпление, да бъде пленник на федералистите на един от корабите от ескадрата? Очевидно това алиби беше лъжливо като другите. Но как го е скроил и ще се узнае ли някога тайната на тази вездесъщност, за която Тексар, изглежда, имаше доказателство?

В края на краищата това не беше толкова важно. Сега поне се знаеше, че метиската и детето са отведени най-напред в блокхауза при Черния залив, а после прехвърлени на остров Карнерал.

Именно там трябваше да ги търсят, там трябваше да издебнат Тексар. Този път нищо не можеше да го избави от наказанието, което заслужаваше отдавна за своите престъпни деяния.

Впрочем не биваше да се губи нито ден. Разстоянието от Кемдлис Бей до Евърглейдс е доста голямо. Нужни бяха няколко дни,

за да се измине. За щастие, както вече бе казал Джеймз Бърбанк, организираната от него потеря беше готова да потегли от Касъл Хаус.

Що се отнася до остров Карнерал, в картите на полуостров Флорида се посочваше, че той се намира на езерото Окичоби.

Евърглейдс е блатиста област близо до езерото Окичоби, малко под двайсет и седмия паралел, в южната част на Флорида. От Джексънвил до това езеро има около четиристотин мили. Отвъд него местността беше рядко посещавана и почти непозната по онова време.

Ако Сент Джонс беше винаги плавателна чак до изворите ѝ, пътуването щеше да мине бързо, без особени трудности; но по всяка вероятност течението на реката можеше да се използва на разстояние само около седемстотин мили, тоест до езерото Джордж. По-нататък коритото на реката беше задръстено от островчета, заприщено от треви, недостатъчно очертано и понякога при отлив пресъхваше, така че дори леко натоварена лодка би срещнала сериозни препятствия или най-малкото би се движила бавно. Но ако можеха да стигнат срещу течението до езерото Вашингтон, почти на двайсет и осем градуса ширина, успоредно на нос Малабар, щяха да се приближат значително до целта си. Ала не биваше да разчитат твърде на това. По-добре да се подготвят за преход от двеста и петдесет мили през почти безлюдна местност, където липсват превозни средства и припаси, необходими за поход, който трябваше да приключи бързо. Джеймз Бърбанк бе извършил всичките си приготовления с оглед на тези условия.

На другия ден, 20 март, участниците в похода се събраха на пристана на Кемдлис Бей. С мъчителна тревога Джеймз Бърбанк и Гилбърт бяха прегърнали мисис Бърбанк, която още не можеше да излиза от стаята си. Мис Алис, мистър Стенърд и помощникуправителите ги изпратиха. Дори Пиг бе дошъл да се сбогува с мистър Пери, към когото сега изпитваше нещо като привързаност. Той си спомняше дадените му наставления за неудобствата на свободата, за която още не се чувствуваше узрял.

Потерята имаше следния състав: Джеймз Бърбанк, шурейт му Едуард Керъл, оздравял от раната си, синът му Гилбърт, управителят Пери, Марс и дванайсет негри, подбрани измежду най-храбрите и най-преданите в имението — общо седемнайсет души. Марс познаваше достатъчно течението на Сент Джонс, за да служи за лоцман' както отсам, така и отгатък езерото Джордж, докато плаването беше

възможно. Що се отнася до негрите, свикнали да боравят с гребло, те щяха да напрягат яките си мишци, когато нямаше достатъчно силно течение или вятър.

Лодката — една от най-големите в Кемдлис Бей — разполагаше с платно, позволяващо ѝ да се движи и при попътен, и при страничен вятър по извивките на понякога твърде лъкатушното речно корито. На нея имаше оръжие и боеприпаси в достатъчно количество, така че Джеймз Бърбанк и спътниците му нямаше защо да се страхуват нито от шайките семиноли в Южна Флорида, нито от другарите на Тексар, ако към испанеца се бяха присъединили някои от неговите привърженици. А трябваше да имат предвид такава възможност, която можеше да попречи на успеха на потерята.

Дойде време за сбогуване. Гилбърт целуна мис Алис, а Джеймз Бърбанк я прегърна, като че ли му беше вече дъщеря.

— Татко... Гилбърт... — каза тя — върнете нашата малка Ди!... Върнете сестричката ми...

— Да, мила Алис! — отговори младият офицер. — Да!... Ще я върнем!... Бог да ни закриля!

Мистър Стенърд, мис Алис, помощникуправителите и Пиг стояха на пристана на Кемдлис Бей, докато лодката се отдалечаваше от него. Всички ѝ пратиха последно сбогом, когато, подхваната от североизточния вятър и тласкана от прилива, тя изчезваше зад малкия нос на залива Марино.

Беше около шест часа сутринта. След един час лодката мина край селцето Мандарин, а към десет часа, без да се наложи да си служат с греблата, тя се намираще вече пред Черния залив.

Сърцата на всички забиха, когато застанаха до този ляв бряг на реката, през който проникваха водите на прилива. Именно зад тези гъсталаци от тръстика, кана и мангрови дървета бяха отвлечени най-напред Ди и Зерма. Именно там в продължение на повече от петнайсет дни Тексар и съучастниците му ги бяха крили така грижливо, че не оставаха никакви следи от тях подир отвличането. Десетки пъти Джеймз Бърбанк и Стенърд, а после Гилбърт и Марс бяха плавали срещу течението на реката до тази лагуна, без да подозират, че старият блокхауз им служи за убежище.

Този път вече нямаше нужда да спират тук. Трябваше да търсят на няколкостотин мили по на юг. и лодката мина край Черния залив,

без да се отбива в него.

Закусиха всички заедно. В сандъците имаше провизии за двайсетина дни; бяха взели и няколко торби, в които щяха да носят храната, когато станеше нужда да се движат по суша. Известно количество лагерни принадлежности им позволяваха да спират денем или нощем в гъстите гори, които покриват крайбрежието на Сент Джонс.

Към единайсет часа, когато започна отливът, вятърът беше все още благоприятен. Въпреки това се наложи да си служат с греблата, за да поддържат скоростта. С тази работа се заловиха негрите, и лодката, тласкана от петима яки гребци, продължи да се носи бързо срещу течението на реката.

Марс стоеше мълчаливо до кормилото, лавирайки с уверена ръка през ръкавите, образувани от островите и островчетата в средата на Сент Джонс. Той се движеше по ония протоци, където течението не беше толкова силно. Впускаше се през тях без колебание. Нито веднъж не сбърка да тръгне по грешен път, нито веднъж не заседна в плитчина, която отливът скоро щеше да оголи. Той познаваше коритото на реката чак до езерото Джордж, както познаваше и извивките ѝ под Джексънвил, и управляваше лодката със същата увереност, с която бе прекарал канонерките на капитан Стивънс през криволиците на плитчината.

В тази част от течението си Сент Джонс беше пуста. Корабчетата, които обикновено осигуряваха превоза между града и плантациите, след завземането на Джексънвил вече не се движеха. Ако все още някакъв плавателен съд се изкачваше или се спущаше по реката, той само обслужваше федералните войски и поддържаше връзката между капитан Стивънс и подчинените му. А над Пиколата вероятно нямаше дори и такова движение.

Джеймс Бърбанк пристигна в това селце към шест часа вечерта. В този момент на пристана се намираше отряд северняци. Те подвикнаха на лодката да спре до кея.

Там Гилбърт Бърбанк се представи на офицера, който командуваше военните части в Пиколата, и с помощта на пропуски, даден му от капитан Стивънс, можа да продължи пътя си.

Това спиране трая само няколко минути. Тъй като отливът започваше вече да се усеща, нямаше нужда да си служат с греблата.

Лодката продължи стремително пътя си между гъстите гори, разпрострели се от двете страни на реката. На няколко мили над Пиколата, по левия бряг гората се превръщаше в тресавище. А горите по десния бряг, по-гъсти, по-непроходими и наистина безкрайни, не свършваха дори оттатък езерото Джордж. Вярно, по този бряг те се отдръпват малко от Сент Джонс и се образува широка ивица, върху която се отглеждат различни култури. Обширни оризища, плантации със захарна тръстика, индиго и памук свидетелствуват още веднъж за плодородието на полуостров Флорида.

Малко след шест часа зад един речен завой Джеймз Бърбанк и спътниците му загубиха от очи червеникавата кула на изоставения от един век стар испански форт, който стърчи над върховете на високите крайбрежни палми.

— Марс — запита тогава Джеймз Бърбанк, — не те ли е страх да се движиш нощем по Сент Джонс?

— Не, мистър Джеймз — отговори Марс. — До езерото Джордж гарантирам за себе си. Оттам нататък ще видим. Ала не бива да губим нито час и тъй като приливът ни помага, трябва да го използваме. Колкото по-нагоре навлизаме в реката, толкова по-слаб ще бъде той и толкова по-кратко ще трае. Затова предлагам да пътуваме денонощно.

Предложението на Марс се налагаше от обстоятелствата. Щом се наемаше да управлява лодката, трябваше да се доверят на уменията му. И нямаха причина да се каят за това. Цяла нощ лодката плава леко срещу течението на Сент Джонс. Приливът ѝ помагаше няколко часа. После негрите се заловиха отново за греблата и успяха да изминат петнайсетина мили в южна посока.

Не спряха никъде нито през тази нощ, нито на другия ден — 22-и, и нищо особено не се случи нито тогава, нито през следващите дванайсет часа. Горното течение на реката изглеждаше съвсем пусто. Плаваха, така да се каже, сред безкрайна гора от стари кедри, чиито клони се преплитаха над Сент Джонс и образуваха гъст зелен свод. Села не се виждаха. Само тук-там плантации или усамотени къщурки. Крайбрежните земи не се поддаваха на никаква обработка. На нито един колонист не би хрумнало да основе тук земеделско стопанство.

На 23-и още с първите лъчи на зората реката се разшири и образува голямо водно пространство; тук най-после безкрайната гора

се отдръпваше и оголваше бреговете. На няколко мили, чак до хоризонта, се простираше равнина.

Това беше езеро — езерото Джордж, което Сент Джонс пресича от юг на север и му дава част от водите си.

— Да! Ето го езерото Джордж — каза Марс. — Аз вече съм идвал тук, когато придружавах експедицията, натоварена да изследва горното течение на реката.

— На какво разстояние се намираме сега от Кемдлис Бей? — попита Джеймз Бърбанк.

— На около сто мили — отговори Марс.

— Значи не сме изминали още и една трета от пътя до Евърглейдс — забеляза Едуард Керъл.

— Марс, какво ще правим сега? — запита Гилбърт. — Дали да изоставим лодката и да тръгнем пеш по някой от двата бряга на Сент Джонс? Това ще ни затрудни и забави. Не е ли по-добре да прекосим езерото Джордж и да продължим по този воден път до мястото, откъдето реката престава да бъде плавателна. Нека опитаме, пък ако заседнем и не можем да караме по-нататък, тогава ще слезем на брега. Във всеки случай заслужава да направим такъв опит. Какво мислиш ти?

— Да опитаме, мистър Гилбърт — отвърна Марс. Всъщност нямаха друг изход.

Винаги можеха да слязат на брега. Пътуването по вода не беше толкова уморително и бавно.

И тъй, лодката навлезе в езерото Джордж и заплава покрай източния му бряг.

По ниските земи около езерото растителността не е така богата, както по бреговете на реката. Почти до хоризонта се простират обширни блата. На някои места, до които водата рядко достига, тъмни лишеи се разстилат като килими и безброй растящи тук малки гъби се открояват с виолетовите си оттенъци. Човек не бива да се доверява на тая неустойчива почва, нещо като тресавище, което не осигурява на пешеходеца здрава опора. Ако Джеймз Бърбанк и спътниците му тръгнаха през тази част от територията на Флорида, пътуването им щеше да бъде съпроводено с много усилия, с голяма умора и продължителни забавяния, а можеше да се наложи и да се върнат обратно. Само водни птици — и то главно с плавателни ципи между

пръстите на краката — могат да се движат из това мочурище; тук се срещат в изобилие летни бърнета, патици, бекасини. Имаше с какво да попълнят запасите си, и то без особен труд, ако провизиите в лодката се свършеха. Но за да ловуваш по тия брегове, трябва да се справяш с цели пълчища много опасни змии, чието пронизително съскане се разнася над килимите от жабуняк и други водорасли. Вярно, тези влечуги намират върли врагове сред ятата бели пеликани, добре въоръжени за тази безмилостна война, от които гъмжат тия нездравословни брегове на езерото Джордж.

Междувременно лодката се носеше стремително напред. При вдигнато платно силният северен вятър я тласкаше в правилна посока. Благодарение на този прохладен бриз греблата можаха да си почиват през целия ден, без да се получи никакво забавяне. Така че когато се свечери, тридесетте мили, колкото е дълго езерото Джордж от север към юг, бяха изминати бързо, без умора. Към шест часа Джеймз Бърбанк и малкият му отряд спряха при долния край на езерото, през кой го Сент Джонс се влива в него.

Три-четири къщи образуваха на това място малко селище. Страниците спряха тук за не повече от половин час, за да се сдобият с някои сведения. В къщурките живееха неколцина от ония флоридци, които не се задържат дълго на едно място и в началото на хубавия сезон се занимават главно с лов и риболов. По предложение на Едуард Керъл решиха да разберат дали Тексар не е минавал оттук. И не сбъркаха.

Разпитаха един от жителите на селцето. Забелязвал ли е тия дни някаква лодка, прекосяваща езерото Джордж по посока на езерото Вашингтон? В тази лодка трябва да са се намирали седем или осем души, а също една цветнокожа и едно дете, момиченце, от бялата раса.

— Вярно — отговори този човек, — преди два дни видях да минава някаква лодка; трябва да е тая, за която става дума.

— Спря ли във вашето селце? — попита Гилбърт.

— Не! Напротив, бързаше да стигне час по-скоро горното течение на реката. Ясно забелязах в нея една жена с момиченце на ръце — добави флоридецът.

— Приятели — извика Гилбърт, — това е добра новина! Ние сме по следите на Тексар!

— Да! — отвърна Джеймз Бърбанк, — Той ни е изпреварил само с две денонощия и ако лодката ни може да издържи още няколко дни, ще го настигнем!

— Познавате ли течението на Сент Джонс над езерото Джордж?
— запита Едуард Керъл флоридеца.

— Да, сър, дори съм стигал на повече от сто мили нагоре.

— Мислите ли, че лодка като нашата може да плава нататък?

— Колко гази?

— Около три фута — отговори Марс.

— Три фута? — повтори флоридецът. — На някои места е дълбоко кажиречи толкова. Но ако измервате дълбочината на пътя си, вярвам, че ще успеете да стигнете до езерото Вашингтон.

— А какво е разстоянието оттам до езерото Окичоби? — запита мистър Керъл.

— Около сто и петдесет мили.

— Благодарим, приятелю.

— Да се качваме — извика Гилбърт — и да плаваме, докато има достатъчно вода под нас.

Всеки зае отново мястото си. Тъй като вечерта вятърът бе утихнал, нагласиха греблата и ги размахаха енергично. Стеснените брегове на реката изчезнаха бързо. Преди да се стъмни напълно, изминаха няколко мили на юг. За спиране изобщо не стана дума, тъй като можеха да спят в лодката. Луната беше почти пълна. В такова ясно време плаването нямаше да бъде трудно. Гилбърт бе поел кормилото. Марс стоеше при носа с дълъг прът в ръка. Той непрекъснато измерваше дълбочината и щом опреше до дъното, насочваше лодката или надясно, или наляво. През това нощно пътуване тя докосна дъното едва пет-шест пъти и можа да се измъкне без особено усилие. А когато към четири часа сутринта слънцето се показа, Гилбърт изчисли, че през нощта са изминали не по-малко от петнайсет мили път.

Какви шансове за успех имаха Джеймз Бърбанк и спътниците му, ако реката се задържеше плавателна още няколко дни и ги доведеше почти до целта им!

Но при това пътуване изникнаха някои материални трудности. Тъй като реката криволичи много, често в нея се врязват носове. Натрупалите се пясъци образуват много плитчини, които трябва да се заобикалят. Това удължаваше пътя и по този начин ги забавяше. Вече

не можеха да използват винаги вятъра, при все че той продължаваше да бъде попътен, защото многото завои принуждаваха лодката да мени скоростта си. Тогава негрите се превиваха над греблата и работеха така енергично, че успяваха да навакнат загубеното време.

Възникваха и пречки, свойствени на Сент Джонс. Това бяха плаващи острови, образували се от огромното натрупване на едно пищно растение — „пистия“, което някои изследователи на тази флоридска река сполучливо сравняват с гигантска маруля, разпростряла се по водната повърхност. Този тревист килим е толкова плътен, че видрите и чаплите могат да тичат по него. Все пак не биваше да навлизат в този растителен гъсталак, откъдето трудно биха могли да се измъкнат. Щом го забележеше, Марс вземаше всички възможни мерки, за да го избегне.

Бреговете на реката отново се покриха с гъсти гори. Вече не се виждаха безбройните кедри, чиито корени се къпят във водите на Сент Джонс по долното му течение. Тук растат много борове, високи до сто и петдесет фута, спадащи към вида пиния, които намират добри условия за развитие сред тия просмукани с вода земи, наричани „пустош“. Почвата им е толкова неустойчива, че на някои места пешеходецът може да загуби равновесие, когато върви по нея. За щастие малкият отряд на Джеймз Бърбанк не бе подложен на такова изпитание. Сент Джонс продължаваше да го носи през южните области на Флорида.

Денят мина без премеждия. И нощта също. Реката продължаваше да бъде съвсем пуста. Никаква лодка не се забелязваше по нея. Никаква колиба — по бреговете й. Впрочем нямаше и защо да се съжالياва за това. По-добре да не срещнат никого в тази далечна местност, където често срещите завършват злополучно, защото горските скитници, професионалните ловци и всевъзможните авантюристи са хора, меко казано, подозрителни.

Трябваше да се опасяват също от присъствието на милиционерските отряди от Джексънвил или Сент Огъстин, принудени от Дюпон и Стивънс да се изтеглят на юг. Тази опасност беше още по-страшна поради това, че сред тия отреди сигурно имаше привърженици на Тексар, които биха пожелали да си отмъстят на Джеймз и Гилбърт Бърбанк. А малкият отряд трябваше да избягва

всякакво стълкновение, освен с испанеца, и то само в случай че се наложеше да измъкнат пленничките му със сила.

За щастие обстоятелствата така помагаха на Джеймз Бърбанк и спътниците му, че на 25-и вечерта те бяха вече изминали разстоянието между езерото Джордж и езерото Вашингтон. Стигнала до границата на тази огромна маса от застояли води, лодката бе принудена да спре. Реката тук беше толкова тясна и плитка, че не можеха да продължават по на юг.

Но в края на краищата, тъй като бяха изминали две трети от пътя, Джеймз Бърбанк и спътниците му се намираха вече само на сто и петдесет мили от Евърглейдс.

IX. ГОЛЯМАТА КИПАРИСОВА ГОРА

Езерото Вашингтон, дълго десетина мили, е едно от най-незначителните в тази област на Южна Флорида. Плитките му води са задръстени с треви, които течението откъсва от плаващите ливади — истински гнезда на змии, — поради които плаването по езерото е опасно. Затова и то е пусто както бреговете му, тъй като там е неудобно да се ходи на лов и риболов, и лодки от Сент Джонс рядко стигат до него.

Южно от езерото реката поема отново предишната си посока, завивайки по-определено към южната част на полуострова. Тук тя е само плитък поток, чиито извори се намират на тридесет мили на юг, между 28^р и 27^р северна ширина.

Под езерото Вашингтон Сент Джонс престава да бъде плавателна. Колкото и да съжеляваше Джеймз Бърбанк, той бе принуден да се откаже от пътуването по вода и да поеме по суша, през мъчнопроходима местност, в по-голямата си част блатиста, през безкрайни гори, прорязани от речици и тресавища, които забавят движението на пешеходците.

Слязоха от лодката. Оръжието и торбите с провизии разпределиха между негрите. Така участниците в похода щяха да минат без умора и затруднения. В това отношение нямаше опасност от забавяне. Всичко беше уредено предварително. Когато станеше нужда да спират, само за няколко минути можеха да си устроят лагер.

Най-напред Гилбърт с помощта на Марс се залови да скрие лодката. Важното беше тя да не бъде забелязана, в случай че група флоридци или семиноли споходеше бреговете на езерото Вашингтон. А и трябваше да бъдат сигурни, че ще я намерят, когато се върнеха, за да се спуснат обратно по Сент Джонс. Под надвисналите клони на крайбрежните дървета, на завет между гигантските тръстики, можаха лесно да устроят местенце на лодката, след като предварително свалиха мачтата ѝ. И така добре я скриха под гъстата зеленина, че беше невъзможно да се забележи от високия бряг.

Навярно така бе станало и с една друга лодка, която Гилбърт много би желал да намери. Тя бе откарала Ди и Зерма до езерото Вашингтон. Поради невъзможността да се плава в тия води Тексар вероятно я е оставил някъде около тази „фуния“, през която езерото се влива в реката. Испанецът е трябвало да стори същото, което Джеймс Бърбанк беше принуден да направи сега.

Ето защо през последните часове на деня се заловиха да претърсват старателно, за да намерят тази лодка. Тя щеше да бъде ценно указание и доказателство, че Тексар се е движил по реката до езерото Вашингтон.

Но търсенето се оказа напразно. Не успяха да открият лодката, може би защото не търсиха достатъчно надалеч, а може би и защото, когато е тръгвал, испанецът не е възнамерявал да се връща и е сметнал, че тя няма да му е нужна повече, та я е унищожил.

Колко ли мъчително е било пътуването между езерото Вашингтон и Евърглейдските блата! Вече не е имало река, която да спести толкова продължителната умора на една жена и едно дете. Ди, носена на ръце от метиската, Зерма, принудена да върви подир мъже, свикнали на такива преходи през тази труднопроходима местност, обидите, тормозът, безпощадните удари, с които са я обсипвали, за да я накарат да ходи по-бързо, паданията, при които се е мъчила да предпази момиченцето, забравяйки себе си — всички си представяха нагледно тези печални сцени. При мисълта, че жена му е принудена да търпи толкова страдания, Марс пребледняваше от яд и тогава от устата му се изтръгваха думите:

— Ще убия Тексар!

Защо не беше сега на остров Карнерал, изправен пред този мерзавец, чиито гнусни интриги бяха причинили толкова злини на семейство Бърбанк, а и на всичко отгоре бе отвлякъл жена му Зерма!

Устроиша си лагер до края на малкия нос, който се проточва от северния ъгъл на езерото. Неблагоразумие би било да пътуват посред нощ през непозната местност, където зрителното поле неминуемо щеше да бъде твърде ограничено. Затова, след като се съвещаваха, решиха да чакат до първите лъчи на зората, преди да тръгнат отново на път. Рискът да се загубят из тия гъсти гори беше много голям, та не искаха да се излагат на него.

През нощта не се случи нищо особено. В четири часа, когато започна да се развиделява, бе даден сигнал за потегляне. Половината от прислугата стигаше, за да носи торбите с провизии и лагерните принадлежности. Така негрите можеха да се сменят помежду си. Всички — и господари, и слуги — бяха въоръжени с карабини „Миние“, които се зареждат с един куршум и с четири едри сачми, а също и с револвери „Колт“, така широко използвани от двете страни още от началото на гражданската война. При това положение можеха да оказат успешна съпротива на шейсетина семиноли и дори ако станеше нужда, да нападнат Тексар, даже и да беше заобиколен от същия брой свои сподвижници.

Сметнаха за целесъобразно да се движат колкото е възможно по-близо до брега на Сент Джонс. Тук реката течеше на юг, тоест по посока на езерото Окичоби. Тя приличаше на нишка, опъната през дългия лабиринт от гори. Можеше да вървят по брега ѝ, без опасност да сбъркат пътя. Така и сториха.

Това се оказа доста лесно. По десния бряг се очертаваше нещо като пътека — същински път, по които вероятно са влачили някаква лека лодка към горното течение на реката. Крачеха бързо, Гилбърт и Марс — отпред, Джеймз Бърбанк и Едуард Керъл — отзад, управителят Пери — след прислужниците-негри, които носеха торбите, сменяйки се на всеки час. Преди да тръгнат, закусиха набързо. Да се спират на пладне, за да обядват, в шест часа вечерта — за да вечерят, да се настаняват на лагер, ако тъмнината не позволява да продължават по-нататък, да тръгват отново на път, ако сметнеха, че могат да се ориентират в гората — такъв ред установиха и щяха строго да го спазват.

Най-напред трябваше да заобиколят източния бряг на езерото Вашингтон — доста нисък и почти мочурлив. Тук горите се появиха отново. Но те все още не бяха нито така просторни, нито толкова гъсти, както ония, които щяха да срещнат по-нататък. Това се дължеше на самото естество на дървесните видове, които ги съставляваха.

Всъщност тук имаше само високи кампешови дървета с малки листа, жълти гроздове и кафеникава сърцевина, използвана за производство на багрило; освен това — мексикански брястове, газуми с кичури бели цветове, употребявани за най-различни домашни нужди, а сянката им, казват, лекувала и най-упоритите простуди — дори

хремата. На места растяха също няколко групички хининови дървета, които тук приличат на обикновени храсти, а не на великолепни дървета, каквито са в родината си Перу. И най-после на цели лехи, непознали никога грижите на опитен градинар, са се разпрострели растения с ярки цветове — горчивки, амарилиси, устреми. чиито гънки влакна служат за производство на някои тъкани. Както забелязва един от най-сведущите изследователи на Флорида¹, всички тези растения и цветя, „жълти или бели в Европа, придобиват в Америка различните нюанси на червеното — от пурпурно до най-нежно розово.“

Надвечер тази растителност изчезна и се смени с голяма кипарисова гора, която се простира чак до Евърглейдските блата.

През тоя ден бяха изминали двацетина мили. Затова Гилбърт попита спътниците си дали не са се преуморили.

— Готови сме да тръгваме отново, мистър Гилбърт — обади се един от негрите, говорейки от името на своите другари.

— Няма ли опасност да се загубим през нощта? — забеляза Едуард Керъл.

— Ни най-малко — отговори Марс, — защото ще продължаваме да вървим по брега на Сент Джонс.

— Ай нощта ще бъде светла — добави младият офицер. — Небето е безоблачно. Луната, която ще изгрее към девет часа. ще

¹ Господин Пусиелг. за нещастие умрял, преди да успее да завърши своето изследователско пътешествие. Б. а.

свети до сутринта. Освен това клоните на кипарисите са редки и там не е толкова тъмно, колкото в друга гора.

И тъй, тръгнаха. Вървяха няколко часа през нощта, а на сутринта малкият отряд се спря, за да закуси под един от тия гигантски кипариси, които се наброяват с милиони в тази част от Флорида.

Който не е виждал тези природни чудеса, не може да си ги представи. Въобразете си зеленееща ливада, издигаща се на повече от сто фута височина, поддържана от прави, сякаш дялани стволоче, по която ти се дощява да се разходиш. Земята отдолу е размекната и мочурлива. Тъй като почвата не е в състояние да попива повече, тя е винаги покрита с вода. Тук гъмжи от различни видове жаби, гущери, скорпиони, паяци, костенурки, змии, всевъзможни блатни птици. По-

нагоре като падащи звезди прелитат авлиги със златиста перушина, по високите клони подскачат катерички, а папагалите изпълват гората с оглушителното си бърбене. Изобщо интересна, но труднопроходима местност.

Ето защо трябваше да изучават старателно земите, в които навлизаха. Пешеходец би могъл да затъне до подмишниците в многобройните мочурливи ями. Но като се движеха внимателно под лунната светлина, която се прецеждаше през високия листак, успяваха криво-ляво да се промъкват.

Реката им помагаше да напредват в правилна посока. И това беше много благоприятно обстоятелство, защото всички тия кипариси си приличат със своите уродливи, криви, сбръчкани, корубести в основата си стъбла, които спущат в земята дълги възлести корени и се издигат като колони на двайсет фута височина. Това са същински чадъри с грапава дръжка и права пръчка, на която се крепи огромен зелен сенник, но откровено казано, той не предпазва нито от дъжд, нито от слънце.

Малко след изгрев Джеймз Бърбанк и спътниците му влязоха под сянката на тези дървета. Времето беше великолепно. Нямахше опасност от никаква буря, която би превърнала почвата в непроходимо тресавище. Все пак трябваше да си избират внимателно пътя, за да избягват мочурливите ями, които никога не пресъхват. За щастие десният бряг на Сент Джонс беше леко наклонен, та срещаша по-малко трудности по него. По-значително ги забавяха коритата на вливащите се в реката потоци, които трябваше да заобикалят или да минават по брод.

През този ден не откриха никаква следа, която да показва присъствието на отряд южняци или семиноли, никаква диря нито от Тексар, нито от неговите другари. Възможно беше испанецът да е вървял по левия бряг на реката. Впрочем това не беше пречка. И по единия, и по другия бряг се стигаше право до южната част на Флорида, посочена в бележката на Зерма.

Вечерта Джеймз Бърбанк се спря за шест часа. Остатъкът от мощта мина в бърз ход. Вървяха мълчаливо през заспалата кипарисова гора. Никакъв полъх не раздвижваше листния свод. Луната, вече полунащърбена, отразяваше като черна сянка върху земята леката мрежа на клоните, чиито очертания се уголемяваха от височината на

дърветата. Реката едва бълбукаше в корито с почти недоловим наклон. На повърхността ѝ се показваха много плитчини; ако станеше нужда, нямаше да бъде трудно да се мине оттук.

На другия ден, след двучасова почивка, малкият отряд отново потегли на юг във вече установения ред. През този ден обаче пътеводната нишка, следвана дотогава, щеше да се прекъсне или по-право да се размотае докрай. И наистина, Сент Джонс, превърнала се вече в тънка водна струйка, изчезна под гъсталак от хининови дървета, които пиеха от самия ѝ извор. По-нататък кипарисовата гора закриваше три четвърти от хоризонта.

На това място се появи гробище, предназначено според местния обичай за покръстени негри, останали до смъртта си верни на католическата религия. Тук-там скромни кръстове, едни от камък, други от дърво, забити върху малките могилки, бележеха гробовете между дърветата. На две-три въздушни гробници, които се крепяха на забити в земята пръти, вятърът поклащаше някой превърнал се в скелет труп.

— Съществуването на гробище на то за място — забеляза Едуард Керъл — може би показва, че наблизо има селище или колиби...

— Които сигурно вече не съществуват — възрази Гилбърт, — защото на нашите карти няма и следа от тях. Такова изчезване на селища се среща много често в Южна Флорида, било защото жителите им са ги напуснали, било защото са разрушени от индианците.

— Гилбърт — каза Джеймс Бърбанк, — какво ще правим сега, когато вече не можем да се ориентираме по Сент Джонс?

— Компасът ще ни показва посоката, татко — отговори младият офицер. — Колкото и да е голяма и гъста гората, изключено е да се загубим в нея!

— Е, тогава на път, мистър Гилбърт! — провикна се Марс, когато при спиране не го свърташе на едно място. — На път, и бог да ни води!

На половин миля оттатък негърското гробище малкият отряд навлезе отново под зеления свод и с помощта на компаса се заспуца почти право на юг.

През първата половина на деня не се случи нищо за отбелязване. Досега нищо не бе спъвало диренията, но дали докрай щеше да бъде така? Щяха ли да достигнат целта, или семейство Бърбанк щеше да бъде обречено на отчаяние? Да не могат да намерят момиченцето и

Зерма, да знаят, че те търпят всевъзможни страдания, че са изложени на всевъзможни оскърбления, и да не са в състояние да ги избавят — това беше безкрайно мъчение.

Към обед спряха. Гилбърт, който пресмяташе пътя, изминат от езерото Вашингтон насам, изчисли, че се намират на петдесет мили от езерото Окичоби. Осем дни бяха изтекли от напускането на Кемдлис Бей и повече от триста мили бяха изминали с изключителна бързина. Вярно, отначало по реката, почти до изворите ѝ, а после из кипарисовата гора не срещнаха истински сериозни препятствия. Нямаше ги проливните дъждове, от които плаването по Сент Джонс ставаше невъзможно, а бреговете прогизваха от вода. Нощите бяха красиви, пропити с чудната светлина на луната. Така всичко беше благоприятно за пътуването и пътуващите.

Сега от остров Карнерал ги делеше сравнително късо разстояние. Калени от осемдневни непрекъснати усилия, те се надяваха да достигнат целта си за по-малко от две денонощия. А тогава щеше да настъпи развръзката, която не можеше да се предвиди отсега.

Но макар че щастието им бе помагало до този момент, Джеймс Бърбанк и другарите му можеха да се опасяват, че през втората половина от деня ще се натъкнат на непреодолими трудности.

След като обядваха, тръгнаха отново при обичайните условия. Характерът на местността никак не се беше променил, само трябваше да заобикалят големи локви и многобройни мочурливи ями, да газят през потоци с вода до коленете. Общо взето пътят не се удължаваше много от тези принудителни отклонения.

Ала към четири часа следобед Марс се спря внезапно. После, когато спътниците му го настигнаха, той им посочи отпечатъци от стъпки по земята.

— Не може да има никакво съмнение — каза Джеймс Бърбанк, — наскоро оттук са минавали група хора.

— И то многобройна група — вметна Едуард Керъл.

— От коя посока идват тези следи и накъде водят? — запита Гилбърт. — Това трябва непременно да се разбере, преди да вземем някакво решение.

И наистина се заловиха старателно с тази работа.

Отпечатъците от стъпки можеха да се проследят на разстояние петстотин ярда на изток и продължаваха дори по-нататък, но явно нямаше смисъл да ги търсят по-надалеч. Посоката на тези стъпки показваше, че отряд от най-малко сто и петдесет-двеста души, тръгнал от атлантическото крайбрежие, скоро е минал през тази част на кипарисовата гора. На запад тези следи вървяха вече към Мексиканския залив, пресичайки по този начин полуостров Флорида, който на тази географска ширина е широк не повече от двеста мили. Можаха да установят също, че преди да продължи пътя си в същата посока, отрядът е спрял точно на мястото, където се намираха сега Джеймз Бърбанк и неговите спътници.

След като заръчаха на другарите си да бъдат непрекъснато нащрек, Гилбърт и Марс, вървейки четвърт миля вляво от гората, можаха да се убедят също, че тези отпечатъци водят право на юг.

И ето какво каза Гилбърт, когато двамата се върнаха в лагера:

— Пред нас се намира отряд, който се движи точно по пътя, по който вървим и ние от езерото Вашингтон насам. Това са въоръжени хора, тъй като намерихме парчета от патрони, които са им служили за палене на огньове, ала от тези огньове са останали само угаснали въглени. Какви са тия хора? Не зная. Едно е ясно: че те са много и че се спускат към Евърглейдс.

— Дали не са отряд скитащи семиноли? — попита Едуард Керъл.

— Не — отвърна Марс. — Следата от стъпки ясно показва, че тези хора са американци...

— Може би войници от флоридската милиция? — забеляза Джеймз Бърбанк.

— Има такава опасност — обади се Пери. — Струва ми се, че са твърде много, за да спадат към бандата на Тексар...

— Стига към този човек да не се е присъединила шайка негови привърженици — каза Едуард Керъл. — В такъв случай нищо чудно да са няколкостотин души...

— Срецу седемнайсет! — вметна управителят.

— Е, какво от това! — извика Гилбърт. — Ако ни нападнат или се наложи да ги нападнем, никой от нас няма да отстъпи!

— Никой!... Никой!... — провикнаха се смелите спътници на младия офицер.

Разбира се, този изблик беше напълно естествен. И все пак, като се замислеше човек, щеше да разбере какви опасности криеше подобно положение.

Но макар че вероятно през главата на всички мина тази мисъл, те ни най-малко не паднаха духом. Обаче да бъдат толкова близо до целта си и да срещнат пречка! И то каква пречка! Цял отряд южняци, може би привърженици на Тексар, които искат да се присъединят към испанеца в Евърглейдските блата, за да изчакат там сгоден момент да се върнат отново в Северна Флорида!

Да, именно от това трябваше да се опасяват. Всички го чувствуваха. Ето защо след първия порив на въодушевление млъкнаха и се замислиха, загледани в младия си предводител в очакване да им даде някакво нареждане.

Гилбърт също бе заразен от общото настроение. Но като вдигна глава, изкомандува:

— Напред!

Х. СРЕЩА

Да, трябваше да се върви напред. Но поради възможните опасности се налагаше да се вземат всички предпазни мерки. Необходимо беше да се разучи пътят, да се изследват дебрите на кипарисовата гора, да бъдат готови за всякакви премеждия.

Ето защо оръжията бяха грижливо проверени и приведени в готовност да влязат в действие при първия даден знак. И при най-малката тревога щяха да захвърлят торбите на земята. И до един да участвуват в отбраната. Що се отнася до разположението на участниците в похода, то щеше да остане същото: Гилбърт и Марс както досега щяха да бъдат в авангарда, но на по-голямо разстояние, за да предотвратят евентуална изненада. Всеки беше готов да изпълни дълга си, макар че сърцата на тези храбреци несъмнено се свиваха, щом възникнеше някаква пречка между тях и целта, която искаха да достигнат.

Скоростта им ни най-малко не намаля. Все пак решиха, че не е благоразумно да вървят непрекъснато по ясно очертаните следи. Трябваше да се стараят да избягват среща с отряда, който се движеше по посока на Евърглейдс. За нещастие скоро се убедиха, че това ще бъде доста трудно. Всъщност този отряд не караше направо. Следите често се отклоняваха ту надясно, ту наляво, а това показваше известно колебание в движението. Все пак главната им посока беше юг.

Мина още един ден. Никаква среща не бе принудила Джеймз Бърбанк да се спре. Той крачеше бързо и явно настигаше отряда, който вървеше през кипарисовата гора. Това личеше по многобройните следи, които от час на час ставаха все по-пресни по тази малко размекната почва. Лесно можеше да се познае колко пъти са спирани и Ли да похапнат — а тогава следите се кръстосваха, което показваше, че са ходили насам-натам във всички посоки, — или пък, когато не са имали достатъчно време за друго, вероятно да обсъдят по кой път да тръгнат.

Гилбърт и Марс непрекъснато изучаваха с голямо внимание тези следи. Те можеха да им разкрият много неща, затова ги проследяваха

грижливо като семинолите, така изкусни в изучаването и на най-малките дири в местностите, из които бродят при лов или война.

В резултат на един от тези задълбочени огледи Гилбърт можа да заяви уверено:

— Татко, сега сме сигурни, че нито Зерма, нито сестричката ми не са с отряда, който се движи пред нас. Тъй като няма никаква следа от конски копита по земята, може да се предположи, че ако Зерма беше с тях, очевидно щеше да върви пеш, носейки сестричката ми на ръце, и лесно щяха да се разпознаят стъпките ѝ, както и стъпките на Ди по време на престоите. А не личи никакъв отпечатък от женски или детски крак. Що се отнася до този отряд, няма никакво съмнение, че той има огнестрелно оръжие. На много места по земята се виждат отпечатъци от приклади. Забелязах дори следното: тези приклади наподобяват прикладите на пушките на морската пехота. Следователно флоридската милиция вероятно разполага със същия вид оръжие; друго обяснение не може да има. Освен туй — за нещастие това е безспорно — отрядът им е най-малко десет пъти по-многоброен от нашия. Така че когато се приближим до него, трябва да се движим крайно предпазливо!

Не им оставаше нищо друго, освен да се вслушат в съветите на младия офицер. Така и сториха. А що се отнася до изводите, които правеше от броя и формата на отпечатъците, несъмнено те бяха правилни. Безспорно нито малката Ди, нито Зерма бяха във въпросния отряд. Следователно не вървяха по следите на испанеца. Хората от Черния залив не можеха да бъдат нито толкова многобройни, нито толкова добре въоръжени. Ето защо нямаше съмнение, че тук става дума за многоброен отряд на флоридската милиция, който се насочва към южните области на полуострова, тоест към Евърглейдс, където Тексар вероятно вече е пристигнал от един-два дни.

Във всеки случай този така съставен отряд беше опасен за спътниците на Джеймз Бърбанк.

Вечерта спряха до малка горска поляна. Преди няколко часа на нея трябва да е имало хора, както показваха този път купчинките едва изстинала пепел — останки от лагерните огньовете.

Тогава решиха да продължат пътя си чак след смрачаване. Нощта обещаваше да бъде тъмна. Небето беше облачно. Луната, почти в последната си четвърт, щеше да изгрее много късно. Всичко това

позволяваше да се приближат до отряда при най-благоприятни условия. Може би щяха да успеят да го открият, без да бъдат забелязани, да го заобиколят, като се крият в горския гъсталак, да го изпреварят и движейки се на югоизток, първи да стигнат до езерото Окичоби и остров Карнерал.

Малкият отряд потегли към осем и половина часа и се запровира мълчаливо под свода на дърветата, сред дълбок мрак, като и сега Марс и Гилбърт му служеха за разузнавачи. Около два часа всички вървяха така, стараяйки се да се движат безшумно, за да не се издадат.

Малко след десет часа Джеймз Бърбанк спря с една дума групата негри, начело на които вървеше той с управителя. Синът му и Марс бързо се бяха върнали обратно. Всички се заковаха на място и зачакаха да им обяснят причината за това внезапно връщане.

И скоро получи обяснение.

— Какво има? — запита Джеймз Бърбанк. — Какво сте забелязали с Марс?

— Лагер, разположен под дърветата, и огньовете му още се виждат ясно.

— Далеч ли е отгук? — попита Едуард Керъл.

— На сто крачки.

— Успяхте ли да разберете какви са хората, настанени в тоя лагер?

— Не, защото огньовете вече гаснат! — отговори Гилбърт. — Но мисля, че не сме сбъркали в изчислението си: те са двеста души!

— Спят ли, Гилбърт?

— Да, почти всички, но са оставили охрана. Забелязахме няколко часови с пушка на рамо, които крачат напред-назад между кипарисите.

— Какво ще правим? — запита Едуард Керъл, обръщайки се към Младия офицер.

— Най-напред — отвърна Гилбърт — трябва да се помъчим да разберем какъв е този отряд, а след това да се опитаме да го заобиколим.

— Аз съм готов да отида на разузнаване — заяви Марс.

— И аз ще дойда с вас — вметна Пери.

— Не, ще отида аз — възрази Гилбърт. — За това мога да разчитам единствено на себе си...

— Гилбърт — каза Джеймз Бърбанк, — всеки от нас желае да рискува живота си за общото дело. Но за да извърши това разузнаване без опасност да го забележат, човек трябва да е сам...

— Затова и сам ще отида.

— Не, синко, моля те да останеш при нас — рече мистър Бърбанк. — Марс ще бъде достатъчен за тази работа.

— Готов съм, господарю!

И без да пита повече, Марс изчезна в мрака.

В това време Джеймз Бърбанк и другарите му се приготвиха да дадат отпор на всякакво нападение. Сложиха торбите на земята. Носачите грабнаха отново оръжието си. Всички с пушка в ръка се притаиха зад дънерите на кипарисите, така че да могат веднага да се съберат отново, ако станеше нужда да се сгъстят.

От мястото, където беше Джеймз Бърбанк, лагерът не се забелязваше. Трябваше да се приближат с петдесетина крачки, за да могат да видят вече много отслабналите огънове. Затова се налагаше да почакаат завръщането на метиса, преди да вземат решение според обстоятелствата. От нетърпение младият лейтенант се бе придвижил на няколко ярда от мястото на престоя.

Междувременно Марс напредваше крайно предпазливо, като се криеше зад дънера ту на едно, ту на друго дърво. Приближавайки се по тоя начин, рискуваше по-малко да бъде забелязан. Надяваше се да стигне толкова наблизко, че да може да разгледа мястото за лагеруване, да разбере колко души са там и най-вече какви са. Това щеше да бъде доста трудно. Нощта беше тъмна, а огньовете вече не изпущаха никаква светлина. За да успее, трябваше да се промъкне до самия лагер. А Марс имаше достатъчно смелост да стори това и достатъчно ловкост да надхитри бдителността на дежурните часови.

И тъй, Марс напредваше полека-лека. Той не бе взел нито пушка, нито револвер, за да не му пречат в случай на нужда. Беше въоръжен само с брадва, защото трябваше да избягва всякакъв гърмеж и да се брани безшумно.

Скоро храбрият метис се приближи съвсем до един от часовите, който стоеше само на седем-осем ярда от лагера. Всичко бе потънало в тишина. Очевидно уморени от дълъг път, хората спяха дълбоко. Само часовите бодърствуваха на поста си, кои по-зорко, кои по-вяло, което не убягна от вниманието на Марс.

Ето че един от часовите, когото наблюдаваше от няколко минути, макар и да стоеше прав, не мърдаше вече. Пушката му лежеше на земята. Облегнат на един кипарис и клюмнал глава, той като че всеки момент беше готов да заспи. Може би Марс щеше да успее да се промъкне зад него и така да стигне до самия лагер.

Той се приближаваше бавно към часовия, но внезапно под крака му изпращя счупена суха съчка и издаде присъствието му.

Човекът тутакси се сепна, вдигна глава, сниши се, погледна надясно, после наляво.

Сигурно забеляза нещо подозрително, защото грабна пушката си и се прицели...

Но преди да успее да стреля, Марс изтръгна насоченото към гърдите му оръжие, затисна с широката си длан устата на часовия, за да не може да извика, и го повали на земята.

Само след миг, като върза на устата му кърпа, якият метис метна човека на гръб и въпреки съпротивата му бързо го понесе към поляната, където се намираше Джеймз Бърбанк.

Другите часови, които пазеха лагера, не бяха усетили нищо — доказателство, че не бдяха достатъчно зорко. След няколко минути Марс пристигна с товара си и го сложи в нозете на младия си господар.

Групата негри мигновено наобиколи Джеймз Бърбанк. Гилбърт, Едуард Керъл и управителя Пери. Дори и да нямаше превръзка на устата, полузадушеният човек пак не беше в състояние да пророни нито дума. Мракът не позволяваше нито да се види лицето му, нито да се разбере по униформата му дали е от флоридската милиция.

Марс махна кърпата, която притискаше устата му. но преди да го разпитат, трябваше да почака да дойде на себе си.

когато отвори очи и ги огледа, Бърбънгт каза:

— Няма защо да се страхуваш от нас!

— Какво искате от мен?

искам да зная за Юга ли сте, или за Севера.

— За Севера.

— Тогава съм готов да отговарям!

— Колко души има в отряда, който латерува там? — запита той.

— Около двеста.

— А къде отива?

— Към Евърглейдските блата.

— Кой е командирът му?

— Капитан Хауик.

— капитан Хауик от командния състав на „Уобъш“! — възкликна Гилбърт.

— Същият!

— Значи, този отряд се състои от моряци от ескадрата на Комодор Дюпон?

— Да, федералисти, северняци, аболиционисти, юнионисти! — отговори човекът, който, изглежда се гордееше като изброяваше тези различни названия, давани на борците за справедливата кауза.

Значи Джеймс Бърбангт и спътниците му имаха пред себе си не отряд на Флоридската милиция, както смятаха и не шайка привърженици на Тексар, а приятели, другари по оръжие, чиято подкрепа идеше толкова навреме!

— Ура! Ура! — завикаха те така силно, че целият лагер се събуди. Почти веднага в мрака светнаха факли. Всички се втурнаха, насъбраха се на поляната и преди да си разменят взаимно обяснения, капитан Хауик стисна ръката на младия лейтенант, когото никак не бе очаквал да срещне по пътя за Евър Глейс. Обясненията не бяха нито дълги нито трудни.

— Капитане — запита Гилбърт, — можете ли какво търсите в Южна Флорида?

— Скъпи ми Гилбърт — отговори капитан Хауик, — Комодорът ни изпрати тук на поход.

— От къде идвате?...

— От москито Инлет, от където се отбихме първо в Ню Смирна, във вътрешността на околията.

— В такъв случай ще ви попитам, капитане, каква е целта на вашия поход?

— Целта ни е да накажем една банда южняци, които са устроили засада на две наши лодки, и да отмъстим за смъртта на храбрите си другари!

И ето какво разказа капитан Хауик — нещо, което Джеймс Бърбанк не можеше да знае, защото се бе случило два дни след отпътуването му от Кемдлис Бей.

Читателите сигурно не са забравили, че комодор Дюпон се занимаваше по това време с организирането на ефикасна блокада по

крайбрежието. С тази цел флотилията му кръстосваше из морето между остров Анастейжа, южно от Сент Огъстин, и входа на пролива, който дели Бахамските острови от нос Сейбъл, разположен в южния край на Флорида. Но това му се струвало недостатъчно и решил да преследва лодките на южняците дори в малките речици на полуострова.

Именно с такава цел била изпратена тази експедиция, състояща се от отряд моряци и две лодки от ескадрата под командването на двама офицери, които въпреки малочислеността на хората си не се поколебали да се впуснат по реките на тази околия.

Ала банди южняци следели действията на федералистите. Те оставили лодките да се вдълбочат в тази дива част на Флорида — достойна за съжаление непредпазливост от страна на северняците, тъй като из тази област бродели индианци и милиционерски отряди. И ето какво се случило: лодките били подмамани в засада при езерото Кисими, на осемдесет мили западно от нос Малабар. Нападнали ги многобройни бандити и заедно с няколко моряци там загинали и двамата офицери, които ръководели тая злополучна експедиция. Оцелелите успели само по чудо да се доберат до Москието Инлет. Комодор Дюпон веднага заповядал да тръгнат незабавно по следите на флоридската милиция, за да отмъстят за избиването на федералистите.

И тъй, отряд от двеста моряци под командването на капитан Хауик слязъл при Москието Инлет. Скоро той стигнал до градчето Ню Смирна, разположено на няколко мили от брега. След като събрал необходимите му сведения, капитан Хауик тръгнал на югозапад. Повел отряда си към Евърглейдските блата, защото смятал, че именно там ще се натъкне на шайката, виновна за засадата при Кисими, и сега се намираще много близо до нея.

Ето тези събития бяха все още неизвестни на Джеймз Бърбанк и спътниците му, когато капитан Хауик се срещна с тях в тази част от кипарисовата гора.

След това капитанът и лейтенантът си размениха бързо въпроси и отговори за всичко, което можеше да ги интересува сега и в бъдеще.

— Най-напред в Евър лейдс — каза Гилбърт — знайте, че ние също отиваме.

— И вие ли? — възкликна офицерът, много учуден от това съобщение. — Какво ще правите там?

— Ние преследваме негодници, капитане, и ще ги накажем като тия, които вие искате да накажете!

— Кой са тези негодници?

— Преди да ви отговоря, капитане — помоли Гилбърт, — позволете ми да ви задам един въпрос. Кога тръгнахте с хората си от Ню Смирна?

— Преди осем дни.

— И не срещнахте никакъв южняшки отряд във вътрешността на околията?

— Никакъв, драги Гилбърт — отвърна капитан Хауик. — Но знаем от сигурен източник, че няколко милиционерски отряда са се скрили в Южна Флорида.

— А кой е главатарят на отряда, който преследвате? Познавате ли го?

— Много добре и мога да добавя дори, че ако успеем да го заловим, мистър Бърбанк няма да съжалява.

— Какво искате да кажете? — запита Джеймз Бърбанк развълнувано капитан Хауик.

— Искам да кажа, че този главатар е именно испанецът, когото Военният съвет в Сент Огъстин неотдавна е оправдал поради липса на доказателства за случая с Кемдлис Бей.

— Тексар?

Всички произнесоха в един глас това име и не е трудно да си представим какво учудване имаше в гласа им!

— Как! — извика Гилбърт. — Значи вие гоните Тексар, главатаря на тези бандити?

— Да, него! Той е устроил засадата при Кисими, той е виновен за клането, извършено от петдесетина негодници като него, които е предвождал лично, и както научихме в Ню Смирна, се е укрил в областта Евърглейдс.

— А какво ще правите, ако успеете да хванете този мерзавец? — запита Едуард Керъл.

— Ще го разстреляме на място — отговори капитан Хауик. — Такава е изричната заповед на комодора и бъдете сигурен, мистър Бърбанк, че тази заповед ще бъде изпълнена незабавно!

Лесно можем да си представим как подеждува това разкритие на Джеймз Бърбанк и спътниците му. Те бяха почти уверени, че с

подкрепленията, докарани от капитан Хауик, ще могат да освободят Ди и Зерма, че испанецът и съучастниците му непременно ще бъдат заловени и че най-после всички тези престъпления неминуемо ще бъдат наказани. Затова колко сърдечни ръкостискания си размениха моряците от федералния отряд и негрите, докарани от Кемдлис Бей, и какви радостни „ура“ екнаха отвред!

Тогава Гилбърт обясни на капитан Хауик защо той и другарите му са дошли в Южна Флорида. За тях най-важно беше да освободят Зерма и детето, откарани на остров Карнерал, както показваше писъмцето на метиската. Същевременно капитанът научи, че алибито, на което се бе позовавал испанецът във Военния съвет, не може да се приеме за достоверно, макар и да е необяснимо как е успял да го докаже. Но тъй като сега трябва да отговаря не само за отвличането, а и за клането при Кисими, Тексар трудно би избягнал наказанието за това двойно престъпление.

Ала една неочаквана мисъл осени Джеймз Бърбанк, който се обърна към капитан Хауик с въпроса:

— Можете ли да ми кажете кога стана тази история с федералните лодки?

— Разбира се, мистър Бърбанк. Нашите моряци бяха избити на 22 март.

— А точно на 22 март — забеляза Джеймз Бърбанк — Тексар е бил още в Черния залив и тъкмо се е готвел да го напусне. Тогава как може да участвува в клане, което е ставало на двеста мили оттам, при езерото Кисими?

— Какво казвате? — извика капитанът.

— Казвам, че не е възможно Тексар да е бил главатар на тези южняци, които са нападнали вашите лодки!

— Лъжете се, мистър Бърбанк — отвърна капитан Хауик. — Моряците, които са се спасили от гибел, са забелязали испанеца. Аз лично разпитах тези моряци. Те познават Тексар, когото са имали възможност да видят в Сент Огъстин.

— Не може да бъде, капитане — възрази Джеймз Бърбанк.

— Бележката написана от Зерма, бележката, която е в нашите ръце, доказва, че на 22 март Тексар се е намирал още в Черния залив.

Гилбърт слушаше, без да се намесва. Той разбираше, че баща му е прав. Испанецът не е могъл да бъде в деня на клането в околностите

на езерото Кисими.

— В края на краищата това е без значение! — каза той тогава.

— В живота на този човек има толкова необясними неща, че не бих си блъскал главата да ги разгадавам. На 22 март той се е намирал още в Черния залив — така твърди Зерма. На 22 март е предвождал група флоридци на двеста мили оттам — това твърдите вие, капитане, според разказа на вашите моряци. Нека бъде така! Едно е сигурно обаче: че сега той се намира в Евърглейдс. А след две денонощия може да бъде в ръцете ни!

— Да, Гилбърт — отвърна капитан Хауик, — и за каквото и да бъде разстрелян този мерзавец — за отвличане или за засада, — според мен той ще бъде разстрелян заслужено! На път!

И все пак всичко това беше твърде загадъчно, както и толкова други неща, свързани с частния живот на Тексар. Тук имаше пак някакво необяснимо алиби, сякаш испанецът наистина притежаваше способността да се раздвоява.

Дали щеше да се изясни тази тайна? Не можеше да се каже с положителност. Както и да е, трябваше да заловят Тексар и именно тази цел си бяха поставили моряците на капитан Хауик, обединили се със спътниците на Джеймз Бърбанк.

ХІ. ЕВЪРГЛЕЙДС

Евърглейдс е страшна и едновременно прекрасна област. Разположена в южната част на Флорида, тя се простира до нос Сейбъл, крайната точка на полуострова. Всъщност цялата тази област представлява огромно блато почти наравно с нивото на Атлантическия океан. Когато я връхлетят бури от океана или откъм Мексиканския залив, нахлуват големи маси морска вода, която се смесва с водите, изливащи се от небето като буйни водопади през зимния сезон. Затова тази местност е нещо средно между водно пространство и суша и е почти необитаема.

Тези води са обградени от ивица бял пясък, който откроява рязко многобройните тъмни огледала, в които се отразява само полетът на безбройните птици, реещи се над тях. Тук няма риба, ала гъмжи от змии.

Не бива да се мисли обаче, че общият облик на тази област е пустинен. Не, и именно на островите, къпани от мочурливите води на езерата, природата встъпва в правата си. Маларията е, така да се каже, победена от ароматите, пръскани от чудните цветя на този край. Островите са пропити с благоуханието на хиляди растения, разцъфнали така великолепно, че оправдават поетичното име на полуостров Флорида. Затова в тези благодатни оазиси на Евърглейдс се приютяват индианците чергари, които спират, както винаги, да си отдъхнат за малко.

На няколко мили във вътрешността на тази област се намира доста обширно водно пространство — езерото Окичоби, разположено малко под двайсет и седмия паралел. В едно ъгълче на това езеро е прикътан остров Карнерал, където Тексар си бе осигурил тайно убежище; там той можеше да се чувства предпазен от всякакво преследване.

Местност, достойна за Тексар и неговите сподвижници! Та нали още когато Флорида е принадлежала на испанците, главно там са се крили злосторниците от бялата раса, за да избягат от правосъдието на своята страна! Смесвайки се с коренното население, у което и досега

има следи от караибска кръв, не са ли те родоначалници на тия крики, семиноли, индианцичергари, победени в една продължителна и кръвопролитна война, но покорени в по-голяма или по-малка степен едва в 1845 година? Остров Карнерал изглежда защитен от всякакво нападение — вярно, в източната му част само тесен проток го дели от сушата — ако може да се нарече така тресавището, което заобикаля езерото. Този проток е широк стотина фута и се преминава само с примитивна лодка. Друг начин за свързка няма.

Невъзможно е да избягаш оттук с плаване. Кой би рискувал да се впусне по тия тинести води, обрасли с високи преплетени треви и гъмжащи от влечуги?

А отгатак се извисява полунаводнената кипарисова гора, през която може да се мине само по тесни, трудно различими пътечки. А и колко други препятствия: глинеца почва, лепнеца по краката като клей, огромни повалени дънери, препречващи пътя, душна миризма на плесен! На всичко отгоре тук виреят опасни растения: филактисът, който, докоснеш ли го, е по-смъртоносен от отровен бодил, и особено хилядите „пезизи“ — гигантски гъби, които са избухливи, сякаш заредени с пироксилин или динамит. И наистина, при най-лек допир се получава силен гърмеж. За миг въздухът се изпълва с червеникави валма. Този прах от ситни спори предизвиква задушаване и обрив от болезнени пришки. Така че по-добре човек да избягва тази злотворна растителност така, както избягва най-опасните чудовища на животинския свят.

Жилището на Тексар представляваше просто бивш индиански вигвам, направен от слама под сянката на големи дървета в източната част на острова. Напълно скрит сред зеленината, той не се забелязваше дори от най-близкия бряг. Двата копия го пазеха така зорко, както бяха пазили по-рано блокхауза в Черния залив. Дресирани някога за лов на хора, те биха разкъсали всеки, който се приближеше до вигвама.

Тъкмо там бяха заведени от два дни Зерма и малката Ди. Пътуването, сравнително лесно срещу течението на Сент Джонс до езерото Вашингтон, бе станало твърде изнурително през кипарисовата гора дори за здрави мъже, свикнали на този нездравословен климат и на дълъг път през гори и блата. А представете си колко мъчително бе то за жена и дете! Ала Зерма беше силна, смела и всеотдайна. През целия този маршрут тя носеше Ди, чиито слаби крачета не биха

издържали на такива продължителни преходи. Ако трябваше, Зерма щеше да пълзи, за да я предпази от умора. Затова вече нямаше сили, когато пристигна на остров Карнерал.

Но как бе успяла да запази присъствие на духа след всичко случило се от момента, когато Тексар и Скуамбо я отведоха от Черния залив? А и не знаеше дали бележката, която бе дала на младия роб, е попаднала в ръцете на Джеймз Бърбанк; знаеше само, че той бе заплатил с живота си за своя самоотвержен опит да я спаси. Издебнат в момента, когато се опитваше да избяга от островчето, за да се добере до Кемдлис Бей, той бе ранен смъртоносно. И тогава метиската си помисли, че Джеймз Бърбанк няма никога да узнае онова, което бе научила от нещастния негър: че испанецът и хората му се готвят да заминат за остров Карнерал. При това положение как могат да се впуснат по следите му?

Така че Зерма бе загубила вече всякаква надежда. Пък и нямаше никаква вероятност за спасение сред тази област, за която бе чувала такива страхотии. Много добре знаеше, че всякакво бягство е невъзможно!

Когато пристигнаха, момиченцето беше крайно изтощено. Първо, умората, въпреки непрестанните грижи на Зерма, и, второ, влиянието на отвратителния климат, бяха силно подронили здравето му. Бледо, отслабнало, сякаш отровено от изпаренията на тези блата, то вече нямаше сили да стои на краката си, едва проронваше някоя и друга думица и все зовеше майка си. Зерма вече не можеше както през първите дни от пристигането им в Черния залив да казва, че скоро ще види мисис Бърбанк, че баща му, брат му, мис Алис и Марс ще дойдат всеки момент. С преждевременно развития си ум, сякаш узрял още повече от нещастията, от страшните сцени в плантацията, Ди разбираше, че е откъсната от домашното огнище, че е в ръцете на лош човек, че ако не ѝ дойдеха на помощ, никога вече нямаше да види Кемдлис Бей.

Сега Зерма не знаеше какво да отговори и въпреки всичките ѝ всеотдайни грижи клетото дете гаснеше пред очите ѝ.

Както казахме, вигвамът беше просто примитивна колиба, която през зимата щеше да бъде абсолютно негодна за живеене. Тогава вятърът и дъждът проникваха отвред в нея. Но през топлия сезон, чието влияние вече се усещаше на тази географска ширина, тя можеше

поне да предпази обитателите си от слънчевия зной. Този вигвам беше разделен на две помещения с различна големина: едното, доста тясно и полутъмно, нямаше пряк външен изход, а бе свързано с другото помещение. Второто, доста просторно, се осветяваше през врата, която водеше към главната фасада, тоест беше обърната към брега на протока.

Зерма и Ди бяха настанени в малкото помещение, където имаха на разположение само няколко домашни потреби и постелка от трева, която им служеше за кушетка.

Другото помещение беше заето от Тексар и индианеца Скуамбо, който никога не се отделяше от господаря си. Мебелировката тук се състоеше от една маса с много стомни с ракия, чаши и няколко чинии, нещо като долап за хранителни продукти, почти неодеялан пън вместо пейка и два снопа трева за постеля. Необходимият за готвене огън се палеше в каменно огнище, стъкмено отвън, до ъгъла на вигвама. То беше достатъчно за приготвянето на храната, която се състоеше само от сушено месо, дивеч, който ловец можеше лесно да намери на острова, зеленчуци и плодове почти в диво състояние — изобщо от всичко имаше толкова, колкото да не умреш от глад.

Що се отнася до робите, шестима на брой, които Тексар бе докарал от Черния залив, те като двете псета спяха навън и като псетата бдяха около вигвама: за подслон им служеха само големите дървета, чиито долни клони се преплитаха над главите им. Още от първия ден разрешиха на Ди и Зерма да се движат свободно. Тъй като се намираха на остров Карнерал, не ги затваряха в стаята им. Само ги следяха — съвсем излишна предпазна мярка, защото беше невъзможно да се мине през протока без лодката, която някой от негрите непрекъснато пазеше. Докато се разхождаше с момиченцето, Зерма бързо се убеди колко е трудно да се избяга оттук.

През тоя ден метиската беше непрекъснато под зоркото око на Скуамбо, но нито веднъж не срещна Тексар. Ала вечерта чу гласа на испанеца. Той размени няколко думи със Скуамбо, заръчвайки му да бъде колкото се може по-бдителен. И скоро всички във вигвама с изключение на Зерма заспаха.

Трябва да кажем, че дотогава Зерма не бе успяла да измъкне нито дума от Тексар. Когато плаваха нагоре по реката към езерото

Вашингтон, тя напразно го разпитва какво смята да прави с нея и с детето, дори от молби мина към заплахи.

Докато Зерма говореше, испанецът само я пронизваше със студените си и зли очи. После повдигна рамене като човек, комуто досаждат, и не благоволи да отговори.

Все пак Зерма не се смяташе за победена. Пристигайки на остров Карнерал, тя реши да се срещне отново с Тексар, за да възбуди у него състрадание, ако не към себе си, то поне към това нещастно дете, или пък, ако не го омилостиви, да се възползува от користолюбиято му.

И ето че се яви такъв случай.

Още на другия ден, докато момиченцето спеше. Зерма тръгна към протока.

В този момент Тексар се разхождаше по брега. Заедно със Скуамбо той даваше някакви нареждания на робите си, които косяха тревата, затрудняваща движението на лодката.

При тази работа двама негри удряха с пръти повърхността на протока, за да подплашат влечугите, които подаваха глави от водата.

След малко Скуамбо се отдели от господаря си, а той се готвеше да се отдалечи, когато Зерма тръгна право към него.

Тексар я изчака и щом метиската се приближи до него се спря.

— Тексар — подхвана Зерма с твърд глас, — искам да поговоря с вас. Вероятно за последен път, затова ви моля да ме изслушате.

Испанецът, който бе запалил цигара, не отговори. Затова Зерма почака няколко минути и продължи със следния въпрос:

— Тексар, ще ми кажете ли най-после какво възнамерявате да правите с Ди Бърбанк?

Никакъв отговор.

— Няма да се опитвам да ви омилостивявам, що се отнася до моята участ — добави метиската. — Става дума за това дете, чийто живот е в опасност и което скоро ще ви се изплъзне...

При тези думи Тексар поклати глава, с което показваше, че не вярва на казаното.

— Да, скоро — повтори Зерма. — Ако не с бягство, то със смърт!

След като изпусна бавно дима от цигарата си, испанецът се задоволи да отговори:

— Ами! Само няколко дни почивка, и момиченцето ще се оправи. Разчитам на твоите добри грижи, Зерма, за да запазиш за нас

този ценен живот!

— Не, повтарям ви, Тексар. Това дете скоро ще умре. И ще умре без никаква полза за вас!

— Как да е без полза — възрази Тексар, — когато го държа далеч от умиращата му майка, от баща му, от брат му, изпаднали в отчаяние!

— Нека да е така! — отвърна Зерма. — Значи сте си отмъстили достатъчно, Тексар. Но повярвайте ми, по-изгодно за вас ще е да върнете това дете на семейството му, отколкото да го държите тук.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че достатъчно страдания сте причинили на Джеймз Бърбанк. Сега трябва да помислите за собствените си интереси...

— За собствените си интереси ли?

— Разбира се, Тексар — отвърна Зерма разпалено. — Плантацията Кемдлис Бей е опустошена, мисис Бърбанк умира, може дори да е умряла в момента, когато ви говоря, дъщеря ѝ е изчезнала, а бащата напразно се опитва да попадне на следите ѝ. Всички тези престъпления, Тексар, са извършени от вас, зная това! И имам право да ви го кажа в очите. Пазете се! Някой ден тези престъпления ще се разкрият. Така че помислете за наказанието, което ще ви сполети. Да! Във ваш интерес е да проявите милост. Не говоря за себе си, за това, че мъжът ми няма да ме намери, когато се върне. Не! Става дума за това клето дете, което ще умре. Задръжте мен, ако искате, но върнете това дете в Кемдлис Бей, върнете го на майка му. Няма вече да ви искат сметка за миналото. И дори, ако пожелаете, ще ви платят със злато за освобождаването на това момиченце. Осмелявам се да ви говоря така, Тексар, да ви предложа тази размяна, защото познавам до дъното на душата Джеймз Бърбанк и близките му. Зная, че биха пожертвували цялото си състояние, за да спасят това дете, и нека бог ми е свидетел, ще изпълнят обещанието, дадено ви от една тяхна робиня!

— Тяхна робиня ли? — извика Тексар иронично. — В Кемдлис Бей вече няма роби!

— Има, Тексар, защото аз не приех да бъда свободна само и само да остана при господаря си!

— Я гледай, Зерма, я гледай! — отвърна испанецът. — Е, щом нямаш нищо против да бъдеш робиня, ще можем да се разберем. Преди седем-осем години аз исках да те купя от приятеля си Тикбърн.

Предложих за теб. само за теб. солидна сума и ти щеше да ми принадлежиш още оттогава, ако Джеймз Бърбанк не бе те откупил. Сега ти си моя и няма да те пусна.

— Добре, Тексар — отговори Зерма, — ще бъда ваша робиня. Но това дете... няма ли да го върнете?

— Дъщерята на Джеймз Бърбанк?! — отвърна Тексар с тон на люта омраза. — Да я върна на баща й? Никога!

— Мерзавец! — извика Зерма, кипнала от възмущение. — Е, ако не баща й, то сам бог ще я изтръгне от ръцете ти!

В отговор испанецът само се подсмихна и повдигна рамене. Той си сви втора цигара, запали я спокойно от угарката на първата и се отдалечи нагоре по брега на протока, без дори да погледне Зерма.

Ако смелата метиска имаше оръжие, сигурно щеше да го пребие като див звяр. дори с риск да бъде убита от Скуамбо и другарите му. Но не можеше нищо да стори. Тя стоеше неподвижно и гледеше работещите на брега негри. Нито едно дружелюбно лице, само зверски муцуни, в които нямаше нищо човешко. Тя се прибра във вигвама, за да поеме отново ролята си на майка спрямо детето, което я зовеше със слаб гласец.

Зерма се опита да утеши клетото създание, като го взе на ръце. Целувките й го посъживиха. Тя му свари топла напитка на външното огнище, до което бе пренесла детето. Оказа му всички възможни грижи въпреки лишенията и безпомощното си състояние. Ди й поблагодари с усмивка... Но каква усмивка!... По-горчива от сълзите!

През целия ден Зерма не видя повече испанеца. А и не го търсеше. Каква полза? Нямаше да успее да му вдъхне други чувства, а и с нови упреци щеше още повече да влоши положението.

Вярно, докато, през време на престоя им в Черния залив и пристигането им на остров Карнерал насам, със Зерма и с Ди не се отнасяха зле, ала всичко можеше да се очаква от такъв човек. Достатъчно беше да изпадне в ярост, за да стигне до крайни насилия. Никакво състрадание не можеше да избликне от тази порочна душа и тъй като себичният му интерес не би могъл да вземе връх над омразата. Зерма трябваше да се откаже от всякаква надежда в бъдеще. Що се отнася до другарите ма испанеца — Скуамбо и робите, — как можеш да искаш от тях да бъдат по-човечни от господаря си? Те знаеха каква участ очаква оня от тях, който прояви дори малко съчувствие.

Нищо не можеше да се очаква от тяхна страна. Така че Зерма беше оставена сама на себе си. Решението ѝ бе взето. Тя смяташе да се опита да избяга още следващата нощ.

Но как? Защото трябваше да мине през ивицата вода, която заобикаляше остров Карнерал. Макар че пред вигвама езерото не беше толкова широко, все пак тя не можеше да го преплува. Така че оставаше една-единствена възможност: да открадне лодката, за да стигне с нея до другия бряг на протока.

Настъпи вечерта, после — нощта, която обещавахе да бъде много тъмна, дори лоша, защото започваше да вали дъжд и вятърът заплашваше да се развилнее над блатото.

Ако се окажеше невъзможно да излезе от вигвама през вратата на голямото помещение, може би Зерма нямаше да се затрудни да пробие дупка в сламената стена, да мине през тази дупка, да измъкне и Ди оттам, а щом се озовеше навън, щеше да помисли какво да прави по-нататък.

Към десет часа отвън се чуваше само воят на бурята. Тексар и Скуамбо спяха. Дори кучетата, сгущени в някой храсталак, вече не обикаляха около жилището.

Моментът беше подходящ.

Докато Ди спеше на тревната постеля, Зерма се залови тихомълком да измъква сламата и тръстиката, от която бе изплетена страничната стена на вигвама.

След един час дупката все още не беше достатъчно широка, за да могат да минат през нея с момиченцето. Зерма щеше да продължи да я разширява, но изведнъж я спря някакъв шум.

Този шум идеше отвън, от непрогледния мрак. Лаеха копоите, усетили по брега движещи се хора. Тексар и Скуамбо, събудени внезапно, изскочиха от стаята си.

После се чуха гласове. Изглежда, на отсрещния бряг на протока се бе появила група хора. Зерма се принуди да преустанови опита си за бягство, станало невъзможно в такъв момент.

Скоро въпреки воя на бурята лесно започна да различава шум на многобройни стъпки по земята.

Наострила уши, Зерма слушаше. Какво ставаше? Нима провидението се бе смилило над нея? Нима ѝ пращаше помощ, на която вече бе престанала да разчита?

Но не беше така, и тя разбра това. Иначе щеше да има схватка между пристигащите и негрите на Тексар, нападение при преминаването на протока, викове от едната и от другата страна, гърмежи на огнестрелно оръжие. А нямаше нищо подобно. По-вероятно на остров Карнерал идваше подкрепление.

След малко Зерма забеляза, че във вигвама влизат двама души: испанецът, придружен от някакъв друг човек, който не можеше да бъде Скуамбо, защото гласът на индианеца още се чуваше навън, откъм протока.

Междувременно двамата бяха вече в стаята. Те заговориха шепнешком, но изведнъж се спряха.

Единият от тях с фенер в ръка тръгна към стаята на Зерма. Тя едва успя да се тръшне на тревната постеля, така че да закрие дупката в страничната стена.

Тексар — защото беше именно той — откряна вратата, надзърна в стаята, видя легналата до момиченцето метиска, която като че ли спеше дълбоко. После се отдръпна.

Тогава Зерма отново зае мястото си зад затворената врата.

Макар и да не можеше да види нищо от това, което ставаше в стаята, нито да познае събеседника на Тексар, поне можеше да чува.

И ето какво чу.

ХІІ. КАКВО ЧУ ЗЕРМА

— Ти? На остров Карнерал?

— Да, от няколко часа.

— Аз пък мислех, че си в Адамсвил¹, около езерото Апопка².

— Бях там преди осем дни.

— А защо дойде?

— Налагаше се.

— Знаеш, че не трябва да се срещаме никъде освен в тресавището около Черния залив, и то след като ме предизвестиш с няколко реда!

— Повтарям ти: налагаше се да замина незабавно и да се укрива в Евърглейдс.

— Защо?

— Ей сега ще узнаеш.

— Няма ли опасност да си навлечеш неприятности?

— Не! Пристигнах нощем и никой от робите ти не е могъл да ме види.

Досега Зерма не бе разбрала нищо от този разговор и не

—

¹ Малко градче в околията Пътнам. — Б. а.

² Езеро, което подхранва един от главните притоци на Сент Джонс. — Б. а.

можеше да отгатне кой е тоя неочакван гост във вигвама. Безспорно тук разговаряха двама и все пак ѝ се струваше, че пита и отговаря един и същ човек. Една и съща интонация на гласа, едно и също звучене. Сякаш всички тези думи излизаха от една и съща уста. Напразно се мъчеше Зерма да се взира през някаква пролука във вратата. Слабо осветената стая тънеше в полумрак, който не позволяваше да се различи и най-малкият предмет. Ето защо метиската бе принудена да се задоволи да подслушва, доколкото ѝ е възможно, този разговор, който можеше да се окаже от огромно значение за нея.

След кратка пауза двамата мъже продължиха, както ще видим по-долу. Очевидно следният въпрос бе зададен от Тексар:

— Не си ли сам?

— Не, в Евърглейдс дойдоха с мен и неколцина от нашите привърженици.

— Колко са?

— Около четиридесет.

— Не те ли е страх, че може да узнаят това, което успяхме да скрием толкова време?

— Ни най-малко. Те никога няма да ни видят заедно. А когато напуснат остров Карнерал, няма да са узнали нищо и няма да се е променило нищо в начина ни на живот!

В този момент на Зерма ѝ се счу търкане на две ръце, които се стискаха.

После разговорът продължи така:

— Е, какво се случи след падането на Джексънвил?

— Нещо много сериозно. Навярно знаеш, че Дюпон завзе Сент Огъстин?

— Да, знам, а на теб сигурно ти е известно защо трябва да знаеш това!

— О, да! Историята с фернандинския влак дойде тъкмо навреме, за да можеш да докажеш своето алиби, което принуди Съвета да те оправдае!

— Но твърде неохотно! Е, какво пък!... Не за пръв път се отърваваме по такъв начин...

— Няма да е и за последен. Но може би не ти е известно с каква цел федералистите завзеха Сент Огъстин? Не толкова да завладеят главния град на околията Сент Джонс, колкото да организират блокадата на атлантическото крайбрежие.

— Чух вече това.

— Е, наблюдаването на крайбрежието от устието на Сент Джонс до Бахамските острови се е сторило на Дюпон недостатъчно, та си е наумил да се бори с военната контрабанда във вътрешността на Флорида. Затова и решил да изпрати две лодки с отряд моряци под командването на двама офицери от ескадрата. Известно ли ти е за тази експедиция?

— Не.

— Но кога си напуснал Черния залив? Сигурно няколко дни след оправдаването ти?

— Да! На 22-и този месец.

— И тая работа стана точно на 22-ри.

Трябва да отбележим, че Зерма също не знаеше нищо за засадата при Кисими, за която капитан Хауик бе разказал на Гилбърт Бърбанк при срещата им в гората.

И ето. сега тя научи едновременно с испанеца как след подпалването на лодките са се спасили само десетина души, които са успели да занесат на комодора вестта за тази катастрофа.

— Чудесно!... Чудесно! — извика Тексар. — Ето така се реваншираме достойно за завземането на Джексънвил и дано да успеем да примамим и други от тия проклети северняци в дебрите на нашата Флорида! Те до един ще останат там!

— Да. до един — повтори другият, — особено ако се наврат в тия Евърглейдски,блата. А скоро ще ги видим тъкмо тук.

— Какво искаш да кажеш?

— Че Дюпон се е заклел да отмъсти за смъртта на своите офицери и моряци. Затова е изпратил нова експедиция в южната част на околията Сент Джонс.

— Значи федералистите идват насам?

— Да. Но вече по-многобройни, добре въоръжени, бдителни и се пазят от засади!

— Ти срещна ли ги?

— Не. защото този път привържениците ни са по-малобройни и се принудихме да отстъпим. Но като отстъпваме, лека-полека ги примамваме. Когато съберем милицията, пръсната из щата, ще се нахвърлим върху тях и нито един няма да се отърве!

— Откъде са тръгнали?

— От Москиго Инлет.

— А по какъв път се движат?

— През кипарисовата гора.

— Къде може да са в този момент?

— На около четиридесет мили от остров Карнерал.

— Чудесно — каза Тексар. — Трябва да ги оставим да навлязат по на юг и час по-скоро да съберем милицията. Ако стане нужда, още утре ще отидем да се скрием към Бахамския пролив...

— И ако ни притиснат много, преди да успеем да се съединим с привържениците си, ще намерим сигурно убежище на английските острови!

Различните проблеми, които се разглеждаха в този разговор, интересуваха живо Зерма. Ако Тексар реши да напусне острова, дали ще отведе пленничките, или ще ги остави във вигвама под надзора на Скуамбо? В последния случай по-добре метиската да предприеме опита си за бягство едва след заминаването на испанеца. Тогава може би ще има повече шансове за успех. А възможно е федералният отряд, движещ се в тоя момент из Южна Флорида, междувременно да стигне до бреговете на езерото Окичоби, близо до остров Карнерал.

Но надеждата, събудила се отново у Зерма, се изпари моментално.

Бедата беше там, че на зададения му въпрос какво ще прави с метиската и детето, Тексар отговори без колебание:

— Ако стане нужда, ще ги отведе чак на Бахамските острови.

— Ще може ли момиченцето да издържи на такова ново уморително пътуване?

— Да, гарантирам за това, пък и Зерма ще съумее да го предпази от умора по пътя!

— Ами ако детето умре?

— По-добре да го видя умряло, отколкото да го върна на баща му!

— Аха, значи мразиш тия Бърбанкови!

— Толкова, колкото ги мразиш и ти!

Зерма едва се сдържа да не отвори вратата и да застане лице срещу лице пред тези двама мъже, които толкова си приличаха не само по гласа, но и по престъпните наклонности, по пълната си безсъвестност и безсърдечност. Ала успя да се овладее. По-добре да чуе и последната дума от разговора между Тексар и съучастника му. Когато той свършеше, може би щяха да заспят. Именно тогава, преди да са тръгнали, щеше да бъде най-удобно да предприеме бягството, станало наложително.

Очевидно испанецът можеше да научи още много неща от този, който му говореше. Затова продължи да го разпитва.

— Какво ново има на Север? — запита той.

— Нищо особено. За нещастие, изглежда, че федералистите вземат надмощие и има опасност накрая да се сложи край на робовладелството!

— Та какво от това! — произнесе Тексар с равнодушен тон.

— Всъщност ние не сме нито за Юга, нито за Севера! — отвърна другият.

— Така е. И важното е, докато двете страни се чепкат, винаги да бъдем на страната, от която можем да спечелим повече!

Говорейки така, Тексар се разкриваше целият. Да ловят риба в мътна да вода на гражданската война, беше единствената цел на тия двама души.

— Но — добави той — какво по-особено се е случило във Флорида през последните осем дни?

— Нищо, което да не ти е известно. Стивънс все още държи реката до Пиколата.

— А не възнамерява ли да се придвижи по-нагоре по Сент Джонс?

— Не, канонерките не се опитват дори да разузнават в южната част на околията. Изобщо мисля, че тази окупация скоро ще свърши, а в такъв случай цялата река ще бъде отново свободна за придвижването на конфедералистите!

— Какво искаш да кажеш?

— Носи се слух, че Дюпон имал намерение да се оттегли от Флорида, като остави тук само два-три кораба за блокадата на бреговете!

— Възможно ли е?

— Чух така да се говори и ако е вярно, Сент Огъстин скоро ще бъде опразнен.

— А Джексънвил?

— И Джексънвил също.

— Ей, дявол да го вземе! Значи ще мога да се върна там, да събера наново нашия Комитет и да заема пак мястото, от което федералистите ме лишиха! Ах, проклети северняци, само да взема отново властта, ще видят как ще я използвам!

— Не ще и дума!

— И ако Джеймс Бърбанк и семейството му още не са се махнали от Кемдлис Бей, ако не са се опитали да се спасят от

отмъщението ми чрез бягство, този път вече няма да ми се изплъзнат!

— И аз те подкрепям! Всичко, което си изпатил от това семейство, аз също съм го изпатил! Което ти искаш, аз също го искам! Което мразиш, аз също го мразя! Двамата с теб сме едно...

— Да, едно! — повтори Тексар.

Разговорът прекъсна за момент. По звъна на чашите Зерма разбра, че испанецът и „другият“ пият.

Зерма беше поразена. Като ги слушаше, Струваше ѝ се, че тия двамата имат еднакъв дял във всички престъпления, извършени напоследък във Флорида и по-специално срещу семейство Бърбанк. А като ги слуша още половин час, още повече се убеди в това. Сега научи и някои подробности за загадъчния живот на испанеца. И все един и същ глас питаше и отговаряше, сякаш Тексар говореше сам в стаята. Тук се криеше някаква тайна, разбулването на която беше извънредно важно за метиската. Но ако тези негодници разберяха, че Зерма е узнала част от техните тайни, дали щяха да се поколебаят да я убият, за да предотвратят тази опасност? И какво щеше да стане с детето, когато Зерма умреше?

Вероятно приближаваше единайсет часът вечерта. Времето продължаваше да е отвратително. Вятърът виеше, дъждът се лееше безспир. По всяка вероятност Тексар и другарят му нямаше да се изложат на външните стихии. Те щяха да прекарат нощта във вигвама и да пристъпят към изпълнението на плановете си чак на другия ден.

Зерма се убеди напълно в това, когато чу съучастника на Тексар — положително беше той — да пита:

— Е, какво решаваме?

— Ето какво — отговори испанецът. — Утре сутринта ще отидем с нашите хора да огледаме околностите на езерото. Ще изследваме кипарисовата гора на три-четири мили, като изпратим напред ония от другарите си, които я познават най-добре, и по-специално Скуамбо. Ако нищо не показва, че федералният отряд се приближава, ще се върнем и ще почакаме дотогава, докато се наложи да отстъпим. Ако, напротив, има непосредствена опасност, аз ще събера нашите привърженици и моите роби и ще откарам Зерма до Бахамския пролив. Ти пък ще се погрижиш да събереш милицията, пръсната из Южна Флорида.

— Разбрано — отвърна другият. — Утре, докато вие сте на разузнаване, аз ще се крия в горите на острова. Не бива да ни виждат заедно!

— Не бива, разбира се! — извика Тексар. — Да не съм луд да извърша такава глупост, която би разкрила нашата тайна! Значи ще се видим чак утре вечер във вигвама. И дори ако бъда принуден да замина през деня, ти ще напуснеш острова след мен. И тъй, ще се срещнем около нос Сейбъл!

Зерма разбра, че вече не може да бъде освободена от федералистите.

Защото, ако испанецът узнаеше, че отрядът се приближава, той положително щеше да напусне острова заедно с нея още на другия ден...

Така че метиската можеше да разчита за своето спасение единствено на себе си, колкото и рисковано, да не кажем невъзможно, да би било едно бягство при толкова трудни условия.

И все пак с каква смелост би предприела такъв опит, ако знаеше, че Джеймз Бърбанк, Гилбърт, Марс и някои от другарите им от плантацията са тръгнали на поход, за да я измъкнат от ръцете на Тексар, че са разбрали от бележката ѝ накъде да насочат диренията си, че мистър Бърбанк вече е стигнал по горното течение на Сент Джонс от татък езерото Вашингтон, че е прекосил голяма част от кипарисовата гора, че малката потеря от Кемдлис Бей се е съединила с отряда на капитан Хауик, че смятат Тексар, самия Тексар, за организатор на засадата при Кисими, че този мерзавец ще бъде преследван безмилостно и ще бъде разстрелян без присъда, ако успееш да го заловят!...

Но Зерма не можеше да знае нищо от това. Тя не трябваше да чака вече никаква помощ... Затова беше твърдо решена въпреки всички опасности да избяга от остров Карнерал.

Обаче изпълнението на този план трябваше да се отложи с едно денонощие, макар че много тъмната нощ беше удобна за бягство. Бандитите, които не се бяха укрили в гората, сега се намираха около вигвама. Чуваше се как сноват насам-натам по брега, пушат или разговарят. Ако опитът ѝ не успееше, ако разкриеха намерението и, положението на Зерма щеше да се влоши още повече и може би щеше да си навлече яростта на Тексар.

А дали утре няма да се яви някаква по-благоприятна възможност за бягство? Та нали испанецът бе казал, че другарите му, робите му, дори индианецът Скуамбо ще дойдат с него, за да следят движението на федералния отряд? Дали Зерма не можеше да се възползува от това обстоятелство, за да увеличи шансовете си за успех? Ако съумееше да мине незабелязано през протока и да се добере до гората, вече нямаше да се съмнява, че ще бъде спасена с божия помощ. Криейки се, щеше да се изплъзне от ръцете на Тексар. Капитан Хауик сигурно не беше далеч. Щом напредваше към езерото Окичоби, може би имаше известна вероятност да бъде освободена от него?

Ето защо по-добре да почака до утре. Но една случка разруши основата, на която се крепяха последните шансове на Зерма, и подрони окончателно положението ѝ пред Тексар.

В този момент по вратата на вигвама се почука. Беше Скуамбо, който съобщи на господаря си кой е.

— Влез! — каза испанецът. Скуамбо влезе.

— Имате ли някакви нареждания за през нощта? — запита той.

— Бъдете нащрек — отговори Тексар — и ме уведомявайте и за най-малката опасност!

— Ще изпълня вашите разпореждания — отговори Скуамбо.

— Утре сутринта ще отидем да разузнаваме на няколко мили в кипарисовата гора.

— А метиската и Ди?

— Както обикновено, ще ги пазите добре. А сега, Скуамбо, никой да не ни безпокои във вигвама!

— Разбрано.

— Какво правят хората ни?

— Ходят насам-натам и като че ли не им се спи.

— Никой да не се отдалечава!

— Ясно.

— А какво е времето?

— Вече не е толкова лошо. Дъждът спря, а и вятърът скоро ще утихне.

— Добре.

Зерма не преставаше да слуша. Очевидно разговорът свършваше, но изведнъж чу сподавена въздишка и нещо като хъркане.

Сърцето на Зерма заби силно.

Тя се изправи, завтече се към тревната постеля и се надвеси над момиченцето...

Ди току-що се бе събудила, и то в какво състояние! От устните ѝ излизаше хрипкаво дишане. Малките ѝ ръце махаха във въздуха, сякаш искаше да го притегли към устата си. Зерма можа да долови само две думи:

— Да пия!... Да пия!...

Нещастното дете се задушаваше. Трябваше незабавно да се изнесе навън. Обезумялата Зерма го взе на ръце в непрогледния мрак и се опита да го съживи със собствения си дъх. Усещаше как то се мята като в конвулсии. Извика... разтвори вратата на стаята си...

Там пред Скуамбо стояха прави двама души, които толкова си приличаха по лице и телосложение, че Зерма не би могла да познае кой от двамата е Тексар.

ХІІІ. ДВОЙСТВЕН ЖИВОТ

Няколко думи ще бъдат достатъчни, за да обясним това, което досега изглеждаше необяснимо в тази история. Ще видим какво са способни да измислят някои хора, когато лошият им нрав, подпомаган от безспорен ум, ги тласка по пътя на злото.

Хората, пред които Зерма бе застанала внезапно, бяха двама братя, двама близнаци.

Къде бяха родени те? Сами не знаеха точно. Вероятно в някое малко селце в Тексас — оттук произлизаше името Тексар чрез Промяна на последната буква.

Известно е какво представлява тази обширна територия, разположена в южната част на Съединените щати, на Мексиканския залив.

След като се разбунтува срещу мексиканците, Тексас, подпомаган от американците в своята борба за независимост, се присъедини към федерацията през 1845 година, при президента Джон Тайлър.

Петнайсет години преди това присъединяване в едно село на тихоокеанското крайбрежие две изоставени деца бяха намерени, прибрани и отгледани с благотворителни средства.

Още отначало тези деца правеха впечатление със своята необикновена прилика. Едни и същи движения, един и същ глас, едно и също държане, едно и също лице и, трябва да добавим, едни и същи наклонности, които свидетелствуваха за поквареност още от ранна възраст. Как са били отгледани, какво образование са получили, кои са били родителите им — не можеше да се каже. По всяка вероятност те са принадлежали на едно от ония скитнически семейства, които бродеха из щата след обявяването на независимостта.

Щом братята Тексар, обзети от неудържимо желание за свобода, сметнаха, че могат да живеят самостоятелно, те изчезнаха. По онова време и двамата бяха на двацет и четири години. Можем да не се съмняваме, че оттогава нататък си осигуряваха средства за съществуване единствено с кражби из плантациите и фермите — оттук

хляб, оттам плодове, докато най-после преминаха към въоръжен грабеж и разбойничество по пътищата, за което се бяха подготвяли още от детинство.

С една дума, започнаха да не ги виждат в тексаските села И колиби, където имаха навика да се навъртат в компанията на злосторници, които вече използваха тяхната прилика.

Изтекоха много години. Братята Тексар бяха скоро забравени дори по име. И макар че по-късно това име си спечели печална слава във Флорида, нищо не показваше, че двамата са прекарвали детството си в крайбрежните области на Тексас.

А и как би могло да бъде другояче, като след Изчезването им, благодарение на една хитрост, за която ще стане дума по-нататък, никой не знаеше, че има двама Тексар? Дори с помощта на тази хитрост те бяха извършили цяла редица престъпления, които трудно можеха да се докажат и да се накажат.

И наистина — това се узна по-късно, когато тази двойственост бе разкрита и вещественно доказана — в течение на няколко години, от двайсет до трийсет, двамата братя живяха отделно. Те се стремяха с всякакви средства към богатство. Срецаха се рядко, скрити от чужди погледи, било в Америка, било в някоя друга част на света, където ги завлечеше съдбата.

Знаеше се също, че единият или другият — не можеше да се каже точно кой, може би и двамата — търгуват с роби. Те превозваха или по-право организираха превозването на цели партиди роби от бреговете на Африка до южните щати. При тези операции изпълняваха само ролята на посредници между закупчиците от крайбрежието и капитаните на кораби, използвани за тази безчовечна контрабанда.

Преуспя ли търговията им? Не може да се каже. Но едва ли. Във всеки случай тя започна все повече и повече да запада и прекъсна окончателно, когато търговията с роби, обявена за варварство, бе малко по малко премахната в цивилизования свят. Двамата братя също бяха принудени да се откажат от този вид търговия.

А богатството, към което се стремяха толкова отдавна и искаха да придобият на всяка цена, това богатство не беше постигнато, а трябваше да го постигнат. Именно тогава двамата авантюристи решиха да се възползват от поразителната си прилика.

В повечето подобни случаи става така, че когато децата пораснат, в това явление настъпва обрат.

Но с Тексаровци не беше така. С възмъжаването им физическата и моралната им прилика не се засилваше повече, а си оставаше както преди пълна. Невъзможно беше да се различат един от друг нито по чертите на лицето и телосложението, нито по жестовете и интонацията на гласа.

Двамата братя решиха да използват тази вродена особеност, за да вършат най-гнусни дела, така че ако единият от тях бъде обвинен, да може да установи алиби, с което да докаже своята невинност. И тъй, докато единият извършваше уговореното помежду им престъпление, другият се явяваше на някакво публично място, така че благодарение на алибито да се докаже неговата невинност.

От само себе си се разбира, че трябваше да напрягат цялата си съобразителност, за да не бъдат хванати на местопрестъплението. В такъв случай нямаше да могат да се позоват на алибито и машинацията им бързо щеше да се разкрие.

След като уточниха така начина си на живот, двамата близнаци дойдоха във Флорида, където нито единият, нито другият още не беше познат. Там ги привличаха многобройните възможности, които им се откриваха в този щат, където индианците продължаваха да водят ожесточена борба с американците и испанците.

Братя Тексар се появиха в полуостров Флорида някъде към 1850 или 1851 г. По-правилно е да кажем Тексар, а не братя Тексар. Според плана си те никога не се показваха заедно, никога не ги срещаха в един и същи ден на едно и също място, никой не разбра, че съществуват двама братя с това име.

Впрочем докато забулваха самоличността си в най-дълбока тайна, с не по-малка тайнственост обгръщаха и постоянното си убежище.

Както знаем, те се укриваха в дъното на Черния залив. Бяха открили централното островче и изоставения блокхауз веднъж, когато изследваха бреговете на Сент Джонс. Там заведоха няколко роби, непосветени в тяхната тайна. Само Скуамбо знаеше тайната на двойствения им живот. Всеотдайно предан на двамата братя, способен да пази пълно мълчание за всичко, свързано с тях, този честен и

доверен човек на братя Тексар беше неумолим изпълнител на техните желания.

Разбира се, те никога не се появяваха заедно в Черния залив. Когато трябваше да обсъдят някакъв въпрос, предизвестяваха се писмено. Както видяхме, за тази цел не използваха пощата. Достатъчна им беше някаква бележка, запъхната в жилките на дървесен лист, закрепен за клона на някой лиролист, растящ в съседното до Черния залив блато. Всеки ден Скуамбо отиваше предпазливо при това блато. Ако носеше писмо, написано от оня Тексар, който се намирал в Черния залив, той го закачаше за клона на лиролиста. Ако беше писал Скуамбо вземаше писмото от листа и го занасяше в Черния залив.

След пристигането си във Флорида Тексар побързаха да се свържат с най-долната стан в този щат. Много престъпници станаха техни съучастници в немалко кражби, извършени по това време, а по-късно — техни привърженици, когато бяха принудени да играят роля в междуособната война. Предвождаше ги ту единият, ту другият, но никой от тях не узна, че името Тексар принадлежи на двама близнаци.

Сега е ясно как братя Тексар съумяваха толкова пъти да се позовават на някакво неопровержимо алиби, когато се приемеше съдебно дирене за различни престъпления. Така ставаше в много от случаите, доведени до знанието на съдебните власти още преди началото на тази история — между другото и случая с подпалването на една ферма. И макар Джеймз Бърбанк и Зерма да твърдяха с увереност, че испанецът е организатор на палежа, той бе оправдан от съда в Сент Огъстин, след като доказа, че в момента на престъплението е бил в Джексънвил, в хастиендага на Торильо, и това бе потвърдено от многобройни свидетели. Същото се случи и при опустошаването на Кемдлис Бей. Как би могъл Тексар да предвожда грабителите при нападението срещу Касъл Хаус, как би могъл та отвлече малката Ди и Зерма, кат се намираше между пленниците, заловени от федералистите във Фернандина и задържани на един от корабите от флотилията? Ето защо Военния съвет бе принуден да го оправдае въпреки многото улики, въпреки показанието, дадено под клетва от мис Алис Сгенърд.

Но дори накрая двойствеността на братя Тексар да бъдеше разкрита, вероятно никога нямаше да се установи кой от тях е участвувал лично в тия многобройни престъпления. В последна сметка

дали и двамата не бяха еднакво виновни — било като съучастници, било като главни злосторници, които върлуваха от толкова години из територията на Северна Флорида? Да, безспорно, и когато възмездието се стовареше върху единия или другия, или сполетеше и двамата едновременно, то щеше да бъде напълно заслужено.

Що се отнася до случилото се напоследък в Джексънвил, вероятно след свалянето на законните власти в града чрез метеж двамата братя се бяха редували да играят една и съща роля. Когато Тексар¹ отсъствуваше, за да осъществи някакво замислено от двамата начинание, Тексар² го заместваше в изпълнението му, без привържениците им да подозират това. Следователно може да се предположи, че те са участвували еднакво в насилията, извършени по онова време спрямо заселници от Севера и плантаторите от юга, които поддържаха каузата на аболиционистите.

Разбира се, двамата трябваше винаги да бъдат в течение на всичко, което ставаше не само в щат Флорида, но и в централните щати, където гражданската война криеше толкова неочаквани обрати. Те бяха придобили значително влияние върху белите от простолудието в околиците, върху испанците, дори върху американците — привърженици на робството, изобщо върху всички най-долни прослойки от населението. При тези обстоятелства се налагаше често да си кореспондират, да си устройват среща на някое тайно място, да обсъждат дейността си, да се разделят, за да подготвят бъдещите си алибита.

Така когато единият беше задържан на кораб от ескадрата, другият организира експедицията срещу Кемдлис Бей. Знаем също как единият от двамата бе оправдан от Военния съвет в Сент Огъстин по подадената срещу него жалба.

Както казахме по-горе, с възрастта тази феноменална прилика между двамата братя се бе запазила напълно. Ала възможно беше някаква злополука, някакво нараняване да наруши тази прилика и у единия или другия да се появи някакъв особен белег. А това; би било достатъчно, за да осуети успеха на техните машинации.

Обаче при този авантюристичен живот, съпроводен с толкова, превратности, дали не бяха изложени на рискове с непоправими последици, така че да не могат вече да се заместват един друг?

Ала щом имаше начин да се поправят последиците от такива злополучни случаи, щяха да продължават да използват приликата помежду си.

Така например при едно нощно нападение известно време след пристигането им във Флорида изстрел от упор опърли брадата на единия от братята Тогава другият побърза да обръсне брадата си, за да бъде голобрад като брат си. И както си спомняме, този факт бе споменат относно оня Тексар, който се намирал в укреплението в началото на тази история.

Ето и друг факт, който също изисква обяснение. Вероятно не сте забравили, че една нощ, докато беше още в Черния залив, Зерма видя как бе татуирана ръката на испанеца. И ето защо, Брат му беше между пленените от шайка семиноли флоридски пътници, които бяха дамгосани с незаличим белег на лявата ръка. Незабавно в укреплението бе пратена рисунка на този белег и Скуамбо съумя да го възпроизведе чрез татуировка. Така пълната прилика се запази.

Всъщност би могло да се каже, че ако на Тексар 1 бьдеше отрязан някой крайник, Тексар 2 би се подложил на същата ампутация!

С една дума, в продължение на десетина години братя Тексар не преставаха да водят този двойствен живот, но така ловко и предпазливо, че бяха съумели досега да се изплъзнат от преследванията на флоридското правосъдие.

Успяха ли двамата близнаци да забогатеят по такъв начин? Да, безспорно, до известна степен. В едно тайно помещение на блокхауза при Черния залив беше скрита доста голяма сума пари, спестени от плячката при грабежите и кражбите. От предпазливост испанецът взе със себе си тези пари, когато реши да замине за остров Карнерал, и можем да бъдем сигурни, че нямаше да ги остави във вигвама, ако се наложеше да бяга отвъд Бахамския пролив.

Ала това богатство им се струваше недостатъчно. Затова искаха да го увеличат, преди да отидат да го ползват спокойно в някоя европейска страна или някъде другаде в Северна Америка.

Впрочем, като узнаха, че комодор Дюпон възнамерява скоро да се изтегли от Флорида, двамата братя си рекоха, че ще им се представи случай да забогатеят още повече и да накарат заселниците северняци да платят скъпо за няколкото седмици окупация на федералистите. Ето защо решиха да изчакат развоя на нещата. Щом веднъж се върнеха в

Джексънвил, благодарение на своите поддръжници и на всички южняци, компрометирали се с тях, щяха да съумеят да си възвърнат положението, което си бяха създали с метеж и което само метеж можеше да възстанови.

А братя Тексар имаха един сигурен начин да постигнат това, което им липсваше, за да станат богати дори повече, отколкото биха желали.

Всъщност защо да не се вслушат в предложението, направено от Зерма на единия от тях? Защо да не се съгласят да върнат малката Ди на отчаяните ѝ родители? Джеймз Бърбанк положително щеше да откупи свободата на детето си с цената на своето богатство. Той би се задължил да не подава жалба, да не завежда дело срещу испанеца. Но у Тексаровци гласът на омразата беше по-силен от гласа на личния интерес и освен желанието си да забогатееят, те искаха и да си отмъстят на семейство Бърбанк. преди да напуснат Флорида.

И тъй, вече ни е известно всичко, което трябва да се знае за братя Тексар. Остава само да изчакаме развързката на тази история.

Излишно е да добавяме, че Зерма разбра всичко, когато внезапно се озова в присъствието на тези хора. Мигновено в съзнанието ѝ отново изникна миналото. Поразена от видяното, тя стоеше неподвижна, сякаш вкоренена в земята, държейки момиченцето на ръце. За щастие в тази стая имаше повече въздух и опасността детето да се задуши премина.

Що се отнася до Зерма, явяването ѝ пред двамата братя и разкриването на тяхната тайна значеше за нея смъртна присъда.

XIV. ЗЕРМА ДЕЙСТВУВА

Колкото и да умееха да се владеят, Тексаровци не можаха да се сдържат пред Зерма. Може да се каже, че от детинство сега за пръв път трето лице ги виждаше заедно. И това лице беше техен смъртен враг. Така че първият им подтик беше да се нахвърлят върху Зерма, да я убият, за да запазят тайната на двойствения си живот...

Ала детето се бе изправило в прегръдките ѝ и протягайки ръце, викаше:

— Страх ме е!... Страх ме е!

По знак на двамата братя Скуамбо се втурна внезапно към метиската, улови я за рамото, изблъска я обратно в стаята ѝ и вратата се затвори зад нея.

После Скуамбо се върна при братята. Държането му показваше, че е готов да се подчини на всяка тяхна заповед. Ала тази неочаквана сцена ги бе смутила повече, отколкото бихме могли да си представим, като имаме предвид колко бяха дръзки и необуздани. Те като че се съветваха с поглед.

В това време Зерма сложи момиченцето на тревната постеля и се тръшна в единия ъгъл на стаята. Хладнокръвието ѝ се бе възвърнало. Тя се приближи до вратата, за да чуе какво ще се говори сега. Навярно само след миг съдбата ѝ щеше да бъде решена. Но братя Тексар и Скуамбо бяха излезли от вигвама и думите им не стигаха вече до ушите на Зерма.

Ето какъв разговор се завърза между тях:

— Зерма трябва да умре!

— Трябва! Ако успее да избяга или пък федералистите успеят да я освободят, тогава сме загубени! Затова по-добре да умре!

— Веднага! — откликна Скуамбо.

И тръгна към вигвама с нож в ръка, но единият от братята го спря.

— Да почакаме — каза той. — Винаги ще имаме време да се отървем от Зерма, но сега тя ни е нужна да се грижи за детето, докато ѝ намерим заместничка. Преди това да се опитаме да направим

равносметка на положението. Отряд северняци се движи в този момент през кипарисовата гора по нареждане на Дюпон. Е, нека ние да изследваме първо околностите на острова и езерото. Нищо не показва, че този отряд, който се спуска към юг, ще се насочи насам. Ако дойде, ще имаме време да избягаме. Ако ли пък не дойде, ще останем тук и ще го пуснем да навлезе в пуцинаците на Флорида. Там той ще бъде във властта ни, защото ще имаме време да съберем по-голямата част от милицията, която броди из този край. Вместо да бягаме, ние ще го гоним, и то с многобройни сили. Лесно ще можем да му отрежем пътя за отстъпление и ако някои моряци са успели да се спасят от клането при Кисими, сега нито един няма да се отърве!

При сегашните обстоятелства очевидно това беше най-доброто решение. Голям брой южняци се намираха тогава в този край и само чакаха случай да нанесат удар на федералистите. Когато единият от братята и другарите му извършеха разузнаване, щяха да решат дали да останат на остров Карнерал, или да се оттеглят към областта около нос Сейбъл. Това щеше да се уточни още на другия ден. Що се отнася до Зерма, какъвто и да бъдеше резултатът от разузнаването, щяха да възложат на Скуамбо да я накара да млъкне, като ѝ нанесе удар с кинжал.

— Колкото до детето — добави единият от братята, — в наш интерес е да запазим живота му. То не е могло да разбере това, което е разбрала Зерма, и може да ни послужи за откуп, в случай че попаднем в ръцете на Хауик. За да откупи дъщеря си, Джеймз Бърбанк ще приеме всички условия, които решим да му наложим — не само да гарантира нашата безнаказаност, но и да плати поисканата от нас сума за освобождаването на детето му.

— Ако Зерма умре — обади се индианецът, — няма ли опасност да умре и малката?

— Не, защото има кой да се грижи за нея — отвърна единият от братята. — Аз лесно ще намеря индианка, която да замести метиската.

— Добре! Най-важното е да обезвредим Зерма!

— Каквото и да се случи, тя скоро няма да е жива!

Така завърши разговорът между двамата братя и Зерма чу как те се върнаха във вигвама.

Каква нощ прекара нещастната жена! Тя знаеше, че е обречена, но дори не мислеше за себе си. Малко се безпокоеше за участието си, тъй

като беше винаги готова да даде живота си за своите господари. Безпокоеше се повече за Ди, изложена на грубостите на тези безмилостни хора. Дори и да имаха интерес детето да остане живо, нямаше ли то да загине, когато Зерма не ще бъде вече тук, за да се грижи за него?

Тази мисъл — мисълта да избяга, преди Тексар да я е разделил от детето — я преследваше упорито, така да се каже, като несъзнателна натрапчива идея.

През цялата тая безкрайна нощ метиската мислеше само как да изпълни плана си. От разговора между другото тя бе запомнила, че на следващия ден единият от братята Тексар и другарите му ще отидат да изследват местността около езерото. При това разузнаване, разбира се, трябваше да имат предвид, че ако срещнат федералния отряд, ще се наложи да му оказат съпротива. Затова Тексар възнамеряваше да вземе със себе си не само всичките си слуги, но и сподвижниците, доведени от брат му. А той сигурно щеше да остане на острова не само за да пази вигвама, но и за да не бъде разпознат. Тъкмо тогава Зерма ще се опита да избяга. Може би ще успее да намери някакво оръжие, което няма да се поколебае да употреби в случай на нужда.

Нощта изтече. Зерма напразно се бе мъчила да долови нещо от всички шумове, които се чуваха на острова, все с мисълта, че отрядът на капитан Хауик може да пристигне, за да залови Тексар.

Няколко минути преди изгрев момиченцето, малко отпочинало, се събуди. Зерма му даде няколко глътки вода, за да се освежи. После го притисна до гърдите си и го погледна така, сякаш вече никога нямаше да го види. Ако в този момент някой влезеше, за да ги раздели, тя щеше да се бори свирепо като див звяр, на който искат да отнемат малките.

— Какво ти става, добра ми Зерма? — запита детето.

— Нищо... нищо! — промърмори метиската.

— А мама... кога ще я видим?

— Скоро... — отговори Зерма. — Може би още днес!... Да, миличкото ми!... Надявам се днес да бъдем далеч оттук...

— А тези хора, които видях нощес?

— Добре ли ги разгледа? — попита Зерма.

— Да... и ми се сториха страшни!

— Но добре ги видя, нали?... Забеляза ли колко си приличаха?

— Да, Зерма!

— Е, тогава запомни това, за да кажеш на баща си и на батко си, че те са двама братя... чуваш ли, двамата братя Тексар, и толкова си приличат, че човек не може да ги различи един от друг!

— И ти също ще го кажеш, нали? — запита момиченцето.

— Да, ще го кажа!... Но ако не бъда там, не бива да забравяш...

— А защо няма да бъдеш там? — попита детето, обвиняйки с малките си ръце шията на метиската, сякаш за да се притисне поздраво до нея.

— Ще бъда, миличкото ми, ще бъда!... А сега слушай. Ако тръгнем... ще имаме да извървим дълъг път... затова ще трябва да съберем сили!... Аз ще ти приготвя закуската...

— А за тебе?

— Аз ядох, докато ти спеше, и вече не съм гладна! Истината е, че във възбуденото състояние, в което се намираше, Зерма не би могла да сложи в устата си нито хапка. След като закуси, детето легна отново на тревната си постеля.

Тогава Зерма се намести до една пролука на изплетената от тръстики стена в ъгъла на стаята. Цял час тя непрекъснато наблюдава оттам това, което ставаше навън, защото то беше от огромно значение за нея.

Приготовленията за заминаване бяха вече в ход. Единият от братята — само единият — ръководеше сформиранието на отряда, който щеше да води през кипарисовата гора. Другият, когото никой не бе видял, сигурно се криеше или във вигвама, или в някое кътче на острова.

Така поне помисли Зерма, знаейки колко старателно забулваха те тайната на своя живот. Дори си каза, че вероятно този, който остане на острова, ще има грижата да наблюдава детето и нея.

И както ще видим след малко, Зерма не се лъжеше.

В това време привържениците и робите на Тексар, на брой петдесетина души, събрани пред вигвама, чакаха заповедта на главатаря си, за да тръгнат на път.

Беше около девет часа сутринта, когато отрядът се приготви да се придвижи до края на гората. Това отне доста време, тъй като лодката можеше да вземе наведнъж само пет-шест души. Зерма видя как се спущаха на малки групи, а после се изкачваха на отсрещния

бряг. Ала през тръстиковата стена самият проток не се забелязваше, тъй като беше разположен твърде ниско от острова.

Тексар, който бе останал последен, изчезна на свой ред, следван от едно от кучетата, което щеше да използва при разузнаването. По знак на господаря си другият копой се върна при вигвама, сякаш бе назначен за единствен страж при входа му.

След малко Зерма забеляза, че Тексар вече се изкачва на противоположния бряг и се спира за малко да престрои отряда си. След това всички, начело със Скуамбо, придружен от кучето, изчезнаха зад гигантските тръстики под първите дървета на гората. Навярно един от негрите бе откарал лодката обратно, за да не може никой да се прехвърли на острова. Ала метиската не можа да го види и помисли, че той е продължил покрай бреговете на протока.

Тя не се колебаеше вече.

Ди току-що се бе събудила. Измършавялото ѝ телце едва се забелязваше под дрешките ѝ, протъркани от толкова несгоди.

— Ела, миличкото ми — каза Зерма.

— Къде? — запита детето.

— Там... в гората!... Може би там ще намерим баща ти... батко ти!... Не се ли страхуваш?...

— Щом съм с теб, никога! — отговори момиченцето. Тогава метиската откряна предпазливо вратата на стаята си.

Тъй като не бе чула никакъв шум от съседната стая, тя предположи, че Тексар вече не е във вигвама.

И наистина там нямаше никого.

Най-напред Зерма потърси някакво оръжие, с което бе решила да си послужи срещу всеки, който се опиташе да я спре. На масата имаше един голям нож, каквито индианците използват за лов. Метиската го грабна и го скри под дрехата си. Взе също малко сушено месо, за да осигури прехраната им за няколко дни.

Сега трябваше да се измъкне от вигвама. Зерма погледна през дупките на стената по посока на протока. Никакво живо същество не се мяркаше в тази част от острова, нямаше го дори едното куче, което бе оставено да пази жилището.

Успокоена, метиската се опита да отвори външната врата.

Тази врата, заключена отвън, не помръдна.

Зерма се върна веднага с детето в стаята си. Оставаше ѝ само едно: да използва дупката, вече полупробита в стената на вигвама.

Тази работа не беше трудна. Метиската си послужи с ножа, за да разреже преплетените тръстики на колибата, и извърши това колкото можеше по-безшумно.

Копоят, който не бе тръгнал подир Тексар, не се мяркаше никъде. Но дали нямаше да се появи, когато Зерма излезеше навън, да се завтече, да се нахвърли върху нея и момиченцето? Все едно да срещнеш тигър!

Ала не биваше да се колебае повече. Затова, когато най-после проби отворието, Зерма притегли детето към себе си в силна прегръдка. Момиченцето ѝ отвърна с горещи целувки. То бе разбрало: трябваше да се бяга, да се бяга през този отвор.

Зерма се провря през пролуката. После се огледа наляво и надясно, послуша се. Никакъв шум не се чуваше. Тогава в отвора на дупката се показва малката Ди.

В този момент се раздаде лай. Все още много далечен, той като че ли идеше от западната част на острова. Зерма сграбчи детето. Сърцето ѝ биеше до пръсване. Щеше да се чувства в относителна безопасност едва когато изчезнеше зад тръстиките на другия бряг.

Но трябваше да премине разстоянието от стотина крачки, което делеше вигвама от протока, а това беше най-опасният момент от бягството. Рискуваше да бъде забелязана или от Тексар, или от останалия на острова роб.

За щастие вдясно от вигвама, чак до брега на протока, само на няколко ярда от мястото, където трябваше да се намира лодката, се простираше гъсталак от дървовидни растения, примесени с тръстика.

Зерма реши да се впусне през тази гъста растителност — мисъл, която веднага приведе в изпълнение. Високите растения се разтвориха, за да сторят път на двете бегълки, и листата отново се сключиха зад тях. Кучешкият лай вече не се чуваше.

Това провиране през гъсталака не мина без трудности. Трябваше да се промъкват между гъстите храсти. Скоро дрехите на Зерма се изпокъсаха, ръцете ѝ се разкъравиха. Но по-важно беше да пази детето да не бъде одраскано от тези дълги бодли. Храбрата метиска с нищо нямаше да издаде, че тези убождания ѝ причиняват болка. Ала

въпреки всичките ѝ старания момиченцето получи няколко драскотини по ръцете. Но Ди не издаде нито един вик, нито един стон.

Въпреки че разстоянието, което трябваше да се измине, беше сравнително малко — не повече от шейсетина ярда, — все пак бе нужен половин час, за да се стигне до протока.

Тогава Зерма се спря и погледна през тръстиките към вигвама, а после — към гората.

Под високите дървета на острова нямаше никого. На другия бряг нищо не показваше присъствието на Тексар и другарите му, които в този момент сигурно бяха на две-три мили по-навътре. Те щяха да се върнат след не по-малко от няколко часа, ако не срещнеха северняците.

Ала Зерма не можеше да повярва, че са я оставили сама във вигвама. Изключено беше също оня от Тексаровци, който бе пристигнал предишния ден с привържениците си, да е напуснал острова през нощта и кучето да е тръгнало с него. Пък и нали метиската бе чула лай — доказателство, че копоят се навърта още из гората? Тя можеше всеки момент да види кучето или господаря му. Ако побърза, дали няма да успее да се добере до кипарисовата гора?

Сигурно си спомняте, че докато Зерма наблюдаваше придвижването на другарите на испанеца, тя не можа да забележи лодката в момента, когато минаваше през протока, скрит от високите и гъсти тръстики.

Но Зерма не се съмняваше, че някой от робите е върнал обратно тази лодка. Това беше от значение за безопасността на вигвама, в случай че войниците на капитан Хауик успеяха да заобиколят южняците.

Но ако лодката бе останала на другия бряг, ако бяха сметнали за по-благоразумно да не я връщат обратно, за да могат Тексар и хората му по-бързо да се доберат до острова, в случай че федералистите ги подгонеха, как щеше метиската да се прехвърли на другия бряг? Дали нямаше да се наложи да бяга през гората на острова? И да чака там, докато испанецът тръгне да търси ново убежище в дебрите на Евърглейдс? Но ако Тексар реши да стори това, щеше да направи всичко възможно, за да вземе отново в плен Зерма и детето. Така че оставаше само едно: да използва лодката, за да прекоси протока.

Зерма трябваше да измине само пет-шест ярда, за да се провере между тръстиките. Когато стигна на това място, тя се спря...

Лодката беше на отсрещния бряг.

XV. ДВАМАТА БРАТЯ

Положението беше отчайващо. Как да премине? Дори смел плувец не би могъл да стори това, без да рискува да загуби двацет пъти живота си. Вярно, че от единия до другия бряг имаше само стотина фута. Но те не можеха да се изминат без лодка. Тук-там от водата стърчаха триъгълни глави и пробягващите бързо влечуги разклащаха тревата.

Малката Ди, обзета от неописуем ужас, се притискаше о Зерма. Ах, ако за спасението на детето беше нужно да се хвърли сред тези чудовища, които щяха да я обвинят като гигантски октопод с хиляда пипала, метиската нито за миг не би се поколебала.

Но само чудо можеше да я спаси.

Всеки момент в края на гората можеха да се покажат неколцина от другарите на Тексар. Всеки момент оня от Тексаровци, който бе останал на острова, можеше да се върне във вигвама и като не намереше там нито Ди, нито Зерма, дали нямаше да тръгне да ги търси?...

— Боже мой... — извика нещастната жена — смили се!...

Внезапно погледът ѝ се насочи към дясната страна на протока.

Слабо течение влачеше водите към северната част на езерото, където текат няколко протока на Калаушачес — една от малките реки, които се вливат в Мексиканския залив. Тя подхранва езерото Окичоби по време на големите месечни приливи.

До брега се приближи един дънер, който течението носеше отдысно. Но достатъчен ли беше този дънер за преминаване през протока? Защото една извивка на брега отклоняваше течението няколко ярда по-надолу и го тласкаше обратно към кипарисовата гора. Да, разбира се. Във всеки случай, ако за нещастие този дънер се върнеше към острова, положението на бегълките нямаше да бъде лошо, отколкото сега.

Без да мисли повече, някак инстинктивно, Зерма се завтече към плаващото дърво. Ако си бе направила труда да размисли, може би щеше да разсъди, че водата гъмжи от стотици влечуги, че водораслите

биха задържали този пън в средата на протока! Да, но всичко друго беше за предпочитане само и само да не остане на острова! Затова Зерма, държейки Ди на ръце, се улови за клоните и се отблъсна от брега.

Дънерът веднага заплава по течението, което го помъкна към другия бряг.

В това време Зерма се мъчеше да се скрие между клоните, които покриваха отчасти дървото. Впрочем двата бряга бяха пусти. Никакъв шум не идеше нито откъм острова, нито откъм кипарисовата гора. Щом преминеше протока, метиската щеше да потърси убежище и да почака там до вечерта, за да навлезе в гората, без да рискува да бъде забелязана. Надеждата ѝ се възвърна. Тя почти не обръщаше внимание на влечугите, които отваряха уста от всички страни на дънера и пълзяха дори до долните му клони. Момиченцето бе затворило очи. С едната си ръка Зерма го притискаше към гърдите си. С другата беше готова да удари тези чудовища. Но дали защото се плашеха, като виждаха застрашаващия ги нож, или бяха опасни само под водата, те не се прехвърлиха на плаващия дънер.

Най-после дънерът стигна до средата на протока, където течението вървеше косо към гората. Ако не се заплетеше във водораслите, след по-малко от четвърт час той щеше да допре до отсрещния бряг. А тогава, колкото и големи да бяха още опасностите, Тексар не би могъл да се добере до Зерма.

Изведнъж тя притисна по-силно детето в ръцете си.

Из острова ехтеше яростен лай. Почти веднага изскочи куче, което тичаше със скокове по брега.

Зерма позна копия, който испанецът не бе взел със себе си, а бе оставил да пази вигвама.

Настръхнал, с пламнали очи, той беше готов да се хвърли сред влечугите, които се движеха по водната повърхност.

В същия миг на брега се появи човек.

Това беше оня от братята Тексар, който бе останал на острова. Той бе притичал, предупреден от кучешкия лай.

Трудно би било да си представим гнева му, когато забеляза Ди и Зерма на това плаващо дърво. Той не можеше да се впусне да ги гони, тъй като лодката се намираще от другата страна на протока. Имаше

само един начин да ги спре: да убие Зерма, с риск да убие с нея и детето!

Въоръжен с пушка, Тексар я вдигна до рамото си и се прицели в метиската, която се опитваше да прикрие момиченцето с тялото си.

Изведнъж разяреният пес се хвърли в потока. Тексар реши да изчака.

Кучето се приближаваше бързо към дънера. Стиснала здраво дръжката на ножа в ръка, Зерма беше готова да го удари... Но не стана нужда.

Влечугите мигновено оплетоха животното. Известно време то се брани от отровните им ухапвания, но скоро изчезна под водораслите.

Тексар бе гледал смъртта на кучето, без да е в състояние да му помогне. Сега Зерма щеше да му се изплъзне...

— Умри тогава! — извика той, стреляйки срещу нея.

Но в това време плаващото дърво бе стигнало до десния бряг и куршумът само лизна рамото на метиската.

След няколко минути дънерът спря до брега. С момиченцето в ръце Зерма скочи на земята, скри се между тръстиките, където втори изстрел не би могъл да я настигне, и се мушна между първите дървета на кипарисовата гора.

Но макар че метиската вече нямаше защо да се страхува от останалия на острова Тексар, тя все още рискуваше да попадне в ръцете на неговия брат.

Затова първата ѝ грижа беше да се отдалечи колкото е възможно по-бързо и повече от остров Карнерал. Когато се мръкнеше, щеше да се постарее да се насочи към езерото Вашингтон. Напрягайки всичките си физически и душевни сили, тя тръгна, по-право затича наслуки, държейки в ръцете си детето, което щеше да я забавя, ако вървеше само. Малките крачета на Ди нямаше да могат да тичат по тази неравна почва, сред мочурливи ями, в които нозете попадаха като в ловджийски капани, между тия дебели корени, които се преплитаха и образуваха непреодолими препятствия за нея.

И тъй, Зерма продължи да носи скъпия си товар, чиято тежест като че ли дори не усещаше. От време на време се спираше — не толкова за да си поеме дъх, колкото да се послуша в шумовете на гората. Ту ѝ се счуваше лай, вероятно на другия копой, отведен от Тексар, ту далечни изстрели. Тогава се запитваше дали южняците не са се

сблъскали с федералния отряд. После, когато разбра, че тези различни звуци са просто крясъци на птица присмехулник или пращене на сух клон, чиито влакна гърмят като пистолети при внезапното разширяване на съдържащия се в тях въздух, тя продължаваше прекъснатия си за миг вървеж. Сега, изпълнена с надежда, не искаше да обръща внимание на опасностите, които я застрашаваха, докато не стигнеше изворите на Сент Джонс.

Така за един час се отдалечи от езерото Окичоби, като зави на изток, за да се приближи до атлантическото крайбрежие. Имаше основания да мисли, че корабите от ескадрата кръстосват покрай бреговете на Флорида в очакване на отряда, изпратен под командуването на капитан Хауик. А дали няколко лодки не наблюдаваха крайбрежието?...

Изведнъж Зерма се спря. Този път не се лъжеше. Под дърветата ехтеше яростен лай и забележимо се приближаваше. Зерма позна този лай, защото много често го бе слушала, когато копоите обикаляха около блокхауза в Черния залив.

„Това куче е по следите ни — помисли тя — и може би сега Тексар не е далеч!“

Затова първата ѝ работа беше да потърси храсталак, за да се сгуши там с детето. Но можеше ли да избегне обонянието на толкова умно и свирепо животно, дресирано някога да преследва избягали роби, да открива следите им?

Лаят се приближаваше все повече и повече, започнаха да се чуват дори далечни викове.

На няколко крачки от Зерма се извисяваше прояден от старост кипарис, по който драконовите корени и лианите образуваха гъста . разклонена мрежа.

Зерма се сгуши в хралупата му, достатъчно дълбока, за да побере и нея, и момиченцето, а мрежата от лиани скри и двете.

Но копят бе попаднал на следите им. След миг Зерма го забеляза пред дървото. Той лаеше все по-ожесточено и с един скок се хвърли към кипариса.

Удар с нож го принуди да се отдръпне, а после да завие още по-силно.

Почти веднага се чу шум от стъпки. Нечии гласове си подвикваха, отговаряха си. Между тях Зерма лесно разпозна гласовете

на Тексар и Скуамбо.

Действително това бяха испанецът и другарите му, които бягаха към езерото, за да се изплъзнат от федералния отряд. Ненадейно го бяха срещнали в кипарисовата гора и тъй като бяха по-малобройни, бързаха да офейкат. Тексар искаше да се върне на остров Карнерал по най-късия път, за да бъде отделен от федералистите с водна преграда. А това препятствие щеше да ги спре, понеже не можеха да преминат протока без лодка. Тогава, през тази няколкочасова задръжка, южняците щяха да се помъчат да се доберат до другата страна на острова, а после, когато се мръкнеше, — да се опитат да използват лодката, за да се прехвърлят на южния бряг на езерото.

Когато Тексар и Скуамбо стигнаха до кипариса, около който кучето продължаваше да лае, те видяха, че земята е почервеняла от кръвта, която изтичаше от раната, зейнала в хълбока на животното.

— Вижте!... Вижте! — извика индианецът.

— Ранено ли е кучето? — запита Тексар.

— Да!... Току-що е ранено с нож!... Кръвта му още дими!

— Кой ли би могъл да бъде?

В този момент кучето се хвърли отново към мрежата от листа, която Скуамбо отстрани с върха на пушката си.

— Зерма!... — извика той.

— И детето!... — добави Тексар.

— Да!... Но как са могли да избягат?...

— Трябва да убием Зерма, трябва да я убием!

В момента, когато метиската замахна да удари испанеца, Скуамбо я обезоръжи и я дръпна така яростно от хралупата, че момиченцето се изплъзна от ръцете му и се търкулна сред гигантските гъби пърхутки, които растат в изобилие из кипарисовите гори. При падането една от гъбите се пукна с трясък, подобен на изстрел с огнестрелно оръжие. Из въздуха се разнесе светец прах. В същия миг започнаха да се пръскат и други пърхутки. Гората се изпълни с такъв пукот, като че ли отвед гърмяха фойерверки.

Заслепен от хилядите спори, Тексар бе принуден да пусне Зерма, над която бе вдигнал ножа си; Скуамбо също беше заслепен от тези обгарящи пращинки. За щастие метиската и детето, проснати на земята, не бяха засегнати от спорите, които пращяха над тях.

Но Зерма не можеше да избяга от Тексар. След последната поредица взривове въздухът вече стана годен за дишане.

Точно тогава екнаха нови гърмежи — този път гърмежи с огнестрелно оръжие.

Това беше федералният отряд, който преследваше южняците. Заобиколени мигновено от моряците на капитан Хауик, те бяха принудени да сложат оръжие. В този момент Тексар, който бе уловил отново Зерма, прониза гърдите ѝ.

— Детето!... Грабвай детето! — извика той на Скуамбо. Индианецът вече бе хванал момиченцето и бягаше към езерото, когато се раздаде изстрел... Той падна мъртъв, сразен от куршума, с който Гилбърт го бе улучил право в сърцето.

Сега всички бяха тук — Джеймз и Гилбърт Бърбанк, Едуард Керъл, Пери, Марс, негрите от Кемдлис Бей, моряците на капитан Хауик, насочили пушките си към южняците, между които беше и Тексар, изправен до трупа на Скуамбо.

Все пак неколцина бяха успели да избягат към остров Карнерал.

Но имаше ли значение това! Нали момиченцето беше в прегръдките на баща си, който го притискаше така, като че се страхуваше да не му го отнемат отново? Гилбърт и Марс, наведени над Зерма, се опитваха да я свестят. Клетата жена още дишаше, но не можеше да говори. Марс придържаше главата ѝ, викаше я, целуваше я.

Зерма отвори очи. Тя видя детето в прегръдките на мистър Бърбанк, позна Марс, който я обсипваше с целувки, усмихна му се. После клепките ѝ се затвориха отново...

Тогава Марс се изправи, забеляза Тексар и се нахвърли върху него, повтаряйки думите, които толкова често бяха излизали от устата му:

— Ще убия Тексар!... Ще убия Тексар!

— Стой, Марс — каза капитан Хауик, — остави на нас да се разправим с този негодник!

И като се обърна към испанеца, попита:

— Вие ли сте Тексар от Черния залив?

— Нямам какво да отговоря — отвърна Тексар.

— Джеймз Бърбанк, лейтенант Гилбърт, Едуард Керъл и Марс ви познават и могат да установят самоличността ви!

— Е, добре де!

— Вие ще бъдете разстрелян!

— Направете го!

Тогава за голямо учудване на всички, които я чуха, малката Ди се обърна към мистър Бърбанк и каза:

— Татко, те са двама братя... и двамата лоши хора... които си приличат...

— Двама ли?...

— Да!... Моята бавачка Зерма ми заръча да ви кажа това!...,Е; Трудно можеше да се разбере смисълът на тези странни думи!

на детето. Но обяснението дойде почти веднага по твърде неочакван начин.

В това време Тексар бе заведен под едно дърво. Там той запали цигара и запуши, гледайки Джеймс Бърбанк в лицето. Ала точно когато се строяваха войниците, които щяха да го разстрелят, изведнъж изскочи някакъв човек и застана до осъдения.

Това беше вторият Тексар. Привържениците му, добрали се до остров Карнерал, току-що му бяха съобщили, че брат му е арестуван.

Видът на тези двама души, които толкова си приличаха, изясни какво значеха думите на момиченцето. Най-после се разкри този престъпен живот, поддържан винаги с необясними алибита.

И сега, само с присъствието си, братя Тексар хвърляха светлина върху своето минало.

Ала поради намесата на втория брат военните отряди се поколебаха дали да изпълнят заповедта на комодора.

Заповедта за незабавна екзекуция, издадена от Дюпон, всъщност важеше само за организатора на засадата, при която бяха загинали офицерите и моряците от федералните лодки. Що се отнася до организатора на грабежа в Кемдлис Бей и на отвличането, трябваше да го закарат в Сент Огъстин, да го съдят отново и не ще и съмнение, че щяха да го осъдят.

Но можеха ли да считат двамата братя еднакво отговорни за тази дълга поредица от престъпления, които те бяха успели да извършат безнаказано?

Да, разбира се! Но от уважение към законността капитан Хауик сметна за свой дълг да им зададе следния въпрос:

— Кой от двамата — запитва той — се признава за виновен за клането при Кисими?

Ала не получи никакъв отговор.

Очевидно братя Тексар бяха решили да мълчат на всички задавани им въпроси.

Само Зерма би могла да посочи какво участие е взимал всеки в тези престъпления. И наистина, оня от двамата братя, който се бе намирал с нея в Черния залив на 22 март, не можеше да бъде виновник за клането, извършено същия ден на сто мили оттам, в Южна Флорида. Зерма щеше да съумее да разпознае истинския организатор на отвличането. Но дали не беше мъртва сега?...

Не, тя се появи, подкрепяна от мъжа си. После, с едва чут глас, произнесе:

— Този, който е виновен за отвличането, има татуировка на лявата си ръка...

При тези думи всички видяха как на устните на двамата братя се изписа една и съща презрителна усмивка, и като запретнаха ръкави, показаха на левите си ръце еднаква татуировка.

Тъй като и този път се оказваше невъзможно да бъдат различени един от друг, на капитан Хауик не оставаше нищо друго освен да каже:

— Виновникът за клането при Кисими трябва да бъде разстрелян. Кой от двама ви е този човек?

— Аз — отговориха едновременно и двамата братя.

При този отговор езекуционният взвод се прицели в осъдените, които се прегърнаха за последен път.

Екна залп. Хванати ръка за ръка, двамата се строполиха.

Така завършиха тези хора, обременени с всички тия престъпления, които бяха вършили толкова години благодарение на поразителната си прилика. Единственото човешко чувство, което бяха изпитвали през живота си — фанатичната братска любов, която чувствуваха един към друг, — ги бе следвало чак до смъртта.

XVI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Междувременно гражданската война продължаваше с различните си фази. Напоследък бяха станали няколко събития, за които Джеймз Бърбанк не можеше да знае след заминаването си от Кемдлис Бей, а научи за тях едва когато се завърна.

През това време общо взето като че ли везните клоняха в полза на конфедералистите, съсредоточени около Коринт¹, докато федералистите заемаха позиция при ПитсбъргЛандинг. Главнокомандуващ на отцепническата армия беше генерал Джонстън, а негови помощници — Борьогар, Харди, БракстънБраг, епископ Полк, бивш възпитаник на военната академия Уест Пойнт, и тази армия използва ловко непредвидливостта на северняците. На 5 април те бяха издебнати при Шайло, бригадата на Пийбоди бе разпръсната, а армията на Шермън отстъпи. Все пак конфедералистите платиха скъпо за постигнатия от тях успех: героичният Джонстън бе убит, докато отблъсваше федералната армия.

¹ Коринт град в щат Мисисипи; няма нищо общо с едноименния град в Гърция. Б. пр.

Така завърши първият ден на сражението — 5 април. На другия ден битката пламна отново по цялата фронтова линия и Шермън успя да си възвърне Шайло. Конфедералистите на свой ред бяха принудени да бягат, преследвани от войниците на Грант. Кръвопролитно сражение! От осемдесет хиляди участващи бойци двайсет хиляди паднаха ранени или убити!

Това беше последното военно събитие, за което Джеймз Бърбанк и приятелите му узнаха на другия ден след пристигането си в Касъл Хаус, където успяха да се върнат на 7 април.

И наистина след екзекуцията на братя Тексар те тръгнаха с капитан Хауик, който поведе отряда си и своите пленници към крайбрежието. При нос Малабер се намираще кораб от флотилията, кръстосващ покрай брега. Този кораб ги закара в Сент Огъстин. После

една канонерка ги взе в Пиколата и ги свали на пристана на Кемдлис Бей.

И така, всички бяха отново в Касъл Хаус — дори и Зерма, която бе оздравяла от раните си. Пренесена на федералния кораб от Марс и другарите му, там тя бе заобиколена от грижи. А и как би могла да умре, като беше толкова щастлива, че малката ѝ Ди е спасена, че се намира отново сред всички ония, които обичаше?

Лесно можем да си представим каква беше радостта на това семейство след толкова изпитания. Всичките му членове най-после се бяха събрали, за да не се разделят никога вече. Мисис Бърбанк лека-полека възстанови здравето си, тъй като детето ѝ беше при нея. Та нали с нея бяха пак съпругът ѝ, синът ѝ, мис Алис, която щеше да ѝ стане дъщеря, Зерма и Марс? И занапред нямаше защо да се страхува от негодника или по-право от двамата негодници, чиито главни съучастници бяха в ръцете на федералистите.

В това време се пръсна един слух, за който, както вероятно помните, стана дума при разговора между двамата братя на остров Карнерал. Разправяха, че северняците възнамерявали да изоставят Джексънвил, че комодор Дюпон, в желанието си да ограничи своите действия до блокада на крайбрежието, се готвел да изтегли канонерките, които осигуряваха безопасността по Сент Джонс. Очевидно този проект можеше да постави в опасност заселниците, известни със симпатиите си към аболиционизма, и особено Джеймз Бърбанк.

Слухът се потвърди. Наистина на 8-и, тоест още на другия ден, след като цялото семейство се прибра в Касъл Хаус, федералистите опразниха Джексънвил. Вследствие на това някои от жителите, които бяха проявявали открито благосклонността си към юнионистката кауза, намериха за целесъобразно да избягат, едни — в Порт Ройъл, други — в Ню Йорк.

Джеймз Бърбанк обаче не сметна за уместно да последва примера им. Негрите се бяха върнали в плантацията, но не като роби, а като свободни хора, и присъствието им можеше да обезпечи сигурността на Кемдлис Бей. А и самата война навлизаше във фаза благоприятна за Севера, така че Гилбърт можеше да остане още известно време в Касъл Хаус, за да се венчае с Алис Стенърд. И тъй, работата в плантацията започна наново и скоро различните стопански

дейности тръгнаха нормално. Сега вече не можеше и да става въпрос да се изисква от Джеймз Бърбанк да изпълни наредбата за изгонване на освободените роби от територията на Флорида. Нямаше ги вече Тексар и привържениците му да насъскват простолюдието. А и канонерките, кръстосващи по крайбрежието, можеха бързо да възстановят реда в Джексънвил.

Що се отнася до воюващите страни, те щяха да се бият още три години и дори Флорида беше обречена на нови изпитания, свързани с превратностите на войната.

И наистина през септември същата година корабите на комодор Дюпон се появиха срещу Сент Джонс Блъфс, при устието на реката, и Джексънвил бе завладян повторно. Генерал Сеймър го завзе за трети път в 1866 г., без да срещне сериозна съпротива.

На 1 януари 1863 г. с прокламация на президента Линкълн бе премахнато робството във всички щати. Ала войната завърши едва на 9 април 1865 г. През този ден в АпоматъксКортхаус генерал Лий се предаде с цялата си армия на генерал Грант, след капитулация, при условия, достойни и за двете страни.

И тъй, ожесточената борба между Севера и Юга бе траяла четири години. Тя бе струвала два милиарда и седемстотин милиона долара и бе отнела живота на повече от половин милион души; но робството бе премахнато в цяла Северна Америка.

По този начин бе завинаги осигурена неделимостта на републиката Съединени щати благодарение на усилията на ония американци, чиито предци почти един век преди това бяха освободили страната си във войната за независимост.

ЗА ЖУЛ ВЕРН И НЕГОВИТЕ ГЕРОИ

През 1839 г. единайсетгодишно момче избягва от дома си и постъпва като юнга на тримачтовия платноход „Корали“, заминаващ за Индия. Още същия ден обаче беглецът е върнат обратно от родителите му. Той заявява, че тръгнал за Индия, за да търси изчезналия преди тридесет години френски капитан Санбен и същевременно да донесе на братовчедка си Каролин Тронсон коралов гердан.

„Аз не можех да гледам равнодушно параход, военен кораб или обикновен рибарски баркас: с цялото си същество се пренасях на борда му“ — признава след много години в романа „Зеленият лъч“ вече възмъжалият и станал прочут писател Жул Верн.

Самото му родно място и майчината му кръв допринесли за оформянето на тази черта от характера му. Жул Верн е роден на 8 февруари 1828 г. в старинния френски крайморски град Нант, разположен на брега на река Лоара, на петдесет километра от нейното устие. Родителският му дом се намирал на остров Фейдо, образуван от един от ръкавите на Лоара. Баща му Пиер Верн бил потомствен адвокат, а майка му Софи А лот дьо ла Фюйе произхождала от знатен род на нантски моряци, корабостроители и корабоприитежатели.

Тайно от родителите си малкият Жул и брат му Пол често ходели на пристанището, наблюдавали товаренето и разтоварването на корабите, смесвали се с разноезичната моряшка тълпа, сякаш пропита с дъха на далечни полуприказни страни. С часове Жул слушал разказите на претопените моряци, претърпели немалко бури и корабокрушения. В игрите си двамата малки братя се превъплъщават ту в индианци, ту в пирати, ту в Робинзон и Петкан, ту в смели пътешественици, промъкващи се през дебрите на екваториална Африка. От всички учебни предмети Жул обичал най-много географията, историята и математиката. Тетрадките и учебниците си шарел със схеми на летящи и плаващи машини, с рисунки на кораби. А след уроците четял с увлечение любимите си автори: Уолтър Скот,

Купър, Дикенс, капитан Мариат и — за кой ли път вече! — препрочитал „Робинзон Крузо“.

Уви, бащата искал Жул да поеме адвокатската му кантора. А как завиждал Жул на брат си Пол, който пък бил определен да се посвети на морската кариера!

И тъй, прекланяйки се пред бащината воля, през 1847 г. Жул Верн заминал за Париж¹ да следва право. Там обаче го привлякло изкуството — литературата, театърът, музиката. Започнал да пише стихове, драми, комедии, водевили, либрета на комични опери. Като поет и драматург Жул Верн имал посредствен успех, ала въпреки това на настояванията на баща си да се върне в адвокатската кантора в Нант отговорил: „Аз предпочитам да стана добър литератор, а не лош адвокат.“

Неочакваната среща на Жул Верн с един негов земляк, редактор на популярното илюстрирано списание „Мюзе де фамий“ („Семеен алманах“), сложила началото на нова насока в творчеството му. Редакторът поканил Жул да му сътрудничи. На въпроса, за какво да пише, отговорил:

— За каквото и да е. За Мексико, за въздухоплаване, за земетресения, стига да бъде занимателно!

Така през 1852 г. в списанието излязъл разказът „Първите кораби на мексиканската флота“, а по-късно — „Драма във въздуха“, „Мартин Пас“, „Зимуване сред ледовете“ и др. Това била първата стъпка към епохалната поредица „Необикновените пътешествия“.

Докато Жул Верн стигне до истинското си призвание обаче минали още десет години. Междувременно той работел като борсов агент, занимавал се с наука срещал се с учени и изобретатели, извършил морски пътешествия — всичко това го обогатило с ярки впечатления, помогнало му да натрупа солиден запас от всевъзможни сведения и факти, „да тръгне в крак с века“ — да се издигне на равнището на основните течения както в областта на науката и техниката, така и на социалния живот.

И през лятото на 1862 г. Жул Верн казал на приятелите си:

— Хрумна ми щастлива идея: да пиша роман в съвсем нов жанр, нещо много своеобразно. Струва ми се, че намерих своята златна жила.

Романът бил завършен. Четиринадесет издатели, „един от друг по-глупави“, го отхвърляли. Най-после авторът отишъл при издателя Етцел, който току-що слагал началото на детското „Списание за възпитание и развлечение“ и на „Библиотека за възпитание и развлечение“. Дотогава във френската детско-юношеска литература преобладавали сладникавите сантиментално-нравоучителни писания. Етцел смятал, че на децата са нужни приключения, остра фабула, увлекателно четиво, което да възбужда естествената им склонност към знания и творчество. „Приказките за феи са остарели“, казал той. Не е ли време да се заменят те с „нови приказки“, почерпани от живота, от науката, която открива толкова удивителни възможности? На децата трябва да се вдъхва вяра в прогреса, в човека, претворяващ свръхестественото в естествено, способен да стане господар на природата и на собствената си съдба! „Ние трябва да учим и да възпитаваме, като развличаме“ — бил девизът на Етцел. И в лицето на Жул Верн намерил именно такъв автор, който липсвал не само на бъдещото му списание, но и на юношеската литература изобщо.

Така през декември 1862 г. излязъл от печат първият роман на Жул Верн — „Пет седмици в балон“. Успехът на романа надминал всички очаквания. Жул Верн би могъл да повтори думите, казани някога от Байрон след излизането на поемата му „Чайлд Харолд“: „Днес се събудих прочут.“ С договора, сключен с Етцел, Жул Верн

се задължавал да му дава всяка година по два нови романа или един двутомен.

— Дълга поредица от ваши книги... да, именно поредица — казал издателят. — Трябва да й измислим някакво общо заглавие.

— Ще я озаглавим — отговорил Жул Верн след кратко размишление — „Необикновените пътешествия“.

Още в първата книжка на списанието на Етцел (20 март 1864 г.) започва да се печата и вторият роман на Жул Верн — „Приключенията на капитан Хатерас“, преди да излезе в отделна книга. Зареждат се все нови и нови романи, славата на писателя расте не само в родината му, но и в чужбина. До смъртта си на 24 март 1905 г. той написва общо 80 романа и повести. Според данни на ЮНЕСКО по брой на преводите (на 54 езика) Жул Верн заема четвърто място между писателите от всички времена и народи.

На какво се дължи световната популярност на „Необикновените пътешествия“ и техния автор?

Преди всичко както героите, така и съдържанието им били нови и необикновени за литературата. Творчеството на Жул Верн е съчетание на научна фантастика, пътешествия и приключения. Неговите герои — смели, силни духом, лишени от предразсъдъци, извършват наистина необикновени дела: изследват земята, строят нови машини и нови градове, прокарват пътя на съвременната наука, на която служат всеотдайно. Така Жул Верн изгражда образа на нов положителен герой. Този герой е морално чист, целеустремен, не познава лицемерие и егоизъм, уверен е в успеха си. Силният помага на слабия, приятелството укрепва в сурови изпитания, злодеите винаги биват разобличавани и наказвани, правдата винаги възтържествува. Където и да са — на океанското дъно, на необитаем остров, на Северния полюс, в между планетното пространство, — неговите герои работят, спорят, превръщат в действителност дръзките си мечти. Това са хора с най-различно обществено положение, професия, националност, убеждения, склонности, интереси, навици, вкусове, представляват всички човешки раси. Галерията от образи на Жул Верн включва няколко хиляди персонажи

— населението на цял град! И нищо чудно, защото самият автор е смятал за своя главна задача да опише цялото земно кълбо и всички негови обитатели.

Най-ярък от положителните герои на Жул Верн е капитан Немо. Велик учен и революционер, той е посветил изобретението си — подводницата „Наутилус“ — не само за мирни цели, в служба на цялото човечество, но и за борба с подтисниците, за освобождение на поробените народи.

Такива борци за свобода има главно в цикъла от, исторически романи на Жул Верн.

В „Архипелагът в пламъци“ например младият френски офицер Анди д'Албаре участва в националноосвободителните борби на гръцкия народ. Унгарският патриот Матиаш Шандор в едноименния роман се бори за освобождението на родината си от австрийско иго. Главен герой на „Дунавския лоцман“ е българският революционер Сергей Ладко, участник в Априлското въстание.

В писането на исторически романи и изобщо на остросюжетно приключенско повествование Жул Верн се е учил главно от Александър Дюмабаща, с когото лично се е познавал и който му е помогнал да направи първите стъпки в литературата. Учил се е и от англичанина Уолтър Скот, който представлява другия полюс в развитието на историческия жанр в Западна Европа през XIX в. Докато Скот обективно и достоверно осветлява хода на историята, служейки си с огромен фактически материал, то Дюма борави свободно с фактите, обяснявайки големите исторически събития със случайно стечение на обстоятелствата. Историческите романи на Жул Верн стоят някъде по средата: От една страна, у него намираме грижливо придържане към историческите факти, а от друга — чисто френска живост, духовитост, непринуденост, лекота на изложението, неочаквани и доста заплетени приключения на героите. За фон на действието служат реални или измислени епизоди из историята на народните въстания и националноосвободителните движения в различни страни, без да се претоварва повествованието с исторически подробности. Географските и етнографските описания заемат тук същото голямо място, както и в другите книги на Жул Верн.

Към този цикъл спада и романът „Севера против Юга“, главна тема на който е гражданската война в САЩ през шестдесетте години на миналия век. Всъщност тази война се зачеква мимоходом и в началото на романа „Тайнственият остров“, където четирима мъже и едно момче, пленници на южняците сепаратисти в Ричмънд, избягват с балон на необитаем остров в Тихия океан. „Севера против Юга“ обаче е посветен изцяло на този период от историята на САЩ.

Романът се е печатал през 1887 г. в „Списание за възпитание и развлечение“, преди да излезе в отделна книга. У нас е излязъл през 1896 г. в Пловдив в превод от руски под заглавие „Робство и освобождение. Роман из голямата американска междуособна война за освобождение на робите.“ Под същото заглавие през 1911 г. в София е излязло и второ издание. Настоящото издание е първият пълен превод от оригинала.

Причината за гражданската война в САЩ били непримиримите противоречия между промишлените щати на Севера и робовладелските щати на Юга. Южните плантатори, използвайки труда на черните роби, продавали памука си на Англия и купували

оттам необходимите им промишлени стоки. Така те лишавали Севера не само от работна ръка, но и от пазар за пласмент. Този конфликт прераснал в борба за контрол над президентската власт, над Конгреса и над страната като цяло. Ала тук играели роля не само икономическите фактори. Против робовладелската система действувала въстанията на негрите, масовите бягства на роби от плантациите и пропагандата на аболиционистите (от латинската дума „аболицио“ — премахване, отменяване).

Движението на аболиционистите имало свои печатни органи, свои забележителни оратори и публицисти както бели, така и негри. Блестящ образец на аболиционистката пропаганда е световноизвестната книга на Хариет Бичър Стоу „Чичо Томовата колиба“. Понякога се срещали аболиционисти и сред самите робовладелци, дори имало случаи, когато плантатори по свой почин освобождавали роби. Такъв е и главният герой на „Севера против Юга“ Джеймз Бърбанк.

Действието на романа се развива в робовладелския щат Флорида. Желаяйки да покаже обстановката в южните щати през годините на гражданската война, Жул Верн вероятно не случайно е избрал именно Флорида — щат, в много отношения характерен за робовладелския Юг. Освен това Флорида привлякла писателя с богатата си екзотична природа, която му послужила не само като географски фон, но и като подходяща среда за всевъзможни загадъчни случки и напрегнати събития. Романтическата фабула е тясно преплетена с действителни епизоди от гражданската война и борбата за освобождение на негрите. Макар и времето на действието да е ограничено до два месеца (от 7 февруари до 7 април 1862 г.), все пак авторът дава последователно и доста пълно изложение на хода на бойните операции от началото до края на войната.

Още от първите страници Жул Верн ни вдъхва симпатия към Джеймз Бърбанк, който освобождава робите си, и неприязън към неговия заклет враг Тексар. Обаче авторът мотивира действията на двете страни не толкова с обективни социални причини, колкото с лични морални подбуди. Бърбанк освобождава робите си като благороден и хуманен човек, а Тексар и привържениците му поддържат робовладелството главно поради своята порочност. Така излиза, че аболиционисти са били само благородни хора, а поддръжниците на

робовладелството — само отявлени мерзавци. Макар че тази едностранна характеристика на борецките се сили намалява социалната типичност на героите (още повече че образът на плантатораболиционист не е толкова характерен за робовладелския Юг), все пак авторът успява да убеди читателя в обречеността на робовладелството, разкривайки неговите злини и изграждайки образи на борци против него — не само бели като Джеймз Бърбанк, но и чернокожи като Зерма и Марс. И именно в това е голямото достойнство на романа „Севера против Юга“.

Борис Миндов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.